

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av polislagen och till lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att polislagen, lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet, lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet, lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning, lagen om brottsbekämpning inom Tullen, lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen, lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten, lagen om försvarsmakten, lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten och lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen ändras.

De bestämmelser om rätt att få information och om utlämnande av information som finns i polislagen och lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet ska ändras så att de bättre än i nuläget möjliggör polisens informationsutbyte med andra myndigheter bland annat för att förebygga, avslöja och utreda brott. Det ska i lagarna föreskrivas om polisens rätt att trots sekretessbestämmelserna lämna ut information både på begäran och på eget initiativ. Det föreslås att det i polislagen ska föreskrivas om polisens rätt att lämna ut information i situationer där det behövs på grund av en uppgift som ankommer på polisen, någon annan myndighet eller den som sköter ett offentligt uppdrag eller är nödvändigt på grund av ett viktigt allmänt eller enskilt intresse. Information ska få lämnas ut inte bara till myndigheter och sammanslutningar som sköter offentliga uppdrag utan också till privata aktörer under de förutsättningar som anges i lagen. Det föreslås också att det i polislagen ska tas in en uttrycklig bestämmelse om utlämnande av information till aktörer med anknytning till kritisk infrastruktur. Bestämmelserna i polislagen om rätt att få information av privata sammanslutningar och personer preciseras bland annat så att tillgång till information är möjlig för att avvärja en fara som hotar liv eller hälsa samt för att nå vissa efterlysta personer. I polislagen föreslås en ny bestämmelse om polisens möjlighet att under vissa förutsättningar i enskilda fall få information om en persons identitet och närvaro av en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster.

I bestämmelserna om Gränsbevakningsväsendets, Tullens och Försvarsmaktens rätt att få information och utlämnande av information föreslås motsvarande ändringar till den del ändringarna gäller Gränsbevakningsväsendets, Tullens och Försvarsmaktens lagstadgade uppgifter. Det föreslås att Migrationsverket ges rätt att få information om vissa efterlysningar och åläggs skyldighet att till polisen lämna uppgifter om en efterlyst persons identitet och närvaro i Migrationsverkets lokaler. Lagstiftningen ska dessutom samordnas med den allmänna lagstiftningen bland annat genom att bestämmelserna om tekniska anslutningar slopas.

I regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering sägs att regeringen undanröjer hinder för informationsutbyte inom brottsbekämpningen och ökar polisens möjligheter att lämna ut sekretessbelagda uppgifter till olika myndigheter, bland annat för att förhindra brott och garantera säkerheten. Enligt regeringsprogrammet stärks också den nationella säkerheten och samhällets kriställighet. Genom de ändringar som föreslås i propositionen ska målen i regeringsprogrammet förverkligas.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING.....	6
1 Bakgrund och beredning.....	6
1.1 Bakgrund.....	6
1.2 Beredning.....	7
2 Nuläge och bedömning av nuläget	8
2.1 Allmänt	8
2.1.1 Utlämnande av uppgifter som myndigheterna innehar	8
2.1.2 Behandling av personuppgifter.....	10
2.2 Polisens rätt till information	13
2.2.1 Lagstiftning.....	13
2.2.2 Rättspraxis	15
2.3 Polisens rätt att lämna ut uppgifter	18
2.3.1 Lagstiftning.....	18
2.3.2 Rättspraxis	20
2.4 Polisens rätt till information och utlämnande av information i praktiken	21
2.4.1 Verksamhetsmiljö	21
2.4.2 Allmänt om begäran om information	22
2.4.3 Polisens rätt till information med stöd av polislagen.....	24
2.4.4 Polisens rätt till information av privata sammanslutningar och enskilda personer med stöd av polislagen.....	26
2.4.5 Rätt att få uppgifter med stöd av polisens personuppgiftslag.....	29
2.4.6 Utlämnande av polisuppgifter med stöd av polislagen.....	30
2.4.7 Utlämnande av uppgifter med stöd av polisens personuppgiftslag	32
2.4.8 Allmänna synpunkter på bestämmelserna i polislagen och polisens personuppgiftslag om informationsutbyte	32
2.5 Gränsbevakningsväsendet.....	34
2.6 Tullen.....	35
2.7 Försvarsmakten.....	36
2.8 Migrationsverket.....	38
3 Målsättning.....	39
4 Förslagen och deras konsekvenser	40
4.1 De viktigaste förslagen	40
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	42
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser.....	42
4.2.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet	43
4.2.2.1 Allmänt	43
4.2.2.2 Polisen.....	43
4.2.2.3 Gränsbevakningsväsendet.....	45
4.2.2.4 Tullen.....	46
4.2.2.5 Försvarsmakten.....	46
4.2.2.6 Migrationsverket.....	47
4.2.2.7 Utsökningsväsendet	47
4.2.2.8 Social- och hälsovården	47

4.2.3	Konsekvenser för informationshanteringen	48
4.2.4	Konsekvenser för skyddet för privatlivet och personuppgifter	48
4.2.5	Andra konsekvenser för grundläggande och mänskliga rättigheter	50
4.2.6	Konsekvenser för säkerheten	52
5	Alternativa handlingsvägar	54
5.1	Handlingsalternativen och deras konsekvenser	54
5.1.1	Bestämmelsernas systematik	54
5.1.2	Tillgång till information av social- och hälsovården	55
5.2	Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet	56
5.2.1	Sverige	56
5.2.2	Norge	58
5.2.3	Danmark	60
5.2.4	Estland	61
5.2.5	Nederländerna	61
5.2.6	Sammandrag	62
6	Remissvar	63
6.1	Inledning	63
6.2	Rätt att få information av social- och hälsovården	63
6.3	Utlämnande av information	66
6.4	Rätt att få information av privata sammanslutningar	68
6.5	Migrationsverkets möjlighet att lämna ut information om en efterlyst persons närvaro	69
6.6	Andra anmärkningar	69
7	Specialmotivering	70
7.1	Polislagen	70
7.2	Lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet	87
7.3	Lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet	91
7.4	Lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning	100
7.5	Lagen om brottsbekämpning inom Tullen	104
7.6	Lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen	111
7.7	Lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten	114
7.8	Lagen om försvarsmakten	117
7.9	Lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten	119
7.10	Lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen	120
8	Ikraftträdande	122
9	Verkställighet och uppföljning	122
10	Förhållande till andra propositioner	122
10.1	Samband med andra propositioner	122
11	Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	123
11.1	Rätten till liv och till personlig frihet, integritet och trygghet	123
11.2	Skyddet för privatlivet och personuppgifter	124
11.2.1	Inledning	124
11.2.2	Nödvändigheten, det nationella handlingsutrymmet och ändamålsbegränsningen vad gäller specialbestämmelser om behandling av personuppgifter	125
11.2.3	Rätt att få och lämna ut personuppgifter	132
11.2.4	Rätt att få information av social- och hälsovården	136

11.2.5 Direktivet om integritet och elektronisk kommunikation.....	140
11.3 Bedömning av lagstiftningsordningen.....	142
LAGFÖRSLAG.....	144
1. Lag om ändring av 4 och 7 kap. i polislagen.....	144
2. Lag om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.....	147
3. Lag om ändring av lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet.....	150
4. Lag om ändring av lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning.....	153
5. Lag om ändring av 2 och 4 kap. i lagen om brottsbekämpning inom Tullen.....	154
6. Lag om ändring av lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen.....	156
7. Lag om ändring av 112 § i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten.....	158
8. Lag om ändring av lagen om försvarsmakten.....	159
9. Lag om ändring av 29 § i lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten.....	160
10. Lag om ändring av 13 § i lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen.....	161
BILAGA.....	162
PARALLELTEXT.....	162
1. Lag om ändring av 4 och 7 kap. i polislagen.....	162
2. Lag om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.....	167
3. Lag om ändring av lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet.....	172
4. Lag om ändring av lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning.....	178
5. Lag om ändring av 2 och 4 kap. i lagen om brottsbekämpning inom Tullen.....	180
6. Lag om ändring av lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen.....	183
7. Lag om ändring av 112 § i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten.....	187
8. Lag om ändring av lagen om försvarsmakten.....	189
9. Lag om ändring av 29 § i lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten.....	190
10. Lag om ändring av 13 § i lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen.....	191

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering stärker regeringen brottsbekämpningen för att öka medborgarnas säkerhet och förtroendet för myndigheterna. Regeringen säkerställer att polislagen (872/2011), tvångsmedelslagen (806/2011) och förundersökningslagen (805/2011) i tillräcklig utsträckning stödjer brottsbekämpningen. Enligt regeringsprogrammet ska hinder för informationsutbyte inom brottsbekämpningen undanröjas och polisens möjligheter att lämna ut sekretessbelagda uppgifter till olika myndigheter ökas för att förhindra brott och garantera säkerheten. Lagstiftningen om administrativ brottsbekämpning utvecklas så att den stödjer de behov som ett fullgott och resultatrikt genomförande av myndighetsverksamheten förutsätter.

I sitt betänkande om redogörelsen för den inre säkerheten (SRR 4/2021 rd) ser förvaltningsutskottet det som nödvändigt att de behöriga myndigheterna har tillgång till all väsentlig information som behövs för att bereda sig på olika hot mot den inre säkerheten, förebygga hotsituationer och säkerställa ett smidigt myndighetssamarbete (FvUB 19/2021 rd).

Enligt regeringsprogrammet har regeringen förbundit sig att ta i bruk de medel som behövs för att målmedvetet bekämpa och minska ungdoms- och gängbrottsligheten. Enligt regeringsprogrammet ska bland annat informationsutbytet mellan myndigheterna underlättas och den bästa praxis som tagits fram i de myndighetssamarbetsgrupper som koncentrerar sig på gängbrottslighet i Sverige införas i Finland. Justitieministeriet tillsatte den 1 september 2023 en arbetsgrupp (VN/24165/2023) för att före utgången av 2023 bereda ett åtgärdsprogram för att förebygga och bekämpa ungdoms- och gängbrottslighet. Åtgärdsprogrammet och statsrådets principbeslut om det publicerades den 25 april 2024 (Justitieministeriets publikationer, Betänkanden och utlåtanden 2024:13). I åtgärdsprogrammet ingår också skrivningar om myndighetssamarbete och förbättring av informationsutbytet mellan myndigheter.

I februari 2024 publicerades ett åtgärdsprogram om arbetsrelaterat utnyttjande (Arbets- och näringsministeriets publikationer 2024:3). Åtgärdsprogrammet mot arbetsrelaterat utnyttjande baserar sig på statsrådets principbeslut om en strategi för att förebygga och bekämpa arbetsrelaterat utnyttjande, som godkändes våren 2023. Programmet innehåller åtgärder med syftet att uppfylla de mål som beskrivs i strategin. Samtidigt säkerställer man att de föresatser mot arbetsrelaterat utnyttjande som ingår i regeringsprogrammet genomförs. I överensstämmelse med regeringsprogrammet ska myndigheternas möjligheter till samarbete förbättras bland annat genom att rätten att få uppgifter från och på eget initiativ lämna uppgifter till andra myndigheter säkerställs. Vidare ska människohandel förebyggas på ett övergripande sätt inom olika förvaltningsområden, bekämpningen av människohandel effektivteras och informationsutbytet mellan myndigheterna säkerställas.

Genom denna proposition genomförs i synnerhet skrivningen i regeringsprogrammet om undanröjande av hinder för informationsutbyte inom brottsbekämpningen och ökas polisens möjligheter att lämna ut sekretessbelagda uppgifter till olika myndigheter, bland annat för att förhindra brott och garantera säkerheten. Syftet är också att förbättra villkoren för den administrativa brottsbekämpningen. Beredningen har även strävat efter att så långt möjligt beakta skrivningarna i de ovan nämnda åtgärdsprogrammen om bättre förutsättningar för informationsutbyte mellan myndigheterna, till den del de anknyter till projektets uppdrag.

Utöver detta har behovet att utvärdera regleringen av polisens informationsutbyte i relation till den allmänna lagstiftningen. Lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019, härfter *informationshanteringslagen*) trädde i kraft den 1 januari 2020. Bestämmelserna i polislagen och i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019, härfter *polisens personuppgiftslag*) bereddes innan informationshanteringslagen trädde i kraft och regleringen följer således inte till alla delar systematiken i den gällande allmänna lagstiftningen. Motsvarande justeringar föreslås även bli gjorda i den reglering som gäller Gränsbevakningsväsendet, Tullen och Försvarsmakten.

1.2 Beredning

Inrikesministeriet tillsatte den 25 september 2023 ett lagberedningsprojekt för att ändra bestämmelserna om polisens informationsutbyte. Projektets mandattid var 25.9.2023–31.5.2026. Projektets uppdrag var att bedöma behoven av att ändra bestämmelserna om nationellt informationsutbyte i 4 och 7 kap. i polislagen och 3 och 4 kap. i polisens personuppgiftslag i förhållande till den gällande allmänna lagstiftningen och kraven i polisens nuvarande verksamhetsmiljö och att utifrån bedömningen bereda förslag till behövliga lagstiftningsändringar. I samband med detta skulle andra absolut nödvändiga förslag till ändring av lagstiftningen som anknyter till projektet beredas. Arbetsgruppens förslag skulle ges formen av en regeringsproposition.

Genom ett separat beslut den 16 oktober 2023 utnämndes en styrgrupp och en arbetsgrupp för projektet. Avdelningschefen för inrikesministeriets polisavdelning var ordförande för styrgruppen. I styrgruppen ingick representanter för inrikesministeriets gränsbevakningsavdelning, justitieministeriet, finansministeriet, Polisstyrelsen, skyddspolisen, Tullen och Åklagarväsendet. Till arbetsgruppen utnämndes representanter för finansministeriet, justitieministeriet, inrikesministeriets polisavdelning, inrikesministeriets gränsbevakningsavdelning, inrikesministeriets enhet för nationell säkerhet, Riksåklagarens byrå, Tullen, Polisstyrelsen, centralkriminalpolisen, skyddspolisen samt dataombudsmannens byrå (permanent sakkunnig). Beredningsgruppen kompletterades under mandatperioden med en företrädare för social- och hälsovårdsministeriet. Gruppen hörde också utomstående sakkunniga från justitieministeriet, inrikesministeriet, kommunikationsministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, Polisstyrelsen, centralkriminalpolisen, Helsingfors polisinrättning samt Östra Finlands universitet.

Projektarbetsgruppen lämnade inte något separat betänkande, utan utarbetade i enlighet med sitt uppdrag ett förslag till regeringsproposition, som före remissrundan färdigställdes som tjänsteuppdrag vid inrikesministeriets polisavdelning.

Ändringarna i lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen (615/2020, härfter *migrationsförvaltningens personuppgiftslag*) bereddes som tjänsteuppdrag i samråd mellan inrikesministeriets migrationsavdelning och polisavdelning.

Inrikesministeriet begärde utlåtanden om utkastet till regeringsproposition av 88 myndigheter och organisationer. Remissmaterialet sändes direkt till aktörerna i sändlistan för begäran om utlåtanden. Dessutom fanns remissmaterialet till påseende på statsrådets projektsidor. Även andra än de instanser som nämndes i sändlistan kunde avge utlåtande om förslaget.

Beredningsunderlaget till propositionen finns i den offentliga tjänsten på adressen <https://intermin.fi/sv/projekt> med identifieringskoden [SM046:00/2023](#).

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Allmänt

2.1.1 Utlämnande av uppgifter som myndigheterna innehar

Enligt 12 § 2 mom. i grundlagen är handlingar och upptagningar som innehas av myndigheterna offentliga, om inte offentligheten av tvingande skäl särskilt har begränsats genom lag. Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, härafter *offentlighetslagen*) innehåller bestämmelser om offentligheten och sekretessen för uppgifter som myndigheterna innehar och den tillämpas som allmän lag på utlämnande av uppgifter som myndigheterna innehar, om inte annat anges i lagstiftning. Regleringen i offentlighetslagen baserar sig på principen om myndigheternas autonomi, enligt vilken varje myndighet är självständig i relation till andra myndigheter och till privata aktörer. Autonomiprincipen innebär också att myndigheterna inte har någon allmän rätt att av en annan myndighet få sekretessbelagd information. I 24 § i offentlighetslagen finns bestämmelser om sekretessbelagda myndighetshandlingar. Enligt 10 § får uppgifter om en sekretessbelagd myndighetshandling eller om dess innehåll lämnas ut endast om så särskilt bestäms offentlighetslagen.

I 26 § och 29 § i offentlighetslagen föreskrivs det om de allmänna grunderna för utlämnande av sekretessbelagda uppgifter. Bestämmelserna är delvis överlappande. En myndighet kan lämna ut uppgifter till en annan myndighet ur en sekretessbelagd myndighetshandling, om det i lag särskilt tagits in uttryckliga bestämmelser om rätten att lämna ut eller att få uppgifter, eller när sekretessplikt har föreskrivits till skydd för någons intressen och denne samtycker till att uppgifter lämnas ut. Enligt 26 § 3 mom. får en myndighet lämna ut uppgifter ur en sekretessbelagd handling för handräckning som myndigheten lämnar samt för något annat uppdrag som myndigheten gett eller någon uppgift som i övrigt handhas för myndighetens räkning, om detta är nödvändigt för att uppdraget eller uppgiften ska kunna skötas. Sekretessbelagda uppgifter kan dock lämnas ut för skötseln av dessa uppdrag eller uppgifter även när det uppenbarligen inte är ändamålsenligt att stryka de sekretessbelagda uppgifterna på grund av deras stora antal eller någon annan jämförbar orsak. Myndigheten ska på förhand försäkra sig om att uppgifterna kommer att hemlighållas och skyddas på behörigt sätt. En myndighet kan dessutom med stöd av 29 § till en annan myndighet lämna ut sekretessbelagda uppgifter, om handlingen behövs vid behandlingen av ett förhandsbesked, ett förhandsavgörande, sökande av ändring i ett myndighetsbeslut, en klagan med anledning av en åtgärd, ett underställt ärende eller av besvär som anförts hos ett internationellt lagskipnings- eller undersökningsorgan eller om uppgiften behövs för att ett enskilt övervaknings- eller tillsynsuppdrag som är riktat mot en myndighet skall kunna utföras. Enligt 29 § 2 mom. kan en myndighet till en annan myndighet lämna ut sådan adress- eller annan kontaktinformation som enligt 24 § 1 mom. 31 punkten är sekretessbelagd.

Enligt 17 § 2 mom. i offentlighetslagen ska vid tillämpningen av bestämmelserna om handlingssekretess dessutom beaktas om sekretessplikten för en handling är oberoende av konsekvenserna i fallet i fråga av att handlingen lämnas ut (sekretessbestämmelse oberoende av skaderekvisit) eller om offentligheten är beroende av de menliga konsekvenserna av att handlingen lämnas ut (sekretessbestämmelse baserad på offentlighetspresumtion) eller förutsätter offentlighet att det uppenbarligen inte leder till skadliga konsekvenser om uppgiften lämnas ut (sekretessbestämmelse baserad på sekretesspresumtion). Sekretessbestämmelser som grundar sig på en klausul om skaderekvisit utgör i många situationer inget ett hinder för en offentlig myndighet att lämna ut sekretessbelagd information till en annan offentlig myndighet för att den ska kunna utföra sina lagstadgade uppgifter, eftersom utlämnandet av sådan information inte äventyrar sekretessintresset. Detta kräver dock en bedömning från fall till fall

av den myndighet som lämnar ut uppgifterna. I regeringens proposition med förslag till ändring av (HE 20/2005 rd, s. 20) konstateras det att klausuler om skaderekvisit har använts för att säkerställa att sekretessen inte utvidgas utöver vad som är nödvändigt med tanke på det skyddade intresset. Genom klausuler om skaderekvisit begränsas således sekretessdimensionen utifrån vad som i varje enskilt fall kan anse nödvändigt med tanke på det skyddade intresset. Sekretessbestämmelser som är förenade med klausuler om skaderekvisit gör regleringen flexiblare även med tanke på informationsutbytet mellan myndigheter.

Enligt 17 § 3 mom. i offentlighetslagen kan vid prövning av om uppgifter som allmänheten inte ska ha tillgång till kan lämnas ut till en på förhand bestämd mottagare inom ramen för en bestämmelse som innehåller en offentlighets- eller sekretesspresumtion det säkerställas att mottagaren har i denna lag avsedd tystnadsplikt och att uppgifterna lämnas ut till andra än myndigheter och personer verksamma inom myndigheter endast på vägande allmänna skäl. I 23 § föreskrivs det om tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande. Enligt paragrafens 1 mom. får den som är anställd hos en myndighet eller innehar ett förtroendeuppdrag inte röja en handlings sekretessbelagda innehåll eller en uppgift som vore sekretessbelagd om den ingick i en handling, och inte heller någon annan omständighet som personen har fått kännedom om i samband med sin verksamhet hos myndigheten och för vilken tystnadsplikt föreskrivs genom lag. En uppgift för vilken tystnadsplikt gäller får inte heller röjas efter att verksamheten hos en myndighet eller skötseln av ett uppdrag för en myndighets räkning har upphört. I paragrafens 2 mom. föreskrivs bland annat att tystnadsplikten också gäller den till vilken en myndighet inom ramen för en sekretessbestämmelse som innehåller en offentlighets- eller sekretesspresumtion har meddelat uppgifter som allmänheten inte ska ha tillgång till.

I 16 § i offentlighetslagen finns en allmän bestämmelse om de sätt på vilka uppgifter ska lämnas ut och som också gäller för utlämnande av information mellan myndigheter. Med stöd av 16 § 1 mom. kan en offentlig myndighet inom ramen för rätten till information muntligt lämna ut uppgifter till en annan offentlig myndighet om innehållet i en handling, eller så att handlingen läggs fram för påseende och kopiering eller får avlyssnas hos myndigheten eller så att en kopia eller en utskrift av den lämnas ut. I 16 § 2 mom. föreskrivs det om utlämnande av uppgifter i elektronisk form ur myndighetens beslutsregister och om annat utlämnande av elektroniska handlingar. I 16 § 3 mom. i lagen föreskrivs om utlämnande av uppgifter som kopia, utskrift eller i elektronisk form ur myndighetens personregister.

Utlämnande av uppgifter i elektronisk form enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet omfattar inte situationer där uppgifter lämnas till en annan myndighet med hjälp av ett tekniskt gränssnitt eller en visningsanslutning, utan detta regleras i informationshanteringslagen, som trädde i kraft den 1 januari 2020. Informationshanteringslagen är en allmän lag om myndigheters informationshantering. Nedan redogörs för informationshanteringslagens 22–24 §, som är specialbestämmelser i förhållande till offentlighetslagens 16 § 3 mom. i offentlighetslagen och gäller utlämnande av uppgifter i elektronisk form.

Informationshanteringslagens 22 § innehåller bestämmelser om informationsöverföring mellan myndigheter via tekniska gränssnitt. Enligt paragrafen ska myndigheterna genomföra regelbundet återkommande och standardiserad elektronisk överföring av information mellan informationssystem via tekniska gränssnitt, om den mottagande myndigheten enligt lag har rätt till informationen. Regelbundet elektroniskt utlämnande av uppgifter med ett standardinnehåll kan genomföras på annat sätt om genomförandet eller användningen av det tekniska gränssnittet inte är tekniskt eller ekonomiskt ändamålsenligt. En myndighet kan också i andra situationer öppna ett tekniskt gränssnitt för en myndighet som har rätt till information. Separata bestämmelser finns om utlämnande av handlingar och uppgifter på annat sätt. Utöver vad som

föreskrivs i informationshanteringslagens 4 kap. (informationssäkerhet) ska överföring av information mellan informationssystem via tekniska gränssnitt genomföras så att det tekniskt säkerställs att den information som ska överföras behövs i det enskilda fallet eller är nödvändig för att den mottagande myndigheten ska kunna sköta sina uppgifter, ifall överföringen avser personuppgifter eller sekretessbelagd information.

Informationshanteringslagens 23 § innehåller bestämmelser om öppnande av elektronisk förbindelse till en myndighet. Enligt den kan en myndighet öppna en elektronisk förbindelse till en annan myndighet till sådan information i ett informationslager som den mottagande myndigheten har rätt att få tillgång till. Utöver vad som föreskrivs i 4 kap i informationshanteringslagen (informationssäkerhet) är ett villkor för att öppna en förbindelse som möjliggör visning att möjligheten begränsats till enstaka sök som i enlighet med rätten till information kan gälla behövlig eller nödvändig information. När information söks ska användningsändamålet utredas.

I informationshanteringslagens 24 § föreskrivs det om överföring av informationsmaterial via tekniska gränssnitt till andra än myndigheter. Enligt 24 § i informationshanteringslagen kan en myndighet med hjälp av tekniska gränssnitt överlämna uppgifter till andra än myndigheter om mottagaren uttryckligen enligt lag har rätt att få informationen och behandla den. Ett tekniskt gränssnitt kan under de förutsättningar som anges i 22 § öppnas så som föreskrivs i den paragrafen. Den utlämnande myndigheten ska vid behov säkerställa att mottagaren vid hanteringen av informationen iakttar de skyldigheter som föreskrivs i denna lag. Det föreskrivs särskilt om utlämnande av information i annat elektroniskt format och som informationstjänst till allmänheten via en elektronisk förbindelse.

En myndighet kan således lämna ut information till en annan myndighet genom ett tekniskt gränssnitt eller elektronisk förbindelse för visning, om den mottagande myndigheten har rätt att få informationen. Enligt förarbetena till 22 § i informationshanteringslagen (RP 284/2018 rd) innehåller den första meningen i 1 mom. ett villkor enligt vilket utlämnande av uppgifter med hjälp av ett gränssnitt är möjligt bara om den mottagande myndigheten har i lag reglerad rätt att få de uppgifter som lämnas ut med hjälp av gränssnittet. Rätten till information regleras på annat ställe i lagstiftningen. Det bör alltså finnas en bestämmelse om rätten till information, antingen i offentlighetslagen eller i någon annan lag.

2.1.2 Behandling av personuppgifter

Den allmänna lagen om behandling av personuppgifter vid brottsrelaterade uppdrag är lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018, härafter *dataskyddslagen avseende brottmål*). Enligt 1 § i den lagen tillämpas den för polisens del vid sådan behandling av personuppgifter där det är fråga om förebyggande, avslöjande och utredning av brott eller förande av brott till åtalsprövning eller skydd mot eller förhindrande av hot mot den allmänna säkerheten i samband med ovan avsedd verksamhet. Lagen tillämpas endast på sådan behandling som är helt eller delvis automatiserad eller där de uppgifter som behandlas utgör eller är avsedda att utgöra ett register eller en del av ett sådant. Genom den nämnda lagen genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF, härafter *dataskyddsdirektivet för brottmål*. Dataskyddslagen avseende brottmål är tillämplig på polisens behandling av personuppgifter i samband med förebyggande, avslöjande och utredning av brott. Den tillämpas även i samband med polisutredningar och när personuppgifter behandlas av polisen i syfte att upprätthålla allmän ordning och säkerhet.

Dataskyddslagen avseende brottmål tillämpas också som en nationell lösning på skyddspolisens behandling av personuppgifter. Lagen tillämpas vidare på Gränsbevakningsväsendets och Tullens behandling av personuppgifter i deras brottsrelaterade uppgifter. Migrationsverket tillämpar inte dataskyddslagen avseende brottmål vid behandling av personuppgifter.

På övrig behandling av personuppgifter tillämpas Europaparlamentets och rådets förordning om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (EU) 2016/679, härafter *den allmänna dataskyddsförordningen* eller *dataskyddsförordningen*) och dataskyddslagen (1050/2018) som kompletterar den. Den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter inom ramen för polisens, Gränsbevakningsväsendets, Tullens och Migrationsverkets verksamhet är artikel 6.1 c och e i dataskyddsförordningen, enligt vilken behandlingen ska vara nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse eller för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Dataskyddsförordningen och dataskyddslagen tillämpas inom polisen på uppgifter i anknytning till tillståndsförvaltning samt på sådana övervakningsuppgifter som föreskrivits för polisen, där det inte är fråga om att förebygga, avslöja eller utreda brott eller föra brott till åtalsprövning eller åtgärder i anknytning till dessa för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet. Vid Gränsbevakningsväsendet och Tullen tillämpas likaså dataskyddsförordningen och dataskyddslagen på behandling av personuppgifter i andra än brottsrelaterade uppgifter.

Polisens personuppgiftslag, lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet (639/201, härafter *Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag*) och lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen (650/2019, härafter *Tullens personuppgiftslag*) är lagar som kompletterar dataskyddslagen avseende brottmål och den allmänna dataskyddsförordningen. Migrationsförvaltningens personuppgiftslag kompletterar den allmänna dataskyddsförordningen när det gäller Migrationsverkets behandling av personuppgifter. I 2 kap. i lagen om polisens personuppgiftslag fastställs polisens rätt att behandla personuppgifter för olika ändamål, i 3 kap. rätten att få personuppgifter och i 4 kap. rätten att utlämna personuppgifter. Gränsbevakningsväsendets och Tullens personuppgiftslagar följer samma regleringsmodell. Enligt 60 § i polisens personuppgiftslag är Polisstyrelsen personuppgiftsansvarig för de personuppgifter som avses i 2 kap. Bestämmelser om behandling av personuppgifter vid skyddspolisens finns i 7 kap. i polisens personuppgiftslag. I Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag föreskrivs det om den personuppgiftsansvarige i 18 § och i Tullens personuppgiftslag i 38 §.

Personuppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter är personuppgifter som avslöjar etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening, genetiska uppgifter, biometrisk uppgifter för att unikt identifiera en fysisk person samt uppgifter om hälsa eller uppgifter om en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning. Enligt 11 § i dataskyddslagen avseende brottmål får sådana personuppgifter som avses i 1 mom. behandlas endast om det föreskrivs om behandlingen i lag, det är fråga om handläggning av brottmål i åklagarverksamhet eller i domstol, det krävs för att skydda ett intresse som är av grundläggande betydelse för den registrerade eller en annan fysisk person, eller behandlingen rör uppgifter som på ett tydligt sätt har offentliggjorts av den registrerade. Inom dataskyddsförordningens tillämpningsområde är den rättsliga grunden för polisens, Gränsbevakningsväsendets Tullens och Migrationsverkets behandling av personuppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter förordningens artikel 9.2 g, enligt vilken behandlingen är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse på avvägd grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, vilken ska stå i proportion till det eftersträvade syftet, vara förenligt med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och

innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen.

Enligt 15 § 1 mom. i polisens personuppgiftslag är behandlingen av personuppgifter som hör till särskilda kategorier tillåtet endast om behandlingen är nödvändig. Motsvarande bestämmelser finns i 4 § i Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag, i 4 § i Tullens personuppgiftslag och i 8 § i migrationsförvaltningens personuppgiftslag. I 15 § i polisens personuppgiftslag föreskrivs om särskilda förutsättningar för behandling av biometriska uppgifter som finns i pass- och identitetskortregistren och av biometriska uppgifter som avses i 131 § i utlänningslagen (301/2004) samt vissa andra personuppgifter. I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet, lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen, 131 § i utlänningslagen och 2 kap. 1 § i polislagen (RP 121/2025 rd) föreslås ändringar i de här lagarna.

Ändamålsbundenhet är en central dataskyddsprincip. I artikel 4.2 i dataskyddsdirektivet för brottmål preciseras under vilka förutsättningar behandling av personuppgifter för andra ändamål än de ursprungliga är tillåten. Enligt artikeln ska behandling som utförs av samma eller en annan personuppgiftsansvarig för något annat ändamål som anges i artikel 1.1 än det för vilket personuppgifterna samlas in tillåtas om den personuppgiftsansvarige i enlighet med unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt är bemyndigad att behandla sådana personuppgifter för ett sådant ändamål, och behandlingen är nödvändig och står i proportion till detta andra ändamål i enlighet med unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt. Tillämpningsområdet för dataskyddslagen avseende brottmål anges i lagens 5 §. Enligt 1 mom. i den nämnda paragrafen får den personuppgiftsansvarige samla in personuppgifter endast för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och får inte behandla dem på ett sätt som står i strid med dessa ändamål. Enligt 2 mom. i den nämnda paragrafen får personuppgifter som har samlats in för ett ändamål som anges i 1 § 1 eller 2 mom. i dataskyddslagen avseende brottmål behandlas för något annat än ett i momentet angivet ändamål endast om det föreskrivs om behandlingen i lag. I 6 § 1 mom. i dataskyddslagen avseende brottmål föreskrivs att de personuppgifter som behandlas ska vara adekvata och behövliga med hänsyn till ändamålet med behandlingen och får inte vara för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas. Obehövliga personuppgifter ska raderas utan obefogat dröjsmål.

I artikel 5.1 b i dataskyddsförordningen föreskrivs det om ändamålsbundenhetsprincipen. Enligt den ska personuppgifter samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. När behandlingen av personuppgifter sker inom dataskyddsförordningens tillämpningsområde och baserar sig på artikel 6.1 c eller e i dataskyddsförordningen, kan man inom det nationella handlingsutrymmet i enlighet med artikel 6.3 föreskriva om de parter och ändamål för vilka personuppgifter får lämnas ut. Om det anses att ändamålet för behandlingen av uppgifter ändras till följd av att de lämnas ut, ska förutsättningarna för utlämnandet bedömas utifrån principen om ändamålsbegränsning såsom det föreskrivs i artikel 6.4 i dataskyddsförordningen. Bestämmelsen om utlämnande ska vara nödvändig och i rätt proportion med tanke på tryggheten av de mål som avses i artikel 23.1. Dessa mål omfattar bland annat den nationella säkerheten, den allmänna säkerheten samt förebyggande, förhindrande, utredning, avslöjande eller lagföring av brott eller verkställande av straffrättsliga sanktioner, inbegripet skydd mot samt förebyggande och förhindrande av hot mot den allmänna säkerheten. (Jfr. Europeiska unionens domstolens (EUT) dom av den 2 mars 2023, Norra Stockholm Bygg AB mot Per Nycander AB, C-268/21, EU:C:2023:145.)

2.2 Polisens rätt till information

2.2.1 Lagstiftning

I 1 kap. 1 § i polislagen föreskrivs det om polisens uppgifter. Polisens uppgift är att trygga rätts- och samhällsordningen, skydda den nationella säkerheten, upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt att förebygga, avslöja och utreda brott och föra brott till åtalsprövning. Polisen ska upprätthålla säkerheten i samarbete med andra myndigheter samt med sammanslutningar och invånarna och sköta det internationella samarbete som hör till dess uppgifter. Enligt paragrafens 2 mom. ska polisen dessutom sköta uppgifter i samband med tillståndsförvaltningen och andra uppgifter som uttryckligen föreskrivs i lag samt inom ramen för sina uppgifter ge var och en den hjälp som han eller hon behöver. Om det finns grundad anledning att anta att en person har försvunnit eller råkat ut för en olycka ska polisen vidta de åtgärder som behövs för att finna.

I 4 kap. i polislagen föreskrivs det om polisens rätt att få information av andra myndigheter och av privata sammanslutningar och personer för att fullgöra sina uppgifter. Enligt 4 kap. 2 § 1 mom. i polislagen har polisen oberoende av tystnadsplikten på begäran av en polisman som hör till befälet rätt att för tjänsteuppdrag avgiftsfritt få behövlig information och handlingar av myndigheter och sammanslutningar som tillsatts för att sköta offentliga uppgifter, om inte överlämnande av informationen eller handlingarna till polisen eller användning av informationen som bevis uttryckligen har förbjudits eller begränsats i lag. I sak motsvarar bestämmelsen 35 § 1 mom. i den upphävda polislagen (493/1995, RP 224/2010 rd, s. 91). Enligt förarbetena till den upphävda polislagen (RP 57/1994 rd, s. 67) viker en i andra lagar föreskriven tystnadsplikt för rätten att få uppgifter enligt den paragrafen om det inte enligt en sådan bestämmelse om tystnadsplikt uttryckligen är förbjudet att lämna uppgifter till polisen. Förbudet kan även formuleras så att det i bestämmelsen tas in en förteckning över alla de myndigheter som har rätt till uppgiften och polisen utelämnas ur förteckningen. Om användningen av uppgifterna i fråga som bevismaterial är förbjuden eller begränsad, har polisen rätt att ta emot uppgifterna endast för de ändamål för vilka användningen är tillåten enligt bestämmelserna om förbud och begränsningar av bevismaterial. Om rätten till information har begränsats på ett sådant sätt att polisen har rätt att få information endast under vissa förutsättningar eller för ett särskilt ändamål, bör de begränsningar som grundar sig på särskilda bestämmelser respekteras trots den allmänna rätt till information som föreskrivs i polislagen.

Bestämmelser om vittnesförbud finns i 17 kap. i rättegångsbalken (4/1734). Med avseende på polisens rätt till information är vittnesförbudet i 17 kap. 14 § 1 mom. det mest centrala. Enligt lagrummet får en läkare eller någon annan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården inte vittna om känsliga uppgifter om en enskild persons eller familjs hälsotillstånd eller någon annan hemlighet som gäller en enskild person eller familj och som han eller hon har fått kännedom om på grund av sin ställning eller uppgift, om inte den till vars förmån tystnadsplikten har föreskrivits ger sitt samtycke till det. Enligt paragrafens 2 mom. får domstolen ålägga en person som avses i 1 mom. att vittna i ett mål där åklagaren utför åtal för ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år.

I polislagens 4 kap. 2 § 2 mom. föreskrivs det vidare att för att kunna avgöra om en körrätt, ett vapentillstånd eller ett annat tillstånd ska förbli i kraft har polisen på begäran av en polisman som hör till befälet rätt att av myndigheter och sammanslutningar som tillsatts för att sköta offentliga uppgifter och oberoende av tystnadsplikten få information om tillståndshavarens hälsotillstånd, bruk av berusningsmedel eller våldsamma beteende, om det finns grundad anledning att anta att tillståndshavaren inte längre uppfyller förutsättningarna för tillståndet. Sekretessbelagd information som fåtts på ovan nämnda grunder får användas endast för

bedömning av tillståndshavarens pålitlighet, lämplighet eller övriga förutsättningar för tillståndets giltighet och för bedömning av om tillståndsvillkoren är uppfyllda.

I 4 kap. 3 § i polislagen föreskrivs det att oberoende av att en sammanslutnings medlemmar, revisorer, verkställande direktör, styrelsemedlemmar eller arbetstagare är bundna av företags-, bank- eller försäkringshemlighet har polisen på begäran av en polisman som hör till befälet rätt att få information som behövs för förhindrande eller utredning av brott. Om ett viktigt allmänt eller enskilt intresse kräver det, har polisen samma rätt att få information som behövs vid en polisundersökning enligt 6 kap. En polisman har dessutom i enskilda fall på begäran rätt att av teleföretag och av sammanslutningsabonnenter få kontaktuppgifter för teledresser som inte är upptagna i en offentlig katalog eller information som specificerar en teledress eller teleterminalutrustning, om informationen behövs för ett polisuppdrag. Polisen har motsvarande rätt att få information om utdelningsadresser av en sammanslutning som bedriver postverksamhet. För sin tillståndsförvaltning har polisen rätt att få information av privata sammanslutningar och personer så som föreskrivs i 2 § 2 och 3 mom.

Polisens personuppgiftslag innehåller också bestämmelser om rätten till uppgifter genom en teknisk anslutning eller som en datamängd och som kompletterar allmän lagstiftning och behörighetsbestämmelser. Dessa bestämmelser i 3 kap. stämmer överens med den rätt att få information som föreskrivs i 4 kap. i polislagen, till den del det gäller att få information genom en teknisk anslutning eller som en datamängd. Rätten till information enligt polislagens 4 kap. 2 § tillämpas inte på dessa sätt att få information, men däremot på andra former av elektronisk åtkomst såsom exempelvis information genom e-post.

Den viktigaste bestämmelsen om polisens rätt till information finns i 16 § i polisens personuppgiftslag, enligt vilken polisen utöver vad som föreskrivs annanstans i lag trots sekretessbestämmelserna har rätt att ur vissa register genom en teknisk anslutning eller som en datamängd få uppgifter för att utföra sina uppgifter och föra sina personregister, på det sätt det avtalas om tillvägagångssättet med den personuppgiftsansvarige. De register- eller myndighetsspecifika villkoren för rätten till information anges i 15 punkter i paragrafens 1 mom. I polisens personuppgiftslag har rätten att få uppgifter inte på samma sätt som i polislagen bundits till en begäran från en polis i befälsställning, utan också andra som arbetar vid polisen har rätt att göra sökningar i datasystem.

I 17 § i polisens personuppgiftslag föreskrivs det om utlämnande av vissa andra myndigheters uppgifter till polisen genom registrering vid direkt anslutning eller för registrering som en datamängd. Det finns ytterligare bestämmelser i flera speciallagar som är av betydelse för polisens rätt att få information.

Särskilt kan nämnas en bestämmelse i strafflagen (39/1889) om att underlåta att anmäla ett grovt brott som innehåller en förpliktelse att till myndigheterna anmäla ett grovt brott som fortfarande skulle kunna förhindras. I 15 kap. 10 § 1 mom. i strafflagen föreskrivs det att den som vet att folkmord, förberedelse till folkmord, brott mot mänskligheten, grovt brott mot mänskligheten, aggressionsbrott, förberedelse till aggressionsbrott, krigsförbrytelse, grov krigsförbrytelse, tortyr, brott mot förbudet mot kemiska vapen, brott mot förbudet mot biologiska vapen, brott mot förbudet mot infanteriminor, äventyrande av Finlands suveränitet, landsförräderi, grovt landsförräderi, spioneri, grovt spioneri, högförräderi, grovt högförräderi, våldtäkt, grov våldtäkt, våldtäkt mot barn, grov våldtäkt mot barn, grovt sexuellt övergrepp mot barn, mord, dråp, dråp under förmildrande omständigheter, grov misshandel, kvinnlig könsstympning, rån, grovt rån, människohandel, grov människohandel, tagande av gisslan, grovt sabotage, grovt äventyrande av andras hälsa, kärnladdningsbrott, kapning, brott enligt 34 a kap. 1 § 1 mom. 3 punkten som begåtts i terroristiskt syfte, grov miljöförstöring eller grovt narkotikabrott är på

färde, men underlåter att i tid medan brottet ännu kan förhindras underrätta myndigheterna eller den som hotas av brottet, ska, om brottet eller ett straffbart försök därtill sker, för underlåtenhet att anmäla grovt brott dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

2.2.2 Rättspraxis

Enligt rättspraxis har tolkningsproblem som rör polisens rätt till information i allmänhet gällt tillgång till uppgifter av social- och hälsovårdsmyndigheterna med stöd av 4 kap. 2 § i polislagen. Ibland har de olika domstolarnas resonemang också varit sinsemellan motstridiga.

I högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2025:11 betonas vikten av prövning i det enskilda fallet. Polisen hade bett om information om identiteten på en patient som behandlades på sjukhusets psykiatriska avdelning, eftersom patienten misstänktes för ett misshandelsbrott som hade ägt rum på avdelningen och som utreddes av polisen. Inget samtycke hade erhållits för utlämnandet av uppgifterna och det brott som var föremål för utredning var inte ett brott för vilket förbudet mot att avge vittnesmål skulle stå tillbaka. Högsta förvaltningsdomstolen fann att uppgifterna om patientens identitet samtidigt avslöjar det vårdförhållande som beskriver hans eller hennes hälsotillstånd. Med hänsyn till vittnesförbudets omfattning var det nödvändigt att bedöma huruvida den konfidentiella kännedomen om vårdförhållandet var en känslig uppgift i den mening som avses i 17 kap. 14 § 1 mom. i rättegångsbalken. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterade att uppgifternas känslighet i fråga om vårdförhållandet måste bedömas från fall till fall. I ärendet fäste högsta förvaltningsdomstolen vikt vid att det var fråga om ett psykiatriskt vårdförhållande. Psykisk hälsa anses vara en ytterst personlig fråga, och psykiska störningar är förknippade med en särskild känslighet i samhället. Dessutom är sekretess inom psykiatrisk vård ett viktigt element i behandlingen. Enligt högsta förvaltningsdomstolen skulle uppgifter om vårdförhållandet till en psykiatrisk vårdinrättning betraktas som känsliga uppgifter om hälsotillståndet i den mening som avses i rättegångsbalken, vilka omfattades av vittnesförbudet. Polisen hade inte rätt att få den information den begärda.

I avgörandet HFD 2024:80 prövade högsta förvaltningsdomstolen polisens rätt att få den begärda informationen om en försvunnen persons eventuella närvaro av på ett sjukhus. När polisen utförde uppgiften enligt 1 kap. 1 § 2 mom. i polislagen att eftersöka en försvunnen person hade polisen bett samkommunen HUS samkommun om information om huruvida den äldre och minnessjuka person som anmälts som försvunnen eventuellt befann sig på sjukhus. Den begärda informationen lämnades inte och förvaltningsdomstolen förkastade polisinrättningens besvär. Högsta förvaltningsdomstolen fann att uppgifterna om personens vistelse på sjukhus var sekretessbelagda med stöd av 24 § 1 mom. 25 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. När det gäller polisens rätt att få sekretessbelagd hälsoinformation eller information som är jämförbar med sådan information, såsom var en försvunnen person befinner sig, för att skydda dennes liv och hälsa, fanns det ett vägande allmänintresse av att lämna ut informationen till polisen om personens eventuella vistelseort, men det fanns också ett vägande privat intresse. Med hänsyn till allmänintresset var tillgång till information nödvändig för en korrekt inriktning och för ett effektivt genomförande av eftersökningen av den försvunna personen. Samtidigt tjänade tillhandahållandet av information också till att skydda den försvunna personens liv och hälsa. Högsta förvaltningsdomstolen ansåg sammantaget att intresset av att få information för att fullgöra polisens lagstadgade uppgift i ett sådant fall måste anses väga tyngre än behovet av att skydda den berörda personens privatliv och integritet. Eftersom det var fråga om en för utförandet av polisens uppdrag väsentlig information hade polisen enligt 4 kap. 2 § 1 mom. i polislagen i princip rätt att få den begärda informationen utan hinder av sekretessbestämmelserna i offentlighetslagen och i lagen om patienters ställning och rättigheter (785/1992, härafter *patientdatalagen*). Det var emellertid också nödvändigt att pröva huruvida utlämnandet av information begränsades av det faktum att

användningen av informationen som bevismaterial enligt polislagen var begränsad eller förbjuden. Bestämmelserna i rättegångsbalken om bevisning tillämpas i allmänna domstolar när de prövar ett tvistemål eller brottmål. Högsta förvaltningsdomstolen fann att det inte var fråga om ett tviste- eller brottmål i det aktuella fallet (se HFD 2018:93), utan om en av polisens andra lagstadgade uppgifter, dvs. att eftersöka en försvunnen person. Rättegångsbalkens förbud mot att vittna kan således inte tolkas som en inskränkning av polisens rätt till information i ett sådant fall. Högsta förvaltningsdomstolen ansåg att förbudet mot att vittna enligt 17 kap. 14 § i rättegångsbalken inte inskränkte polisens rätt till information i ärendet. Patientdatalagens 13 § har sedan dess upphävts genom lag 705/2023 om ändring av patientdatalagen. Bestämmelser om sekretess för och behandling av patientuppgifter samt upprättande och bevarande av journalhandlingar finns numera i lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården (703/2023), härafter *kunduppgiftslagen*.

I avgörandet HFD 2023:51 prövade högsta förvaltningsdomstolen polisens rätt att få information för förundersökning enligt 4 kap. 2 § 1 mom. i polislagen. Polisinrättningen hade bett Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, Valvira, om handlingar som rörde klagomål om fel i vården, eftersom polisen höll på med en förundersökning om samma händelse. Dokumenten innehöll sekretessbelagda patient- och hälsouppgifter om en person som avled på ett sjukhus efter en bukendoskopioperation, samt utlåtanden som begärts från olika parter i ett klagomålsärende. Högsta förvaltningsdomstolen ansåg att polismyndigheten med stöd av offentlighetslagen och 4 kap. 2 § 1 mom. i polislagen hade rätt att för förundersökningen och oavsett sekretessbestämmelserna få handlingarna. Med beaktande av handlingarnas innehåll och art fann högsta förvaltningsdomstolen att utlämnande av de begärda handlingar till polisen eller utnyttjande av informationen som bevis inte var förbjudet eller begränsat i den mening som avses i 4 kap. 2 § 1 mom. i polislagen.

I fallet HD 2021:73 hade svarandens sambo, som var målsägande men inte hade några yrkanden, vägrat vittna i ett misshandelsmål. Högsta domstolen ansåg, av de skäl som framgick av avgörandet, att vittnesmål från vittnen om vad de hade hört målsäganden berätta för polisen vid inledande förhör inte fick användas som bevis. (Omröstning). Åklagaren tilläts emellertid att som skriftlig bevisning lägga fram målsägandens berättelse, som ingick som förhandsuppgifter i läkarutlåtandet. Högsta domstolen kom fram till att läkarutlåtandet om målsäganden, inklusive förhandsuppgifterna, inte innehöll sådana känsliga uppgifter om hälsotillståndet på grundval av vilka läkaren inte enligt 17 kap. 14 § 1 mom. i rättegångsbalken skulle få vittna. Det fanns således inget hinder för att på denna grund använda läkarutlåtandet. Högsta domstolen slog även fast att läkarens tystnadsplikt enligt 17 kap. 14 § i rättegångsbalken inte i fall som gäller våld i nära relationer ska tolkas så att det i läkarutlåtandets förhandsuppgifter skulle ingå en sådan hemlighet i lagens mening, som läkaren inte får vittna om. Det fanns således inte heller något hinder på den grunde för att använda läkarutlåtandet.

I ärendet HFD 2021:13 hade polisinrättningen av socialvårdsmyndigheten begärt sekretessbelagd information om en klient inom socialvården i syfte att bereda en hotbilda-bedomning av våldsamt beteende. I 18 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000, härafter *klientlagen*) föreskrevs om utlämnande av sekretessbelagd information oberoende av socialvårdsklientens samtycke. Enligt högsta förvaltningsdomstolen skulle 18 § i klientlagen, sammantaget och med hänsyn till det som framgick av förarbetena, betraktas som en bestämmelse genom vilken polisens rätt att få information och handlingar uttryckligen begränsades i den mening som avses i 4 kap. 2 § 1 mom. i polislagen. Polisinrättningen hade således inte rätt att med stöd av 4 kap. 2 § 1 mom. i polislagen få den begärda informationen, utan denna rätt bestämdes uteslutande med stöd av bestämmelserna i 18 § i klientlagen. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterade också att 18 § 3 mom. andra meningen i klientlagen, som rör anmälan av uppgifter till polisen i syfte att

bedöma ett hot mot liv eller hälsa och förhindra en hotande handling, endast avser villkoren för utlämnande av uppgifter på eget initiativ. Redan med stöd av denna bestämmelse hade polismyndigheten inte rätt att få den begärda informationen. När det inte heller var fråga om någon annan situation som gällde utlämnande av uppgifter som avses i 18 § klientlagen, hade polisinrättningen inte rätt att få den begärda informationen från socialvårdsmyndigheten. Klientlagens 18 § har sedan dess upphävts genom kunduppgiftslagen. I lagens 62 § föreskrivs om anmälan av uppgifter om en kund till polisen för bedömning av ett hot eller förhindrande av en hotande gärning.

I fallet HFD 2018:93 hade narkotika beslagtagits hos en sjukhuspatient. Enligt högsta förvaltningsdomstolen ska uppgifter om en persons ställning som patient på en hälso- och sjukvårdsenhet hållas hemliga med stöd av offentlighetslagen. Denna information omfattades enligt rättegångsbalken av vittnesförbudet för hälso- och sjukvårdspersonal och för en person som arbetar för eller på annat sätt bistår vederbörande. Den brottsmisstanke på vilken polisinrättningen grundade sin begäran om information var inte ett brott i den mening som avses i rättegångsbalken på vilket vittnesförbudet inte skulle vara tillämpligt. Polisinrättningen hade därför enligt polislagen inte rätt att få information från sjukhusdistriktet om patientens identitet ur handlingen om beslagtagande av narkotika.

Helsingfors förvaltningsdomstol har också behandlat ärenden som gäller polisens rätt till information av hälso- och sjukvårdsmyndigheterna. Även om dessa avgöranden inte har något prejudikatsvärde, återspeglar de väl de frågor om tolkning av lagen i praktiken som rör begäran om information enligt 4 kap. 2 § i polislagen.

I ett fall hade polisinrättningen med stöd av 4 kap. 2 § i polislagen begärt personuppgifter för en patient som på sjukhuset hade gjort sig skyldig till misshandel och som var intagen som patient på avdelningen. Förvaltningsdomstolen konstaterade att lagen inte uttryckligen förbjuder utlämnande av sekretessbelagda hälsouppgifter till polisen. Förvaltningsdomstolen fann därför att det inte uttryckligen var förbudet att lämna ut den aktuella informationen till polisinrättningen i den mening som avses i den sista meningen i 4 kap. 2 § 1 mom. i polislagen. Förvaltningsdomstolen fann dock att de uppgifter som polisen begärt om en på sjukhus intagen persons identitet är känsliga uppgifter om personens hälsotillstånd i den mening som avses i 17 kap. 14 § 1 i rättegångsbalken, som omfattas av vittnesförbudet enligt detta lagrum. Sålunda hade polisinrättningen inte rätt att få den begärda informationen. Förvaltningsdomstolen röstade om beslutet. (Helsingfors förvaltningsdomstol, den 5 december 2023, 7086/2023). Behandlingen av ärendet har sedan dess förfallit i högsta förvaltningsdomstolen.

Centralkriminalpolisen hade begärt information från Folkpensionsanstalten (FPA) om huruvida de 82 personer som nämns i begäran om information hade rätt till det stöd som FPA beviljat dem mellan den 1 januari 2018 och dagen för svaret. Om en person har varit stödmottagare har information om stödet, dess utbetalningsperiod och beloppet begärts. Förvaltningsdomstolen ansåg att de begärda uppgifterna är sekretessbelagda, åtminstone enligt 24 § 1 mom. 25 punkten i offentlighetslagen. Förvaltningsdomstolen fann att den breda bestämmelsen i 4 kap. 2 § 1 mom. i polislagen inte kan ge polisen rätt att få sekretessbelagda uppgifter för vilka som helst ändamål. Tolkningen av bestämmelsen måste också ta hänsyn till grundlagens krav. Varken begäran om information eller hos förvaltningsdomstolen hade det angett för vilket ändamål informationen begärdes. Eftersom begäran om information inte var motiverad i dessa avseenden kunde FPA inte bedöma centralkriminalpolisens rätt att få tillgång till information som omfattas av skyddet för privatlivet. (Helsingfors förvaltningsdomstol, den 17 januari 2022, H117/2022).

Vittnesförbudet enligt 17 kap. 14 § i rättegångsbalken har också prövats i hovrättens laga kraftvunna avgörande den 21 juni 2021 (nr 846). Ärendet gällde frågan om tingsrätten kunde

ålägga en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården att oberoende av 17 kap. 14 § i rättegångsbalken vittna i ett mål som gällde misstänkt misshandel och olaga hot. Polisen hade begärt att personen skulle höras om personens iakttagelser beträffande brott som misstänktes ha begåtts under personens besök på mödra- och barnavårdscentralen och som hade riktats mot en annan kund. Hovrätten fann på grunder som närmare framgick av domen att de synpunkter som framförts om att redan kundrelationen skulle hemlighållas inte medförde att villkoren för vittnesförbudet var uppfyllda. Med beaktande av vikten av att utreda brott och kundens och personalens säkerhet fann hovrätten dessutom, i likhet med tingsrätten, att personen inte hade rätt att vägra vittna.

Ovanstående fall har samband med tillämpningen av 4 kap. 2 § i polislagen. Polislagens 4 kap. 3 § anknyter för sin del till högsta domstolens avgörande HD 2022:23. I detta fall tillhandahöll A Abp en virtuell separat nätverkstjänst (VPN) som krypterade den faktiska IP-adressen för den som använde tjänsten. På grundval av en begäran om rättshjälp från en främmande stat hade centralkriminalpolisen för en brottsutredning som pågick i den staten beslagtagit loggdata hos A Abp, som bland annat avslöjade användarens faktiska IP-adress. Högsta domstolen fastställde i sitt avgörande att en IP-adress kan vara både en personuppgift och kommunikationsdata. Vid bedömningen av tillämpligheten av bestämmelsen om beslagsförbud ansåg högsta domstolen att det var relevant att sammankopplingen av IP-adressuppgifter med andra tillgängliga uppgifter kan göra det möjligt att dra detaljerade slutsatser om privatlivet för en användare av kommunikationstjänster. Högsta domstolen fann vidare att tjänstens dolda karaktär kan ge upphov till berättigade förväntningar hos användaren vad gäller respekten och skyddet för dennes privatliv vid kommunikation. Högsta domstolen kom fram till att A Abp:s VPN-tjänst behandlar IP-adresser i syfte att överföra meddelanden, och den IP-adress som abonnenten använder kan sammankopplas med innehavaren av internetanslutningen. Högsta domstolen slog således fast att de beslagtagna loggarna är identifieringsuppgifter i den mening som avses i tvångsmedelslagen och som omfattas av förbudet mot beslag och kopiering enligt 7 kap. 4 § 1 mom. den lagen.

2.3 Polisens rätt att lämna ut uppgifter

2.3.1 Lagstiftning

I 7 kap. i polislagen föreskrivs det om tystnadsplikt för tjänstemän som hör till polisens personal och om utlämnande av uppgifter trots tystnadsplikten. Bestämmelserna i 7 kap. i polislagen tillämpas också på utlämnande av enskilda personuppgifter ur polisens personregister.

I polislagens 7 kap. 1 § 1 mom. sägs det att tjänstemän som hör till polisens personal inte får lämna ut uppgifter som avslöjar identiteten hos en person som har lämnat information konfidentiellt eller deltagit i bevisprovokation genom köp eller en täckoperation, om utlämnandet av informationen kan äventyra den persons säkerhet som gett uppgifterna eller deltagit i bevisprovokation genom köp eller i en täckoperation, eller en närstående persons säkerhet. Tystnadsplikten gäller också när utlämnandet av uppgifterna om identiteten kan äventyra pågående eller framtida inhämtande av information. Enligt paragrafens 2 mom. gäller i fråga om tystnadsplikten för tjänstemän som hör till polisens personal i övrigt vad som föreskrivs i offentlighetslagen, i någon annan lag och nedan i kapitel 7 i polislagen. Samma tystnadsplikt gäller för den som står i arbetsavtalsförhållande till polisen och den som med stöd av polisbefogenheter som beviljats honom eller henne eller på någon annan grund utför polisuppgifter. Enligt paragrafens 3 mom. gäller tystnadsplikten också efter det att anställningsförhållandet hos polisen har upphört.

I polislagens 7 kap. 2 § 1 mom. föreskrivs det att tystnadsplikten för tjänstemän som hör till polisens personal och andra som avses i 1 § 2 mom. inte hindrar att information lämnas ut till myndigheter och sammanslutningar som sköter offentliga uppdrag och som på grund av sina lagstadgade uppgifter behöver information om omständigheter som annars är sekretessbelagda eller om en persons tillförlitlighet eller lämplighet för ett uppdrag. I lag föreskrivs särskilt om utlämnande av information som behövs för att kontrollera tillförlitligheten hos en person som söker sig till eller har en ur säkerhetssynpunkt viktig uppgift. I paragrafens 2 mom. sägs det att tystnadsplikten enligt 1 § 2 mom. inte hindrar röjande av uppgifter som i enskilda fall av vägande skäl behövs för att förhindra en händelse som äventyrar liv eller hälsa eller ett brott som riktar sig mot friheten eller för att förhindra betydande skada på miljön eller betydande egendoms- eller förmögenhetsskada eller för att trygga statens säkerhet. Enligt förarbetena till polislagen (RP 224/2010 rd, s. 152) sker utlämnande av sådan information som avses i 7 kap. 2 § 1 mom. i allmänhet på begäran. Detta skulle emellertid inte vara en nödvändig förutsättning för utlämnande av information som exempel nämns att i samband med brottsbekämpning kan det uppkomma situationer där en myndighet för förhindrande av brott på eget initiativ måste förmedla information till en annan myndighet. Detsamma gäller också i övrigt utlämnande av information för utförande av uppgifter som ankommer på en annan myndighet. Enligt förarbetena kan även röjande av information enligt 2 mom. ske på begäran eller på eget initiativ. I motiveringen till 2 mom. i detta lagrum understryks också att tröskeln för att röja information måste vara hög. Information får inte lämnas ut i andra fall än sådana som klart uppfyller de i momentet angivna förutsättningarna. Dessutom förutsätts det vara fråga om en betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada.

I 4 kap. i polisens personuppgiftslag föreskrivs det om utlämnande av personuppgifter till andra myndigheter genom en teknisk anslutning eller som en datamängd, via det allmänna datanätet samt om utlämnande av uppgifter till privata sammanslutningar eller näringsidkare via elektroniska tjänster. Enligt förarbetena till polisens personuppgiftslag (RP 242/2018 rd, s. 85) ska på utlämnandet av personuppgifter i enskilda fall (annars än genom en teknisk anslutning eller som en datamängd) på samma sätt som nu tillämpas sekretessbestämmelserna i 7 kap. i polislagen.

I 21 § i polisens personuppgiftslag föreskrivs det om utlämnande av personuppgifter till en annan behörig myndighet som avses i dataskyddslagen avseende brottmål. Enligt detta lagrum får polisen trots sekretessbestämmelserna genom en teknisk anslutning eller som en datamängd lämna ut sådana personuppgifter som avses i 5–9, 11 och 12 § till skyddspolisen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet, Försvarsmakten, åklagare, domstolar, Rättsregistercentralen, Brottspåföljdsmyndigheten och andra behöriga myndigheter enligt dataskyddslagen avseende brottmål för de uppgifter enligt 1 § i dataskyddslagen avseende brottmål som myndigheten har enligt lag.

I 22 § i polisens personuppgiftslag föreskrivs det om övrigt utlämnande av personuppgifter till myndigheter. Enligt paragrafens 1 mom. får polisen trots sekretessbestämmelserna genom en teknisk anslutning eller som en datamängd lämna ut sådana personuppgifter som avses i 5–8, 11 och 12 § för en uppgift som myndigheten har enligt lag. I momentet föreskrivs också om de ändamål med behandlingen av personuppgifter för vilka personuppgifter får lämnas ut. I momentets sjutton punkter anges de myndighetsspecifika villkoren. I paragrafens 2 mom. föreskrivs det att biometriskas uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter som föreskrivs i lagen om identitetskort (663/2016) och passlagen (671/2006) får trots sekretessbestämmelserna lämnas ut endast till de myndigheter som avses i 1 mom. 4, 6, 8 och 9 punkten i denna paragraf för styrkande av identiteten och konstaterande av ett dokumentets äkthet, om det är nödvändigt för behandling av ärenden som gäller en persons inresa, vistelse i landet eller utresa. I regeringens proposition om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i

polisens verksamhet, lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen, 131 § i utlänningslagen och 2 kap. 1 § i polislagen föreslås paragrafens 2 mom. bli ändrade (RP 121/2025). I paragrafens 3 mom. sägs det att utöver det som föreskrivs i 1 mom. får polisen av grundad anledning trots sekretessbestämmelserna genom en teknisk anslutning eller som en datamängd till en myndighet lämna ut personuppgifter som är nödvändiga för att utföra en uppgift som i lag föreskrivits för myndigheten. Enligt detaljmotiveringen till 22 § i polisens personuppgiftslag (RP 242/2017 rd, s. 87) ska på utlämnande av personuppgifter till andra myndigheter i enskilda fall (annat än genom en teknisk anslutning eller som datamängd) också i framtiden tillämpas bestämmelserna i 7 kap. 2 § i polislagen om utlämnande av sekretessbelagd information till myndigheter eller

sammanslutningar som sköter offentliga uppdrag. Offentliga uppgifter får dessutom lämnas ut till andra myndigheter också som datamängd även i andra fall än de som avses i 22 § 1 mom. Också vid situationer med sådant utlämnande ska dock bestämmelserna om skydd för personuppgifter beaktas.

I 23 § i polisens personuppgiftslag föreskrivs det om utlämnande av personuppgifter via det allmänna datanätet. I 24 § i polisens personuppgiftslag föreskrivs det om utlämnande av personuppgifter till privata sammanslutningar eller näringsidkare via e-tjänster.

Bestämmelser om beslut om utlämnande av uppgifter finns i 32 § i polisens personuppgiftslag. Beslut om rätten att lämna ut uppgifter ur polisens personregister genom en teknisk anslutning eller som en datamängd samt om rätten för myndigheter som avses i 3 kap. att lämna ut uppgifter till polisens informationssystem genom en teknisk anslutning eller som en datamängd fattas av den personuppgiftsansvarige eller av en annan polisenhet som den personuppgiftsansvarige har förordnat till uppgiften. När beslut om utlämnande fattas ska uppgifternas art beaktas för att den registrerades integritetsskydd och datasäkerheten ska kunna tryggas.

Utöver de bestämmelser som nämns ovan finns det i ett flertal speciallagar för olika förvaltningsområden bestämmelser om andra myndigheters rätt att få information.

2.3.2 Rättspraxis

I fallet HD 2023:24 prövade högsta domstolen polisens rätt att på eget initiativ lämna ut uppgifter till utskökningsmyndigheterna. Polisen hade gripit A misstänkt för brott. I samband med gripandet hade pengar beslagtogs hos A, vilket polisen på eget initiativ hade anmält till utskökningsmyndigheterna. Pengarna utmättes därefter för att betala A:s utskökningskulder. I sin talan yrkade A på skadestånd av finska staten för det utmätta penningbeloppet. Enligt högsta domstolen skulle uppgiften om A:s tillgångar enligt 24 § 1 mom. 3 punkten i offentlighetslagen hållas hemliga och omfattades enligt 23 § i samma lag i princip av tystnadsplikten (HD 2020:62, punkt 12). Högsta domstolen fann att polisen enligt 7 kap. 2 § 1 mom. i polislagen inte hade befogenhet att på eget initiativ underrätta utskökningsmyndigheterna om de tillgångar som beslagtogs hos A. Statens skadeståndsansvar grundade sig på polisens felaktiga förfarande. Högsta domstolen ogillade emellertid talan med motiveringen att förfarandet inte hade orsakat A någon skada som skulle ersättas.

I sitt avgörande av den 20 juni 2018 (diariernr 4783/2017) prövade biträdande justitieombudsmannen också polisens rätt att på eget initiativ anmäla beslagtagna tillgångar till utskökningsmyndigheten. Biträdande justitieombudsmannen ansåg att ordalydelsen i, förarbetena till och doktrinen kring 7 kap. 2 § 1 mom. i polislagen kunde läggas till grund för polisens förfarande. Biträdande justitieombudsmannen ansåg dock att det skulle ha varit mer motiverat att avstå från att på eget initiativ informera om pengarna och uppmärksammade det

faktum att om man vill att polisens anmälan på eget initiativ för verkställighet ska vara effektivt och rättssäkerhet bör förfarandet regleras i lag. Biträdande justitieombudsmannen motiverade sin ståndpunkt med tidigare överväganden inom ramen för laglighetskontroll avseende regleringen av de grundläggande fri- och rättigheter samt legalitetsprincipen inom förvaltningen.

Helsingfors hovrätts avgörande av den 16 september 2022 (22/135096, ärendenummer R 21/1104) gällde likaså tolkningen av 7 kap. 2 § i polislagen. Två tjänstemän vid centralkriminalpolisen åtalades för brott mot tjänsteplikten av oaksamhet i ett mål som gällde utlämnande av bakgrundsinformation till stadens byggnadsverk om medlemskap i en organiserad kriminell grupp. Hovrätten fann att uppgifter om att en person tillhör en organiserad kriminell grupp enligt 24 § 1 mom. 32 punkten i offentlighetslagen är sekretessbelagda eftersom de gäller privatlivet. Hovrätten fann vidare att 7 kap. 2 § i polislagen inte motiverade att informationen lämnades ut till stadens byggnadsverk, eftersom informationen inte lämnades ut till staden för det ändamål som avses i den bestämmelsen, utan avsåg upprättandet av ett privaträttsligt avtal mellan staden och de bolag som kärandena företrädde. Hovrätten fann att det rörde sig om obehörigt röjande av sekretessbelagd uppgift i den mening som avses i 40 kap. 5 § i strafflagen, men dömde inte tjänstemännen till straff eftersom brottet var ringa.

2.4 Polisens rätt till information och utlämnande av information i praktiken

2.4.1 Verksamhetsmiljö

Polisens verksamhetsmiljö har förändrats avsevärt under de senaste åren, vilket har medfört nya utmaningar även när det gäller informationsutbyte. Digitaliseringen av samhället och den därmed sammanhängande tekniska utvecklingen, ökningen av datavolymer och överföringen av tjänster till datanät har lett till en betydande ökning av it-brottslighet och att så kallad traditionell brottslighet allt oftare sker via datanät. I synnerhet narkotikahandeln har i allt högre grad börjat utnyttja datanäten. Dessutom fortsätter olaglig vapenhandel, bedrägerier och ekonomisk brottslighet, hatbrott, hot och utpressning samt komplex sexuell brottslighet på nätet att växa internationellt. Kriminella arbetar också i stor utsträckning på den så kallade mörka webben (TOR-nätverk), vilket skapar särskilda utmaningar för brottsbekämpningen. Den öppna och den mörka webben har också på ett betydande sätt blivit en viktig miljö för brottsbekämpande myndigheter och andra myndigheter under det senaste decenniet. Digitaliseringen av samhället och människors nätverkande med hjälp av olika sociala medier har dock skett så snabbt att lagstiftningen inte har hållit jämna steg med förändringarna.

Den yrkesmässiga och organiserade brottsligheten har likaså ökat under de senaste åren. Enligt en undersökning som gjorts vid Polisyrkeshögskolan finns det för närvarande cirka 90–100 kriminella organisationer i Finland som identifierats av polisen, med uppskattningsvis 1 000 medlemmar. Majoriteten av de kända aktörerna är motorcykelgäng, deras lokala avdelningar och supportergrupper. Detta är dock bara en liten del av den allvarliga och organiserade brottsligheten. Också i Finland finns det flera komplexa nätverk och projektliknande grupper som inte använder synliga symboler. Gränsdragningen mellan de olika grupperna är svår: Också etablerade symbolförankrade grupper kan ha närverksliknande kontakter. Det finns också en brokig mängd yrkesmässiga facilitärer och kriminella serviceproducenter i Finland, med kriminell verksamhet som kan vara kombinerad med laglig affärsverksamhet. (Järjestäytynyt rikollisuus Suomessa: katsaus järjestäytyneen rikollisuuden toimijoihin ja markkinoihin. Pirjo Jukarainen – Marko Juutinen – Kari Laitinen. Polisyrkeshögskolan 2023.)

Ett effektivt sätt att bekämpa organiserad brottslighet är förebyggande administrativ brottsbekämpning, som utförs av polisen som en del av deras förebyggande verksamhet.

Administrativ brottsbekämpning avser de olika typer av metoder som finns tillgängliga för offentliga myndigheter för att förhindra att samhällets lagliga infrastruktur utnyttjas, särskilt för brottslig verksamhet. Syftet är bland annat att säkerställa att enskilda myndighetsbeslut, t.ex. tillståndsbeslut, inte främjar den organiserade brottslighetens verksamhetsförutsättningar eller möjliggör fortsatt brottslig verksamhet. Den administrativa bekämpningen av organiserad brottslighet gör det möjligt att bekämpa organiserad brottslighet, undergräva dess verksamhetsförutsättningar och minska de hot och skador som den organiserade brottsligheten innebär för samhället. I den administrativa kampen mot organiserad brottslighet är utbytet av information mellan olika myndigheter och aktörer centralt. Den nuvarande lagstiftningen tillgodoser dock inte den administrativa brottsbekämpningens behov. Mer specifikt beskrivs bekämpning av organiserad brottslighet och den internationella ramen för detta i regeringens principbeslut av den 27 februari 2025 om strategi och åtgärdsprogram för bekämpning av organiserad brottslighet 2025–2030 (Justitieministeriets publikationer, Betänkande och utlåtanden 2025:7).

I Finland har man gjort observationer om lokala kriminella nätverk, som polisen bland annat kallar gatugäng. Det finns ingen entydig eller allmänt etablerad definition av begreppet gatugäng, och även i Finland har termen använts i olika sammanhang för att hänvisa till brottsfenomen av olika karaktär. För att hindra att gatugängsfenomenet förvärras och att gatugäng etablerar sig samt för att stoppa spiralen av våld och annan brottslighet har polisen utarbetat administrativa definitioner och tillvägagångssätt för att identifiera kriminella aktörer och upprätthålla en analyserad lägesbild av gatugängen, personkretsen som anknyter till gatugäng samt brott som begås av gatugäng. Enligt den definition som polisen använder är ett gatugäng en sammanslutning av permanent karaktär av flera personer som tillsammans och återkommande bedriver kriminell verksamhet som har väsentliga konsekvenser särskilt för ordningen och säkerheten på allmänna platser. Enligt lägesbilden för våren 2024 har Finlands polis identifierat cirka 10 sammanslutningar som klassificerats som gatugäng. Totalt har cirka 350 personer kopplats ihop med dessa sammanslutningar, varav cirka 150 enligt polisens bedömning är centrala personer eller medlemmar i sammanslutningar medan resten är andra personer förknippade med sammanslutningarna, såsom medbrottslingar eller medverkande. Det är huvudsakligen män i åldern 18–30 år som förknippas med gatugängen. Emellertid anses även minderåriga personer stå under gängens inflytande. (Justitieministeriets publikationer, Betänkanden och utlåtanden 2024:13).

2.4.2 Allmänt om begäran om information

Polisstyrelsen uppskattar att polisen gör över 200 000 begäranden om information per år med stöd av polislagen. Uppskattningen är riktgivande och baserar sig på uppgifter som erhållits från Helsingfors polisinrättning, Västra Nylands polisinrättning och Centralkriminalpolisen och som ligger till grund för beräkningen av de nationella siffrorna. Exakta siffror finns inte tillgängliga. Utifrån uppskattningen begärs mest information enligt 4 kap. 2 § 1 mom. i polislagen (rätt att få information av myndigheter) och 3 § 1 mom. i polislagen (rätt att få information av privata sammanslutningar och personer). Mängden information som inte erhållits är mycket liten uttryckt i procent, i storleksordningen mindre än en procent. Polisstyrelsen uppskattar att fallen av uppgifter som inte utlämnats trots begäran uppgår till minst ett hundratal årligen. I de största kategorierna av begäranden (bankförfrågningar) görs förfrågningar i system som skapats för ändamålet, så processen är smidig.

Begäranden om information som inkommer till polisen statistikförs inte. Enligt Polisstyrelsens uppskattning är det totala antalet begäranden om information minst tusen, men kan rentav uppgå till tiotusentals per år. Brottsutredningsenheten vid Helsingfors polisinrättning får till exempel mellan 22 000 och 25 000 dokumentbeställningar per år. De flesta av dessa är beställningar som

görs av parterna själva. Försäkringsbolagens beställningar utgör cirka 12 procent (dvs. cirka 2 600–3 000). Förutom försäkringsbolagen är det ofta andra myndigheter som begär information. Eftersom begäranden om information inte registreras är det praktiskt taget omöjligt att klassificera eller individualisera dem. Enligt Polisstyrelsens uppskattning är mängden information som inte lämnas i relation till den totala mängden begäranden uttryckt i procent i storleksordningen några procent.

2.4.3 Polisens rätt till information med stöd av polislagen

Polisen ber oftast om information av andra myndigheter för en brottsutredning. Polisen registrerar cirka 500 000 strafflagsbrott varje år, inklusive trafikbrott. Det totala antalet brott exklusive trafikbrott är cirka 350 000–400 000. För ett stort antal brottsutredningar finns det inget behov av att inhämta information från andra myndigheter, men i de utredningar för vilka information begärs är förfrågningarna 1–200 per brottsutredning. De vanligaste mottagarna av en begäran om information i brottsutredningar är Skatteförvaltningen, utskökningsmyndigheterna och social- och hälsovårdsmyndigheterna. Utöver brottsutredningar görs begäranden i samband med polisutredningar, förebyggande verksamhet och tillståndsärenden. Begäranden om information görs också i övervaknings- och larmuppdrag. Totalt sett gör polisen flera tiotusentals, eller till och med 100 000, sådana begäranden som avses i 4 kap. 2 § 1 mom. i polislagen. Det finns emellertid inga mer detaljerade siffror på hur begärandena fördelar sig. Polisstyrelsen bedömer att polisen gör minst ettusen och högst några tusen begäranden per år med stöd av 4 kap. 2 § 2 mom. polislagen (tillståndsärenden).

Enligt Polisstyrelsens uppskattning har negativa beslut på polisens begäranden om information i de flesta fall handlat om information av social- och hälsovårdsmyndigheterna. Ur brottsutredningssynpunkt har det i praktiken visat sig vara problematiskt när polisen begär information för att utreda ett brott för vilket maximistraffet är mindre än sex års fängelse. Om en person exempelvis angriper en annan person på ett sjukhus och det är en fråga om vanlig misshandel för vilket maximistraffet är två års fängelse, ger sjukhuset inte någon information om gärningsmannens identitet. Utredningen av ett brott kan därför i praktiken bero på om brottsoffret känner till eller känner igen gärningsmannen.

I praktiken har det också varit otydligt vad som gäller när polisen har begärt information från Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, Valvira, i situationer där en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården misstänks för ett brott som begåtts på arbetsplatsen och samma ärende har behandlats som ett klagomål hos Valvira. I sådana fall gäller polisens utredning vanligtvis brott mot tjänsteplikten och dödsvållande eller vållande av skada. Högsta förvaltningsdomstolen har tagit ställning ett sådant ärende i sitt avgörande HFD 2023:51, som refereras närmare i avsnitt 2.2.2. Högsta förvaltningsdomstolen fann att polisen hade rätt att få den begärda informationen från Valvira med stöd av 4 kap. 2 § 1 mom. i polislagen.

Uppgifter av social- och hälsovårdsmyndigheterna kan också behövas i en polisutredning. En polisutredning enligt 6 kap. 1 § i polislagen är till exempel när polisen söker efter en försvunnen person. När polisen inleder en eftersökning för att hitta en försvunnen person kan det vara nödvändigt att ta reda på om den person som anmälts försvunnen eventuellt befinner sig exempelvis på ett sjukhus eller hos någon social- eller hälsovårdsenhet för undvikande av vidare eftersökning om personen befinns vara i säkerhet. I dessa situationer har det dock ibland visat sig vara en utmaning i praktiken för polisen att få information av hälso- och sjukvården, eftersom tolkningarna av lagen varierar mellan olika enheter. Social- och hälsovårdsministeriet har i samarbete med inrikesministeriet, Polisstyrelsen, de statliga mentalsjukhusen, Finlands psykiatriska förening och Finlands läkarförbund den 3 februari 2020 utfärdat riktlinjer för

informationsutbytet mellan hälso- och sjukvården och polisen, med hänvisning till 4 kap. 2 § och 9 kap. 3 § i polislagen (biståndskyldighet), enligt vilka polisen kan informeras om en person är patient på en vårdenhets eller inte när polisen letar efter en försvunnen person. Enligt anvisningarna ska dock i första hand patientens samtycke begäras. I ärendet HFD 2024:80 beslutade högsta förvaltningsdomstolen att polisen med stöd av 4 kap. 2 § 1 mom. i polislagen hade rätt att få den begärda informationen från HUS samkommun om eventuell sjukhusvistelse för den försvunna personen.

Polisens möjligheter att utreda brott och vidta effektiva åtgärder för att hitta en försvunnen personen kräver tillräcklig tillgång till information. När polisen begär information om en klient av social- eller hälsovårdsleverantörer är det en fråga om att balansera viktiga samhällsliga och privata intressen mot varandra.

En central fråga har varit förhållandet mellan bestämmelsen om polisens rätt till information och de bestämmelser om vittnesförbud som finns i rättegångsbalken, särskilt i dess 17 kap. 14 §. Polisens rätt till information enligt 4 kap. 2 § 1 mom. i polislagen är bundet till villkoret att utlämnandet av information eller en handling till polisen eller användning av information som bevismaterial inte uttryckligen är förbjudet eller begränsat i lag. Möjligheten för polisen att få information om en klient inom hälsovården utan klientens samtycke i utredningen av mindre allvarliga brott än de för vilka maximistrafik är minst sex års fängelse beror på vilken information som tolkas som känslig information om hälsotillståndet enligt 17 kap. 14 § 1 mom. i rättegångsbalken eller som andra hemligheter för en person eller familj om vilka en hälso- och sjukvårdspersonal inte får vittna. Domstolen får ålägga en person som avses i 1 mom. att vittna i ett mål där åklagaren utför åtal för ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år. I rättspraxis har uppgifter om identiteten på en person som vid en viss tidpunkt är patient på ett sjukhus betraktats som uppgifter om den hälso- och sjukvårdstjänst som personen har erhållit, vilka ska hållas hemliga med stöd av 24 § 1 mom. punkt 25 i offentlighetslagen, oavsett om de har införts i den journalhandling som avses i kunduppgiftslagen eller inte. Å andra sidan har det ansetts att varken offentlighetslagen eller kunduppgiftslagen uttryckligen förbjuder utlämnande av sekretessbelagda hälsouppgifter till polisen. Bedömningen av omfattningen av vittnesförbudet har således fått en central betydelse. Uppgifter om identiteten på en person som varit intagen på sjukhus har genomgående ansetts vara känsliga uppgifter om personens hälsotillstånd i den mening som avses i 17 kap. 14 § 1 mom. i rättegångsbalken och som omfattas av förbudet mot att vittna enligt denna bestämmelse (se HFD 2018:93). I nyare rättspraxis har det emellertid slagits fast att förbudet mot att avge vittnesmål inte är avsett att tillämpas så extensivt att kännedom om vilket som helst vårdförhållande utgör känslig information om hälsotillståndet i den mening som avses i rättegångsbalken. Känsligheten när det gäller en uppgift också om en vårdrelation måste bedömas från fall till fall (HFD 2025:11).

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande 2024:80 har förtydligat den nuvarande situationen i fall som inte gäller tviste- eller brottmål. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterade i sina slutsatser att bestämmelserna i rättegångsbalken om bevisupptagning är tillämpliga på allmänna domstolar när de prövar ett tvistemål eller brottmål. Eftersom det aktuella ärendet inte rörde ett tvistemål eller ett brottmål, utan en annan lagstadgad uppgift för polisen, dvs. att hitta en försvunnen person, fann högsta förvaltningsdomstolen att rättegångsbalkens förbud mot att vittna därför inte kan tolkas som en begränsning av polisens rätt till information i ett sådant fall.

Även om ny rättspraxis har skapat riktlinjer för tillämpningen av 4 kap. 2 § 1 mom. i polislagen har det ändå ansetts att utlämnande av polisiär information om social- och hälsovård bör förtydligas i lagstiftningen. Avvägningen mellan de olika intressena bör inte överlämnas till den enskilda lagtillämparen, utan rätten till information bör framgå så exakt som möjligt av

lagstiftningen. Om regleringen lämnar stort tolkningsutrymme, har det i praktiken konstaterats att det ofta inte går att få den nödvändiga informationen och att polisen därför inte kan sköta sitt samhällsuppdrag. I praktiken är den information som polisen behöver för att utföra sina uppgifter ofta kopplad till en persons identitet eller närvaro på en enhet inom social- eller hälsovården och polisen behöver i princip inte få mer detaljerad information om innehållet i själva vården eller om kundrelationen.

Å andra sidan har utmaningarna med att få tillgång till information ibland också varit kopplade till ett bristfälligt innehåll i polisens begäranden. Inom social- och hälsovården har det ibland varit svårt att besvara begäranden och att bedöma om begäran är laglig, t.ex. på grund av att de inte har varit tillräckligt motiverade. Förutom att förtydliga lagstiftningen är det nödvändigt att fästa avseende vid utbildningen av polispersonal och social- och hälsovårdspersonal samt vid polisens och social- och hälsovårdens gemensamma riktlinjer och verksamhetsmodeller.

Polisen behöver också information av social- och hälsovården för sin förebyggande verksamhet. Utlämnandet av uppgifter till polisen om berörda personer för att bedöma en hotbild och förebygga en hotande handling grundar sig för närvarande på social- och hälsovårdsaktörernas rätt att anmäla, och polisen har inte tillgång till sådana uppgifter på egen begäran (HFD 2021:13). Dessa aktörers rätt att lämna ut information till polisen om personer som ger anledning till oro för att förhindra en potentiell hotfull handling har visat sig vara utmanande i praktiken och tolkningarna varierar mellan olika aktörer och regioner. Denna fråga har också tagits upp i samband med redogörelsen för den inre säkerheten (SSR 4/2021 rd). Den 16 mars 2022 antog riksdagen ett ställningstagande i förvaltningsutskottets betänkande (FvUB 19/2021 rd) om redogörelsen för den inre säkerheten. Riksdagen förutsätter att regeringen gör en bedömning av bestämmelserna om utlämnande av uppgifter och utifrån bedömningen bereder en proposition om ändring av lagstiftningen så att myndigheterna inom social- och hälsovårdsministeriets och undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde åläggs att lämna polisen åtminstone de i övrigt sekretessbelagda uppgifter som är nödvändiga för att bedöma hot mot liv eller hälsa eller förhindra en hotande gärning. Med anledning av ställningstagandet tillsatte social- och hälsovårdsministeriet den 1 juni 2023 en arbetsgrupp med uppdraget att bedöma frågan om att lämna ut sekretessbelagd nödvändig information till polisen, för att bedöma hot mot liv eller hälsa eller förhindra en hotande gärning. Arbetsgruppens mandatperiod utgick den 30 juni 2024. Mandatperioden förlängdes från den 19 augusti 2024 till den 31 maj 2026. I regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpo finns det en uttrycklig skrivning om att sektorslagstiftningen revideras bland annat så att social- och hälsovårdsmyndigheterna och undervisningsmyndigheterna åläggs att lämna polisen åtminstone sådana uppgifter som är nödvändiga för bedömning av ett hot mot liv eller hälsa och för förhindrande av en hotande gärning och som annars är sekretessbelagda.

I den mån problemen med att få tillgång till information rör tillgång till polisiär information för hotbilsbedömning och förebyggande av en hotfull handling kommer frågan att bedömas i social- och hälsovårdsministeriets ovannämnda projekt (STM166:00/2024), och därför har man inte tagit ställning till frågan i detta förslag.

2.4.4 Polisens rätt till information av privata sammanslutningar och enskilda personer med stöd av polislagen

I princip fungerar polisens rätt till information av privata sammanslutningar och enskilda personer väl. Enligt Polisstyrelsens uppskattning gör polisen årligen minst 100 000 begäranden om information med stöd av 4 kap. 3 § 1 mom. i polislagen. Den största enskilda kategorin av begäranden om information är de ca 30 000 till banker riktade förfrågningar som polisen gör i hela landet. Det faktiska antalet begäranden om information kan dock beräknas till omkring 75

000, eftersom en begäran kan riktas till fler än en mottagare (t.ex. en bank). Merparten av begärandena gäller utredning av brott. Dessutom har det med stöd av denna bestämmelse, till exempel under 2023, gjorts cirka 6 000 begäranden om information av teleoperatörer och sammanslutningsabonnenter. Enligt statistiken hade 70 procent av dessa begäranden samband med teleövervakning. Här avses de brott som nämns i 10 kap. 6 § lagen om tvångsmedel. Utöver de ovannämnda begärandena gör polisen även andra framställningar till privata sammanslutningar eller personer med stöd av denna bestämmelse, men dessa registreras inte och inga exakta siffror finns tillgängliga.

Även om rätten till information enligt 4 kap. 3 § 1 mom. i polislagen ofta fungerar smidigt har det att rätt till information i syfte att avslöja brott saknas identifierats som en klar brist i bestämmelsen. I detta avseende skiljer sig regleringen från motsvarande reglering av Gränsbevakningsväsendets och Tullens motsvarande rätt. Tullen har enligt 2 kap. 14 § i lagen om brottsbekämpning inom Tullen (623/2015) rätt till information för att förhindra, avslöja eller utreda tullbrott. Gränsbevakningsväsendet har i enlighet med 20 § i Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag rätt att få information i syfte att förebygga, avslöja eller utreda ett brott som undersöks av Gränsbevakningsväsendet.

Den nuvarande lydelsen av 4 kap. 3 § 1 mom. i polislagen har också visat sig vara bristfällig i praktiken i situationer där information skulle behövas vid akuta incidenter för att skydda liv och hälsa. Som exempel kan nämnas en situation där en anonym person framför ett allvarligt hot, till exempel hot om självmord, i ett onlineforum. Ovan nämnda bestämmelse tillåter inte i sin nuvarande form identifiering av IP-adressen för en sådan text för att identifiera den person som framfört hotet.

De uppgifter som anges i 1 kap. 1 § i polislagen (upprätthålla allmän ordning och säkerhet) kan härledas ur de uppgifter som rör avvärjande av fara för en person. Enligt förarbetena till lagen (RP 224/2010 rd, s. 74) har allmän ordning och säkerhet länge varit kärnan i polisens uppdragsbeskrivning. Innehållet är brett och delvis ostrukturerat. I begreppet ingår åtminstone all polisiär verksamhet vars avsikt är att skapa och upprätthålla en trygg livs- och verksamhetsmiljö för samhällsmedlemmarna, avvärja och förebygga rättskränkningar och störningar samt undanröja pågående störningar och utreda rättskränkningar som redan begåtts. I förarbetena konstateras vidare att begreppets grammatikaliska utformning kan ge intrycket av att bestämningen ”allmän” hänför sig också till ordet ”säkerhet”. Här avses emellertid inte endast detta utan enligt vedertagen uppfattning är polisens skyldighet att skydda också enskilda personers säkerhet samt att trygga säkerheten på privata platser. En polisman har enligt 2 kap. 2 § 1 mom. i polislagen uttryckligen rätt att gripa en person för att skydda denne för en allvarlig fara som utgör en överhängande risk för personens liv, fysiska integritet, säkerhet eller hälsa, om personen är oförmögen att ta vara på sig själv och faran inte annars kan avvärjas eller personen omhändertas på annat sätt. Enligt förarbetena till den tidigare motsvarande bestämmelsen (RP 57/1994 rd, s. 42) vidtas dessa åtgärder oftast i fråga om personer som är berusade av alkohol. Behovet av skydd kan också bero på berusning som har orsakats av annat än alkohol, tillstånd av psykisk eller fysisk förvirring eller sjukdom hos äldre, sinnessjukdom, benägenhet tillsjälvmordsförsök eller av något annat jämförbart skäl. Tagande i förvar på denna grund ska enligt förarbetena inte förutsätta att allmän ordning eller säkerhet störs eller försätts i fara.

Polisen uppmärksammas i praktiken på självmordshot genom nödcentralen eller tips på nätet eller i samband med andra uppdrag. Genom nödcentralen kan självmordshot styras till antingen hälso- och sjukvården eller polisen, beroende på situationen. Akutvården kan också be polisen om hjälp med att utföra ett uppdrag i samband med ett självmordshot. Hot som polisen uppmärksammas på i samband med ett tips på nätet eller ett annat uppdrag bedöms från fall till

fall och allvarliga och relevanta situationer hanteras. I praktiken är tips eller information om självmordshot som kommer till polisens kännedom vanligtvis av den arten att det inte är möjligt att dra några slutsatser om en persons tillstånd utifrån dem. Självmordshandlingar kan också äventyra andras liv och hälsa om de begås till exempel med skjutvapen, sprängning eller i trafiken. En sådan situation kan omfatta inte bara avvärjande av fara utan även förhindrande av brott.

Vidare ger 4 kap. 3 § 1 mom. i polislagen i sin nuvarande form inte polisen rätt till information för att få tag på efterlysta personer. I praktiken skulle t.ex. uppgifter om användning av bankkort kunna användas mer effektivt för att spåra personer som inte har återvänt från fängelsepermission, som har avvikit från en öppen anstalt utan tillstånd eller som inte har anmält sig för att avtjäna ett fängelsestraff. I sådana situationer kan Brottspåföljdsmyndigheten efterlysa vederbörande med stöd av fängelselagen (767/2005). Vid rymning i den mening som avses i 16 kap. 16 § i strafflagen kan polisen redan enligt gällande bestämmelser få information från en privat sammanslutning eller person, eftersom det är fråga om utredning av ett brott.

Under 2023 begärde polisen med stöd av polislagens 4 kap. 3 § 2 mom. cirka 15 500 gånger information från teleoperatörer och sammanslutningsabonnenter för att identifiera ägaren eller användaren av en förbindelse. Enligt statistiken gjordes 72 procent av begärandena om information för att ta reda på vem som äger eller använder en förbindelse på grund av utredning av brott i anslutning till teleövervakning. Ingen statistik förs över begäranden om information med stöd av det aktuella lagrummet från sammanslutningar som bedriver postverksamhet. Enligt Polisstyrelsens uppskattning framför polisen totalt cirka 15 000 till 20 000 informationsbegäranden per år med stöd av lagen. I praktiken har 4 kap. 3 § 2 mom. i polislagen i huvudsak ansetts fungera, men det har också funnits ett behov av att förtydliga regleringen. Digitaliseringen av samhället och den därmed sammanhängande tekniska utvecklingen har bidragit till att den nuvarande regleringen inte längre till alla delar i praktiken motsvarar behoven.

Högsta domstolens avgörande HD 2022:23 har i praktiken tolkats som ett ifrågasättande av polisens rätt att få identifieringsuppgifter om IP-adresser som används för elektronisk kommunikation. Frågan var om logguppgifter kunde beslagtas (databeslag) eller om teletvångsåtgärder borde ha tillgripits. Det var fråga om en leverantör av VPN-tjänster som polisen hade beordrat att förvara data och beslagtagit sådana inloggningsuppgifter som röjde användarens riktiga IP-adress. I det aktuella målet ansåg högsta domstolen att beslag eller kopiering av identifieringsuppgifter för en VPN-tjänst för att används som bevis i brottmål var förbjudet enligt tvångsmedelslagens 7 kap. 4 § 1 mom. I doktrinen har det ansetts problematiskt att avgörandet inte analyserade om det över huvud taget var fråga om meddelanden och tillhörande identifieringsuppgifter. De logguppgifter som beordrades bli beslagtagna avsåg inte något meddelande. Högsta domstolens avgörande innebär att i stället för beslag borde antingen retroaktiv teleövervakning eller retroaktiv teleavlyssning (om det hade funnits ett behov av att klargöra innehållet i ett meddelande) ha använts, men bägge tvångsåtgärderna kräver uttryckligen ett meddelande och tillhörande identifieringsuppgifter. Det rörde sig således om uppgifter som inte hade något samband med ett meddelande och som inte ens kan fås genom ovannämnda tvångsåtgärder. I förarbetena till tvångsmedelslagen ansågs olika typer av teknisk trafik inte omfattas av skyddet för sekretessbelagd kommunikation (LaUB 44/2010 rd, s. 23). Det borde ha tagits ställning till om det alls fanns ett meddelande och tillhörande överföringsdata. (Esitutkinta ja pakkokeinot. Markku Fredman – Lauri Rautio – Matti Tolvanen – Marko Viitanen 2025.)

Innehållet i ett meddelande och information om överföringen av meddelandet kan fås för utredning av ett brott på grundval av tvångsmedelslagens bestämmelser om teleavlyssning och

teleövervakning. Polislagen innehåller liknande bestämmelser när det gäller förhindrande och avslöjande av brott. Terminologiska ändringar har genom lagarna 452/2023 och 492/2023 gjorts i bestämmelserna efter avgörandet HD 2022:23. Termen ”identifieringsuppgifter” som tidigare användes i tvångsmedelslagen och polislagen om teletvångsmedel har ersatts med termen ”förmedlingsuppgifter”, som definieras i samband med bestämmelserna om teleövervakning. Avsikten har inte varit att ändra tillämpningsområdet för teleövervakningen (RP 217/2022 rd och RP 275/2022 rd). Med *teleavlyssning* avses att ett meddelande som tas emot av eller sänds från en viss teleadress eller teleterminalutrustning och som förmedlas i ett i 3 § 43 punkten i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) avsett allmänt kommunikationsnät eller i ett därtill anslutet kommunikationsnät avlyssnas, upptas eller behandlas på något annat sätt för utredning av innehållet i meddelandet och av de förmedlingsuppgifter i anslutning till det som avses i 6 § i detta kapitel. Teleavlyssning får riktas endast mot meddelanden från eller meddelanden avsedda för en person som är misstänkt för brott. Med *teleövervakning* avses enligt 10 kap. 6 § i tvångsmedelslagen att förmedlingsuppgifter som innehas av en kommunikationsförmedlare som avses i 3 § 36 punkten i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation inhämtas om ett meddelande som har sänts från eller tagits emot av en teleadress eller teleterminalutrustning som är kopplad till ett kommunikationsnät som avses i 3 § samt att uppgifter om en teleadress eller teleterminalutrustnings läge inhämtas eller att användningen av adressen eller utrustningen tillfälligt förhindras. Med *förmedlingsuppgifter* avses sådana uppgifter om ett meddelande som kan förknippas med en i 3 § 7 punkten i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation avsedd användare eller med en i 30 punkten i den paragrafen avsedd abonnent och som behandlas i kommunikationsnäten för att överföra, distribuera eller tillhandahålla meddelanden.

2.4.5 Rätt att få uppgifter med stöd av polisens personuppgiftslag

I praktiken fungerar polisens rätt att få uppgifter med stöd av polisens personuppgiftslag väl och tämligen problemfritt. I vissa fall har det emellertid varit utmanande för polisen att för sina behov tillräckligt snabbt få sådana uppgifter som avses i den lagens 16 §, och därför behöver bestämmelsen regleringen preciseras så att polisen har rätt att utan dröjsmål få den begärda informationen. Enligt 14 § 4 mom. i offentlighetslagen ska ärenden som gäller begäran om information behandlas utan dröjsmål. I bestämmelsen sägs det att information om en offentlig handling ska lämnas så snart som möjligt, dock senast inom två veckor från det att myndigheten tagit emot begäran om att få ta del av handlingen. Om de begärda handlingarna är många eller innehåller sekretessbelagda delar, eller om någon annan orsak som kan jämföras med en sådan som nämns i 1 mom. föranleder att det krävs specialåtgärder eller en större arbetsmängd än normalt för att behandla och avgöra ärendet, ska ärendet avgöras och uppgifter ur en offentlig handling lämnas ut inom två månader från det att myndigheten tagit emot begäran om att få ta del av handlingen. Offentlighetslagens tidsgräns på två veckor gäller offentlig information. Polisen kan också begära sekretessbelagda uppgifter på grundval av sin rätt till information, och de tidsfrister som anges i offentlighetslagen kan, när polisen begär information, försena skötseln av akuta tjänsteuppgifter.

Det faktum att de nuvarande bestämmelserna inte ger polisen tillgång till information ur civiltjänstregistret via ett tekniskt gränssnitt har identifierats som en enskild brist i fråga om tillståndsärenden. I praktiken skulle det vara nödvändigt för polisen att få information från detta register för att fastställa hinderlösheten för den som ansöker om och innehar ett tillstånd enligt passlagen och lagen om identitetskort. Vid ansökan om pass ska en värnpliktig enligt 8 § i passlagen lägga fram en utredning om att det inte föreligger något sådant hinder för utfärdande av pass som avses i 14 § 5 mom. eller 15 § 1 mom. 3 punkten. En värnpliktig ska på motsvarande sätt enligt 12 § i lagen om identitetskort vid ansökan om identitetskort lägga fram utredning om att det inte föreligger något sådant hinder för utfärdande av identitetskort som avses i 17 § 1

mom. 3 punkten eller 19 § 4 mom. För en värnpliktig kan pass eller identitetskort utfärdas högst till utgången av det år då han fyller 28 år, om inte den värnpliktige visar att skyldigheten att försvara landet inte utgör ett hinder för utfärdande av identitetskort för längre tid eller om inte särskilt vägande skäl ger anledning till något annat. Pass eller identitetskort kan dessutom förvägras en finsk medborgare som är värnpliktig och har fyllt 28 år, till utgången av det år då han fyller 30 år, om han inte visar att skyldigheten att försvara landet inte utgör hinder för utfärdande av identitetskort. Ett motsvarande intyg som en värnpliktig kan ha för att påvisa hinderlöshet för utfärdande av pass eller identitetskort är utöver de handlingar som nämns i 8 § i passlagen eller 12 § i lagen om identitetskort ett intyg över fullgjord civiltjänst. Om polisen kunde få uppgifterna direkt ur civiltjänstregistret genom ett tekniskt gränssnitt skulle den som ansöker om eller innehar ett tillstånd slippa visa upp ett civiltjänstintyg.

När det gäller 17 § i polisens personuppgiftslag har det i praktiken visat sig vara en brist att denna paragraf inte ger Institutet för hälsa och välfärd (THL) rätt att lagra uppgifter om utredning av dödsorsak direkt i polisens register. THL:s sakkunnigläkare tar fram uppgifter som är väsentliga för utredningen av försvunna och oidentifierade avlidna personer och som de lämnar till polisen för att möjliggöra en utredning. I dagsläget överförs uppgifterna elektroniskt från THL, till exempel via säker post och andra metoder. Överföringen av information innefattar i nuläget också manuella steg, varvid den är förenad med informationssäkerhets- och dataskyddsrisiker. Dessutom är det nödvändigt att precisera 17 § 1 mom. 4 punkten i polisens personuppgiftslag för att täcka de uppgifter som i lagen om identitetskort föreskrivs för utrikesministeriet och Finlands beskickningar, utöver de som föreskrivs i passlagen.

2.4.6 Utlämnande av polisuppgifter med stöd av polislagen

I verkligheten finns det få problem med polisens utlämnande av uppgifter på grundval av en begäran från en annan myndighet. De största utmaningarna i detta avseende har gällt situationer där polisen lämnat ut uppgifter på eget initiativ. I praktiken har högsta domstolens avgörande HD 2023:24 tolkats som att det inte skulle vara möjligt att med stöd av 7 kap. 2 § 1 mom. i polislagen på eget initiativ till en annan myndighet lämna ut sekretessbelagda uppgifter som innehas av polisen. Avgörandet refereras närmare ovan i avsnitt 2.3.2. Ärendet gällde tillhandahållande av information till utskökningsmyndigheterna, men högsta domstolens syn har i praktiken tolkats som att polisen inte på eget initiativ får lämna ut information i vidare bemärkelse, eftersom polislagen inte uttryckligen föreskriver om denna möjlighet. Enligt förarbetena till polislagen var lagstiftarens avsikt emellertid att 7 kap. 2 § i polislagen skulle möjliggöra utlämnande av uppgifter även utan någon begäran. Ordalydelsen i 7 kap. 2 § 2 mom. i polislagen har dock ansetts tillåta utlämnande av uppgifter på eget initiativ i akuta situationer. Tröskeln för att lämna ut information på grundval av 2 mom. är dock hög och enbart denna bestämmelse har ur polisens synvinkel inte ansetts vara tillräcklig.

Inom polisen hade utlämnandet av uppgifter till utskökningsmyndigheterna redan minskat före högsta domstolens avgörande, till följd av biträdande justitieombudsmannens avgörande av den 20 juni 2018. Information hade lämnats på eget initiativ, främst i fall där gripanden hade gjorts på grundval av brott och den frihetsberövade personen hade en brottsrelaterad skuld. Men efter högsta domstolens avgörande har information inte längre lämnats ut till utskökningsmyndigheterna ens i sådana fall.

I praktiken har det också varit oklart vilka regler som är tillämpliga på situationer där uppgifter lämnas ut, särskilt när det gäller förebyggande av administrativ brottsbekämpning. Gällande lagstiftning anses för närvarande inte skapa tillräckliga och tydliga befogenheter för polisen att lämna ut t.ex. information om brottslig bakgrund hos personer som tillhör en organiserad kriminell grupp med tanke på administrativa brottsbekämpningsåtgärder. Ur polisens synvinkel

är också sådana situationer besvärliga där polisen uppmanas lämna utlåtande utifrån uppgifter som den har. När det gäller utlåtanden uppstår ett dilemma till exempel i situationer där Migrationsverket behöver stöd från polisen för att identifiera utnyttjande eller ber om en bedömning av, dvs. ett utlåtande om huruvida en person kan anses utgöra ett hot mot allmän ordning och säkerhet. Det kan också uppstå problem i samband med bakgrundskontroller och utlämnande av uppgifter om företagare eller företag som ansökt om så kallat covid-stöd eller finansiering från EU:s återhämtningsinstrument. Utöver utlämnande av information i samband med administrativt förebyggande är ett effektivt och konfidentiellt informationsutbyte mellan offentliga myndigheter samt vissa aktörer inom tredje sektorn en viktig faktor för att förebygga och reagera tidigt på våldshandlingar, identifiera personer som ger anledning till oro (t.ex. så kallade ensamvargar som överväger allvarliga våldshandlingar med varierande motiv) och för att bedöma de risker som dessa personer utgör samt förebygga hotfulla situationer. Beteendet hos en person som ger anledning till oro uppfyller ofta ännu inte rekvisiten för något enskilt brott, varför polisen i dagsläget saknar exakta bestämmelser som skulle ge behörighet, till exempel för att inhämta information, hålla inledande förhör eller observera. Ovannämnda problem har också tagits upp i samband med utredningen av polisens administrativa struktur (Bedömning av polisens administrativa struktur och utvecklingsmöjligheter. Tillbaka till folket. Inrikesministeriets publikation 2023/18, s. 70–71).

Behovet av att förbättra den nuvarande regleringen när det gäller myndigheternas utlämnande av information på eget initiativ har också identifierats i forskningen. Syftet med projektet för informationsutbyte mellan myndigheter på eget initiativ (Virvotieto), som leddes av Östra Finlands universitet i samarbete med Polishögskolan, Vasa universitet och Uppsala universitet, var att undersöka myndigheters tillhandahållande av information på eget initiativ för att bekämpa brottslighet samt relaterade problem, tolkningar och behov av att utveckla regleringen. Projektets slutrapport offentliggjordes den 8 juni 2023 (Utlämnande av uppgifter på eget initiativ för att bekämpa brott. Evgeniya Kurvinen – Khatija Ahokas – Åsa Elmerot – Merete Havre – Tuomas Hassinen – Kimmo Kuukasjärvi – Kari Laitinen – Mika Launiala – Kalle Määttä – Kärt Salumaa-Lepik – Meri Sariola – Helinä Tiura-Virta – Tomi Voutilainen. Publikationsserie för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 2023:39). I slutrapporten rekommenderades bland annat att man vid regleringen av utlämnande av uppgifter från myndigheter, i mån av möjlighet, ska bedöma om det är nödvändigt att separat föreskriva om utlämnande av uppgifter på eget initiativ. Bestämmelser om utlämnande av uppgifter på begäran och på eget initiativ kan ingå parallellt i samma lag. Bestämmelser om utlämnande av uppgifter på eget initiativ ska i mån av möjlighet utfärdas på ett överensstämmande sätt i olika lagar, särskilt när bestämmelserna har liknande funktion. Enligt rapporten kan det vara nödvändigt med utlämnande av uppgifter på eget initiativ till exempel i en situation där en myndighet gör en iakttagelse i ett ärende som hör till en annan myndighets uppgifter och behörighet, men den gällande lagstiftningen kan ändå vara ett hinder för att på eget initiativ förmedla information som grundar sig på brottsförebyggande och säkerhet. Behovet av att lämna uppgifter på eget initiativ blir tydligt om den myndighet som behöver informationen annars inte skulle ha tillgång till den för att utföra sina offentliga uppgifter eller om den inte känner till att den andra myndigheten har den behövliga informationen. Enligt rapporten skulle en myndighets tillhandahållande av information på eget initiativ vara motiverat, särskilt om man på så sätt tillgodoser en annan myndighets informationsbehov och kan skydda rättsliga intressen på ett kostnadseffektivt sätt.

Professor Matti Tolvanen har sin rapport (Utvecklingsbehoven i lagstiftningen om polisens kriminalunderrättelseinhämtning. Utredningsmannens slutrapport. Inrikesministeriets publikationer 2023:19.) rekommenderat att polisen bör ha en uttrycklig rätt att lämna ut i övrigt sekretessbelagda uppgifter till andra myndigheter för hotbedömningar. Enligt slutrapporten bör bestämmelsen i 7 kap. 2 § i polislagen vid behov preciseras om den nuvarande lydelsen anses

otillräcklig för att lämna ut annars sekretessbelagd information till en annan myndighet för hotbedömningar. Enligt slutrapporten finns det skäl att i samma sammanhang klargöra polisens rätt att uppmärksamma ett potentiellt brottsoffer på risken att utsättas för ett brott redan i ett skede då brottet fortfarande befinner sig i ett sådant förberedelsestadium att det inte är straffbart. Enligt utredningen förefaller 7 kap. 2 § i polislagen inte, åtminstone inte otvetydigt, ge polisen rätt att i syfte att förebygga brott kommunicera exempelvis med en enskild eller juridisk person som riskerar att utsättas för grovt bedrägeri.

Mot bakgrund av ovanstående finns det ett tydligt behov av ett förtydligande av regelverket när det gäller utlämnande av information på eget initiativ. Möjligheten för polisen att lämna ut information till myndigheter och andra bör tydligt föreskrivas i lag.

2.4.7 Utlämnande av uppgifter med stöd av polisens personuppgiftslag

Det har i praktiken inte uppstått nämnvärda problem med att lämna ut uppgifter med stöd av polisens personuppgiftslag. Eftersom den lagen saknar uttryckliga bestämmelser om möjligheten att lämna ut uppgifter på eget initiativ, har det emellertid ansetts nödvändigt att precisera lagstiftningen på denna punkt.

Det har likaså ansetts nödvändigt att komplettera 22 § i den nämnda lagen med en uttrycklig bestämmelse om utlämnande av uppgifter till Institutet för hälsa och välfärd för genomförande av kliniska prövningar samt för skötseln av uppgifter som hänför sig till rättsmedicin och rättspsykiatri. Utlämnande av uppgifter i dessa situationer baserar sig på 22 § 3 mom. enligt vilket polisen, utöver det som föreskrivs i 1 mom., av grundad anledning trots sekretessbestämmelserna genom en teknisk anslutning eller som en datamängd till en myndighet får lämna ut personuppgifter som är nödvändiga för att utföra en uppgift som i lag föreskrivits för myndigheten.

Dessutom är det nödvändigt att göra en ändring i 22 § 1 mom. 7 punkten i polisens personuppgiftslag, som reglerar utlämnande av uppgifter till arbets- och näringsmyndigheterna, eftersom arbets- och näringsbyråerna drogs in den 1 januari 2025 och behandlingen av arbetstagares uppehållstillstånd därmed överfördes i sin helhet till Migrationsverket (lag 389/2023). Också närings-, trafik- och miljöcentralernas uppgifter överförs från den 1 januari 2026 (lag 582/2025) till livskraftscentralerna, vilket innebär att dessa fattar ett delbeslut om uppehållstillstånd för företagare. Det är också nödvändigt att förtydliga 8 punkten så att rätten att lämna ut uppgifter till utrikesministeriet och Finlands beskickningar också omfattar behandlingen av ärenden som gäller identitetskort, även i situationer där identitetskortet inte anknyter till rätten att resa. Utöver de identitetskort som används som resehandlingar utfärdar beskickningarna även identitetskort utan rätt att resa.

2.4.8 Allmänna synpunkter på bestämmelserna i polislagen och polisens personuppgiftslag om informationsutbyte

Bestämmelser om utlämnande av uppgifter och rätten till information finns i både polislagen och i polisens personuppgiftslag. Bestämmelserna i polisens personuppgiftslag om rätt till information och utlämnande av uppgifter är knutna till åtkomst eller utlämnande av uppgifter genom en teknisk anslutning eller som en datamängd. Grundlagsutskottet har tidigare förutsatt att utlämnandet av personuppgifter genom en teknisk anslutning ska regleras i lag. I sin praxis under de senaste åren har utskottet dock inte längre krävt att elektroniska sätt att lämna ut information ska regleras i bestämmelserna om rätt till eller utlämnande av information. Numera innehåller informationshanteringslagen bestämmelser om utlämnande av information med hjälp av tekniska gränssnitt och elektronisk anslutning som möjliggör visning. Bestämmelser om

andra sätt att lämna ut information finns i offentlighetslagens 16 §. I förarbetena till lagen om informationshantering har det konstaterats att regleringen av lagen om informationshantering möjliggör avveckling av branschvisa bestämmelser om tekniska anslutningar (RP 284/2018 rd s. 34). Mot bakgrund av ovanstående har den reglering av tekniska anslutningar som ingår i bestämmelserna om tillgång till och utlämnande av uppgifter i polisens personuppgiftslag blivit överflödig. Bestämmelsen i 17 § polisens personuppgiftslag om utlämnande av uppgifter till polisen genom registrering via direkt anslutning har dock fortfarande ansetts vara nödvändig. Informationshanteringslagen innehåller inga bestämmelser som skulle vara tillämpliga på de situationer som avses i den bestämmelsen.

Utöver bestämmelserna i polislagen och polisens personuppgiftslag regleras utlämnandet av information till polisen också i flera speciallagar. På motsvarande sätt som i bestämmelserna i polislagen och polisens personuppgiftslag föreskrivs det också i flera andra förvaltningsgrenars lagstiftning om olika myndigheters rätt till information. Reglering kan också delvis vara överlappande. Grundlagsutskottet har dock inte funnit denna typ av dubbelreglering problematisk ur konstitutionell synvinkel, även om den leder till en tung struktur som i värsta fall kan medföra tolkningsproblem (GrUU 71/2014 rd). När det gäller polisens praktiska arbete har denna typ av dubbel reglering, som placeras i olika lagar och delvis är överlappande, ibland visat sig vara problematisk. Å andra sidan har dubbel reglering också visat sig vara användbar i vissa situationer som regleras i polisens personuppgiftslag.

Bestämmelserna i polisens personuppgiftslag innehåller också rätt till offentliga uppgifter (uppgifter i fastighetsinformationssystemet och handelsregistret), för vilka det inte skulle vara nödvändigt att föreskriva separat om rätt till information. När myndigheter ger varandra offentliga myndighetshandlingar eller register i informationssystem kan utlämnandet av information grunda sig på 9 § 1 mom. och 16 § i offentlighetslagen och på bestämmelserna i informationshanteringslagen, utan att myndigheternas rätt till sådan information särskilt föreskrivs i lag. Ovanstående gäller även i de fall då en handling innehåller personuppgifter. Å andra sidan föreskriver de bestämmelser i polisens personuppgiftslag som ger rätt till information också att informationen är kostnadsfri för polisen. I praktiken har det därför fortsatt ansetts nödvändigt att rätten till information är uttrycklig.

Regleringen av polisiärt informationsutbyte har också varit föremål för juridisk forskning under de senaste åren. I en färsk juridisk utredning har det föreslagits att systematiken i polislagen och polisens personuppgiftslag ska revideras så att bestämmelserna om polisens rätt till information koncentreras till polislagen (Poliisin oikeus saada henkilötietoja muiden viranomaisien rekistereistä – tiedonsaantioikeuksien uusi systematiikka. Helinä Tiura-Virta. Defensor Legis 1/2023, s. 110–134). Dessutom har det i juridisk forskning hävdats att reglerna om utlämnande av information i princip bör ersättas med omfattande och exakta rättigheter för offentliga myndigheter att få tillgång till den information som är nödvändig för deras lagstadgade uppgifter. Å andra sidan har det också konstaterats att avskaffandet av bestämmelserna om polisens rätt att lämna ut information skulle kräva en översyn av bestämmelserna om andra myndigheters rätt till information och införande av en enhetlig och sektorsöverskridande regleringsmodell om informationsutbyte. (Poliisin oikeus luovuttaa henkilötietoja muille viranomaisille. Helinä Tiura-Virta. Defensor Legis 33/2024, s. 330–351).

I den ovannämnda studien om polisens rätt till information har det granskats hur regleringen av polisens rätt till information bör utvecklas för att regleringen skulle bli en systematisk helhet med allmän lagstiftning om tekniska gränssnitt och visningsmöjligheter som harmonierar med de konstitutionella kraven och bestämmelserna om utlämnande av information när det är fråga om tillgång till personuppgifter från andra myndigheter i samband med upprätthållande av allmän ordning och säkerhet och brottsförebyggande uppgifter. Först och främst har studien

identifierat behovet av att utveckla skillnaden i tillämpningsområdet mellan 4 kap. 2 § i polislagen och 16 § i polisens personuppgiftslag, som baserar sig på tillgång till information via en teknisk anslutning eller som en datamängd. Enligt studien är den tolkningen av bestämmelsernas ordalydelse i fråga om de materiella förutsättningarna problematisk och regleringen är bristfällig med avseende på det konstitutionella nödvändighetskriteriet. Som exempel på utvecklingsbehov när det gäller regleringen av utlämnande av information i förhållande till polisens rätt till information har nämnts regleringen av utlämningsmetoder, dubbel och motstridig reglering av ändamålsaspekten, överlappande eller onödig reglering i förhållande till den allmänna lagstiftningen samt avsaknaden av nödvändighetskrav. Den uppfattning som presenteras i studien om behovet av en ny systematik för polisens rätt till information bygger på en analys av dessa utvecklingsbehov. Enligt förslaget bör regleringen av tekniska anslutningar slopas, regleringen av polisens rätt till information kunna koncentreras till polislagen och bestämmelsen i polislagen om rätt till information kompletteras med ett nödvändighetsvillkor. En uttrycklig rätt till viss information ska föreskrivas bara när det är nödvändigt. Bestämmelserna om utlämning skulle endast innehålla bestämmelser om särskilda förutsättningar som stärker skyddet av de grundläggande rättigheterna. Fördelen med en sådan ny systematik har ansetts vara att det underlättar tolkningen och att onödiga mängder av bestämmelser slopas. I studien har dock inte regleringssystemet analyserats ur ett tillståndshanteringsperspektiv eller med avseende på skyddspolisens verksamhet. Också rätten till information från privata aktörer har uteslutits ur studien. I rapporten om utvecklingsbehoven (Utvecklingsbehoven i lagstiftningen om polisens kriminalunderrättelseinhämtning. Utredningsmannens slutrapport. Inrikesministeriets publikationer 2023:19) har professor Tolvanen ansett att den ståndpunkt som uttrycks i ovannämnda studie är befogad. Tolvanen konstaterar att den tydligare reglering som skissas upp i studien också skulle vara användbar med avseende på kriminalunderrättelseinhämtning. Denna uppfattning har dock inte motiverats ytterligare i rapporten.

De olika alternativen för regleringens systematik som dryftades under beredningen beskrivs närmare i avsnitt 5.1.

2.5 Gränsbevakningsväsendet

Bestämmelser om utlämnande av och rätt att få uppgifter inom Gränsbevakningsväsendet finns både i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning (577/2005, härafter *Gränsbevakningsväsendets förvaltningslag*) och i Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag. Dessutom regleras informationsutbytet i flera förvaltningsgrenars lagstiftning. Regleringen kan också delvis vara överlappande. Som nämnts ovan har grundlagsutskottet inte ansett att denna typ av dubbel reglering är konstitutionellt problematisk (GrUU 71/2014 rd).

Bestämmelser om Gränsbevakningsväsendets rätt att få uppgifter från andra myndigheter och privata sammanslutningar och personer för att utföra sina uppdrag finns i 3 kap. i Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag. Lagens 19 § innehåller en allmän bestämmelse om rätt att få uppgifter som i sak motsvarar 4 kap. 2 § i polislagen och lagens 20 § innehåller bestämmelser som motsvarar 4 kap. 3 § i polislagen om rätt till information från privata sammanslutningar och personer. Det som sagts ovan om polislagens bestämmelser är därför i huvudsak tillämpliga också på Gränsbevakningsväsendet.

I 3 och 4 kap. i Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag finns också bestämmelser som kompletterar den allmänna lagstiftningen om inhämtande och utlämnande av uppgifter i form av en datamängd eller med hjälp av en teknisk anslutning och om utlämnande av uppgifter från andra myndigheter till Gränsbevakningsväsendet genom registrering via direkt anslutning.

Såsom sagts ovan har grundlagsutskottet i sin utlåtandepraxis under de senaste åren inte längre krävt att det i bestämmelsen om rätt att få eller att lämna ut uppgifter ska föreskrivas om sättet för elektronisk överföring. Numera innehåller informationshanteringslagen bestämmelser om utlämnande av uppgifter med hjälp av tekniska gränssnitt och elektronisk förbindelse för visning, så Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslags reglering av tekniska anslutningar i bestämmelserna om rätt att få och lämna ut personuppgifter har blivit överflödig. Bestämmelsen i 23 § i Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag om uppgifter som andra myndigheter lämnar ut till Gränsbevakningsväsendet genom registrering via direkt anslutning har ansetts fortsatt behövlig. Informationshanteringslagen innehåller inga bestämmelser som skulle vara tillämpliga på de situationer som avses i det lagrummet.

I 17 § i Gränsbevakningsväsendets förvaltningslag föreskrivs det om tystnadsplikt för en tjänsteman som tillhör Gränsbevakningsväsendets personal och i 17 a § föreskrivs det om utlämnande av uppgifter trots tystnadsplikt. Dessa bestämmelser tillämpas i stället för Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag även på utlämnande av enskilda personuppgifter (RP 241/2018 rd, s. 59). Regleringen motsvarar i allt väsentligt den i polislagens 7 kap.

I lagstiftningen om Gränsbevakningsväsendet föreskrivs inte uttryckligen om utlämnande av uppgifter på eget initiativ, trots att detta hade avsetts vara möjligt enligt förarbetena (RP 41/2017 rd, s. 69–70 och RP 241/2018 rd, s. 59). För att förtydliga rättsläget är det därför nödvändigt att precisera bestämmelserna i detta avseende.

2.6 Tullen

Bestämmelser om Tullens rätt att få och lämna ut uppgifter finns i tullagen (304/2016), i lagen om brottsbekämpning inom Tullen och i Tullens personuppgiftslag. Dessutom finns det ett flertal lagar inom andra förvaltningssektorer som påverkar informationsutbyte inom Tullen. Regleringen är delvis överlappande.

Bestämmelser om skyldighet att lämna uppgifter till Tullen finns i 102 § i tullagen. I paragrafens 1 mom. föreskrivs det att den som direkt eller indirekt berörs av en tullåtgärd ska på Tullens begäran och inom angiven tidsfrist lämna Tullen samtliga handlingar och uppgifter som behövs för utförandet av tullåtgärden i fråga om den som fört in eller ut en vara, andra delaktiga, varor, fortskaffningsmedel, passagerare och fortskaffningsmedlets personal. Enligt 2 mom. ska den som innehar uppgifter som behövs för en annan persons tullbeskattning eller för ett ärende som gäller ändringssökande och som följer av tullbeskattning på uppmaning av Tullen lämna uppgifterna till Tullen inom utsatt tid. Skyldigheten att lämna uppgifter gäller inte uppgifter om ett ärende som personen enligt lag har rätt att vägra vittna om. Ingen får dock vägra att lämna uppgifter om ekonomisk ställning.

I 2 kap. 14 § i lagen om brottsbekämpning inom Tullen föreskrivs det om Tullens rätt till information av privata och offentliga sammanslutningar eller personer för förhindrande, avslöjande eller utredning av tullbrott. Paragrafen motsvarar delvis 4 kap. 3 § i polislagen, med den skillnaden att 14 § i lagen om brottsbekämpning inom Tullen omfattar både offentliga och privata sammanslutningar och personer, medan 4 kap. 3 § i polislagen endast gäller rätt till information från privata sammanslutningar eller personer. Det som sägs ovan om 4 kap. 3 § i polislagen gäller sålunda i tillämpliga delar även Tullens rätt att få uppgifter. I likhet med polisen har behovet av att klargöra rätten att få information av social- och hälsovården för brottsförebyggande behov identifierats också när det gäller Tullen. En uttrycklig bestämmelse om rätt till information skulle effektivisera skötseln av Tullens brottsförebyggande uppgifter och Tullen skulle få den information den behöver både snabbare och säkrare. Social- och hälsovårdsinformationen är viktig för Tullen när det gäller uppgifter i samband med

förundersökningar och för därmed sammanhängande tvångsmedel (t.ex. närvaro vid husrannsakan, åtgärder i samband med beslag och delgivning av olika beslut och avgöranden). Rätten till information är ofta också viktig för en persons eget rättsskydd.

I 4 kap. 1 § i lagen om brottsbekämpning inom Tullen föreskrivs det om tystnadsplikt för en tjänsteman som hör till Tullens personal och i 2 § om utlämnande av uppgifter trots tystnadsplikt. Bestämmelserna gäller även i stället för Tullens personuppgiftslag utlämnande av enskilda personuppgifter. Regleringen motsvarar i allt väsentligt den i polislagens 7 kap. 1 och 2 § och det som ovan sagts om utvecklingsbehovet i fråga om polislagens 7 kap. 2 § gäller därför även utlämnande av information inom Tullen.

I 3 och 4 kap. i Tullens personuppgiftslag finns bestämmelser om Tullens rätt att få uppgifter som en datamängd eller med hjälp av en teknisk anslutning samt om utlämnande av uppgifter från andra myndigheter till Tullen genom registrering via direkt anslutning. Informationshanteringslagen innehåller numera bestämmelser om utlämnande av uppgifter med hjälp av tekniska gränssnitt och visningsmöjligheter, så regleringen av tekniska anslutningar i bestämmelserna i Tullens personuppgiftslag om rätt till och utlämnande av uppgifter har blivit överflödiga. Bestämmelsen i 17 § i Tullens personuppgiftslag om utlämnande av andra myndigheters uppgifter till Tullen genom registrering via direkt anslutning har dock fortfarande ansetts vara nödvändig, eftersom informationshanteringslagen inte innehåller bestämmelser som skulle vara tillämpliga på de situationer som avses i lagrummet.

I 21 § i Tullens personuppgiftslag föreskrivs det om övrigt utlämnande av personuppgifter till myndigheter. Det har ansetts nödvändigt att lägga till en uttrycklig bestämmelse om utlämnande av uppgifter till Institutet för hälsa och välfärd för genomförande av kliniska provningar och för utförande av uppgifter i samband med rättsmedicin. Utlämnandet av uppgifter i sådana fall grundar sig för närvarande på 21 § 2 mom., som föreslås bli upphävt, enligt vilket Tullen, av grundad anledning utöver det som föreskrivs i 1 mom. trots sekretessbestämmelserna genom en teknisk anslutning eller som en datamängd till en myndighet får lämna ut personuppgifter som är nödvändiga för utförande av en uppgift som i lag föreskrivits för myndigheten.

I lagstiftningen om Tullens rätt till och utlämnande av uppgifter föreskrivs inte uttryckligen om utlämnande av uppgifter på eget initiativ, trots att detta hade avsetts vara möjligt enligt förarbetena, vilket tidigare påpekats i denna proposition när det gäller polisen. För att förtydliga rättsläget är det därför nödvändigt att precisera regleringen i detta avseende.

2.7 Försvarsmakten

På behandlingen av personuppgifter vid Försvarsmaktens uppgifter med anknytning till brott tillämpas dataskyddslagen avseende brottmål. I 1 § i dataskyddslagen avseende brottmål föreskrivs det att lagen också tillämpas på behandling av personuppgifter som utförs av Försvarsmakten när det är fråga om förebyggande, avslöjande och utredning av brott eller förande av brott till åtalsprövning samt skydd mot eller förhindrande av hot mot den allmänna säkerheten i samband med verksamhet som avses ovan.

Enligt 1 § 2 mom. 1 punkten i dataskyddslagen avseende brottmål tillämpas lagen på behandling av personuppgifter som utförs av Försvarsmakten och för Försvarsmaktens räkning, om uppgifterna behandlas för skötsel av uppgifter som anges i 2 § 1 mom. 1 och 2 punkten, 3 punkten underpunkt a samt 4 och 5 punkten i lagen om försvarsmakten (551/2007), och på sådan behandling av personuppgifter som utförs av Försvarsmaktens huvudstab för skötsel av uppgifter som avses i 9 § 3 mom. i säkerhetsutredningslagen (726/2014), samt som en nationell lösning även på behandling av personuppgifter som utförs av en militärunderrättelsemyndighet.

På övrig behandling av personuppgifter tillämpas på motsvarande sätt som inom polisen, Gränsbevakningsväsendet och Tullen den allmänna dataskyddsförordningen samt den kompletterande dataskyddslagen. Inom ramen för dataskyddsförordningen är den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter inom Försvarsmaktens verksamhet artikel 6.1 c och e i dataskyddsförordningen, enligt vilken behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse eller för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Försvarsmakten tillämpar därför dataskyddsförordningen och dataskyddslagen på behandling av personuppgifter i andra än brottsrelaterade uppgifter på samma sätt som inom polisen, Gränsbevakningsväsendet och Tullen.

Särskilda bestämmelser om Försvarsmaktens utlämnande av och rätt till uppgifter finns också i lagen om försvarsmakten, lagen om behandling av personuppgifter i Försvarsmakten (332/2019), lagen om militär underrättelseverksamhet (590/2019) och lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom försvarsmakten (255/2014), som har upphävts genom lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten (89/2025). Den nya lagen träder i kraft den 1 december 2025. Därutöver finns det föreskrifter om informationsutbyte i lagstiftningen för flera förvaltningsområden, vilket delvis har medfört överlappningar. Grundlagsutskottet har dock inte funnit denna typ av dubbelreglering problematisk ur konstitutionell synvinkel (GrUU 71/2014 rd).

Försvarsmakten har med stöd av 17 § i lagen om Försvarsmakten rätt att trots sekretessplikten av myndigheter och av sammanslutningar som tillsatts för att sköta ett offentligt uppdrag få de uppgifter och handlingar som är nödvändiga för skötseln av lagstadgade uppdrag, om inte lämnandet av uppgiften eller handlingen till Försvarsmakten eller användningen av uppgifterna som bevis har förbjudits eller begränsats i lag.

I 111 § i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom försvarsmakten föreskrivs det om Huvudstabens rätt att oberoende av sekretessbestämmelserna och avgiftsfritt av en myndighet samt av en sammanslutning och person som har anförtrots en offentlig uppgift få de uppgifter och handlingar som är nödvändiga för att brottsbekämpningsuppdrag vid Huvudstaben ska kunna utföras, om inte lämnande av sådan information eller handlingar till Huvudstaben eller användning av informationen som bevis har förbjudits eller begränsats i lag.

I 112 § i den nämnda lagen föreskrivs det vidare om Huvudstabens rätt att av en privat eller offentlig sammanslutning eller person få information som är nödvändig för förhindrande, avslöjande och utredning av brott även om sammanslutningens medlemmar, revisorer, verkställande direktör, styrelsemedlemmar eller arbetstagare är bundna av företags-, bank- eller försäkringshemlighet. Enligt paragrafens 2 mom. har Huvudstaben rätt att av kommunikationsförmedlare och sammanslutningsabonnenter få kontaktuppgifter för teleadresser som inte är upptagna i en offentlig katalog eller information som specificerar en teleadress eller teleterminalutrustning, om informationen behövs i ett enskilt fall för utförandet av ett brottsbekämpningsuppdrag vid Huvudstaben. Huvudstaben har motsvarande rätt att få information om utdelningsadresser av en sammanslutning som bedriver postverksamhet.

Lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten innehåller dessutom en hel del bestämmelser om Försvarsmaktens rätt att få och att överlämna uppgifter utan hinder av sekretessbestämmelserna.

Enligt 88 § i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten är huvudstabens uppgift att förhindra, avslöja och utreda bland annat brott som behandlas som ett militärt rättegångsärende eller i ett militärdisciplinförfarande. Enligt 2 § i militära

rättegångslagen (326/1983) omfattar dessa brott till exempel allvarliga brott mot liv och hälsa, såsom dråp, mord och dråp under förmildrande omständigheter. Enligt lagens 93 § ska Huvudstaben dessutom på det militära försvarets område upptäcka, förhindra och avslöja sådana brott som kan hota försvaret, statsskicket och samhällsordningen eller rikets inre eller yttre säkerhet. Sådana brott är exempelvis landsförräderi- och högförräderibrott enligt 12 och 13 kap. i strafflagen.

Förvaltningsutskottet har i sitt betänkande FvUB 1/2024 rd, liksom i sina tidigare ställningstaganden (FvUU 37/2022 rd, FvUB 42/2022 rd, FvUB 3/2023 rd) ansett att bestämmelser om hemliga metoder för inhämtande av information ska ses över på ett enhetligt sätt och att bestämmelserna till denna del ska ha ett möjligast överensstämmande innehåll. I sak bör det inte finnas omotiverade skillnader när det gäller regleringen av samma metoder, menar utskottet. Det finns därför skäl att beakta ett överensstämmande innehåll i bestämmelserna när det föreskrivs om olika brottsbekämpningsmyndigheters rätt att dela med sig av eller förmedla uppgifter till andra myndigheter. Också i regeringsprogrammet påtalas behovet av att undanröja hindren för informationsutbyte i brottsbekämpningen. Förvaltningsutskottet har också i sitt betänkande om statsrådets redogörelse för den inre säkerheten (SRR 4/2021 rd) fäst uppmärksamhet vid de utmaningar som påverkar informationsflödet mellan myndigheterna och sett det som nödvändigt att de behöriga myndigheterna har tillgång till all väsentlig information som behövs för att bereda sig på olika hot mot den inre säkerheten, förebygga hotsituationer och säkerställa ett smidigt myndighetssamarbete (FvUB 19/2021 rd).

Det finns inga specialbestämmelser om Försvarsmaktens möjligheter att lämna ut information till sådana kritiska aktörer som avses i lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft (310/2025) eller till aktörer som avses i 3 § i cybersäkerhetslagen (124/2025). Varken i lagen om Försvarsmakten eller i lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten finns det några uttryckliga bestämmelser om utlämnande av uppgifter på eget initiativ. För att skapa klarhet i rättsläget är det därför nödvändigt att regleringen till denna del preciseras så att den harmoniseras med motsvarande reglering som gäller för polisen, Gränsbevakningsväsendet och Tullen. Det föreslås därför att lagen om Försvarsmakten kompletteras med en ny bestämmelse om utlämnande på eget initiativ av uppgifter till en kritisk aktör som avses i lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft eller till en aktör som avses i 3 § i cybersäkerhetslagen.

Lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten innehåller bestämmelser om Försvarsmaktens rätt att få och lämna ut uppgifter som en datamängd eller genom en teknisk anslutning samt om utlämnande av uppgifter genom en direkt anslutning eller för registrering till Försvarsmakten från andra myndigheter eller från en sammanslutning som tillsatts för att sköta ett offentligt uppdrag. Numera innehåller informationshanteringslagen bestämmelser om överföring av uppgifter genom tekniska gränssnitt och elektronisk förbindelse för visning och därför har det blivit onödigt att i lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten föreskriva om tekniska förbindelser för att överföra och ta emot uppgifter och därmed föreslås det att bestämmelserna om detta upphävs på samma sätt som i fråga om motsvarande bestämmelser om andra brottsbekämpande myndigheter.

Bestämmelsen i 38 § i lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten om uppgifter som andra myndigheter lämnar ut till Försvarsmakten genom registrering via direkt anslutning har ansetts fortsatt behövlig eftersom informationshanteringslagen inte innehåller några bestämmelser som skulle vara tillämpliga på de situationer som avses i det lagrummet.

2.8 Migrationsverket

Före 2021 hade Migrationsverket som praxis att upplysa polisen om en efterlyst tillståndssökandes identitet och närvaro i verkets kundtjänst. Verket har fått reda på efterlysningen via polisens informationssystem. Biträdande justitiekanslern konstaterade dock den 4 mars 2021 (OKV/383/10/2020) att denna praxis är mycket problematisk med tanke på de principer om ändamålsbundenhet och proportionalitet som föreskrivs i förvaltningslagen, EU:s dataskyddsförordning och grundlagens legalitetsprincip. Biträdande justitiekanslern uppmärksammade bland annat att endast en del av efterlysningarna har samband med Migrationsverkets uppgifter och behörighet, alltså i praktiken med utlänningsstillsynen enligt 212 § i utlänningslagen. Verket gjorde dock ingen åtskillnad i sin verksamhet mellan dessa kungörelser och andra kungörelser, vilket innebär att verket har behandlat information utöver vad det hade rätt att göra när det skötte sina uppgifter. I överensstämmelse med ställningstagandet upphörde Migrationsverket med att underrätta polisen om efterlysta personers närvaro i Migrationsverkets lokaler.

Under våren 2025 har Migrationsverket och polisen kommit överens om ett sätt som i praktiken säkerställer att Migrationsverket får nödvändig information om sådana efterlysningar som har samband med dess uppgifter enligt utlänningslagen, i praktiken med utlänningsstillsynen enligt lagens 212 § och till vilka verket därmed har rätt att få tillgång enligt Migrationsverkets personuppgiftslag. Den nya praxisen har tagits in i Polisstyrelsens vägledande brev av den 12 maj 2025 (POL-2024-157077). I praktiken gör polisen i ärendehanteringssystem för utlänningsärenden en registrering som innehåller nödvändiga uppgifter om en efterlysning som gäller utlänningsstillsynen, så att registreringen noteras när kunden besöker Migrationsverket. Anteckningar görs till exempel i situationer där verkställighet av ett beslut om tillbakasändning inte har varit möjligt på grund av att en persons försvunnit och polisen inte vet var han eller hon befinner sig.

Migrationsverket får dock ingen information och kan därför inte underrätta polisen om till exempel en sådan person som eftersöks av polisen och har begått allvarliga brott och besöker Migrationsverkets lokaler. En lagändring skulle således krävas för att göra det möjligt för myndigheten att underrättas om andra efterlysningar än sådana som avser dess egentliga uppgifter och, därmed på eget initiativ kunna underrätta polisen om den efterlysta personens närvaro i Migrationsverkets lokaler. Att nå sådana efterlysta personer skulle vara en fråga av vägande allmänintresse, det vill säga att gripa en person som misstänks för att ha begått ett brott, en dömd person eller en person som har rymt från fängelse. Även om grunderna för en efterlysning bedöms i enlighet med gällande lagstiftning som en del av det beslut som Migrationsverket ska fatta i det aktuella ärendet, kan det inte anses ligga i det allmännas intresse att en sådan efterlyst person kan uträtta sina ärenden vid Migrationsverket gällande till exempel inresa, utresa, vistelse, arbete eller finskt medborgarskap, medan polisen inte kan få information i ärendet för att få tag på personen. I denna proposition föreslås att syftet att få ta på efterlysta personer uppnås genom en ändring av Migrationsförvaltningens personuppgiftslag.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att regleringen i polislagen och i polisens personuppgiftslag ska möjliggöra ett effektivt och ändamålsenligt informationsutbyte mellan polisen och andra myndigheter samt mellan polisen och privata aktörer, särskilt för att förbättra det brottsförebyggande arbetet och garantera samhällets säkerhet. Regleringen bör bättre motsvara de krav som polisens verksamhetsmiljö ställer.

Syftet är att förbättra polisens möjligheter att lämna ut sekretessbelagda uppgifter till olika myndigheter och att se till att bestämmelser om nationellt utbyte av polisiära uppgifter stödjer myndighetssamarbetet och i synnerhet behoven inom administrativt brottsförebyggande. Möjligheterna för polisen att lämna ut information även på eget initiativ ska utredas och det ska säkerställas att regleringen i tillräcklig utsträckning möjliggör utlämnande av information även till privata aktörer. Dessutom är syftet att klargöra polisens rätt till information av social- och hälsovården, till exempel för att förebygga, avslöja och utreda brott och hitta försvunna personer. Syftet är samtidigt att undanröja andra identifierade hinder för polisens informationsutbyte.

Avsikten med propositionen är vidare att förtydliga och uppdatera bestämmelserna i polislagen och i polisens personuppgiftslag om det nationella informationsutbytet så att regleringen bättre beaktar den gällande allmänna lagstiftningen. Målet är att upphäva obehövlig dubbelreglering i förhållande till den allmänna lagstiftningen.

De ändringar som föreslås gällande Gränsbevakningsväsendet, Tullen, Försvarsmakten och Migrationsverket stödjer likaså de ovan nämnda målen från dessa myndigheters synpunkter.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås ändringar i bestämmelserna om nationellt informationsutbyte i polislagen och i polisens personuppgiftslag. Motsvarande ändringar föreslås i Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag, Gränsbevakningsväsendets förvaltningslag, lagen om brottsbekämpning inom Tullen och Tullens personuppgiftslag till den del ändringarna hänför sig till Gränsbevakningsväsendets och Tullens lagstadgade uppgifter. Också i lagstiftningen om Försvarsmakten föreslås motsvarande ändringar. Dessutom föreslås en ändring av migrationsförvaltningens personuppgiftslag till den del Migrationsverket skulle ha rätt att utbyta viss information om efterlysta personer med polisen.

I polislagen föreslås tydligare bestämmelser om utlämnande av uppgifter som innehas av polisen. Avsikten är att lagen uttryckligen ska fastställa polisens rätt att oberoende av sekretessbestämmelserna lämna ut information både på begäran och på eget initiativ. Det föreslås att i polislagen föreskrivs om polisens rätt att lämna ut information i situationer där detta är behövligt på grund av en uppgift som ankommer på polisen, någon annan myndighet eller den som sköter ett offentligt uppdrag eller på grund av ett viktigt allmänt eller enskilt intresse. Information ska få lämnas ut inte bara till myndigheter och sammanslutningar som sköter offentliga uppdrag utan också till privata aktörer under de förutsättningar som anges i lagen. Det föreslås vidare att det i polislagen tas in en uttrycklig bestämmelse om utlämnande av information till aktörer med anknytning till kritisk infrastruktur. Dessa ändringar skulle minska tolkbarheten av den nuvarande regleringen och öka polisens möjligheter att från fall till fall lämna ut information. Polisen skulle därför ha bättre förutsättningar att framför allt förebygga brott och samarbeta med olika aktörer för att upprätthålla säkerheten i samhället. Motsvarande ändringar föreslås i Gränsbevakningsväsendets förvaltningslag och i lagen om brottsbekämpning inom Tullen.

I propositionen föreslås en ändring av polislagens bestämmelse om rätt att få information av privata sammanslutningar och personer på ett sådant sätt att polisen för det första skulle ha rätt att få information inte bara för att förebygga och utreda brott utan även för att förebygga, avslöja och utreda brott. I synnerhet tillägget om att avslöja brott skulle rätta till en klar brist i lagen och innebära att bestämmelserna i polislagen överensstämmer med den rätt till information som

Tullen och Gränsbevakningsväsendet redan har. Det föreslås också att polisen utöver det som nämns ovan ska ha rätt att få information från en privat sammanslutning eller person för att avvärja en fara som omedelbart hotar liv eller hälsa eller för att nå en efterlyst person som ska anhöllas. Ändringar föreslås också för att förtydliga och uppdatera polisens rätt att få information av kommunikationsförmedlare och tillhandahållare av informationssamhällets tjänster. Motsvarande ändringar föreslås i Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag och i lagen om brottsbekämpning inom Tullen samt i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten. I polislagen föreslås en ny bestämmelse om vite. Det föreslås likaså att bestämmelsen om vite i Gränsbevakningsväsendet personuppgiftslag ses över.

Det föreslås vidare en ny bestämmelse i polislagen, enligt vilken polisen i situationer som preciseras närmare i lagen skulle ha rätt att av en tjänstetillhandahållare inom social- och hälsovården få information om en persons närvaro i en tillhandahållares lokaler under en viss tid och information om personens identitet. Åtkomst till sådan information som avses i bestämmelsen förutsätter syfte att avslöja och utreda vissa brott, upprätthålla allmän ordning och säkerhet och förebygga brott, om en person genom sitt uppförande i en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänsters orsakar fara som hotar liv, hälsa eller egendom. Den information som avses i denna bestämmelse skulle också vara tillgänglig för att skydda den nationella säkerheten från handlingar som allvarligt hotar den, för att nå en person i syfte att verkställa ett fängelsestraff eller hämta personen till domstol samt för att eftersöka en försvunnen person. Bestämmelsen skulle dock inte ge tjänsteleverantören eller den person som utför dess uppgifter rätt att lämna information på eget initiativ. Motsvarande bestämmelser föreslås bli fogade till Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag och lagen om brottsbekämpning inom Tullen. Gränsbevakningsväsendets och Tullens rätt till information från en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster skulle vara möjlig endast för att avslöja och utreda brott för vilka den strängaste föreskrivna påföljden är fängelse i minst två år.

I bestämmelserna i polisens personuppgiftslag om utlämnande av uppgifter till nationella myndigheter föreslås det en bestämmelse om att polisen får lämna ut information både på begäran och på eget initiativ. En motsvarande ändring föreslås också i Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag, Tullens personuppgiftslag och Försvarsmaktens personuppgiftslag. Polisens personuppgiftslag ska också enligt propositionen kompletteras med bestämmelser om informationsutbyte med Institutet för hälsa och välfärd samt om rätt till information från civiltjänstcentralen. Rätten att lämna ut uppgifter till THL skulle fogas till Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag och till Tullens personuppgiftslag. Dessutom föreslås det att överflödiga bestämmelser som överlappar den allmänna lagstiftningen upphävs i polisens personuppgiftslag, Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag, Tullens personuppgiftslag och Försvarsmaktens personuppgiftslag samt att vissa ändringar av teknisk karaktär görs. Bestämmelserna om sätten på vilka information lämnas ut slopas enligt propositionen i den mån sådana bestämmelser finns i allmänna lagar. Framöver ska tillgång till och utlämnande av information omfattas av bestämmelserna i informationshanteringslagen om utlämnande av information med hjälp av tekniska gränssnitt och elektronisk förbindelse för visning. Andra sätt att lämna information regleras i offentlighetslagen. Polisens, Gränsbevakningsväsendets, Tullens och Försvarsmaktens personuppgiftslagar skulle dock även fortsättningsvis innehålla bestämmelser om hur andra myndigheter lämnar ut uppgifter genom registrering via direkt anslutning. Dessutom föreslås mindre tekniska ändringar av bestämmelserna i polisens personuppgiftslag, Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag och Tullens personuppgiftslag.

Det föreslås att Migrationsverkets personuppgiftslag kompletteras med Migrationsverkets rätt att av polisen, utan hinder av sekretessbestämmelserna, få behövliga uppgifter om efterlysningar som gäller anhållande, häktning eller gripande av en person. Det föreslås också att det införs en

skyldighet för Migrationsverket att utan dröjsmål till polisen lämna ut uppgifter om en efterlyst persons närvaro i verkets lokaler efter att ha fått vetskap om en i kraft varande efterlysning.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

De föreslagna ändringarna har inga betydande ekonomiska konsekvenser. Bestämmelserna om rätt till och utlämnande av information möjliggör informationsutbyte mellan polisen, Gränsbevakningsväsendet, Tullen och Försvarsmakten samt andra aktörer, och den föreslagna regleringen medföra inte några kostnadshöjande förpliktelser.

Kostnader kan dock uppstå till följd av öppnandet av nya tekniska gränssnitt för informationsutbyte. Enligt 22 § 1 mom. i informationshanteringslagen ska myndigheterna genomföra regelbundet återkommande och standardiserad elektronisk överföring av information mellan informationssystem via tekniska gränssnitt, om den mottagande myndigheten enligt lag har rätt till informationen. Regelbundet återkommande och standardiserad elektronisk överföring av information kan även ske på något annat sätt, om det inte är tekniskt eller ekonomiskt ändamålsenligt att genomföra eller använda ett tekniskt gränssnitt.

Det föreslås att bestämmelserna i 16 § i polisens personuppgiftslag kompletteras med polisens rätt att få tillgång till uppgifter ur civiltjänstcentralen civiltjänstregister. Den föreslagna bestämmelsen om tillgång till information skulle göra det möjligt att öppna ett tekniskt gränssnitt för att få information från civiltjänstcentralens civiltjänstregister. Enligt Polisstyrelsens uppskattning skulle polisens kostnader för den nödvändiga gränssnittsändringen och genomförandet av den nya behandlingslogiken uppgå till cirka 30 000 euro. Inga kostnader beräknas uppstå för civiltjänstcentralen.

Det föreslås att 17 § i polisens personuppgiftslag kompletteras med rätten för Institutet för hälsa och välfärd att via direkt anslutning registrera uppgifter i polisens register och att det i 22 § läggs till en rätt för polisen att lämna ut uppgifter till THL i syfte att genomföra kliniska provningar samt för skötseln av uppgifter som hänför sig till rättsmedicin och rättspsykiatri. Överföring av uppgifter mellan systemen skulle kräva ändringar i informationssystemen i polisens och THL:s system och överföringsförfaranden. Det är ännu inte möjligt att uppskatta kostnaderna, eftersom de berörda myndigheterna ännu inte har planerat hur förbindelsen ska konstrueras. Det finns inget behov av en separat lösning för att lämna ut personuppgifter. Den nuvarande pappersbaserade metoden medför också ständiga personalkostnader, eftersom antalet begärda åtgärder och yttranden uppgår till flera tusen.

I propositionen föreslås det att Migrationsverket dels ska få möjlighet att få vissa efterlysningsuppgifter från polisen, dels att polisen ska få information om efterlysta personers närvaro i Migrationsverkets lokaler. Ändringen väntas inte få några större ekonomiska konsekvenser, eftersom polisen och Migrationsverket redan har informationssystemsanslutningar som kan utnyttjas för ändamålet.

Propositionen kräver inte att ändringarna i informationssystemen ska genomföras omedelbart efter att lagändringarna trätt i kraft, utan de kan genomföras inom ramen för de tillgängliga resurserna, till exempel i samband med andra informationssystemprojekt. Vid behov kommer kostnader av engångsnatur för informationssystem och ytterligare årliga underhållskostnader att granskas separat i samband med budgetprocessen.

I propositionen föreslås ändringar av regleringen om polisens samt Gränsbevakningsväsendets, Tullens och Försvarsmaktens rätt till information från privata sammanslutningar och personer. Ändringarna kan förväntas i någon mån öka polisens, Gränsbevakningsväsendets, Tullens och Försvarsmaktens informationsförfrågningar till företag, vilket i sin tur kan öka arbetsbördan i dessa företag något. Eftersom det är svårt att göra en mer exakt uppskattning av ändringen i antalet begäranden om information har det inte heller varit möjligt att göra en mer exakt uppskattning av företagens kostnader i händelse av en ökad arbetsbörda. I propositionen föreslås det också en möjlighet för polisen att förena ett åläggande med vite i situationer där den som ålagts att lämna information vägrar att tillhandahålla den, även om polisen enligt lag har rätt till informationen. I praktiken beräknas vite bli aktuellt i mycket få fall.

Den föreslagna ändringen av 7 kap. 2 § i polislagen beräknas öka utlämnandet av information från polisen till utskökningsmyndigheten. Detta kan få ekonomiska konsekvenser för den som ansöker om utmätning, eftersom indrivningen kan bli effektivare när tillgången till information ökar. Utsökning kan sökas både av privata och offentliga aktörer. En effektiviserad indrivning kan därför också förväntas ha en positiv inverkan på statsekonomin.

4.2.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

4.2.2.1 Allmänt

De föreslagna ändringarna medför inga nya uppgifter för myndigheterna, utan de inriktas på bestämmelserna om rätt till och utlämnande av information. De föreslagna ändringarna antas effektivisera och i viss mån öka informationsutbytet mellan polisen och andra myndigheter samt mellan polisen och privata aktörer. Detsamma antas gälla Gränsbevakningsväsendet, Tullen och Försvarsmakten. Konsekvenserna av de föreslagna ändringarna kommer dock att bero på hur väl de som tillämpar lagstiftningen i praktiken blir medvetna om ändringarna i den tillämpliga lagstiftningen. Lagändringarna bedöms därför kräva utbildning och handledning inom polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet samt inom social- och hälsovården. Handledning och utbildning kan behövas för att stödja både tillämpningen av den ändrade lagstiftningen och utformningen av begäranden om information.

I praktiken har det konstaterats att även om lagstiftningen som sådan tillåter att information lämnas, kan en myndighet låta bli att lämna information till en annan myndighet till exempel för att den är osäker på om förfarandet är lagligt eller i något annat avseende är osäker på om förfarandet är lämpligt. Mot bakgrund av erfarenheterna hittills har myndigheternas agerande präglats av försiktighetsprincipen. I detta sammanhang är försiktighetsprincipen nära kopplad till det straffrättsliga ansvaret eller hotet om andra påföljder, som kan vara en följd av feltolkningar av bestämmelserna som tillåter utlämnande av information. (Utlämnande av uppgifter på eget initiativ för att bekämpa brott. Publikationsserie för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 2023:39, s. 185). De föreslagna ändringarna syftar till att förtydliga reglerna för informationsutbyte.

4.2.2.2 Polisen

Tillämpningen av de nya bestämmelserna i den operativa verksamheten kräver inte någon ökning av polisens personalresurser.

De föreslagna ändringarna skulle öka och förtydliga polisens möjlighet att lämna ut uppgifter till olika aktörer, varför det antas ske en viss ökning när det gäller att lämna ut information. Att det framöver är klart att polisen också kan lämna ut information på eget initiativ skulle öka smidigheten i samarbetet mellan myndigheterna. Lagändringen bedöms ha en positiv inverkan

både för skötseln av polisens egna uppgifter och för skötseln av uppgifterna hos de myndigheter till vilka polisen lämnar ut information.

Generellt sett förväntas den föreslagna regleringen på ett allmänt plan öka polisens rätt till information, inte bara genom att bestämmelserna om polisens rätt till information förtydligas, utan även genom att rätten i vissa avseenden utökas. I detta avseende är det dock omöjligt att göra några kvantitativa uppskattningar. Eventuell vägledning och utbildning kan också bidra till att lösa problem som uppstått i praktiken, eftersom information i vissa fall kanske inte har erhållits på exempelvis på grund av tolkningsoklarheter eller otillräckligt motiverade begäranden om information.

De föreslagna ändringarna skulle förbättra polisens tillgång till information från privata sammanslutningar och enskilda personer. Dessa förändringar förväntas ha en positiv inverkan på förebyggande, avslöjande och utredande av brott och på förebyggande av farliga situationer. Möjligheten för polisen att framöver förena begäranden om information med vite kommer sannolikt också att förbättra tillgången till information från privata aktörer.

Det föreslås att polislagen kompletteras med polisens rätt att av social- och hälsovården få information om personers identitet och närvaro. Rätten till information föreslås gälla i strikt definierade situationer om informationen är nödvändig. De föreslagna ändringarna förväntas förbättra polisens rätt till information om social- och hälsovården, eftersom rätten uttryckligen anges i lagen. Ett förtydligande av bestämmelserna om utlämnande av information från social- och hälsovården förväntas förbättra polisens effektivitet. När möjligheten att lämna ut information tydligt framgår av lagen kommer polisen sannolikt att få den information den behöver för att kunna utföra sina uppgifter snabbare och behovet av att hantera meningsskiljaktigheter om rätten till information i domstol kommer sannolikt också att minska. I exempelvis fall som rör eftersökning av en försvunnen person, kan snabb tillgång till information spara kostnader och resurser om polisen får information om personens eventuella sjukhusvistelse, varvid omfattande sökåtgärder kan undvikas. Det handlar inte bara om polisens resurser, utan också om samhällets resurser i vidare bemärkelse, eftersom omfattande sökåtgärder kan binda inte bara polisens utan också till exempel Gränsbevakningsväsendets och räddningstjänstens resurser samt personer från frivilligorganisationer. Dessutom bedöms de föreslagna ändringarna ha en positiv inverkan särskilt på utredningen av brott som begås i social- och hälsovårdsleverantörers lokaler. Polisens möjligheter att utreda till exempel misshandelsbrott som begås i vårdlokaler skulle förbättras om lagen tydligt föreskrev en möjlighet att lämna ut uppgifter om en misstänkts identitet.

En ändring av 16 § i polisens personuppgiftslag skulle göra det möjligt för polisen att få information från civiltjänstcentralens civiltjänstregister. Den föreslagna ändringen skulle försnabba pass- och identitetskortsansökningar om ett tekniskt gränssnitt för information öppnas. Att få tillgång till information elektroniskt via ett tekniskt gränssnitt direkt från civiltjänstregistret skulle i många fall eliminera behovet av att värnpliktiga och poliser kommunicerar med civiltjänstcentralen när det gäller utlåtanden om hinderlöshet. I oklara fall och även annars kan polisen fortfarande vid behov kontakta civiltjänstcentralen separat. I nuläget måste sökanden till sin ansökan om pass och identitetskort bifoga ett intyg om att försvarsskyldigheten inte är ett hinder för utfärdandet av handlingen. En person som har utfört civiltjänst måste få ett intyg från civiltjänstcentralen. Årligen uppvisar mellan 1300 och 1600 personer ett sådant intyg om hinderlöshet. Intyget är ofta ett pappersdokument, som antingen måste föras till polisstationen eller skannas och bifogas till en elektronisk ansökan. Detta innebär arbete för sökanden, civiltjänstcentralen och polisen. Den som behandlar tillståndsärenden hos polisen måste hantera bilagan och bedöma om den är äkta. För närvarande arkiveras pappersbilagor separat. Ett tekniskt gränssnitt för att få hinderlöshetsinformation från

civiltjänstregistret skulle minska alla inblandades arbetsbörda när den som ansöker om pass eller identitetskort inte längre behöver uppvisa ett intyg utan den nödvändiga informationen skulle fås med hjälp av det tekniska gränssnittet. Pappersdokument är också lätta att förfälska, så en övergång till direkt tillgång till information från civiltjänstregistret skulle också undanröja denna säkerhets- och missbruksrisk.

I 17 § i polisens personuppgiftslag föreslås det att Institutet för hälsa och välfärd ska kunna registrera uppgifter om utredningen av dödsorsak direkt i polisens register. Polisen får redan sådan information enligt de nuvarande bestämmelserna, men i nuläget överförs informationen från THL till polisen elektroniskt, till exempel via krypterad e-post. Om THL:s sakkunniga kunde föra in uppgifterna direkt i polisens register skulle polisen inte behöva göra det separat.

Ändringen skulle minska polisens arbete. Genom direkt registrering undviker man också flera poster om samma fall, och därmed förväntas kvaliteten på uppgifterna i registret förbättras. Informationssäkerhets- och dataskyddsriskerna minskar också då de manuella stegen minskar.

4.2.2.3 Gränsbevakningsväsendet

I propositionen föreslås det ändringar som ökar och tydliggör polisens möjligheter att lämna ut uppgifter till olika aktörer. För att säkerställa ett smidigt och verkningsfullt brottsförebyggande samarbete mellan förundersökningsmyndigheterna och det därmed sammanhängande effektiva informationsutbytet är det samtidigt viktigt att beakta andra PTG-myndigheters (polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet) motsvarande lagstiftningsbehov.

De föreslagna ändringarna i lagstiftningen om Gränsbevakningsväsendet ökar och förtydligar dess möjligheter att lämna ut uppgifter till olika aktörer. Ändringarna väntas i någon mån öka utlämningen av information. Möjligheten att lämna ut information på eget initiativ skulle också göra samarbetet mellan myndigheterna smidigare och effektivare. Ändringarna skulle ha en positiv inverkan på Gränsbevakningsväsendets egna och andra myndigheters lagstadgade uppgifter. Dessutom skulle de föreslagna ändringarna harmonisera lagstiftningen om informationsutbyte mellan PTG-myndigheterna. Tillämpningen av den nya regleringen i Gränsbevakningsväsendets operativa verksamhet kräver ingen ökning av dess personalresurser.

De föreslagna ändringarna skulle förbättra Gränsbevakningsväsendets möjligheter att få information av privata och offentliga sammanslutningar och personer. Ändringarna förväntas ha en positiv inverkan på förebyggande, avslöjande och utredning av brott och på förebyggande av farliga situationer.

Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag föreslås bli kompletterad med rätt att få identitets- och närvarouppgifter av social- och hälsovården. Rätten till information skulle föreligga om informationen är nödvändig för att avslöja eller utreda ett brott för vilket det strängaste föreskrivna straffet fängelse i minst två år. De föreslagna ändringarna bedöms förbättra Gränsbevakningsväsendets rätt till information av social- och hälsovården, eftersom rätten uttryckligen skulle tas in i lag. Förtydligandet av bestämmelserna om utlämnande av uppgifter från social- och hälsovården antas ha en positiv inverkan på Gränsbevakningsväsendets effektivitet. Om det tydligt framgår av lagen att det är möjligt att lämna ut information kommer Gränsbevakningsväsendet sannolikt att få den information den behöver för att snabbare kunna sköta sina uppgifter. Rätten till information är nödvändig för att förundersökning ska kunna genomföras och tvångsmedel tillgripas i en utredning. Rätten till information är också viktig för en enskildas rättssäkerhet.

När det gäller Gränsbevakningsväsendet skulle de föreslagna ändringarna inte få några ekonomiska konsekvenser som berör informationssystemen.

4.2.2.4 Tullen

De föreslagna ändringarna i tullagstiftningen skulle också öka och förtydliga Tullens möjligheter att lämna ut uppgifter till olika aktörer. Också inom Tullen antas mängden utlämnade uppgifter öka något till följd av ändringarna. Framöver skulle regleringen tydligt ange möjligheten för Tullen att lämna ut information även på eget initiativ. Denna möjlighet förväntas göra samarbetet mellan myndigheterna smidigare och effektivare. Ändringen skulle ha en positiv inverkan på skötseln av Tullens egna och andra myndigheters lagstadgade uppgifter. Ändringen skulle likaså förenhetliga lagstiftningen om PTG-myndigheternas informationsutbyte. Tillämpningen av den nya förordningen på Tullens operativa verksamhet kräver ingen ökning av Tullens personalresurser.

De föreslagna ändringarna skulle förbättra Tullens rätt att få information från privata och offentliga aktörer eller personer. Ändringarna förväntas ha en positiv inverkan på förebyggande, avslöjande och utredning av brott och på förebyggande av farliga situationer.

Lagen om brottsbekämpning inom Tullen föreslås bli kompletterad med rätt att få identitets- och närvarouppgifter från social- och hälsovården. Rätten till information skulle föreligga om informationen är nödvändig för att avslöja eller utreda ett brott för vilket det strängaste föreskrivna straffet är fängelse i minst två år. De föreslagna ändringarna bedöms förbättra Tullens tillgång till information av social- och hälsovården, eftersom denna rätt uttryckligen skulle tas in i lag. Förtydligandet av bestämmelserna om utlämnande av uppgifter om social- och hälsovården bedöms förbättra effektiviteten i Tullens verksamhet. När möjligheten att lämna ut uppgifter klart framgår av lagen kommer Tullen sannolikt att få den information som den behöver för att snabbare kunna sköta sina uppgifter. Information är nödvändig för att genomföra en förundersökning och tillgripa tvångsmedel, till exempel närvaro vid husrannsakan, åtgärder i samband med beslag och delgivning av olika beslut och avgöranden. Tillgång till information är också viktigt för den enskildas rättssäkerhet.

I propositionen föreslås det att en ny punkt 17 fogas till 21 § i Tullens personuppgiftslag, som ger Tullen rätt att lämna ut uppgifter till Institutet för hälsa och välfärd för genomförande av kliniska prövningar samt för skötseln av uppgifter som hänför sig till rättsmedicin. När det gäller Tullen är den vanligaste utredningen i samband med förundersökningar sådana undersökningar av personer som misstänks för smuggling av narkotika eller andra produkter som omfattas av förbud eller restriktioner, och om vilka avtal har ingåtts mellan THL och Tullen. Förslaget skulle förtydliga och stärka regleringen om informationsutbyte mellan Tullen och THL. En uttrycklig bestämmelse om utlämnande av uppgifter till THL skulle också bättre motsvara kravet på laglig behandling i artikel 6 i den allmänna dataskyddsförordningen och i 4 § i dataskyddslagen avseende brottmål.

När det gäller Tullen har de föreslagna bestämmelserna inte några betydande ekonomiska konsekvenser för informationssystemen.

4.2.2.5 Försvarsmakten

De föreslagna ändringarna i lagstiftningen om Försvarsmakten skulle öka och förtydliga dess möjligheter att på eget initiativ lämna ut uppgifter till olika aktörer, dvs. till andra myndigheter och till sammanslutningar som satts att utföra offentliga uppdrag. Förändringarna förväntas i någon mån öka utlämnandena av uppgifter. Möjligheten att lämna ut information på eget

initiativ skulle också göra samarbetet mellan myndigheterna smidigare och effektivare. Ändringarna kan antas ha en positiv inverkan på skötseln av Försvarsmaktens egna och andra myndigheters lagstadgade uppgifter. Dessutom skulle de föreslagna ändringarna också förenhetliga lagstiftningen om informationsutbyte mellan Försvarsmakten, polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet.

De föreslagna ändringarna skulle förbättra Huvudstabens möjligheter att inhämta information från privata och offentliga sammanslutningar eller personer, även i syfte att upptäcka brott. Att upptäcka brott är en av Huvudstabens lagstadgade uppgifter enligt 88 § och 93 § i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten.

Eftersom det föreslås att regleringen kompletteras med rätt till information från en privat eller offentlig sammanslutning eller person även för att avvärja en fara som hotar liv eller hälsa eller för att nå en efterlyst person som ska anhållas, häktas eller gripas skulle ändringen ha en positiv inverkan på Huvudstabens möjligheter till förhindrande, avslöjande eller utredande av brott och på förebyggande av hotande fara.

Den föreslagna regleringen bedöms inte kräva någon ökning av Försvarsmaktens personalresurser. Dessutom skulle de föreslagna bestämmelserna inte ha några betydande ekonomiska konsekvenser när det gäller informationssystemen.

4.2.2.6 Migrationsverket

När det gäller Migrationsverket skulle de föreslagna ändringarna endast gälla en avgränsad situation och inte till exempel en allmän ändring av bestämmelserna om Migrationsverkets rätt att få eller lämna ut uppgifter. I praktiken skulle den föreslagna ändringen också gälla en mycket begränsad grupp av personer, även med beaktande av att verket redan anses ha en liknande rätt när det gäller efterlysningar och efterlysta personer om efterlysningen har utlänningsrättsliga aspekter. Dessutom är det fråga om ett förfarande som i stort sett ligger i linje med den praxis som gällde före 2021. Därför är det rimligt att anta att ändringen endast skulle ha en begränsad inverkan på verkets arbetsbörda och därmed på personalresurserna.

4.2.2.7 Utsökningsväsendet

De föreslagna bestämmelserna skulle göra det möjligt att på eget initiativ lämna ut uppgifter som innehas av polisen, Gränsbevakningsväsendet och Tullen till bland andra utsökningsmyndigheten. Polisen har tidigare lämnat ut uppgifter på eget initiativ och med stöd av gällande lagstiftning, men för närvarande lämnas inga uppgifter på eget initiativ till utsökningsmyndigheten på grund av den aktuella lagtolkningen (HD 2023:24). Den föreslagna ändringen beräknas öka utlämnandet av information till utsökningsmyndigheten. Ett ökat utlämnande av information till utsökningsmyndigheten skulle ha positiva effekter på indrivningen av fordringar. De föreslagna ändringarna skulle därför ha en positiv inverkan på utsökningens primära uppgift, eftersom en förbättrad information leder till att egendom som myndigheten hittills inte på grund av den nuvarande lagstiftningen har haft kännedom om, härfter kan bli föremål för verkställighet.

4.2.2.8 Social- och hälsovården

I propositionen föreslås det nya bestämmelser i polislagen, Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag och lagen om brottsbekämpning inom Tullen om de situationer där polisen, Gränsbevakningsväsendet eller Tullen skulle ha rätt att från den tjänsteleverantör som avses i kunduppgiftslagen eller en person som utför dess uppgifter få information om närvaron av eller

identiteten hos en person som befinner sig eller har befunnit sig i en social- och hälsovårdsleverantörs lokaler. Den föreslagna ändringen skulle inte påverka social- och hälsovårdens resurser, men skulle kräva utbildning och vägledning för social- och hälsovårdsaktörer om hur den nya regleringen ska tillämpas. Den nya regleringens inverkan på antalet begäranden om information är svår att bedöma, men det kan förväntas att antalet ökar något, eftersom den föreslagna regleringen kommer att förtydliga och i viss mån utöka polisens nuvarande rätt till information. Det är å andra sidan sannolikt att en tydligare lagstiftning, särskilt om tillräcklig utbildning och vägledning om tillämpningen ordnas, påskyndar behandlingen av begäranden om information.

4.2.3 Konsekvenser för informationshanteringen

I informationshanteringslagen föreskrivs det bland annat om ordnande och beskrivning av informationshanteringen, interoperabilitet mellan informationslager, genomförandet av tekniska gränssnitt och elektroniska förbindelser för visning samt ombesörjande av informationssäkerheten. Genom lagen om informationshantering säkerställs en enhetlig hantering och informationssäker behandling av myndigheternas informationsmaterial i syfte att genomföra offentlighetsprincipen. Eftersom lagen om informationshantering innehåller bestämmelser om utlämnande av information med hjälp av tekniska gränssnitt och elektronisk förbindelse som möjliggör visning bör speciallagstiftningen inte längre innehålla bestämmelser om utlämnande av information med hjälp av en teknisk förbindelse. I lagförslag 2 föreslås det att i polisens personuppgiftslag upphävs bestämmelserna om teknisk anslutning när de överlappar den allmänna regleringen i informationshanteringslagen. Motsvarande ändring föreslås i lagförslag 3 om Gränsbevakningsväsendet och i lagförslag 6 som gäller Tullen.

Den föreslagna regleringen kommer inte att medföra några väsentliga ändringar i genomförandet av informationssäkerhetskraven enligt informationshanteringslagen eller annan allmän lagstiftning. Ändringarna kommer sannolikt inte heller att föranleda något behov av att föreskriva om mer omfattande informationssäkerhetsåtgärder i den sektorsspecifika lagstiftningen om behandlingen av personuppgifter.

De föreslagna ändringarna skulle göra det möjligt för polisen att få information från civiltjänstregistret via ett tekniskt gränssnitt och möjlighet att direkt i polisregistret föra in information från Institutet för hälsa och välfärd. Bestämmelserna förväntas dock inte ha någon betydande inverkan på det sätt på vilket information utlämnas jämfört med nuläget. Utöver de myndighetsspecifika personuppgiftslagarna ska utlämnande av information följa kraven i den allmänna dataskyddslagstiftningen, offentlighetslagen och informationshanteringslagen.

I propositionen föreslås inga ändringar i ansvarsfördelningen i fråga om underhåll av informationssystem och personuppgiftsansvariga. I propositionen föreslås det heller inga ändringar av den gällande regleringen kring handlingars offentlighet eller sekretess.

Polisen, Gränsbevakningsväsendet, Tullen, Migrationsverket och andra myndigheter som avses i informationshanteringslagen och som är behöriga informationshanteringsenheter ska bedöma konsekvenserna av ändringarna i informationshanteringen i enlighet med 5 § 3 mom. i informationshanteringslagen och vid behov uppdatera sin informationshanteringsmodell, beskrivningen av handlingars offentlighet samt annan behövlig dokumentation så att den motsvarar verksamhetsmodellerna enligt de nya bestämmelserna.

4.2.4 Konsekvenser för skyddet för privatlivet och personuppgifter

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Närmare bestämmelser om skydd av personuppgifter utfärdas genom lag. Konsekvenserna för skyddet av privatlivet och personuppgifter hänför sig särskilt till den föreslagna nya bestämmelsen i 4 kap. 5 § i polislagen, 20 a § i Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag och 14 a § i lagen om brottsbekämpning inom Tullen. Den föreslagna regleringen skulle påverka sekretessen i fråga om patienters vårdrelation och kunder inom socialvården, eftersom polisen, Gränsbevakningsväsendet och Tullen enligt de föreslagna bestämmelserna skulle kunna informeras om en patients eller kunds identitet och därmed om vård- eller kundrelationen. När det gäller patientuppgifter har sådan information i tidigare rättspraxis tolkats som sådana känsliga uppgifter om en enskild persons hälsotillstånd som avses i 17 kap. 14 § i rättegångsbalken, som polisen inte har haft rätt att få enligt gällande bestämmelser i polislagen (HFD 2018:93). I senare rättspraxis har det dock ansetts nödvändigt att från fall till fall bedöma känsligheten i informationen om ett vårdförhållande (HFD 2025:11). Juridisk forskning har också ifrågasatt om information om en persons blotta närvaro i en vårdenhets utan hälsorelaterad information ska betraktas som känslig information om personens hälsotillstånd (Poliisin oikeus saada potilaan henkilöllisyytietoja selvitettyessä rikosta. Helinä Tiura-Virta – Evgeniya Kurvinen, Lakimies 5/2023, s. 727–746). Känslig information är information som hör till privatlivets kärnområde.

Den föreslagna regleringen skulle leda till att polisen, Gränsbevakningsväsendet och Tullen oftare skulle kunna få information som skulle avslöja en persons vårdrelation eller en kundrelation inom socialvården. Rätten till information skulle dock begränsas till information om identitet och närvaro, vilket innebär att det inte skulle ske någon betydande ökning av hälsoinformation till polisen. I många fall skulle det vara möjligt att utelämna information som avslöjar personens vårdförhållande eller kundrelation, till exempel läkarens yrkestitel eller sjukhusavdelningens namn. I vissa fall kan dock information om hälsotillstånd härledas från exempelvis namnet på en hälso- och sjukvårdsenhet. Eftersom det trots allt är fråga om enskilda fall och rätten till information är knuten till nödvändighet, anses det att dessa fall av utlämnande inte påverkar ett stort antal personer.

Utlämnandet av information om en persons närvaro och identitet till en annan myndighet i ett enskilt fall har inte bedömts utgöra en betydande risk för behandlingen av personuppgifter, eftersom alla myndigheter är bundna av sekretess- och informationssäkerhetsbestämmelser.

Den föreslagna regleringen är utformad med exakt avgränsning, den kräver att information är nödvändig och tillåter att information om identitet och närvaro endast lämnas i mycket avgränsade situationer. I och med propositionens förslag skulle utlämnandena av information vara exaktare avgränsade och tydligare än förr. Detta skulle minska det tolkningsutrymme som tidigare var förenat med exempelvis polisens rätt att bli informerad om en försvunnen person. Enligt polisens egen statistik hade den 2023 fler än 3800 fall med anknytning till saknade äldre, psykiskt funktionshindrade eller sjuka personer. Exakt avgränsad lagstiftning ökar å ena sidan den tillämplande myndighetens möjligheter att uppfylla kraven i lagstiftningen och förbättrar å andra sidan rättssäkerheten, i detta fall den enskildes möjlighet att på förhand veta hur hans eller hennes personuppgifter kommer att behandlas.

De föreslagna ändringarna i 4 kap. 3 § i polislagen, 20 § i Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag, 2 kap. 14 § i lagen om brottsbekämpning inom Tullen och 112 § i lagen om militär disciplin och brottsförebyggande inom Försvarsmakten skulle öka möjligheterna till ingrepp i skyddet av privatlivet och personuppgifter. Det är dock fråga om i bestämmelserna exakt definierade uppgifter och användningsändamål. Bestämmelserna skulle inte tillåta

regelbundna och omfattande begäranden om information eller övervakning. Konsekvenserna i detta avseende ska således anses vara obetydliga och inte medföra några betydande risker med avseende på skyddet av privatlivet och personuppgifter.

De föreslagna bestämmelserna i 7 kap. 2 § i polislagen, 17 a § i lagen om Gränsbevakningsväsendets förvaltning och 4 kap. 2 § 2 och 3 mom. i lagen om brottsbekämpning inom Tullen skulle göra det möjligt att lämna ut uppgifter även till privata aktörer. Överlämnandesituationer avser enskilda fall, enligt 2 mom. i princip akuta och allvarliga situationer och 3 mom. situationer som hänför sig till skydd av kritisk infrastruktur. Det har redan nu enligt gällande lag varit möjligt att lämna ut uppgifter till enskilda på det sätt som avses i 2 mom. Den nya bestämmelsen om utlämnande om föreslås i 17 a § i lagen om Försvarsmakten skulle endast gälla utlämnande för skydd av kritisk infrastruktur. Jämfört med nuläget skulle den föreslagna bestämmelsen utvidga utlämnandet av information till aktörer med koppling till kritiska infrastruktur. I detta avseende är regleringen mycket exakt och mottagarna av uppgifterna preciserade i lag, och bestämmelsen antas därmed inte komma att ha en betydande inverkan på skyddet av privatlivet och personuppgifter.

De föreslagna uttryckliga tilläggen till polisens, Gränsbevakningsväsendets, Tullens och Försvarsmaktens personuppgiftslagar samt till ovannämnda 7 kap. 2 § i polislagen och i motsvarande bestämmelser om andra myndigheter skulle förtydliga möjligheten för dessa myndigheter att lämna ut uppgifter på eget initiativ. En sådan möjlighet har tidigare inte uttryckligen och entydigt föreskrivits för dessa myndigheter. Utlämnande på eget initiativ påverkar inte gällande lag jämfört med andra villkor för utlämnande, till exempel vilken information polisen eller andra nämnda myndigheter får lämna ut till en annan myndighet, utan dessa villkor fastställs separat i bestämmelserna. Utvidgningen av utlämnande på eget initiativ kan därför inte anses medföra betydande risker eller på annat sätt ha en betydande inverkan på skyddet av privatlivet och personuppgifter.

De föreslagna ändringarna i Migrationsförvaltningens personuppgiftslag gäller skyddet av privatlivet och personuppgifterna för Migrationsverkets kunder. Bland kunderna finns de som ansöker om förlängt tillstånd, permanent uppehållstillstånd, EU-uppehållstillstånd och finskt medborgarskap för varaktigt bosatta tredjelandsmedborgare samt de som förnyar ett uppehållstillståndskort och som måste besöka verkets lokaler för att exempelvis lämna fingeravtryck eller bli identifierad. Detta omfattar även personer som beviljats internationellt eller tillfälligt skydd och som behöver förnya sitt uppehållstillstånd eller uppehållstillståndskort. Dessutom sköter tredjelandsmedborgare som ansöker om sitt första uppehållstillstånd direkt i Finland i stället för på en finländsk ambassad utomlands sina ärenden genom att besöka verksamhetsställena. På samma sätt besöker de som ansöker om registrering av uppehållsrätt inom ramen för fri rörlighet inom Europeiska unionen och om uppehållskort att besöka verksamhetsställena. Andra personer som besöker verksamhetsställena är de som ansöker om ett Brexit-tillstånd och ett främlingspass eller ett resedokument för flykting. Den nu föreslagna möjligheten för Migrationsverket att få och överlämna uppgifter om efterlysning gäller endast sådana efterlysningar som innebär gripande, häktning eller anhållande. Att nå sådana personer är en fråga av övervägande allmänintresse, såsom gripande av en person som misstänks för att ha begått ett brott, eller av en dömd person eller en person som har rymt från fängelset. Det skulle exempelvis inte vara möjligt att få eller överlämna information om efterlysningar som endast gäller egendom. Konsekvenserna av den föreslagna regleringen skulle begränsas till en liten grupp människor. Den föreslagna regleringen är också exakt avgränsad. Konsekvenserna av informationsutbyte om efterlysningar mellan myndigheter på skyddet av privatlivet och personuppgifter kan därför anses vara obetydliga.

4.2.5 Andra konsekvenser för grundläggande och mänskliga rättigheter

Enligt 6 § 1 mom. i grundlagen är alla lika inför lagen. I synnerhet när det gäller tillgången till uppgifter från social- och hälsovården har det i praktiken förekommit skillnader beroende på var i Finland polisen, Gränsbevakningsväsendet eller Tullen har begärt uppgifter. I likartade situationer får myndigheten ibland och ibland inte den begärda informationen. En uttrycklig och lagfäst bestämmelse om att en social- och hälsovårdsproducent eller den som utför uppgifter för den på begäran av polisen, Gränsbevakningsväsendet och Tullen ska lämna uppgifter om en persons närvaro i social- och hälsovårdsproducentens lokaler vid en viss tidpunkt och om den närvarande personens identitet, kan anses harmonisera tillämpningen av lagen i olika delar av Finland, vilket i sin tur skulle ha en positiv inverkan på jämlikheten människor emellan. Detta förutsätter dock att de som tillämpar lagen är medvetna om ändringarna i lagstiftningen, vilket i sin tur kräver vägledning och utbildning för aktörer inom social- och hälsovården samt för polisens, Gränsbevakningsväsendets och Tullens personal.

Enligt 7 § 1 mom. i grundlagen har alla rätt till liv och till personlig frihet, integritet och trygghet. Om polisens möjligheter att utreda till exempel misshandelsbrott som begås i en social- och hälsovårdsaktörs lokaler skulle förbättras, skulle det ha en positiv inverkan på förverkligandet av de grundläggande rättigheterna för den som berörs av gärningen. Det faktum att polisen informeras om att en försvunnen person eller en person vars liv eller hälsa är i fara befinner sig i en social- eller hälsovårdsenhets lokal säkerställer också skyddet av den eftersöktes liv och hälsa, eftersom sökandet vid behov då kan inriktas på ett lämpligt sätt.

Enligt 15 § i grundlagen är vars och ens egendom tryggad. Den föreslagna regleringen skulle också ha en positiv inverkan på förverkligandet av denna grundläggande rättighet, om möjligheterna att utreda egendomsbrott förbättrades. De föreslagna ändringarna bedöms ha en positiv inverkan på utförandet av den primära uppgiften inom utsökning, eftersom egendom som på grund av tolkningen av den nuvarande lagstiftningen inte är känd vid en utmätning nu skulle bli föremål för verkställighet, när informationen om att sådan egendom finns förbättras. Indrivning av fordringar genom verkställighetsåtgärder förverkligar för personer som ansöker om verkställighet det egendomsskydd som föreskrivs i grundlagens 15 §, både i fråga om fysiska och juridiska personer.

Enligt 19 § 3 mom. i grundlagen ska det allmänna, enligt vad som närmare föreskrivs genom lag, tillförsäkra var och en tillräckliga social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster samt främja befolkningens hälsa. Den föreslagna regleringen tar hänsyn till att alltför omfattande rätt till information om social-, hälso-, och sjukvård skulle kunna påverka hur man söker sig till vården och därmed den grundlagsenliga rätten till sociala tjänster och hälso- och sjukvårdstjänster. De föreslagna bestämmelserna medger att uppgifter kan begäras endast om en persons närvaro eller om någons identitet. Genom att exempelvis förena rätten till information för att avslöja och utreda brott till ett maximistraff på minst två år som regel görs ett försök att minska lagstiftningens konsekvenser för benägenheten att uppsöka vårdenheter. I polislagens bestämmelse skulle särskilt anges de brott för vilka polisen kunde få information även om det krav på ett maximistraff på två år som följer av den allmänna regeln inte skulle uppfylls. Det är fråga om olika brott mot liv och hälsa och sexualbrott, liksom vissa andra brott.

När det gäller lindrigare brott skulle rätten till information också vara delvis begränsad, så att den endast kan återopas om handlingen riktar sig mot en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster eller en person som arbetar där eller besöker vårdenheten. Detta skulle till exempel gälla lindrigare egendomsbrott och skadegörelse. Om en person begår ett brott först efter att ha sökt sig till socialvården eller hälso- och sjukvården, kan utlämnande av information i syfte att avslöja och utreda dessa brott inte anses äventyra personens tillgång till vård.

Benägenheten att söka sig till vård kunde eventuellt påverkas om polisen fick begära information till exempel för att utreda snatterier som kan ha skett var som helst. Men såsom konstaterats ovan har rätten till uppgifter i syfte att utreda bland annat snatteribrott begränsats till enbart gärningar som har en klar koppling till social- och hälsovården. Bestämmelsen beaktar också att polisen inte på grundval av den föreslagna bestämmelsen under några som helst omständigheter skulle kunna begära information till exempel i anknytning till straffbart bruk av narkotika. Därför skulle vårdmöjligheterna för narkotikamissbrukare inte äventyras. När det gäller de lindrigare brott som avses i den föreslagna bestämmelsen kunde särskilt polisens rätt att få information för utredning av trafikbrott (rattfylleri och äventyrande av trafiksäkerheten) kunna påverka benägenheten att söka vård. I praktiken kan det tänkas att polisen begär information av social- och hälsovården för att utreda sådana brott i en situation där den fått ett larmuppdrag och därför utreder orsaken till ett brott som orsakat fara för andra människors liv eller hälsa och behöver utreda om den som kört bilen eventuellt på eget initiativ har sökt sig till ett sjukhus i närområdet.

Enligt regleringen skulle polisen också ha rätt att få den information som avses i bestämmelsen till exempel för att nå en person i syfte att verkställa ett fängelsestraff eller för att hämta en åtalad i ett brottmål till domstolen. I dessa situationer kan polisens rätt att begära information eventuellt påverka benägenheten att söka vård i vissa fall, men eftersom bestämmelsen inte tillåter att information om social- och hälsovård ges på eget initiativ, är konsekvenserna sannolikt mycket begränsade i praktiken.

Propositionen bedöms inte ha några konsekvenser för jämställdheten mellan könen.

Enligt grundlagens 2 § 3 mom. ska lag noggrant iakttas i all offentlig verksamhet. Enligt 118 § 1 mom. i grundlagen svarar en tjänsteman för att hans eller hennes ämbetsåtgärder är lagliga. Kravet på strikt efterlevnad av lagen och regleringen av tjänsteansvaret understryker behovet av tydlighet i regleringen. En tjänsteman ska med rimlig säkerhet veta när han eller hon har rätt eller skyldighet att avvika från sekretessplikten. Grundlagsutskottet har ansett att ett tydligt regelverk är viktigt när det gäller bestämmelser om grundläggande rättigheter som rör fysiska personer i funktioner som är en del av deras normala liv. Utskottet har likaså uppmärksammat de negativa effekterna av svårbegripliga bestämmelser på rättssäkerheten för dem som i sitt arbete måste tillämpa bestämmelser som gäller behandling av personuppgifter. Det är en del av tjänstemannens och den offentliga sektorns anställdas tjänsteplikt att vara på det klara med den viktigaste lagstiftning som ska tillämpas i arbetsuppgifterna. De föreslagna ändringarna syftar till att förtydliga de situationer där tolkningen av gällande lagstiftning i praktiken har lett till oklarheter. Tydligare regler om rätt till och utlämnande av information kan anses bidra till förverkligandet av grundläggande rättigheter i situationer där lagen tillämpas, eftersom de som tillämpar lagen bättre förstår sina egna skyldigheter och rättigheter, dvs. när rättighet eller skyldighet att lämna ut information är för handen utan hinder av sekretessbestämmelserna.

4.2.6 Konsekvenser för säkerheten

De föreslagna ändringarna förväntas få säkerhetshöjande konsekvenser för samhället. Ändringarna skulle i synnerhet förbättra polisens möjligheter att förebygga, avslöja och utreda brott. Likaså skulle Gränsbevakningsväsendets och Tullens möjligheter att utföra sina brottsförebyggande uppgifter inom sina respektive områden förbättras. Möjligheterna för polisen att lämna ut information, även i syfte att förebygga administrativ brottslighetsbekämpning, skulle stärkas. Syftet med den administrativa brottsbekämpningen är att göra det svårare för den organiserade brottsligheten att verka i samhället vilket, om den är framgångsrik, förbättrar samhällets säkerhet. Nya bestämmelser särskilt om utlämnande av information på eget initiativ främjar samarbete mellan olika aktörer och även andra

myndigheters verksamhet, och detta kan också antas ha en positiv inverkan på att trygga allmän ordning och säkerhet. Den föreslagna regleringen skulle också säkerställa att polisen, Gränsbevakningsväsendet, Tullen och Försvarsmakten kan lämna ut sekretessbelagd information till ifrågavarande aktörer om utlämnandet är nödvändigt för dessa myndigheter eller aktörer för utförandet av en uppgift som rör skydd av kritisk infrastruktur eller förbättring av resiliensen. Informationsutbytet mellan polisen, Gränsbevakningsväsendet, Tullen och Försvarsmakten samt kritiska aktörer bidrar till skyddet av kritiska objekt och upprätthållandet av samhällets säkerhet.

Propositionens förslag skulle också främja polisens möjligheter att förebygga incidenter som utgör hot mot liv eller hälsa genom att möjliggöra rätt till information från privata aktörer i dessa situationer. Polisens möjligheter att reagera i dessa situationer skulle förbättras när en person som eventuellt orsakar fara eller löper risk att utsättas för fara kan identifieras och nås, vilket kan förhindra att risken förverkligas. Gränsbevakningsväsendets, Tullens och Försvarsmaktens möjligheter att ingripa förebyggande i farliga situationer skulle också förbättras.

De föreslagna ändringarna i 4 kap. 5 § i polislagen skulle också tydliggöra polisens rätt till information i händelse av fara i lokaler som tillhör en tjänsteleverantör inom social- och hälsovården. Personer som besöker social- och hälsovårdens lokaler är ofta sköra. Enligt den gällande lagstiftningen är det öppet för tolkning om till exempel en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården får underrätta polisen om hot eller brott som inträffar i hälso- och sjukvårdens lokaler, ifall förövaren är en person i ett vårdförhållande. Även om den föreslagna regleringen inte föreskriver att tillhandahållaren av social- och hälsovårdstjänster eller den person som utför dess uppgifter på eget initiativ ska tillhandahålla information, kan de föreslagna bestämmelserna ändå anses förbättra säkerheten för personer som arbetar i för social- och hälsovårdens lokaler, inbegripet patienter och kunder, åtminstone i viss utsträckning, eftersom de anställda, med stöd av uttryckliga bestämmelser på polisens begäran skulle kunna informera polisen om närvaron av och identiteten hos en person som genom sitt beteende utgör ett hot mot liv, hälsa eller egendom i lokaler som tillhör tillhandahållaren av social- och hälsovårdstjänster. Information skulle också kunna tillhandahållas för att utreda vissa brott. Information i syfte att utreda vissa brott skulle kunna lämnas inte bara till polisen utan även till Gränsbevakningsväsendet och Tullen, under de förutsättningar som framgår av bestämmelserna. Även om utlämnande av information i vissa situationer också är möjligt med stöd av den gällande lagstiftningen, har professionella en hög tröskel för rapportering eftersom det kan leda till straffrättsligt ansvar för brott mot tystnadsplikten.

Förslaget påverkar Migrationsverkets möjligheter att informera polisen om efterlysta personer som påträffas i Migrationsverkets lokaler. Denna reglering kan antas öka den allmänna säkerheten, eftersom polisens rätt till information om efterlysta personer skulle förbättras jämfört med den nuvarande situationen. Polisen beräknas kunna nå tiotals eller till och med hundratals efterlysta personer per år till följd av den föreslagna ändringen. Det rör sig om efterlysningar som gäller gripande, häktning eller anhållande. Sådana efterlysningar baserar sig på vägande samhällsintressen. Efterlysningen kan till exempel gälla en förrymd fänge eller någon som har dömts till fängelsestraff.

Propositionen kan också få en positiv inverkan på medborgarnas förtroende för polisen. Enligt polisbarometern (Inrikesministeriets publikationer 2023:25) litar 91 procent av medborgarna ganska mycket eller mycket på polisens verksamhet. Enligt respondenterna är det viktigaste att brott som kränker liv och hälsa samt personlig frihet och integritet kan förhindras och, om de inträffar, utredas. Enligt barometern försvagas förtroendet för polisen bland annat av att brott inte löses, men å andra sidan ansågs brottsutredning stärka förtroendet. Enligt barometern var de flesta av respondenterna oroad över olika brott. De föreslagna ändringarna skulle hjälpa

polisen att bli effektivare på just de områden som medborgarna anser vara viktiga i polisarbetet, dvs. förebyggande och utredning av brott.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

5.1.1 Bestämmelsernas systematik

Olika alternativ till systematiken för de nationella bestämmelserna om polisiärt informationsutbyte har övervägts under beredningsprocessen. För närvarande är bestämmelserna fördelade på polislagen, polisens personuppgiftslag och bestämmelser om andra förvaltningsgrenar.

Ett alternativ var att koncentrera bestämmelserna om polisens rätt till och utlämnande av information i dels polislagen, dels i polisens personuppgiftslag till polislagen. Denna systematik har också föreslagits i den juridiska studie som refereras närmare i avsnitt 2.4.8 om bedömningen av nuläget.

Ett annat alternativ bedömdes vara att koncentrera de ovan nämnda bestämmelser till polisens personuppgiftslag. En sådan systematik skulle i huvudsak följa den struktur som framgår av Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag. Enligt förarbetena till lagen (RP 241/2018 rd) har, när det gäller lagstiftningen inom Gränsbevakningsväsendets förvaltningsområde, de aktuella rättigheterna att få uppgifter ansetts ha en närmare anknytning till behandlingen av personuppgifter, trots att även andra än personuppgifter får begäras med stöd av bestämmelserna. Regleringssättet har ansetts vara motiverat också eftersom personuppgiftslagstiftningen innehåller liknande rättigheter att få uppgifter såväl av myndigheter som av privata aktörer. Inom vissa andra förvaltningsgrenar har det å andra sidan ansetts att de allmänna bestämmelserna om rätt till information ligger närmare behörighetsregleringen, varvid deras naturliga plats i lagstiftningen är de lagar som reglerar myndigheters befogenheter. I samband med beredningen av Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag har det bedömts att båda dessa lagtekniska lösningar är juridiskt tänkbara och motiverade. Överföringen av de allmänna bestämmelserna inom Gränsbevakningsväsendet om rätt till information till gränsbevakningslagen (578/2005) ansågs dock inte vara ändamålsenligt, eftersom bestämmelserna vedertaget har funnits i Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag och eftersom bestämmelserna i den föreslagna nya lagen kopplades allt starkare till andra bestämmelser om behandling av personuppgifter.

Som ett tredje alternativ tog arbetsgruppen upp förslaget att föreskriva om polisiärt informationsutbyte i en helt ny lag. Det fjärde alternativet var att uppdatera regleringen utifrån den nuvarande systematiken, utan att ändra bestämmelsernas inbördes ordning. Efter en utvärdering av de olika alternativen stannade man för att bibehålla nuläget när det gäller bestämmelsernas systematik. När det gäller polisförvaltningen har det allmänt ansetts att de allmänna bestämmelserna om rätt till information är en del av behörighetsregleringen. Därför ansågs det motiverat att hålla kvar de allmänna bestämmelserna om rätt till och utlämnande av information i polislagen. Å andra sidan är det informationsutbyte som för närvarande regleras i polisens personuppgiftslag så nära kopplat till regleringen av behandlingen av personuppgifter att överföringen av de relevanta bestämmelserna till polislagen inte ansågs vara motiverad, även om regleringen av tekniska anslutningar upphävs. De situationer som avses i polisens personuppgiftslag handlar i princip om ett regelbundet informationsutbyte, för vilket det fortfarande ansågs nödvändigt att ha mer specifika bestämmelser än de allmänna

bestämmelserna i polislagen. När det gäller Gränsbevakningsväsendet och Tullen ansågs det också motiverat att bibehålla den nuvarande systematiken.

I praktiken har uppdelningen av bestämmelserna om rätt till och utlämnande av information mellan polislagen och polisens personuppgiftslag inte föranlett några större problem vid tillämpningen, utan snarare har det stora antalet bestämmelser som påverkar informationsutbytet och överlappande bestämmelser inom flera förvaltningsgrenar ansetts vara mer problematiska. Det är dock inte möjligt att lösa överlappningar mellan sektorsspecifika och myndighetsspecifika bestämmelser om rätt till information och om sekretess enbart genom ändringar av lagarna om polisiär verksamhet. Den övergripande granskningen av alla bestämmelser inom de olika administrativa sektorer som påverkar det polisiära informationsutbytet ingick inte i uppdraget för detta projekt.

5.1.2 Tillgång till information av social- och hälsovården

Under beredningen utvärderades olika alternativ för att precisera polisens rätt till information av social- och hälsovården. Detsamma gällde i fråga om Gränsbevakningsväsendet och Tullen. I praktiken är den information som dessa myndigheter behöver för att utföra sina uppgifter ofta kopplad till en persons identitet eller närvaro i en av tillhandahållare av social- eller hälsovårdstjänstleverantörs lokaler. Polisen, Gränsbevakningsväsendet och Tullen behöver i princip inte få mer detaljerad information om innehållet i själva vården eller kundrelationen. Den gällande lagstiftningen ger rätt att få identitets- och närvarouppgifter i vissa situationer, men i praktiken finns det uttryckligen en regional variation i praxis.

Ett alternativ som övervägdes var att reglera utlämnandet av uppgifter om närvaro och identitet i kunduppgiftslagen, och ett annat alternativ var att bedöma möjligheten att förtydliga regleringen av polisens rätt till information i polislagen och i motsvarande bestämmelser i lagstiftningen om Gränsbevakningsväsendet och Tullen. Som ett alternativ till lagändringar undersöktes också möjligheten att ge noggrannare anvisningar om tillämpningen av den nuvarande lagen. Sådan vägledning har dock redan tillhandahållits (Anvisning om informationsutbyte mellan hälso- och sjukvården och polisen. Social- och hälsovårdsministeriet 3.2.2020), men i praktiken har anvisningarna inte harmoniserat tillämpningen av lagstiftningen på önskat sätt. Enbart anvisningar skulle inte heller vara tillräckligt eftersom syftet med den föreslagna regleringen, förutom att förtydliga den, är att göra det möjligt för polisen och Gränsbevakningsväsendet och Tullen att få tillgång till information i vissa situationer där detta inte är möjligt enligt den nuvarande lagstiftningen. Enligt grundlagens 2 § 3 mom. ska myndigheternas behörighet grunda sig på lag.

Möjligheten att precisera regleringen i polislagen och motsvarande reglering av Gränsbevakningsväsendet och Tullen ansågs realistisk, eftersom undantag från tystnadsplikten och sekretessen enligt 6 § i kunduppgiftslagen får göras med kundens samtycke eller om det föreskrivs om det i den eller någon annan lag. Bestämmelserna om polisens rätt till information finns i 4 kap. i polislagen och i motsvarande bestämmelser som gäller Gränsbevakningsväsendet och Tullen är bestämmelserna uppdelade utgående från om uppgifter begärs från en annan myndighet eller från en offentlig eller privat aktör som sköter ett offentligt uppdrag. Eftersom social- och hälsovårdsaktörerna kan vara både offentliga myndigheter och privata aktörer skulle en ändring av 4 kap. 2 och 3 § i polislagen behöva ändras eller, alternativt, behövs det en helt ny paragraf. Detsamma gäller motsvarande bestämmelser i Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag och lagen om brottsbekämpning inom Tullen. Bestämmelser om att social- och hälsovårdsaktörer ska lämna ut information på eget initiativ skulle emellertid inte lämpa sig för polislagen, Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag eller lagen om brottsbekämpning

inom Tullen, eftersom social- och hälsovårdsaktörernas behörighet att på eget initiativ lämna ut information i princip ska ingå i lagstiftningen om aktörernas respektive verksamhetsområde.

Med tanke på att kunduppgiftslagen redan nu innehåller omfattande bestämmelser om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården vid ordnande och förverkligande av social- och hälsovårdstjänster, skulle ett annat alternativ vara att reglera frågan i kunduppgiftslagen. Kunduppgiftslagen innehåller också andra bestämmelser om utlämnande av uppgifter, av vilka 62 och 63 § föreskriver att uppgifter ska lämnas till polisen. I 63 § i kunduppgiftslagen föreskrivs också att uppgifter ska lämnas till andra myndigheter. Det vore också möjligt att i kunduppgiftslagen föreskriva om social- och hälsovårdsaktörers möjlighet att på eget initiativ lämna ut uppgifter. Samma bestämmelse skulle kunna föreskriva om utlämnande av information till andra berörda myndigheter.

Bedömningen utmynnade i att en ny bestämmelse om polisens tillgång till information av social- och hälsovården föreslås bli införd i polislagen. Motsvarande bestämmelse om Gränsbevakningsväsendet föreslås bli införd i Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag och i fråga om Tullen i lagen om brottsbekämpning inom Tullen. Möjligheten för aktörer inom social- och hälsovården att på eget initiativ lämna ut information konstaterades ha en betydande inverkan på både patienternas och social- och hälsovårdspersonalens rättigheter, och därför är det nödvändigt att separat vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med intressenter inom social- och hälsovården utreda och bereda eventuella ändringar i detta avseende. Detta tema aktualiseras också i biträdande justitieombudsmannens beslut av den 28 november 2024 (EOAK/2910/2023) om rätten för en företrädare för arbetsgivaren att underrätta polisen om namnet på en brottsmisstänkt i en situation där en anställd inom vården i sitt arbete hade utsatts för våld från en patients sida. I sitt beslut ansåg biträdande justitieombudsmannen att det vore nödvändigt att förtydliga lagstiftningen för att skydda både patienternas och hälso- och sjukvårdspersonalens rättigheter.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

5.2.1 Sverige

I tryckfrihetsförordningen som ingår i Sveriges grundlagar (tryckfrihetsförordning 1949:105) regleras handlingars offentlighet. På utlämnande av uppgifter mellan myndigheter tillämpas dock inte handlingsoffentligheten utan den informationsskyldighet som föreskrivs offentlighets- och sekretesslagen (2009:400, OSL). Utlämnande av uppgifter mellan offentliga myndigheter är inte bundet till begreppet offentlig handling, som avses i tryckfrihetsförordningen, utan till sådan information som en offentlig myndighet innehar. I svensk rätt kan utlämnande av information baseras på en begäran eller ske på eget initiativ. De sekretessbrytande bestämmelserna i OSL rör rätten att lämna ut information på eget initiativ.

Bestämmelser om detta finns i svensk lagstiftning huvudsak i 10 kap. i OSL. I OSL föreskrivs det bland annat att sekretess inte hindrar att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om det i lag eller förordning föreskrivs om skyldighet att lämna ut uppgifter. Enligt generalklausulen får en sekretessbelagd uppgift lämnas till en myndighet, om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda. Vissa myndigheter kan tillämpa generalklausulen som en sekretessbrytande bestämmelse och lämna ut uppgifter med stöd av den, men detta gäller till exempel inte social- och hälsovårdsmyndigheterna.

OSL har tre uttryckliga sekretessbrytande bestämmelser som endast tillämpas för förebyggande av brott. De gäller förebyggande av ungdomsbrottslighet (10 kap. 18 a §), förebyggande av vissa

brott mot närstående (10 kap. 18 c §) och förebyggande av terroristbrott (10 kap. 18 b §). I exempelvis 10 kap. 18 a § i OSL föreskrivs det att sekretessen inte hindrar att en uppgift som rör en enskild som inte fyllt tjugoot år lämnas till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen om det på grund av konkreta omständigheter finns risk för att den unge kommer att utöva brottslig verksamhet, och det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den unge eller av andra särskilda skäl inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut.

Enligt 10 kap. 18 a § OSL hindrar inte tystnadsplikten inom socialvården att enskilda uppgifter om en person under 21 år lämnas ut till polisen eller säkerhetspolisen om det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att den unga personen kommer att ägna sig åt brottslig verksamhet och uppgifterna kan förväntas bidra till att förhindra det, och om det med beaktande av planerad eller pågående verksamhet som rör den unga personen eller av andra särskilda skäl inte är olämpligt att lämna ut uppgifterna. Enligt 10 kap. 18 b § OSL hindrar inte sekretessen för socialvårdsuppgifter att uppgifter om en person lämnas ut till polisen eller säkerhetspolisen om det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att den berörda personen bland annat kommer att begå ett terroristbrott eller ett försök, förberedelse eller döljande av ett terroristbrott, om uppgifterna kan förväntas bidra till att förhindra det och det med hänsyn till planerade eller pågående åtgärder som rör den enskilde eller av andra särskilda skäl inte är olämpligt att lämna ut uppgifterna. För polisens del finns motsvarande sekretessbrytande bestämmelse i 35:10 c.

Enligt denna bestämmelse får information lämnas ut till en socialtjänst för att förhindra sådana terroristbrott.

Vid misstanke om redan begångna brott som riktats mot unga (10 kap. 21–22 §) samt vissa andra brott (10 kap. 23–24 §) finns det särskilda bestämmelser om att lämna ut uppgifter. I fråga om övriga brott bestäms rätten att lämna ut uppgifter av straffskalan. Sekretessen i fråga om exempelvis uppgifter av socialvården och hälsovården kan endast brytas om misstanken gäller brott för vilket det lägsta straffet enligt straffskalan för brottet är fängelse i ett år, eller vid försök till brott för vilket det lägsta straffet enligt straffskalan för brottet är fängelse i två år. I 10 kap. 22 a § föreskrivs det vidare att sekretessen i fråga om socialvård inte hindrar att en uppgift lämnas till polisen eller säkerhetspolisen, om uppgiften angår misstanke om ett begånget brott enligt någon av bestämmelserna i terroristbrottslagen.

I Sverige finns en särskild lag om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet (2016:774). I den föreskrivs det om lämnande av uppgifter på eget initiativ och på begäran. Inom ramen för samverkan enligt den nämnda lagen ska en myndighet trots sekretess lämna uppgift till en annan myndighet om det behövs för den mottagande myndighetens deltagande i samverkan, såvida inte övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut. Enligt förarbetena kan bestämmelsen avse utlämnande av uppgifter både på begäran och på eget initiativ, om en myndighet vet vilka uppgifter en annan myndighet behöver (Prop. 2015/16:167, s. 50). Skyldigheten att lämna ut uppgifter gäller de myndigheter om vilka det föreskrivs i förordningen 2016:775 om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet. Bland myndigheterna kan nämnas Arbetsförmedlingen, Ekobrottsmyndigheten när den bedriver polisiär verksamhet, Finansinspektionen, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Kustbevakningen, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tillväxtverket, Trafikverket och Tullverket.

Enligt 6 kap. 15 § i patientsäkerhetslagen (2010:659) föreskrivs det att utöver vad som annars följer av lag eller förordning är hälso- och sjukvårdspersonalen skyldig att lämna ut sådana uppgifter som gäller huruvida någon vistas på en sjukvårdsinrättning, om uppgifterna i ett enskilt fall begärs av en domstol, en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen,

Kronofogdemyndigheten eller Skatteverket. Uppgifter ska vidare lämnas ut om de begärs av Säkerhetspolisen i ett enskilt fall och behövs för personskydd eller för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar terroristbrottslighet eller brott mot Sveriges säkerhet.

I 36 kap. 5 § 2 mom. i rättegångsbalken (1942:740, RB) föreskrivs det att bland annat läkare, tandläkare, barnmorskor, sjuksköterskor, psykologer, psykoterapeuter, familjerådgivare enligt socialtjänstlagen (2025:400) och deras biträden får höras som vittnen om något som i denna deras yrkesutövning anförtrotts dem eller som de i samband därmed har erfarit, endast om det är medgivet i lag eller den till vars förmån tystnadsplikten gäller samtycker till det. Med stöd av RB 36 kap. 5 § 4 mom. och de lagrum som det hänvisas till i lagrummet föreligger skyldighet att vittna om brottsoffret är under 18 år och det är fråga om ett brott enligt 3,4 eller 6 kap. i strafflagen eller ett brott som gäller kvinnlig omskärkelse. I strafflagens 3 kap. finns bestämmelser om brott mot liv och hälsa, i 4 kap. om brott som riktar sig mot frihet och fred och i 6 kap. om sexualbrott. Skyldighet att vittna föreligger också om det rör sig om ett brott för vilket det lägsta straffet enligt straffskalan är fängelse i ett år eller försök till brott för vilket det lägsta straffet enligt straffskalan för brottet är fängelse i två år eller försök till brott för vilket det lägsta straffet enligt straffskalan för brottet är fängelse i ett år om gärningen är förenad med försök att sprida en i 1 kap. 3 § i smittskyddslagen (2004:168) avsedd allmänfarlig sjukdom.

I en ny lag om utlämnande av uppgifter som trädde i kraft våren 2025, lagen om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna (2025:170) finns bestämmelser om skyldigheter för statliga myndigheter, kommuner, regioner och vissa andra att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna i deras brottsbekämpande verksamhet. Med brottsbekämpande myndigheter avses i lagen Ekobrottsmyndigheten, Kustbevakningen, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten. Med brottsbekämpande verksamhet avses i lagen sådan verksamhet som en brottsbekämpande myndighet bedriver för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller för att utreda eller lagföra brott. Enligt lagen ska en myndighet på begäran lämna en fysisk persons kontaktuppgifter till en brottsbekämpande myndighet, om uppgifterna behövs i den brottsbekämpande verksamheten. Med kontaktuppgift avses bostadsadress, telefonnummer eller e-postadress, arbetsplats, ombud eller företrädare, användarnamn eller ip-adress och en uppgift som är jämförbar med någon av dessa uppgifter.

Skyldigheten att lämna uppgifter gäller utöver myndigheter även för yrkesmässigt utövad enskild verksamhet på socialtjänstens område, enskild verksamhet inom hälso- och sjukvården och för verksamhet som omfattas av 7 §, alltså verksamhet som hänförs till skolor och utbildningsväsendet. En uppgift ska inte lämnas om det finns en bestämmelse om sekretess eller tystnadsplikt som är tillämplig på uppgiften och synnerliga skäl talar för att det intresse som sekretessen eller tystnadsplikten ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut. Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter kräver således överväganden och jämförelser mellan olika intressen. Uppgifter som emellertid inte kan lämnas ut med stöd av lagen om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna är forskningsuppgifter enligt OSL 24 kap. 8 §, hälso- och sjukvårdsuppgifter enligt OSL 25 kap. 1–8 §, uppgifter om biobanker enligt OSL 25 kap. 15 §, socialvårdsuppgifter (OSL 26 kap. 1–6 §), notarius publicus verksamhet (OSL 40 kap. 2 §) eller teknisk bearbetning eller teknisk lagring för någon annans räkning för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden (OSL 40 kap. 5 §) samt patientuppgifter som avses i 6 kap. 12–14 § eller 16 § i patientsäkerhetslagen.

5.2.2 Norge

I Norge regleras tillgången till information om offentliga handlingar i lagen om rätt till insyn i dokument i offentlig verksamhet (lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd, av den 19 maj 2006, nr. 15). Enligt 3 § i den lagen har var och en rätt att få information om myndigheternas handlingar och register, om inte något annat föreskrivs i lag eller i förordningar som utfärdats med stöd av lagen. I Norge ingår bestämmelser om informationsutbyte också i betydande utsträckning i förordningar. Enligt norsk lagstiftning kan ett förvaltningsorgan lämna ut information på eget initiativ eller på begäran. Det finns inga uttryckliga bestämmelser om utlämnande av information på eget initiativ, utan tolkningen ska ske mot bakgrund av bestämmelsernas ordalydelse. Utöver skyldigheten att lämna ut uppgifter innehåller lagen även bestämmelser om anmälningsskyldighet och informationsskyldighet.

I 11 § i offentlighetslagen föreskrivs om utökad tillgång till uppgifter (merinsynn). Där föreskrivs att ett förvaltningsorgan kan överväga att ge insyn i hela eller delar av informationen, även om tillgången på annat sätt skulle vara begränsad. I sådana fall ska förvaltningsorganet göra en avvägning mellan de intressen som önskar mer insyn och de intressen som ska skyddas. I 3 kap. i lagen föreskrivs undantag från offentligheten (innsynsrätten). Bestämmelser om tystnadsplikten finns i förvaltningslagen (lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker). I ett antal speciallagar föreskrivs det dessutom om sekretess och utlämnande av upplysningar. Enligt huvudregeln i 13 § 1 mom. i förvaltningslagen är en person som är anställd inom förvaltningen skyldig att hindra andra från att få upplysningar som erhållits i tjänsten om en persons personliga förhållanden eller tekniska utrustning och metoder samt operativa eller affärsmässiga frågor som av konkurrensskäl är viktiga att hemlighålla med avseende på den som informationen gäller.

Rätten att lämna upplysningar föreskrivs i 13 a–g § i förvaltningslagen. I 13 b § 1 mom. 5 punkten i förvaltningslagen föreskrivs det till exempel att tystnadsplikten inte hindrar förvaltningsorganet från att ge andra förvaltningsorgan upplysningar om en persons anknytning till förvaltningsorganet och de beslut som fattats eller i övrigt sådana upplysningar som är nödvändig för att främja skyldigheterna i enlighet med lag, instruktioner eller utnämningsgrunder för det förvaltningsorgan som tillhandahåller upplysningarna.

I 13 b § 1 mom. 6 punkten i förvaltningslagen föreskrivs om anmälningar och upplysningar till åklagarmyndigheten eller tillsynsmyndigheten. Där föreskrivs att tystnadsplikten inte hindrar förvaltningsorganet från att anmäla eller lämna upplysningar om brott till åklagarmyndigheten eller den berörda tillsynsmyndigheten om detta kan anses vara önskvärt av hänsyn till allmänintresset eller om det finns ett naturligt samband mellan lagföringen av brottet och uppgiftslämnarens uppgifter.

13 b § 1 mom. 7 punkten i förvaltningslagen är tillämplig när det är nödvändigt att lämna ut upplysningar för att undgå fara för liv eller hälsa. Detta är kopplat till den allmänna skyldigheten att förebygga brott enligt 196 § i strafflagen (lov om straff). Enligt artikel 196 i strafflagen ska ett fängelsestraff på upp till ett år eller böter utdömas för en person som inte anmäler brottet eller på annat sätt försöker förhindra det eller dess konsekvenser, om detta fortfarande är möjligt och det förefaller säkert eller sannolikt att brottet har begåtts eller kommer att begås. Artikel 196 i strafflagen ska tillämpas utan hinder av tystnadsplikten. Flera speciallagar innehåller dock bestämmelser som avviker från 13 b § 1 mom. 7 punkten i förvaltningslagen.

I 13 g § i förvaltningslagen föreskrivs en möjlighet att genom förordning föreskriva att tystnadsplikten inte hindrar utlämnande av upplysningar för att utföra uppgifter som ankommer på den som lämnar eller får upplysningar, så länge utlämnandet inte på ett oproportionerligt sätt

inkräftar på de registrerades rättigheter. Om samarbete mellan förvaltningsorgan är etablerat får man utfärda förordningar som vid behov omfattar upplysningar som enligt annan lagstiftning är föremål för särskilda begränsningar av utlämnande enligt 13 b §. Denna bestämmelse ses som en lösning för att hitta en balans mellan ett gott och effektivt samarbete mellan förvaltningsorganen och skyddet för de underliggande aspekterna av sekretessbestämmelserna. I förarbetena uppmärksammades särskilt behovet av samarbete och informationsutbyte för att stoppa arbetsrelaterad brottslighet (arbetslivsrelaterat kriminalitet, så kallad a-krim) och för att skydda barn och unga. (Prop. 166 L (2020–2021), punkt 4.3).

Enligt 3 § i a-krimförordningen (forskrift om deling av taushetsbelagte upplysningar og behandling av personopplysninger m.m. i det tverretatlige samarbeidet mot arbeidslivskriminalitet) får de förvaltningsorgan som preciseras i förordningen utbyta information utan hinder av den tystnadsplikt som föreskrivs i 13 § i förvaltningslagen. Dessa förvaltningsorgan får på samma villkor utbyta sådan information med anställda vid nationella analys- och underrättelsecentrumet för skatteförvaltning, tull, polis och nationella ämbetsverk (nasjonalt tverretatlig analyse- og etterretningscenter). Utlämnande av upplysningar är möjligt om det är nödvändigt för att mottagaren eller utlämnaren till informationen ska kunna utföra sina uppgifter att förebygga, upptäcka, förhindra eller bestraffa brott som kan leda till sämre arbetsvillkor, kränka arbetstagarnas rättigheter, hämma konkurrensen i näringslivet eller leda till missbruk av skatte-, tull- eller socialförsäkringssystem.

Polisregisterlagen (lov om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten) innehåller flera bestämmelser om utlämnande av information. Bestämmelserna ska tolkas mot bakgrund av bestämmelserna i polisregisterförordningen (forskrift om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten), som kan precisera närmare bland annat vilka som är mottagare av upplysningarna eller vilka upplysningar som får lämnas ut. Enligt 27 § polisregisterlagen har polisen till exempel rätt att lämna ut upplysningar till andra myndigheter för att förhindra ett brott när brottet är av en viss allvarlighetsgrad och när upplysningarna kan användas för att förebygga brottet (27.1 och 3 § i polisregisterlagen och 9.2 och 9.3 § i polisregisterförordningen). Enligt 30 § i lagen har polisen rätt att lämna ut upplysningar till flera myndigheter för att skydda barn i brottsutredningar, om detta är nödvändigt och proportionerligt. De myndigheter som får ta emot uppgifterna anges i 9.7 § i polisregisterförordningen. I polisregisterförordningen föreskrivs också om ett antal upplysningsskyldigheter för polisen. Ett exempel är skyldigheten att informera barnskyddet om en förundersökning som rör en minderårig.

5.2.3 Danmark

Enligt den danska offentlighetslagen (lov om offentlighed i forvaltningen) kan vem som helst begära information om en handling som upprättats för en myndighets administrativa verksamhet eller för att behandlas av den. I 4 kap. i offentlighetslagen föreskrivs det om rätten att ta del av en handling. Det finns ingen uttrycklig bestämmelse om utlämnande av uppgifter på eget initiativ, utan man måste av ordalydelsen dra slutsatsen om uppgifterna kan lämnas på begäran eller på eget initiativ.

Regleringen av polisens rätt till och utlämnande av uppgifter är mycket fragmenterad och återfinns i ett stort antal lagar. I polislagen (politiloven) föreskrivs om inhämtande av upplysningar från öppna källor och om rätt att få upplysningar för att utföra analyser. Rättsvårdslagen (retsplejeloven) bestämmer om utlämnande av upplysningar avser utlämnande i olika former av myndighetssamarbete. I straffprocesslagens 115 § föreskrivs det att polisen får lämna ut upplysningar om enskildas rent privata förhållanden till andra myndigheter, om ett sådant utlämnande anses nödvändigt för det kriminalitetsförebyggande

samarbetet (SSP-samarbete) eller för samarbete med sociala myndigheter och social- och vårdpsykiatri till förmån för socialt utsatta personer (PSP-samarbete) eller för samarbete mellan domstolar, sociala myndigheter och polisen (KSP-samarbete), när KSP-samarbetet avser vissa situationer som nämns i paragrafen, där dömda personer frigges från institutioner eller annat frihetsberövande om det finns risk för radikaliserings. Myndigheten får lämna upplysningar till polisen och andra myndigheter som deltar i sådant samarbete i den utsträckning som anges i paragrafen. Inom ramen för ovannämnda samarbetsformer är det fråga om förebyggande åtgärder, och utlämnande av upplysningar för brottsutredningar är förbjudet enligt lag. Utlämnande av upplysningar är inte en skyldighet i de situationer som avses i 115 §, utan grundar sig på myndighetens prövning.

I 110 b § i rättsvårdslagen föreskrivs det att den nationella byrån för organiserad brottslighet (National Enhed for Særlig Kriminalitet, motsvarar centralkriminalpolisen i Finland) får, utan hinder av tystnadsplikt enligt annan lagstiftning, lämna ut upplysningar till myndigheter, företag och personer som deltar i det operativa samarbete som avses i 1 mom., om uppgifterna kan vara relevanta för att förebygga eller bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism eller andra brottsområden som nämns i 1 mom. Hänvisningen till 1 mom. avser operativt samarbete under överinseende av den nationella enheten för organiserad brottslighet för bekämpning av penningtvätt, finansiering av terrorism och andra brottsområden.

Den nationella enheten för organiserad brottslighet får inrätta sektorsöverskridande utredningsgrupper med deltagande av den danska näringsstyrelsen samt tull- och skatteförvaltningen. Dessutom får den nationella enheten för organiserad brottslighet besluta om andra myndigheters deltagande i sådana utredningsgrupper. Utan hinder av den tystnadsplikt som föreskrivs i annan lagstiftning får de myndigheter som deltar i en utredningsgrupp lämna ut information till andra myndigheter som deltar i utredningsgruppen, om sådan information kan vara relevant för utredningen. (Retsplejeloven 110 c §).

5.2.4 Estland

I 44 § i Estlands grundlag (Eesti Vabariigi põhiseadus) föreskrivs det att var och en har rätt att få ta del av offentlig information. Bestämmelser om rätt till offentlig information finns i offentlighetslagen (Avaliku teabe seadus). Enligt estnisk lagstiftning ska utlämnande av uppgifter på eget initiativ mellan myndigheter grunda sig på lag. Det finns särskilda sektorsspecifika bestämmelser om utlämnande av uppgifter, men de är betydligt färre än i de nordiska rättssystemen. Utlämnande av uppgifter till en annan myndighet kan i vissa fall vara en rättighet och i andra fall en skyldighet.

Estland har en informationsplattform, X-road, på vilken myndigheterna i praktiken kan utbyta uppgifter med varandra. De estniska polis- och gränsbevakningsmyndigheterna använder också det gemensamma POLIS-systemet, vars användning regleras i lagstiftningen om polis- och gränsbevakningsmyndigheterna. Närmare bestämmelser om hur systemet får användas utfärdas genom förordning av det estniska inrikesministeriet.

5.2.5 Nederländerna

I den nederländska grundlagen (Grondwet) föreskrivs det om kravet på öppenhet i de offentliga myndigheternas verksamhet. Preciserande bestämmelser finns i offentlighetslagen (Wet open overheid) som föreskriver om rätten att få ta del av myndighetshandlingar. Begreppet ”handlingar” ges en vid tolkning. I offentlighetslagen föreskrivs också om sekretess, som kan vara absolut eller beroende av prövning. Vid av prövning beroende sekretess ska myndigheten

göra en avvägning mellan allmänt intresse och det intresse som skyddas av sekretessen. Genom sektorsspecifika speciallagar kan man avvika från offentlighetslagen. Lagen om polisens personuppgifter (Wet politiegegevens) är ett exempel på en sådan lag.

I lagen om polisens personuppgifter regleras behandlingen av polisuppgifter (politiegegevens) och separat även utlämnandet av uppgifter. Med polisuppgifter avses personuppgifter som behandlas i samband med utförandet av ett polisuppdrag som avses i artiklarna 3 och 4 i polislagen, med några få undantag. Enligt lagen om polisens personuppgifter får den personuppgiftsansvarige lämna ut uppgifter till ett fåtal myndigheter, t.ex. åklagaren, för de syften som anges. Dessutom får uppgifter lämnas ut i enlighet med lagen om underrättelse- och säkerhetstjänster. I särskilda fall får den registeransvarige, i den utsträckning det är nödvändigt för ett viktigt allmänintresse, med samtycke från den behöriga myndighet som avses i artiklarna 11, 12 och 14 i polislagen (polisorganisationens territoriella och hierarkiska behörighet), besluta att överföra polisuppgifter till personer eller organ för följande ändamål: förebyggande och upptäckt av brott, upprätthållande av allmän ordning, tillhandahållande av bistånd till behövande eller för övervakning av efterlevnaden av bestämmelser.

För ovannämnda ändamål får den personuppgiftsansvariga, i den mån detta är nödvändigt för samarbetet mellan behöriga myndigheter och personer eller organ, i samförstånd med den behöriga myndighet som avses i artiklarna 11, 12 och 14 i polislagen och för ett viktigt allmänt intresse, besluta att lämna ut polisuppgifter till dessa personer och organ. Bestämmelsen har samband med databehandlingslagen för samarbetspartner från 2024 (Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden), som reglerar informationsutbytet mellan medlemmar i en arbetsgrupp. En arbetsgrupp kan omfatta både myndigheter och privata aktörer.

Ett särdrag är att villkoren för utlämnande av uppgifter delvis, med befullmäktigande i lag, kan beslutas genom bestämmelser på lägre nivå. Polisens personuppgiftslag innehåller flera sådana befullmäktiganden. Polislagens 24 § innehåller en bestämmelse enligt vilken man i en bestämmelse på lägre nivå kan fastställa regler om det ändamål för vilket polisen, med beaktande av eller i enlighet med bestämmelserna i polislagen om personuppgifter, behandlar eller vidarebehandlar uppgifter och de uppgifter som polisen behandlar för detta ändamål samt för utlämnande av uppgifter för utförande av polisuppdrag samt tillhandahållande av uppgifter till personer och organ.

5.2.6 Sammandrag

I samband med beredningen har regleringen av polisiärt informationsutbyte i Sverige, Norge, Danmark, Estland och Nederländerna evaluerats. För Sveriges, Norges och Estlands del har regleringen av informationsutbyte mellan myndigheter också behandlats i slutrapporten från Virvotieto-projektet (Utlämnande av uppgifter på eget initiativ för att bekämpa brott. Statsrådets publikationsserie för utrednings- och forskningsverksamhet 2023:39).

I alla referensländer kan regleringen av utlämnande av uppgifter anses vara splittrad på grund av den synnerligen stora mängden bestämmelser och deras hierarkiska placering på olika författningsnivåer. I Sverige har lagstiftaren strävat efter att centralisera alla bestämmelser om offentliga myndigheters utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till offentlighets- och sekretesslagen. Som en följd av detta finns det mindre speciallagstiftning om informationsutbyte mellan myndigheter än i andra referensländer.

Som ett resultat av evalueringen konstaterades det att systematiken för reglering av informationsutbyte varierar stort från ett land till ett annat. Av referensländernas lagstiftning går

det således inte att dra några direkta slutsatser om hur regleringen av polisiärt informationsutbyte borde utvecklas i Finland.

6 Remissvar

6.1 Inledning

Utkastet till regeringsproposition var på remiss den 4 juli–17 augusti 2025. Sammanlagt 63 utlåtanden lämnades om utkastet. Utlåtande lämnades av Amnesty International Finländska sektionen rf, Suomen apteekkariliitto - Finlands apotekareförbund r.y., biträdande justitiekanslern, riksdagens justitieombudsman, Electronic Frontier Finland - Effi ry, Finlands näringsliv rf samt Finnish Information Security Cluster - Kyberala ry tillsammans med Teknologiateollisuus ry, samt Helsingfors stad, HUS-sammanslutningen, Hyvinvointiala HALI ry, Välfärdsområdesbolaget Hyvil Ab, Finsk Handel rf, utvecklings- och förvaltningscentret/civiltjänstcentralen, centralkriminalpolisen, Konflikti - Poliittisen sosiaalityön rihmasto, kommunikationsministeriet, Transport- och kommunikationsverket, Läkarföretagen rf, Migrationsverket, Miesten hypogonadikuntoutujien järjestö Tammenterholiitto ry, Niuvanniemi sjukhus, justitieministeriet, Rättsregistercentralen, undervisnings- och kulturministeriet, Utbildningsstyrelsen, Flyktingrådgivningen rf, Polisstyrelsen, försvarsministeriet, Brottsofferjouren, Finlands Sjukskötare rf, inrikesministeriets migrationsavdelning, inrikesministeriets gränsbevakningsavdelning, Fackorganisationen för högutbildade inom socialbranschen Talentia rf, social- och hälsovårdsministeriet, Sosiaalityöntekijäin liitto ry, SOSTE Finlands social och hälsa rf, skyddspolisen, Suomen Asianajajat, Finlands Läkarförbund ry, Institutet för hälsa och välfärd, underrättelsetillsynsombudsmannen, dataombudsmannen, Tullen, Domstolsverket, Utsökningsverket, finansministeriet, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira, Gamla Vasa sjukhus, Vanda medlingsbyrå, Skatteförvaltningen samt Södra Karelen, Södra Österbottens, Södra Savolax, Mellersta Finlands, Mellersta Nylands, Västra Nylands, Birkalands, Norra Karelen, Norra Österbottens, Satakunta och Egentliga Finlands välfärdsområden. Dessutom lämnade två privatpersoner utlåtande.

Det har utarbetats ett sammandrag av de utlåtanden som kom in och sammandraget finns offentligt tillgängligt på projektets webbsida på adressen <https://intermin.fi/hankkeet/> och har identifieringskoden [SM046:00/2023](#). Nedan beskrivs i huvuddrag de remissvar som kom in och de ändringar som med anledning av remissvaren har gjorts i propositionen vid den fortsatta beredningen. Den fortsatta beredningen av propositionen har utförts som tjänsteuppdrag vid inrikesministeriets polisavdelning i samarbete med särskilt inrikesministeriets gränsbevakningsavdelning och migrationsavdelning samt finansministeriet, försvarsministeriet, Polisstyrelsen, centralkriminalpolisen, skyddspolisen, Migrationsverket, Tullen och Försvarsmakten.

Som en allmän observation om remissvaren kan det konstateras att en stor del av remissinstanserna understödde propositionens mål eller ansåg att de är viktiga åtminstone till vissa delar. Flera remissinstanser yttrade sig om propositionen endast till begränsade delar. Av myndigheterna anser särskilt Polisstyrelsen, centralkriminalpolisen, skyddspolisen, Gränsbevakningsväsendet, Tullen, Utsökningsverket och Skatteförvaltningen att de föreslagna ändringarna är viktiga.

6.2 Rätt att få information av social- och hälsovården

I utlåtandena framfördes till antalet mest kommentarer om de ändringar som föreslås i polislagen och i synnerhet om rätten att få information av social- och hälsovården. Även om det

i de flesta av utlåtandena ansågs behövt att förtydliga de föreslagna bestämmelserna om rätt att få information av social- och hälsovården, ansågs det i vissa av utlåtandena att bestämmelserna även är problematiska till exempel med tanke på sökandet av vård. I utlåtandena betonades vikten av att bedöma om bestämmelserna om rätt att få information av social- och hälsovården är proportionella och nödvändiga och det lades fram konkreta förslag till förtydligande av de föreslagna bestämmelserna och säkerställande av att de är proportionella. Sosiaalijärjestelmä ja Vastaväestötoimikunta meddelade uttryckligen att de motsätter sig de ändringar som föreslås i rätten att få information av social- och hälsovården.

I några av utlåtandena ansågs det vara en brist att den huvudregel om att maximistraffet för gärningen ska vara minst två år, som föreslås i bestämmelserna om rätten att få information av social- och hälsovården, inte alls har motiverats. I flera av utlåtandena fästes det uppmärksamhet också vid att det enligt den föreslagna bestämmelsen i polislagen är möjligt att få information för avslöjande och utredning av brott i fråga om vissa mycket lindriga brott. Uppmärksamhet fästes också vid att rätten att få information bör begränsas åtminstone delvis till endast brott som har begåtts i social- eller hälsovårdens lokaler eller som har riktats mot social- och hälsovården eller dess anställda. Enligt justitieministeriet motiveras i specialmotiveringen egendomsbrott som avviker från huvudregeln med en kränkning av egendomsskyddet, och detta kan enligt ministeriets uppfattning inträffa om den nämnda brottsliga gärningen riktar sig uttryckligen mot en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster eller en person som sköter ärenden eller arbetar hos tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster. Ministeriet fäste särskild uppmärksamhet vid att bestämmelsen trots motiveringen inte har begränsats så att den gäller de nämnda situationerna, utan den möjliggör skyldighet att lämna information på begäran också i en sådan situation där till exempel ett misstänkt snatteribrott har begåtts någon annanstans än i lokalerna hos en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster och den vars egendomsskydd har kränkts är en aktör som inte har något att göra med tillhandahållaren av social- och hälsovårdstjänsters lokal eller med de personer som arbetar eller sköter ärenden i den. Således verkar de föreslagna bestämmelserna om rätt att få uppgifter om egendomsbrott enligt justitieministeriet gälla betydligt mer omfattande situationer där ett brott avslöjas eller utreds än vad som anges i motiveringen till bestämmelserna.

Det framfördes en önskan om att rätten att få information för förebyggande av brott och upprätthållande av allmän ordning och säkerhet ska beskrivas närmare särskilt i motiveringen. Riksdagens justitieombudsman funderade också om det är förenligt med proportionalitetsprincipen att få information om en fara som hotar egendom. Dessutom ansågs det att begreppet skyddande av den nationella säkerheten är tämligen omfattande och det fästes uppmärksamhet vid att det av bestämmelsen inte klart framgår om även någon annan polis än skyddspolisen kan begära information för att skydda den nationella säkerheten. Riksdagens justitieombudsman fäste uppmärksamhet också mer allmänt vid den personliga tilldelningen av skyddspolisens befogenheter. Enligt riksdagens justitieombudsman är det oklart i fråga om vilka befogenheter, i vilka situationer och inom vilka gränser användningen av en metod för underrättelseinhämtning kan riktas mot andra än en person som själv deltar i eller har anknytning till verksamhet som allvarligt hotar den nationella säkerheten. Riksdagens justitieombudsman anser att avvikelser från sekretess i fråga om eventuellt känsliga uppgifter förutsätter exaktare bestämmelser om vilken konkret anknytning en person ska ha till sådan verksamhet som det är nödvändigt att inhämta information om för att skydda den nationella säkerheten. Underrättelsetillsynsombudsmannen konstaterade för sin del att skyddet av den nationella säkerheten kan vara ett tillräckligt exakt och noggrant avgränsat begrepp i samband med bestämmelserna om myndigheternas uppgifter, men att det i samband med bestämmelserna om myndigheternas befogenheter är motiverat att koppla skyddet av den nationella säkerheten till sådan verksamhet som allvarligt äventyrar den nationella säkerheten och som avses i bestämmelserna om föremål för civil och militär underrättelseinhämtning (5 a kap. 3 § i

polislagen, 3 § i lagen om civil underrättelseinhämtning avseende data trafik och 4 § i lagen om militär underrättelseverksamhet). Enligt underrättelsetillsynsombudsmannen gäller detta utöver myndigheternas befogenheter att inhämta information och befogenheter att påverka också myndigheternas kunskapsmässiga befogenheter.

Rätt att få information för att nå en person för verkställighet av fängelsestraff eller för hämtning till domstol kan enligt vissa av remissinstanserna inverka på dessa personers sökande av vård, men till exempel social- och hälsovårdsministeriet konstaterade att det är motiverat att säkerställa att det inte går att undvika fängelsestraff eller rättens sammanträden genom att vistas i socialvårdens eller hälso- och sjukvårdens lokaler. Enligt vissa av remissinstanserna bör rätten att få information vid sökande efter en försvunnen person vara bunden till att personens liv eller hälsa är i fara. Det önskades också att motiveringen till bestämmelserna om rätt att få information av social- och hälsovården ska preciseras till vissa delar.

Vid den fortsatta beredningen har de bestämmelser som föreslås i 4 kap. 5 § i polislagen preciserats för att säkerställa proportionaliteten och specialmotiveringen har förtydligats med beaktande av vad som lyfts fram i remissvaren. Numreringen av punkterna i paragrafen har ändrats vid den fortsatta beredningen. Den 1 punkt som varit på remiss har för tydlighetens skull delats upp i tre olika punkter. Bestämmelsen har ändrats så att rätten att få information för avslöjande och utredning av brott i fråga om de gärningar för vilka det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i mindre än två år har begränsats i fråga om egendomsbrott utifrån justitieministeriets utlåtande till endast gärningar som riktar sig mot en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster eller en person som sköter ärenden eller arbetar hos tillhandahållaren. Begränsningen har utvidgats så att den gäller också motstånd mot person som upprätthåller ordningen, skadegörelse och innehav av föremål eller ämne som lämpar sig för att skada någon annan. Paragrafens 4 punkt har inte ändrats vid den fortsatta beredningen, men motiveringen har kompletterats till denna del. När det gäller den nationella säkerheten har paragrafens 5 punkt utifrån underrättelsetillsynsombudsmannens utlåtande preciserats så att information kan fås för att skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som utgör ett allvarligt hot mot den, vilket ökar bestämmelsens exakthet och som också accentuerar att endast skyddspolisens kan få information med stöd av denna punkt. Motsvarande formulering ”för att skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som utgör ett allvarligt hot mot den” har använts också annanstans i lagstiftningen när det föreskrivs om skyddspolisens rätt att få information (se till exempel lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningssuppgifter (1346/1999), lagen om Finansinspektionen (878/2008) och lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010), vilka i fråga om skyddspolisens rätt att få information har bedömts i riksdagen senast 2025). I 6 punkten har vid den fortsatta beredningen de personer om vilka information kan fås för hämtning till domstol begränsats till svarande i brottmål i syfte att precisera bestämmelsen. När det gäller sökande efter försvunna personer (7 punkten) har det inte ansetts motiverat att begränsa rätten att få information till endast personer vars liv eller hälsa är i fara. Med bestämmelsen eftersträvas tydlighet jämfört med nuläget och att polisen i situationer som gäller sökande efter en försvunnen person alltid kan få information om huruvida personen befinner sig eller inte befinner sig till exempel på ett sjukhus så att onödiga mer omfattande sökningsåtgärder kan undvikas. Motiveringen till bestämmelsen har kompletterats också till denna del.

I fråga om 20 a § i Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag och 14 a § i lagen om brottsbekämpning inom Tullen konstaterade justitieministeriet i sitt utlåtande att Gränsbevakningsväsendets och Tullens befogenhet att utreda olika brott är betydligt mindre omfattande än polisens. Justitieministeriet ansåg att det vid den fortsatta beredningen av propositionen vore bra att komplettera propositionen exempelvis med en bedömning av i vilka brott Gränsbevakningsväsendet och Tullen nödvändigtvis behöver få information om

uttryckligen av en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster. Enligt justitieministeriet kan det vara motiverat att precisera bestämmelserna så att de gäller endast vissa brott som Gränsbevakningsväsendet och Tullen har befogenheter att utreda och där behoven av information bedöms vara nödvändiga. Vid den fortsatta beredningen har frågan bedömts och i bestämmelserna har maximistraffet på minst två år fortsättningsvis hållits kvar, men specialmotiveringen har kompletterats till denna del. Också i bestämmelsen i polislagen är huvudregeln i fråga om utredning och avslöjande av brott ett maximistraff på minst 2 år. De bestämmelser som gäller Gränsbevakningsväsendet och Tullen motsvarar denna huvudregel, men rätten att få information är i övrigt mer begränsad än polisens rätt att få information.

I utlåtandena framfördes också kommentarer om konsekvensbedömningen. Det önskades att särskilt konsekvensbedömningen ska preciseras med tanke på sökande av vård. I utlåtandena framfördes det även olika åsikter om konsekvenserna av de föreslagna bestämmelserna om rätten att få information av social- och hälsovården. Konsekvensbedömningen har preciserats med beaktande av de ändringar som gjorts i bestämmelserna vid den fortsatta beredningen.

I utlåtandena från aktörerna inom social- och hälsovårdsbranschen togs det också upp att det i nuläget finns brister i motiveringen till polisens begäran om information. I flera av utlåtandena betonades betydelsen av utbildning och anvisningar med tanke på den praktiska tillämpningen av lag, och det ansågs viktigt att social- och hälsovårdsministeriets anvisningar uppdateras. I några av utlåtandena efterlystes det också en övergripande granskning av bestämmelserna om rätt att få och lämna ut information vad gäller social- och hälsovården. I den fortsatta beredningen har beaktats särskilt betydelsen av anvisningar och utbildning och texten i propositionen har kompletterats i anslutning till detta. Inom ramen för detta projekt har det inte varit möjligt att göra den efterlysta övergripande granskningen av bestämmelserna, utan en sådan granskning bör göras vid social- och hälsovårdsministeriet.

6.3 Utlämnande av information

Det framfördes också flera kommentarer om de bestämmelser om polisens utlämnande av information som föreslås i 7 kap. 2 § i polislagen samt om motsvarande bestämmelser som gäller Tullen och Gränsbevakningsväsendet. Flera av dem som tog ställning till de föreslagna bestämmelserna ansåg det viktigt att bestämmelserna om utlämnande av information utvecklas och att utlämnande av information på eget initiativ möjliggörs. I några av utlåtandena togs det dock upp att information bör lämnas ut endast på begäran. Det uttryckliga syftet med propositionen har varit att möjliggöra att polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet kan lämna ut information också på eget initiativ, och det har därför till denna del inte gjorts några ändringar i propositionen vid den fortsatta beredningen.

I vissa av utlåtandena ansågs det att de föreslagna formuleringarna i bestämmelserna är rätt vida och att det är viktigt att bestämmelserna preciseras vid den fortsatta beredningen. I utlåtandena hänvisades det till grundlagsutskottets utlåtandepraxis om hur bestämmelser om rätten att få och lämna ut information i princip bör bindas till behovlighet eller nödvändighet. Till denna del efterlystes i remissvaren mer omfattande motiveringar. Till exempel enligt justitieministeriet bör det övervägas om kriteriet för utlämnande av information för ett viktigt allmänt eller enskilt intresse kan bindas till den information som är nödvändig. Enligt underrättelsetillsynsombudsmannen kan förslagen godkännas som förenade med särskild prövning i enskilt fall. Eftersom utlämnandet av information inte har begränsats närmare på författningsnivå till exempel i fråga om typen av information som lämnas ut eller mottagarna, kan det enligt underrättelsetillsynsombudsmannen vara motiverat att det i fråga om också andra personuppgifter än personuppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter förutsätts att den information som lämnas ut är nödvändig med tanke på ändamålet i stället för

behövlig med tanke på ändamålet och att beslutsfattandet om utlämnande av information ska förenas med bestämmelser om funktionell behörighet. I fråga om paragrafens 2 mom. fäste underrättelsetillsynsombudsmannen och skyddspolisen uppmärksamhet vid att det nuförtiden i lagstiftningen är brukligt att använda uttrycket ”skydd av den nationella säkerheten” i stället för ”säkerställande av statens säkerhet”. I utlåtandena framfördes dessutom olika kommentarer om specialmotiveringen.

Utifrån remissvaren har bestämmelsen preciserats i fråga om 1 mom. på det sätt som justitieministeriet föreslår, det vill säga kriteriet för utlämnande av information för ett viktigt allmänt eller enskilt intresse är att informationen är nödvändig. Motsvarande ändring har gjorts i bestämmelserna som gäller Gränsbevakningsväsendet och Tullen. Vid den fortsatta beredningen har i bestämmelserna i polislagen också tagits in bestämmelser om funktionell behörighet. I paragrafens 2 mom. har formuleringen ”för att säkerställa statens säkerhet” ändrats till formen ”för att skydda den nationella säkerheten” i enlighet med vad som föreslås i remissvaren. Avsikten är inte att genom denna ändring ändra på nuläget. Även specialmotiveringen har vid den fortsatta beredningen kompletterats med beaktande av vad som framförts i remissvaren.

I några av utlåtandena föreslogs det att gruppen av kritiska aktörer med anknytning till kritisk infrastruktur enligt det föreslagna 7 kap. 2 § 3 mom. i polislagen ska utvidgas. Som ett alternativ till att de kritiska aktörerna begränsas till de aktörer som avses i lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft föreslogs det i utlåtandena att utlämnandet av information ska utvidgas till aktörer enligt NIS2-bestämmelserna (cybersäkerhetslagen) eller lagstiftningen om försörjningsberedskapen eller att en särskild nationell definition ska användas vid identifiering av kritiska aktörer. Identifiering av aktörer med anknytning till kritisk infrastruktur är inte etablerad, och vid den fortsatta beredningen stannade man därför för att i bestämmelserna om utlämnande av information hålla kvar en hänvisning till aktörer som definieras i annan lagstiftning. På så sätt blir det inte oklart för den som tillämpar lagen till vilka aktörer information får lämnas ut med stöd av bestämmelserna. Efter remissbehandlingen har bestämmelserna utvidgats till att omfatta också de aktörer som avses i 3 § i cybersäkerhetslagen. Motsvarande ändring har gjorts i 17 a § i Gränsbevakningsväsendets förvaltningslag och i 4 kap. 2 § i lagen om brottsbekämpning inom Tullen. Lagstiftningen om försörjningsberedskapen revideras som bäst i arbets- och näringsministeriets projekt (TEM085:00/2023) och i reformen ingår också bestämmelser om rätt att få och lämna ut information, varför det i denna proposition har bedömts att bestämmelserna som gäller polisen, Gränsbevakningsväsendet och Tullen inte behöver utvidgas till denna del.

I anslutning till upphävandet av 7 kap. 6 § i polislagen har både dataombudsmannen och Polisstyrelsen fäst uppmärksamhet vid förfarandet enligt säkerhetsutredningslagen. I säkerhetsutredningslagen föreskrivs det om det förfarande som syftar till att förebygga verksamhet som kan medföra skada för statens säkerhet, försvaret, Finlands internationella förbindelser, den allmänna säkerheten eller något annat med dessa jämförbart allmänt intresse eller enskilda ekonomiska intressen av synnerligen stor betydelse eller säkerhetsarrangemang för skyddet av dessa intressen. I säkerhetsutredningslagen finns det detaljerade bestämmelser om de informationskällor som ska användas vid säkerhetsutredningar och om den registrerades rättsskydd. Enligt dataombudsmannen bör det i förslaget till exempel tas in en uttrycklig bestämmelse i vilken det konstateras att polisen inte på begäran eller på eget initiativ kan lämna ut information i sådana fall som omfattas av säkerhetsutredningslagens tillämpningsområde. Polisstyrelsen föreslog för sin del att skrivningen i 7 kap. 2 § 1 mom. ska preciseras så att det i momentet hänvisas uttryckligen till säkerhetsutredningslagen. Vid den fortsatta beredningen har

en skrivning som motsvarar sista meningen i 7 kap. 2 § 1 mom. i den gällande polislagen bedömts vara tillräcklig.

6.4 Rätt att få information av privata sammanslutningar

I utlåtandena framfördes anmärkningar också om de föreslagna bestämmelserna om rätt att få information av privata aktörer (4 kap. 3 § i polislagen samt motsvarande bestämmelser som gäller Gränsbevakningsväsendet och Tullen). I utlåtandena fästes uppmärksamhet i synnerhet vid begreppen förebyggande och förhindrande samt vid bindandet av rätten att få information till behövlighetskriteriet. Polisstyrelsen föreslog att kriteriet för att få information för att avvärja en fara som hotar liv eller hälsa inte bör vara att faran omedelbart hotar liv eller hälsa. Enligt Polisstyrelsen är rätten att få information för att avvärja en fara som omedelbart hotar liv eller hälsa mycket viktig i synnerhet i den rådande verksamhets- och säkerhetsmiljön, men kriteriet ”omedelbart” innebär fortfarande att tröskeln för att få information är alltför hög. Vid den fortsatta beredningen har i bestämmelserna hållits kvar begreppet förebygga samt behövlighetskriteriet på de grunder som närmare framgår av specialmotiveringen och motiveringen till lagstiftningsordningen. Vid den fortsatta beredningen har kriteriet ”omedelbart” strukits i bestämmelserna på det sätt som Polisstyrelsen föreslår så att bestämmelserna kan tillämpas också på fall där det är känt att en fara som hotar liv eller hälsa blir verklighet med mycket stor sannolikhet, men det inte är känt om faran är omedelbar.

I justitieministeriets och kommunikationsministeriets utlåtanden lyfte man fram bestämmelsernas samband med direktivet om integritet och elektronisk kommunikation och EU-domstolens avgörandepraxis om det. Med anledning av utlåtandena har motiveringen till lagstiftningsordningen kompletterats i anslutning till direktivet och avgörandepraxisen (avsnitt 11.2.4).

I utlåtandena lyftes också fram en bedömning av konsekvenserna för företagen till den del det är fråga om rätt att få information av privata aktörer. Till dessa delar har konsekvensbedömningen kompletterats vid den fortsatta beredningen. I utlåtandena framfördes också anmärkningar om ersättningen av kostnaderna. Exempelvis Finlands näringsliv anser att det är skäl att beakta ersättningen av kostnaderna vid den fortsatta beredningen av propositionen, men också i större utsträckning som ett eget lagstiftningsprojekt. Vid den fortsatta beredningen av denna proposition har det inte gjorts några ändringar i bestämmelserna om ersättning av kostnader, eftersom frågor som gäller ersättning av kostnader bör utredas i större skala än detta projekt.

När det gäller bestämmelserna om vite (den föreslagna nya 4 kap. 4 § i polislagen) fäste skyddspolisen uppmärksamhet vid att skyldigheten att förelägga vite har begränsats till att gälla endast rätten att få information som behövs för att förebygga, avslöja och utreda brott. Polisens rätt att förelägga vite bör enligt skyddspolisen gälla också rätt att få information för de andra ändamål som anges i 3 § 1 och 2 mom. i kapitlet. Tillämpningsområdet för vite har vid den fortsatta beredningen ändrats i enlighet med skyddspolisens förslag. Suomen Asianajajat ansåg i sin tur att det är onödigt att förelägga vite, eftersom det bör anses tillräckligt med motstånd mot tjänsteman som är straffbelagt enligt 16 kap. 2 § i strafflagen. Vid den fortsatta beredningen har bestämmelsen om vite fortfarande ansetts vara behövlig. I 16 kap. 2 § i strafflagen sägs det att om våldsam motstånd mot tjänsteman, med beaktande av att våldet eller hotet varit ringa eller andra omständigheter vid brottet, bedömt som en helhet har begåtts under förmildrande omständigheter, ska gärningsmannen för motstånd mot tjänsteman dömas till böter eller fängelse i högst sex månader. Bestämmelsen i fråga kan inte anses vara tillämplig i situationer där en privat sammanslutning eller person låter bli att lämna ut information till polisen trots polisens begäran.

6.5 Migrationsverkets möjlighet att lämna ut information om en efterlyst persons närvaro

Centralkriminalpolisen och skyddspolisen understödde det förslag till ändring som möjliggör att Migrationsverket på eget initiativ lämnar ut information till polisen om efterlysta personer. Också Migrationsverket understödde att informationsutbytet mellan myndigheterna främjas inom migrationsförvaltningen genom bestämmelser som preciserar rätten att få och lämna ut information och som på lagnivå främjar ett smidigt myndighetssamarbete. Flyktingrådgivningen meddelade att den motsätter sig att Migrationsverket ges rätt att på eget initiativ lämna ut information till polisen om en efterlyst persons närvaro.

Riksdagens justitieombudsman, biträdande justitiekanslern och justitieministeriet fäste i sina utlåtanden uppmärksamhet vid formuleringen av de föreslagna ändringarna i migrationsförvaltningens personuppgiftslag. Migrationsverket för sin del framförde anmärkningar om bestämmelsernas logik och den praktiska tillämpningen av dem samt önskade preciseringar i motiveringen till propositionen. Med anledning av utlåtandena har man vid den fortsatta beredningen stannat för att till 13 § i migrationsförvaltningens personuppgiftslag foga ett nytt 5 mom. i stället för den ny 9 punkt i 11 § 1 mom. och ändringarna i 11 § 2 mom. som var på remiss. Specialmotiveringen till bestämmelsen har ändrats och kompletterats så att den motsvarar den nya formuleringen. Också avsnittet om konsekvensbedömningen har preciserats med anledning av Migrationsverkets utlåtande.

6.6 Andra anmärkningar

Biträdande justitiekanslern konstaterade i sitt utlåtande att begränsningen i 4 § i Tullens personuppgiftslag att behandla (inklusive att få och lämna ut) särskilda kategorier av personuppgifter inte som sådan finns i polisens personuppgiftslag eller Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag. Sätillvida förslaget syftar till en mer smidig rörlighet för personuppgifter bör man vid den fortsatta beredningen fästa uppmärksamhet vid om det i bestämmelserna som gäller polisen eller Gränsbevakningsväsendet är behövligt att begränsa informationens rörlighet i synnerhet i fråga om känsliga uppgifter eller särskilda kategorier av personuppgifter. Till denna del har det inte bedömts behövligt att göra ändringar i den gällande lagstiftningen, eftersom bestämmelser som motsvarar 4 § i Tullens personuppgiftslag finns i 15 § i polisens personuppgiftslag och i 4 § i Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag. Det redogörs för bestämmelserna i avsnitt 2.1.2 och avsnitt 11.2.2. Vid den fortsatta beredningen har de ovannämnda bestämmelsernas betydelse öppnats upp också i specialmotiveringen.

Finansministeriet konstaterade att de ekonomiska konsekvenserna för myndigheternas informationssystem bör bedömas också med tanke på Gränsbevakningsväsendet och Tullen. Konsekvensbedömningen har kompletterats till denna del. Finansministeriet konstaterade i sitt utlåtande att det i 22–24 § i informationshanteringslagen föreskrivs om informationsöverföring mellan myndigheter via tekniska gränssnitt (22 §), öppnande av en elektronisk förbindelse till en annan myndighet i fråga om informationen i en myndighets informationslager (23 §) och överföring av informationsmaterial via tekniska gränssnitt till andra än myndigheter (24 §). Ministeriet föreslog att man vid den fortsatta beredningen ännu ska granska om de ovannämnda parterna i informationsöverföringen omfattar allt utlämnande och erhållande av information i fråga om vilket det är tänkt att informationshanteringslagen ska tillämpas. I informationshanteringslagen föreskrivs det till exempel inte om en myndighets rätt att få information av en privatperson via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse. Om det i fråga om sättet att lämna ut information är tänkt att det i dessa situationer avtalas om sättet inom ramen för lagstiftningen, förutsätter ärendet ingen närmare reglering. Ärendet har behandlats vid den grundläggande beredningen av projektet i projektets arbetsgrupp, och vid

den fortsatta beredningen ansågs att det inte finns något behov av att göra ändringar till denna del.

I flera av utlåtandena fästes uppmärksamhet vid bedömningen av förhållandet till de grundläggande fri- och rättigheterna och vid grundlagsutskottets utlåtandepraxis. I utlåtandena önskades i synnerhet en noggrannare bedömning med tanke på skyddet för personuppgifter. Uppmärksamhet fästes vid bedömningen av handlingsutrymmet enligt dataskyddsförordningen och dataskyddsdirektivet för brottmål, vid ändamålsbegränsningen samt vid bedömningen av de risker som behandlingen av personuppgifter innebär. Det ansågs också önskvärt att förslagen bedöms i förhållande till EU-domstolens rättspraxis och direktivet om integritet och elektronisk kommunikation. Biträdande justitiekanslern och riksdagens justitieombudsman ansåg det motiverat att begära utlåtande av grundlagsutskottet. I synnerhet specialmotiveringen till propositionen har kompletterats med beaktande av remissvaren.

Försvarsministeriet identifierade ett behov av att också i fråga om lagstiftningen som gäller Försvarsmakten bedöma om det behövs motsvarande ändringar i lagstiftningen som de som föreslagits för polisen, Gränsbevakningsväsendet och Tullen i utkastet till proposition. Det kan uppstå problem i praktiken om lagstiftningen som gäller Försvarsmakten avviker från motsvarande bestämmelser som gäller polisen, Gränsbevakningsväsendet och Tullen. De ändringar i lagen om försvarsmakten, lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten och lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten som har beretts i samarbete med försvarsministeriet och Försvarsmakten har vid den fortsatta beredningen tagits in i propositionen som anknytande lagar.

På basis av remissvaren har det gjorts också andra mindre ändringar i propositionen. Utöver de ändringar som gjorts med anledning av remissvaren har det vid den fortsatta beredningen i propositionen gjorts sådana ändringar genom vilka sådana behov av uppdatering som är mer tekniska och som upptäckts i den gällande lagstiftningen genomförts.

Vissa av remissinstanserna föreslog i sina utlåtanden också sådana ändringar som inte direkt hänför sig till uppdraget i detta projekt. Vid den fortsatta beredningen ansågs att det inte är möjligt att bedöma dessa förslag inom ramen för detta projekt.

Efter remissbehandlingen sändes utkastet till regeringens proposition, som genomgått fortsatt beredning, till justitiekanslern i statsrådet för förhandsgranskning den 31 oktober 2025. Propositionen har kompletterats utifrån iakttagelserna i justitiekanslersämbetets förhandsgranskningspromemoria (13.11.2025).]

7 Specialmotivering

7.1 Polislagen

4 kap. Teknisk övervakning och rätt att få information

3 §. *Rätt att få information av privata sammanslutningar och personer.* Paragrafens 1 mom. ändras så att polisen oberoende av att en sammanslutnings medlemmar, revisorer, verkställande direktör, styrelsemedlemmar eller arbetstagare är bundna av företags-, bank- eller försäkringshemlighet har rätt att på begäran av en polisman som hör till befälet av privata sammanslutningar och personer få information som behövs för att förebygga, avslöja eller utreda brott, för att avvärja en fara som hotar liv eller hälsa eller för att nå en efterlyst person som ska anhållas, häktas eller gripas.

I momentet ändras ”för förhindrande av brott” till ”för att förebygga brott”. Den nya formuleringen motsvarar ordalydelsen i 1 kap. 1 § i polislagen. Enligt 5 kap. 1 § 2 mom. i polislagen avses med förhindrande av brott åtgärder som syftar till att förhindra brott, försök till brott och förberedelse till brott, när det utifrån iakttagelser av en persons verksamhet eller utifrån annan information om en persons verksamhet finns grundad anledning att anta att personen i fråga kommer att göra sig skyldig till brott, samt åtgärder som syftar till att avbryta ett redan påbörjat brott eller begränsa den direkta skada eller fara som brottet medför. Det är fråga om att förhindra ett brott när detta kan ske innan sådana åtgärder har vidtagits som uppfyller brottsrekvisiten (RP 224/2010 rd, s. 92–93). Det förebyggande av brott som avses i 1 kap. 1 § i polislagen är dock som begrepp mer vidsträckt än förhindrande av brott. Förebyggande av brott inbegriper också förhindrande av brott. Enligt förarbetena till polislagen från 1995 är brottsbekämpningen en på polisen ankommande helhetsbetonad verksamhet där det inte är möjligt att skilja mellan förebyggande åtgärder och åtgärder för utredning av brott (RP 57/1994 rd, s. 63). I kommentaren betonas komplexiteten för och den stora omfattningen av polisens verksamhetsfält. Syftet med brottsförebyggande verksamhet är i första hand preventivitet, där man påverkar potentiella gärningsmän redan innan brottet har skett. Den av polisen som myndighetssamarbete genomförda verksamhetsmodellen Ankkuri är ett exempel på sådant säkerhetsarbete i ett tidigt skede (RP 242/2018 rd, s. 67).

Dessutom tas i momentet in avslöjande av brott. I samband med den reform av polislagen som trädde i kraft 2014 har till polisens uppgifter utöver förebyggande och utredning av brott fogats även avslöjande av brott, som nu tas in i bestämmelsen om rätt att få information av privata sammanslutningar och personer. Enligt 5 kap. 1 § 3 mom. i polislagen avses med avslöjande av brott åtgärder som syftar till att klarlägga om det för inledande av förundersökning finns en i 3 kap. 3 § 1 mom. i förundersökningslagen avsedd grund, när det utifrån iakttagelser av en persons verksamhet eller utifrån annan information om en persons verksamhet kan antas att ett brott har begåtts. I motiveringen till momentet i fråga (RP 224/2010 rd, s. 93) sägs det att med avslöjande av brott avses gråzonen mellan förhindrande respektive utredning av brott. Som exempel nämns den situationen att man fått tips om att ett brott redan har begåtts men det inte finns någon konkret grund för misstanken, det vill säga ett i den föreslagna förundersökningslagens 3 kap. 3 § 1 mom. avsett skäl för att misstänka brott finns inte. Syftet med avslöjande av brott är att få reda på sådana relevanta omständigheter om ett redan begånget brott som kan läggas till grund för att inleda förundersökning, till exempel om element som ingår i brottsrekvisiten samt om gärningsmannen, gärningstidpunkten och gärningsplatsen. Det är sålunda inte fråga om brottsutredning eftersom förutsättningar för inledande av förundersökning saknas, men det är inte heller fråga om förhindrande av brott, eftersom det antas att brottet redan har begåtts. Genom att avslöjande av brott tas in i 1 mom. avhjälps en klar brist i lagstiftningen och förenhetligas till denna del också bestämmelserna om polisens rätt att få information med bestämmelserna som gäller Tullen och Gränsbevakningsväsendet. Polisen är en allmänbehörig förundersökningsmyndighet och det är inte motiverat att polisens rätt att få information till denna del är snävare än de andra förundersökningsmyndigheternas.

I momentet tas också in rätt att få information för att avvärja en fara som hotar liv eller hälsa. I farliga situationer har polisen som mål att utreda identiteten hos den eller de personer som orsakar fara eller som är i fara och att lokalisera personen eller personerna i fråga. Polisen kan i en sådan situation begära information till exempel om ett nätmeddelandes IP-adress för att utreda en skribents identitet. När polisen känner till IP-adressen har polisen möjlighet att med stöd av paragrafen ytterligare utreda uppgifter om den som använder IP-adressen. Polisen kan med stöd av den gällande lagstiftningen för lokalisering av en person i akuta farliga situationer som hotar liv eller hälsa använda till exempel så kallad nödpositionering (321 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation) eller eventuellt teleövervakning (5 kap. 8 § 3 mom. i polislagen). Rätt att få information i farliga situationer gör det möjligt att till exempel varna

den som är i fara eller att reagera på något annat sätt i situationer där en persons liv eller hälsa bedöms vara i fara.

Polisens rätt att få information av privata sammanslutningar och personer ska möjliggöras också i situationer där polisen behöver information för att nå en efterlyst person som ska anhållas, häktas eller gripas. En polisman har med stöd av 2 kap. 3 § i polislagen rätt att gripa en efterlyst person som enligt en behörig myndighets efterlysning ska häktas eller tas i förvar. En polisman har rätt att gripa också andra personer som en domstol har bestämt att ska hämtas till domstolen, häktas eller tas i förvar. I lagen finns inga bestämmelser om definitionen av efterlysning, trots att begreppet efterlysning används i flera lagar som gäller myndigheternas verksamhet. Enligt förarbetena till polislagen avses med en efterlysning som utfärdas av polisen ett meddelande som är baserat på en behörig polismyndighets beslut och som med hjälp av polisens register delges myndigheterna med begäran om information som behövs för att påträffa en viss person. Syftet med efterlysningen är att en i den angiven tjänsteåtgärd ska kunna riktas mot den efterlyste eller mot egendom i dennes besittning. I samband med efterlysningsåtgärder och gripande av efterlysta är det viktigt att beakta de principer som föreskrivs i polislagens 1 kap., i synnerhet proportionalitetsprincipen och principen om minsta olägenhet (RP 224/2010 rd, s. 78–79). I 2 kap. 3 § i polislagen handlar det inte om en fristående åtgärd, utan om verkställighet av en åtgärd som riktas mot en persons frihet och som meddelats av den behöriga polismyndighet eller andra myndighet som utfärdat efterlysningen. Efterlysning är inte ett fristående tvångsmedel, utan ett sätt att nå en person som på laglig grund ska berövas friheten (RP 275/2022 rd, s. 7).

I praktiken kan det vara fråga om till exempel att spåra en efterlyst person genom att begära information om användningen av bankkort. Polisen kan ha ett motiverat behov av att begära information om användningen av bankkort till exempel i situationer där en person har efterlysts när personen inte har återvänt från fängelsepermission, personen utan tillstånd har avlägsnat sig från ett öppet fängelse eller personen inte har anmält sig för att avtjäna ett fängelsestraff. I dessa situationer kan Brottsförhållandenmyndigheten efterlysa personen med stöd av 2 kap. 2 a § i fängelselagen. Om det är fråga om fängrymning som avses i 16 kap. 16 § i strafflagen, kan polisen få information redan med stöd av de gällande bestämmelserna för att utreda brott.

Första meningen i paragrafens 2 mom. ändras så att polisen i enskilda fall på begäran har rätt att av kommunikationsförmedlare och av tillhandahållare av informationssamhällets tjänster få kontaktuppgifter för teleadresser som inte är upptagna i en offentlig katalog eller information som specificerar en teleadress eller teleterminalutrustning eller information som behövs för att identifiera en tjänsts användare eller abonnenter, om informationen behövs för ett polisuppdrag. Andra meningen i momentet ändras inte. Bakgrunden till de föreslagna ändringarna är förändringar i omvärlden, i synnerhet digitaliseringen av samhället och den därmed anslutna tekniska utvecklingen, till följd av vilka de gällande bestämmelserna inte längre till alla delar motsvarar de praktiska behoven. I en servicekedja kan det ingå flera olika tillhandahållare av tjänster som har olika uppgifter och roll i tjänsteproduktionen, även om en tillhandahållare av tjänster inte i sig förmedlar kommunikationen.

Föremål för begäran om information kan i fortsättningen vara kommunikationsförmedlare och tillhandahållare av informationssamhällets tjänster i stället för teleföretag och sammanslutningsabonnenter som i nuläget nämns i bestämmelsen. Den nya formuleringen omfattar således ett större antal olika aktörer än tidigare samt alla olika aktörer som deltar i tillhandahållandet av en tjänst och av vilka polisen kan få information för utförande av sina uppdrag. Med kommunikationsförmedlare avses enligt 3 § 36 punkten i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation ett teleföretag, en sammanslutningsabonnent och en sådan annan aktör som förmedlar elektronisk kommunikation för andra än personliga eller med sådana

jämförbara sedvanliga privata ändamål. Enligt förarbetena till den lagen (RP 221/2013 rd, s. 93) betraktas som kommunikationsförmedlare dock inte aktörer som tillhandahåller nätmeddelanden (inklusive nätpublikationer) eller bedriver publikationsverksamhet enligt lagen om yttrandefrihet i masskommunikation (460/2003, nedan *yttrandefrihetslagen*). Sålunda betraktas exempelvis tillhandahållande av kommunikation för ett allmänt diskussionsforum eller annan kommunikation för allmänheten på internet inte som kommunikationsförmedlingsverksamhet, utan som annat tillhandahållande av informationssamhällets tjänster, om komponenterna i begreppet föreligger. Med tillhandahållare av informationssamhällets tjänster avses en tillhandahållare av tjänster som tillhandahåller informationssamhällets tjänster som avses i 3 § 29 punkten i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation. Med informationssamhällets tjänster avses enligt den ovannämnda punkten elektroniska tjänster som utförs på individuell begäran av en mottagare, på distans och vanligtvis mot ersättning.

Polisen ska liksom i nuläget ha rätt att få kontaktuppgifter för teleadresser som inte är upptagna i en offentlig katalog eller information som specificerar en teleadress eller teleterminalutrustning. Dessutom ska det av paragrafen i fortsättningen klart framgå att polisen har rätt att få information som behövs för att identifiera en tjänsts användare eller abonnenter. Med användare avses enligt 3 § 7 punkten i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation en fysisk person som i egenskap av abonnent eller annars använder kommunikationstjänster eller mervärdestjänster. Med abonnent avses enligt 3 § 30 punkten i den lagen en juridisk eller fysisk person som för något annat ändamål än televerksamhet har ingått avtal om leverans av kommunikationstjänster eller mervärdestjänster. Polisen kan med stöd av en begäran om information få sådan behövlig information som gör det möjligt att identifiera en användare eller abonnent. Genom tillägget förtydligas nuläget och i praktiken är det fråga om motsvarande information som polisen får redan med stöd av de gällande bestämmelserna.

Med information som behövs för att identifiera en användare eller abonnent avses till exempel IP-adresser och vid behov även till ärendet ansluten information om utgångsport och tidsstämpel, det vill säga datum och klockslag, eller tekniska motsvarigheter till dessa identifierare och därmed ansluten information. IP-adresser samt anslutningsnummer och därmed ansluten information är avgörande till exempel vid brottsutredningar där den misstänktes identitet inte är känd. Omvänt kan det också vara fråga om en situation där den till brottet anslutna IP-adressen och eventuella tidsstämpeln samt portinformationen redan har skaffats med hjälp av andra tvångsmedel, till exempel teleövervakning, eller där brottsoffret i egenskap av part i kommunikationen har lämnat identifieringsuppgifter som gäller kommunikationen till polisen och målet enbart är att för förundersökningen identifiera den andra parten i kommunikationen i en av polisen känd kommunikationssession. I båda exemplen är det fråga om att utreda identiteten hos den brottsmisstänkte. Utan möjlighet att identifiera användare och abonnenter av kommunikationstjänster som har ett centralt samband till brott, har polisen ingen faktisk möjlighet att utreda brott som begåtts i informationsnät eller genom att utnyttja dem. Syftet med en begäran om information är således att utreda identiteten hos endast en viss användare av en tjänst.

Genom en begäran om information enligt paragrafen får polisen inte de uppgifter som avses i 10 kap. 6 § i tvångsmedelslagen och 5 kap. 8 § i polislagen, utan endast information som behövs för att identifiera en användare. Enligt 10 kap. 6 § i tvångsmedelslagen och 5 kap. 8 § i polislagen avses i dessa lagar med förmedlingsuppgifter sådana uppgifter om ett meddelande som kan förknippas med en i 3 § 7 punkten i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation avsedd användare eller med en i 30 punkten i den paragrafen avsedd abonnent och som behandlas i kommunikationsnäten för att överföra, distribuera eller tillhandahålla meddelanden. För att befogenheter som gäller teleavlyssning och teleövervakning ska kunna utövas, ska det

enligt ovannämnda bestämmelser vara fråga om uppgifter om ett meddelande. Till exempel inloggning i en nättjänst ska inte betraktas som sådant sändande av meddelanden som avses i de bestämmelser om teleavlyssning och teleövervakning som finns i tvångsmedelslagen. När det gäller information som behövs för att identifiera en användare eller abonnent är det inte fråga om information om ett meddelandes innehåll eller förmedlingsuppgifter eller inhämtande av lokaliseringsdata, och genom en begäran om information enligt 4 kap. 3 § 2 mom. i polislagen kan förutsättningarna för utövande av andra befogenheter inte kringgås.

Inhämtande av information som behövs för att identifiera en användare eller abonnent kan dock förutsätta behandling av förmedlingsuppgifter, eftersom en kommunikationsförmedlare kan behöva behandla dem för att identifiera den person som begäran om information gäller. Polisen kan dock inte med stöd av paragrafen få information om förmedlingsuppgifter som avses i 10 kap. 6 § i tvångsmedelslagen och 5 kap. 8 § i polislagen eller information om innehållet i kommunikationen eller dess andra parter. För att inhämta denna information kan polisen använda teleövervakning eller teleavlyssning enligt tvångsmedelslagen eller polislagen när de förutsättningar som anges i lagen uppfylls. Bestämmelser om befogenheterna för teleövervakning och teleavlyssning finns i 10 kap. 3 och 6 § i tvångsmedelslagen och 5 kap. 5 och 8 § i polislagen.

I vissa fall kan den information som behövs för att identifiera en användare också innehålla information om flera användare. Detta är fallet i situationer där tillhandahållaren av en tjänst är tvungen att i tjänsterna dela samma IP-adress till flera olika användare samtidigt. En begäran om information ska dock alltid göras med så specificerade uppgifter som möjligt så att onödiga uppgifter om utomstående inte fås till följd av begäran.

Begäran enligt 1 och 2 mom. gäller ett teleföretags kunduppgifter eller de uppgifter som företaget lagrar för sina egna ändamål. Information som behövs för att identifiera en användare är ofta nödvändig för att teletvångsmedel ska kunna riktas mot en viss person. En begäran om information enligt paragrafen kan inte gälla sådana uppgifter som ett teleföretag lagrar med stöd av 157 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation, om inte det brott som utreds uppfyller förutsättningarna enligt 157 § 1 mom. De uppgifter som ska lagras får användas endast för att utreda och åtalspröva brott som avses i 10 kap. 6 § 2 mom. i tvångsmedelslagen. I en situation där en begäran om information inte kan riktas till uppgifter som omfattas av lagringsskyldigheten, riktas begäran till de uppgifter som teleföretaget behandlar på någon annan grund.

Till paragrafen fogas också ett nytt *4 mom.* enligt vilket polisen har rätt att få den information som avses i 1 och 2 mom. avgiftsfritt, om inte något annat föreskrivs i lag. I praktiken får polisen redan i nuläget den information som polisen begärt med stöd av 1 och 2 mom. avgiftsfritt, med vissa enstaka undantag. Tullen och Gränsbevakningsväsendet har också rätt att få motsvarande information avgiftsfritt (2 kap. 14 § 4 mom. i lagen om brottsbekämpning inom Tullen och 29 § 1 mom. i Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag. I fråga om till exempel ersättningar till teleoperatörer i anslutning till teletvångsmedel har det föreskrivits särskilt om saken. Utgångspunkten i bestämmelsen är att själva informationen ska vara avgiftsfri. Den aktör som lämnar ut information kan med andra ord inte fakturera polisen för den information som lämnas ut och som behövs för att polisen ska kunna utföra sina lagstadgade uppgifter. Polisen kan dock delta i kostnaderna för dataöverföringen på ett sätt som det avtalats om särskilt, om detta i övrigt medför kostnader som avviker från det normala för den aktör som lämnar ut informationen.

4 §. Vite. Paragrafen är ny jämfört med den gällande lagen. Enligt paragrafen kan polisen meddela ett åläggande om att den i 3 § 1 och 2 mom. avsedda informationen ska lämnas inom en skälig tid. Polisen kan förena åläggandet med vite. Beslutet om föreläggande av vite ska

iakttas även om ändring i beslutet söks. Vite får dock inte föreläggas om det finns skäl att misstänka den som saken gäller för brott och det begärda materialet har samband med brottsmisstanken. Vid föreläggande av vite ska vad som föreskrivs om vite i viteslagen (1113/1990) iakttas.

Syftet med bestämmelsen är att effektivisera erhållandet av behövlig information i enskilda fall samt att förhindra eventuell uppsåtlig eller avsiktlig tredska vid utlämnandet av information. Bestämmelsen är ägnad att uppmuntra polisen och de aktörer som lämnar ut information att redan på förhand avtala om de sätt att utbyta information som för vardera parten minst stör annan verksamhet. Bestämmelsen motsvarar 2 kap. 14 § 5 mom. i lagen om brottsbekämpning inom Tullen och 21 § i Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag. Liksom i polisens övriga verksamhet, ska vid begäran om information och föreläggande av vite principerna enligt 1 kap. i polislagen iakttas, i synnerhet proportionalitetsprincipen (3 §), principen om minsta olägenhet (4 §) och principen om ändamålsbundenhet (5 §).

5 §. Rätt att få information av social- och hälsovården. Paragrafen är ny. I paragrafen föreskrivs det om polisens rätt att på begäran av en polisman som hör till befälet trots sekretessbestämmelserna av en tjänstetillhandahållare som avses i kunduppgiftslagen eller av en person som utför tjänstetillhandahållarens uppgifter få information om en persons närvaro i lokalerna hos en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster under en viss tid och information om personens identitet. Genom bestämmelsen dels förtydligas nuläget, dels görs det möjligt för polisen att få information i vissa situationer där information inte har kunnat fås med stöd av de gällande bestämmelserna.

Enligt vedertagen tolkning är redan information om att en person har varit patient vid en verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården en sådan i 24 § 1 mom. 25 punkten i offentlighetslagen avsedd uppgift om en persons hälsotillstånd eller hälsovård denne har erhållit som enligt den paragrafen är sekretessbelagd (till exempel HFD 2018:93). Polisen har med stöd av sin rätt att få information enligt 4 kap. 2 § i polislagen inte kunnat få information om en persons närvaro i en verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården vid utredning av andra än de allvarligaste brotten, eftersom sådan information i egenskap av information inom en konfidentiell vårdrelation har ansetts höra till tillämpningsområdet för förbudet att vittna för yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården enligt 17 kap. 14 § i rättegångsbalken. Enligt 17 kap. 14 § i rättegångsbalken får en läkare eller någon annan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) eller i en förordning som utfärdats med stöd av den inte vittna om känsliga uppgifter om en enskild persons eller familjs hälsotillstånd eller någon annan hemlighet som gäller en enskild person eller familj och som han eller hon har fått kännedom om på grund av sin ställning eller uppgift, om inte den till vars förmån tystnadsplikten har föreskrivits ger sitt samtycke till det. Domstolen får enligt 17 kap. 14 § 2 mom. i rättegångsbalken ålägga en person som avses i 1 mom. att vittna i ett mål där åklagaren utför åtal för ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år. Förbudet att vittna gäller med stöd av 17 kap. 22 § 2 mom. i rättegångsbalken också andra personer som är anställda hos eller biträder hälso- och sjukvården. I förundersökningslagens 7 kap. 8 §, i vilken det föreskrivs om skyldigheten för den som förhörs att berätta vad den vet och om därmed anslutna begränsningar, hänvisas det till förbuden att vittna i rättegångsbalken. Högsta förvaltningsdomstolen har i sitt avgörande HFD 2025:11 ansett det vara uppenbart att förbudet att vittna inte är avsett att tillämpas i så stor utsträckning att information om vilken vårdrelation som helst är en sådan känslig uppgift om en persons hälsotillstånd som avses i rättegångsbalken. Enligt högsta förvaltningsdomstolen ska det från fall till fall bedömas också hur känslig informationen om en vårdrelation är i och med att det är fråga om uppgifter om en persons hälsotillstånd.

Även uppgifter om en klient hos socialvården är sekretessbelagda med stöd av 24 § 1 mom. 25 punkten i offentlighetslagen. Enligt 4 § i kunduppgiftslagen är kunduppgifterna inom social- och hälsovården permanent sekretessbelagda. Undantag från tystnadsplikten och sekretessen får enligt 6 § i kunduppgiftslagen göras med kundens samtycke eller om det föreskrivs om det i kunduppgiftslagen eller någon annan lag. Uppgifter om en klient hos socialvården omfattas inte av förbudet att vittna för yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården enligt rättegångsbalken. Skyddet för konfidentialiteten i en klientrelation inom socialvården utgörs i huvudsak av bestämmelserna i kunduppgiftslagen, där det föreskrivs om polisens rätt att få uppgifter i 62 och 63 §. Uppgifter om en klient hos socialvården är i konstitutionellt hänseende känsliga uppgifter, men inte sådana särskilda kategorier av personuppgifter som avses i dataskyddsförordningen och dataskyddslagen avseende brottmål.

I paragrafen föreskrivs det om polisens rätt att trots sekretessbestämmelserna av en tjänstetillhandahållare som avses i kunduppgiftslagen eller av en person som utför tjänstetillhandahållarens uppgifter få information om en persons närvaro i lokalerna hos en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster under en viss tid och information om personens identitet. Informationen fås på begäran av en polisman som hör till befälet. Rätt att få information föreligger om informationen är nödvändig i de situationer som räknas upp i paragrafen.

Med tjänstetillhandahållare avses i enlighet med definitionen i 3 § i kunduppgiftslagen myndigheter, offentligrättsliga samfund, enskilda näringsidkare, samfund eller stiftelser som ordnar eller tillhandahåller socialservice eller hälso- och sjukvårdstjänster samt arbetsgivare som ordnar företagshälsovårdstjänster på det sätt som avses i 7 § 1 mom. 2 punkten i lagen om företagshälsovård (1383/2001). En tjänstetillhandahållares lokal definieras inte i lagen. Med en tjänstetillhandahållares lokaler avses i den föreslagna bestämmelsen vilken lokal som helst där tjänstetillhandahållaren tillhandahåller sina kunder lagstadgade social- och hälsovårdstjänster. Avsikten är att begreppet lokal ska tolkas i vid bemärkelse så att det avser alla lokaler i vilka en tjänstetillhandahållare tillhandahåller sina kunder tjänster och även omfattar situationer där tjänstetillhandahållaren till exempel temporärt arbetar någon annanstans än i sina egna lokaler. Begreppet lokal kan dock inte tolkas i så vid bemärkelse att med det avses patientens eller klientens hem till exempel när hemsjukvården tillhandahåller sina tjänster där. Med lokaler avses lokaler som ordnats för tjänstetillhandahållarens verksamhet, till exempel ett sjukhus, en hälsovårdscentral eller en ambulans. En lokal kan också omfattas av hemfriden enligt 10 § 1 mom. i grundlagen, om till exempel en läkare utövar sitt yrke och tar emot patienter hemifrån. Polisens begäran möjliggör inte heller i sådana situationer utlämnande av annan information än information om en persons identitet och information om en persons närvaro i en viss lokal under en viss tid. Polisen kan inte med stöd av paragrafen få mer detaljerad information som omfattas av hemfriden till exempel om en boendes levnadsvanor eller mänskliga relationer.

Med stöd av paragrafen kan polisen av en tjänstetillhandahållare begära information om huruvida en viss person vid en angiven tidpunkten har varit i vissa av tjänstetillhandahållarens lokaler. Information kan begäras också om identiteten hos en person som befunnit sig i eller befinner sig i lokalerna i situationer där polisen redan känner till personens närvaro, men det råder oklarhet om personens identitet. Polisen kan inte med stöd av paragrafen begära en förteckning över alla personer som under en viss tid har befunnit sig eller befinner sig i tjänstetillhandahållarens lokaler. Utöver personens namn kan polisen även få den tilläggsinformation som behövs för att säkerställa en persons identitet, till exempel födelsedatum, namnet på boendekommunen eller personbeteckning, om tjänstetillhandahållaren har sådan information. Bestämmelsen hindrar inte en tjänstetillhandahållare eller en person som utför tjänstetillhandahållarens uppgifter att dessutom lämna ut annan information om en händelse.

Närvaro kan beroende på situationen avse antingen formell eller fysisk närvaro. Oftast är det dock fråga om fysisk närvaro. Med formell (baserad på en vårdperiod) närvaro avses att en person antecknas i en tjänstetillhandahållares register så att personen har en gällande vård- eller serviceperiod och personen inte tillfälligt har avförts ur registret (till exempel långvarig semester). Med fysisk närvaro (baserad på närvaro på plats) avses däremot en persons fysiska vistelse i en tjänstetillhandahållares lokaler vid en begärd enskild tidpunkt på det sätt som skäligen kan verifieras i tjänstetillhandahållarens interna registreringar eller system eller på något annat sätt.

Polisens begäran om information ska gälla en viss tidpunkt. Med detta avses att tidpunkten ska avgränsas på ett rimligt sätt, till exempel till en viss dag eller någon annan kort tidsperiod. Tidpunkten ska vara en enskild tidpunkt och begäran kan inte till exempel i större utsträckning gälla en persons besökshistoria eller kommande besök inom social- och hälsovården, eftersom sådan information i onödigt stor utsträckning avslöjar känsliga uppgifter som hör till personens privatliv.

Det är inte uteslutet att enbart information om att en person befinner sig till exempel på en viss sjukhusavdelning kan innehålla uppgifter som avslöjar känsliga uppgifter om personens hälsotillstånd enligt 17 kap.14 § i rättegångsbalken (se HFD 2025:11). Polislagens 4 kap. 5 § möjliggör att information om närvaro och identitet lämnas ut till polisen också i dessa situationer. I sådana fall har polisen ofta redan information om en persons närvaro på en viss plats, om till exempel en annan kund har gjort en polisanmälan om ett brott som kunden fallit offer för. I detta fall behöver polisen för att utreda brottet information om den misstänkta gärningsmannens identitet. Den information som lämnas ut får inte innehålla uppgifter om diagnoser, vårdens innehåll, vårdåtgärder eller andra motsvarande uppgifter om hälsotillstånd, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag.

Endast en polisman som hör till befälet får begära information. Tjänsteställningen för den som begär information har avgränsats på motsvarande sätt i de gällande 4 kap. 2 § 1 och 2 mom. och 3 § 1 mom. i polislagen. I förarbetena till den upphävda polislagen från 1995 (RP 57/1994 rd, s. 38) konstaterades det att när polisens befogenheter enligt lagen endast får användas av polismän som hör till befälet är det fråga om avgöranden som kräver särskild utbildning, erfarenhet och ansvar av den som fattar dem, för att han ska kunna bedöma rätt de lagliga förutsättningarna för polisåtgärderna och på vilket sätt de ska vidtas. Kravet på tjänsteställning som innebär funktionell behörighet utgör för sin del en begränsning av rätten att få information. I praktiken kan polisen begära information per e-post, genom att ringa eller genom att besöka verksamhetsstället. Största delen av begäran görs per e-post, varvid en blankett som gäller ärendet skickas per e-post, eller om en sådan inte hinner utarbetas i brådskande fall, ska alla behövliga uppgifter framgå av e-posten.

Med beaktande av att principen om konfidentialitet accentueras inom social- och hälsovården, definieras i paragrafen noggrant de användningsändamål för vilka information kan fås. Rätten att få information ska också vara bunden till vad som är nödvändigt med tanke på användningsändamålet. Kravet på nödvändighet innebär att tröskeln för utlämnande av uppgifter är hög. Kravet på att informationen är nödvändig med tanke på användningsändamålet förutsätter att det för att nå målet, såsom att avslöja eller utreda ett brott, inte finns möjlighet att använda medel som ingriper mindre i de grundläggande fri- och rättigheterna. Polisen ska motivera begäran om information med tillräcklig noggrannhet.

Enligt 1 punkten i paragrafen har polisen rätt att få den information som avses i paragrafen, om informationen är nödvändig för att avslöja eller utreda ett sådant brott för vilket det strängaste straffet enligt lag är fängelse i minst två år. Bestämmelsen ger således inte rätt att få information

om vilket brott som helst. Flera av de brott som kan leda till fängelse är sådana för vilkas del det straffmaximum på sex år som avses i 17 kap.14 § 2 mom. i rättegångsbalken inte uppfylls, men där utredningsintresset trots det är betydande med beaktande av kränkningen av de grundläggande fri- och rättigheterna för den som fallit offer för gärningen.

Enligt huvudregeln ska polisen alltså med stöd av 1 punkten ha rätt att få den information som avses i paragrafen för att avslöja och utreda ett brott, om det strängaste straffet för gärningen enligt lag är fängelse i minst två år. Eftersom det med stöd av 1 punkten är möjligt att få information endast i mycket begränsad utsträckning (uppgifter om närvaro eller identitet) och det inte är fråga om att vittna i ett ärende, är tröskeln enligt huvudregeln betydligt lägre än den maximistrafftröskel på minst sex år som behövs för att förbudet att vittna enligt 17 kap.14 § i rättegångsbalken inte ska gälla. I praktiken kan den information som fås med stöd av huvudregeln ha betydelse till exempel vid utredning av misshandel, olagliga hot, narkotikabrott, grovt rattfylleri, grov stöld samt sexualbrott. När det gäller avslöjande kan informationen ha betydelse till exempel vid narkotikabrott, skjutvapenbrott, utpressning, koppleri och dopingbrott.

Polisen ska ha rätt att få information också för att avslöja och utreda de brott som nämns särskilt i 2 punkten och för vilka det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i mindre än två år. Enligt 2 punkten ska polisen ha rätt att få den information som avses i paragrafen, om den är nödvändig för att avslöja eller utreda ett brott som avses i 20 kap. 6, 8 eller 18 §, 21 kap. 7, 10 eller 15 § eller 23 kap. 1 eller 3 § i strafflagen. I 20 kap. i strafflagen föreskrivs det om sexualbrott och i 21 kap. om brott mot liv och hälsa. Oberoende av straffskalan kan den skada och det lidande som offren för dessa brott orsakas vara mycket allvarliga. De brott enligt 20 kap. i strafflagen som inte leder till straff som når upp till straffmaximum på två år sexuellt antastande (6 §), utnyttjande av person som är föremål för sexhandel (8 §) och lockande av barn i sexuella syften (18 §). De brott enligt 21 kap. i strafflagen som inte leder till straff som når upp till straffmaximum på två år är lindrig misshandel (7 §), vållande av personskada (10 §) och försummande av räddningsåtgärd (15 §). Brotten enligt 20 och 21 kap. i strafflagen kränker de grundläggande fri- och rättigheterna enligt 7 § i grundlagen. Det är således proportionellt att en persons identitetsuppgifter och uppgifter om en persons närvaro i social- och hälsovårdens lokaler vid en viss enskild tidpunkt kan lämnas ut till polisen för avslöjande och utredning av brott.

När det gäller trafikbrott nämns i bestämmelsen särskilt äventyrande av trafiksäkerheten och rattfylleri (23 kap. 1 och 3 § i strafflagen). Vid dessa brottstyper sker gärningen i sig inte i lokalerna hos en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster, utan i praktiken är det i allmänhet fråga om till exempel att en polis som har fått ett larmuppdrag utreder orsaken till en bilolycka som orsakat fara för andra människors liv eller hälsa. I detta fall kan den person som har kört bilen ha sökt vård till exempel på ett sjukhus i närområdet. Trafikbrott kan lätt leda till att offret dör eller skadas allvarligt, vilket innebär en särskilt betydande kränkning av rättigheterna enligt 7 § i grundlagen. Vid de grova gärningsformerna av dessa brott är maximistraffet fängelse i två år, vilket innebär att i fråga om dem kan information fås redan med stöd av huvudregeln enligt 1 punkten. På basis av den information som polisen har i det inledande skedet av utredningen av brottet är det dock inte nödvändigtvis uppenbart om det är fråga om en grov gärningsform. Att gärningsmän nås och att det förhindras att en gärning upprepas är därför viktigt med tanke på både offrets enskilda intresse och ett vägande allmänt intresse.

Utöver information om de brott mot liv och hälsa, sexualbrott och trafikbrott som nämns ovan är det enligt 3 punkten i paragrafen möjligt att få information också för att avslöja och utreda de brott som avses i 17 kap. 6 §, 28 kap. 1, 3 eller 4 §, 35 kap. 1 § eller 41 kap. 7 § i strafflagen. I

dessa situationer ska gärningen dock ha riktat sig mot en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster eller en person som sköter ärenden eller arbetar hos tillhandahållaren. I fråga om dessa gärningar har en avgränsning ansetts behövlig så att bestämmelserna inte hindrar att människor söker vård. Sökande av vård kan hindras till exempel i en situation där polisen kan utreda lindriga brott som begåtts någon annanstans (till exempel snatteri) genom att begära information av social- och hälsovården. I denna punkt avses med personer som sköter ärenden hos tillhandahållaren personer som har varit närvarande i lokalerna hos en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster, inte enbart kunder inom social- och hälsovården.

I 17 kap. 6 § i strafflagen föreskrivs det om motstånd mot person som upprätthåller ordningen. Med person som upprätthåller ordningen avses i detta sammanhang framför allt en väktare som avses i lagen om privata säkerhetstjänster (1085/2015). I det föreslagna 4 kap. 5 § 1 mom. i polislagen avses situationer där en väktare som arbetar i en tjänstetillhandahållares lokaler utsätts för till exempel våld eller hot om våld i sitt arbete. När polisen har fått en anmälan om situationen kan polisen begära information om gärningsmannens identitet och närvaro i lokalerna. I denna situation är det fråga om de i 7 § i grundlagen skyddade rättigheterna för en person som arbetar som väktare, det vill säga rätt till liv, personlig frihet och integritet, och för skydd av vilka det är proportionellt att polisen kan få information om våldsverkarens eller den hotande personens identitet oberoende av dennes vård- eller kundrelation. Hotande av och motstånd mot väktare har på ett betydande sätt samband också med andra personers säkerhet, eftersom en väktares arbetsuppgift är att sörja för säkerheten.

Av egendomsbrott nämns i bestämmelsen särskilt stöld, snatteri och förskingring (28 kap. 1, 3 och 4 § i strafflagen) samt skadegörelse (35 kap. 1 § i strafflagen). I situationer där någons egendom stjäls eller skadas i lokalerna hos en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster och det görs en polisanmälan om saken, kan polisen begära information om den misstänkta gärningsmannens identitet. Gärningarna kränker egendomsskyddet enligt 15 § grundlagen. Om det är fråga om till exempel att den offentliga hälso- och sjukvårdens lokaler skadas eller att egendom som finns i dem stjäls, är det fråga om ett allmänt intresse. Om gärningarna riktar sig mot en enskild persons egendom, kränks ett enskilt intresse. I dessa situationer känner polisen i allmänhet redan färdigt till att gärningsmannen har varit i lokalerna i fråga, och polisen begär endast uppgifter om identiteten. Polisen har således redan genom polisanmälan fått veta att gärningsmannen har varit i lokalerna vid en viss tidpunkt och således har polisen redan information om närvaron.

I 41 kap. 7 § i strafflagen föreskrivs det om innehav av föremål eller ämne som lämpar sig för att skada någon annan. Innehav av ett föremål som lämpar sig för att skada någon annan, såsom ett eggvapen, till exempel i hälso- och sjukvårdens lokaler kan äventyra de närvarandes liv eller hälsa. I sådana lokaler finns det många personer i utsatt ställning som inte förmår försvara eller skydda sig själva, om ett farligt föremål eller ämne orsakar en farlig situation i lokalerna. Polisen ska effektivt kunna ingripa i innehav av ett sådant föremål eller ämne. Polisen kan på basis av en anmälan få information om att det i social- och hälsovårdens lokaler finns en person som innehar sådana föremål eller ämnen. Polisen kan med stöd av den föreslagna paragrafen begära information om en persons identitet och närvaro för att få tag på personen. De brott som avses i 41 kap. 7 § i strafflagen kan i värsta fall kränka andra människors rättigheter enligt 7 § i grundlagen. Dessa brott har lätt också samband med andra brott, och avslöjande och utredning av dem kan hjälpa polisen att utreda och förebygga även mer allvarliga brott.

Bestämmelserna i paragrafens 1–3 punkt påverkar inte utövandet av polisens övriga befogenheter vid avslöjande eller utredning av brott. Polisen kan få information också med stöd av annan lagstiftning.

Enligt 4 punkten i paragrafen har polisen rätt att få information för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller för att förebygga brott, om en person genom sitt uppförande i lokalerna hos en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster orsakar fara som hotar liv, hälsa eller egendom. Till exempel på sjukhus är patienterna ofta personer i utsatt ställning, och de ska kunna lita på att de inte behöver vara rädda för våld i ett sjukhus lokaler och att myndigheterna, om ett sådant hot uppstår, effektivt kan ingripa i det. Också i dessa situationer kan information begäras endast när det är nödvändigt för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller för att förebygga brott. I praktiken kan polisen få information om dessa situationer till exempel genom att en person som är på plats anmäler en hotande situation till nödcentralen. Paragrafens 4 punkt har också samband med bestämmelserna i kunduppgiftslagen. I 62 § i kunduppgiftslagen föreskrivs det om möjligheten för en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster eller en person som utför tjänstetillhandahållarens uppgifter att oberoende av skyldigheten att iakttä sekretess till polisen anmäla uppgifter som är nödvändiga för bedömningen av ett hot mot liv eller hälsa eller för förhindrande av en hotande gärning. I bestämmelsen i kunduppgiftslagen är det dock fråga om enbart utlämnande av information på eget initiativ, vilket innebär att bestämmelsen inte möjliggör att polisen kan begära information. Bestämmelsen möjliggör inte heller att polisen kan begära tilläggsinformation, även om polisen med stöd av paragrafen har fått kännedom om en hotande situation. Den föreslagna 4 kap. 5 § 4 punkten i polislagen möjliggör att polisen på begäran kan få för förebyggande av ett brott nödvändig information om en persons identitet och om att en person har befunnit sig i social- och hälsovårdens lokaler vid en viss tidpunkt.

I 5 punkten i paragrafen möjliggörs att skyddspolisen får information om en persons närvaro i lokalerna hos en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster under en viss tid och information om personens identitet för att skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som utgör ett allvarligt hot mot den. Också här är en allmän förutsättning för rätt att få information att den är nödvändig. Skyddspolisen kan således få denna information endast när det är nödvändigt för att skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som utgör ett allvarligt hot mot den. I 10 § i polisförvaltningslagen (110/1992) sägs det att skyddspolisen har till uppgift att skydda den nationella säkerheten, och detta är en allmän förutsättning för skyddspolisens behandling av personuppgifter. I 1 kap. 1 § 1 mom. i polislagen föreskrivs det allmänt att polisen, inte enbart skyddspolisen, har till uppgift att skydda den nationella säkerheten, men med uttrycket ”verksamhet som utgör ett allvarligt hot mot den” betonas det att med stöd av denna bestämmelse får information lämnas ut endast till skyddspolisen i syfte att skydda den nationella säkerheten. Syftet med rätten att få information är att trygga skyddspolisens rätt att få information för att identifiera eller nå en person som är föremål för civil underrättelseinhämtning eller för att utreda rörligheten för en sådan person, när detta är nödvändigt för att avvärja i 5 a kap. 3 § i polislagen avsedd verksamhet som utgör ett allvarligt hot mot den nationella säkerheten. I praktiken är det fråga om inhämtande av information som gör det möjligt att identifiera, nå eller utreda rörligheten för en person som deltar i verksamhet som är föremål för civil underrättelseinhämtning.

När det gäller skyddspolisen utgör bakgrunden till bestämmelserna den snabba förändringen och försämringen av den säkerhetspolitiska miljön. Säkerhetsmyndigheterna bör ha förmåga att svara på denna förändring. Den person som är föremål för skyddspolisens inhämtning av information kan befinna sig i lokalerna hos en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster och skyddspolisen kan ha behov av att få information om denna närvaro. Ett sådant behov kan komma i fråga särskilt när det gäller terrorismbekämpning. Behovet kan hänföra sig exempelvis till lokalisering av en person som är föremål för terrorismbekämpning. Skyddspolisen ska i enlighet med principen om minsta olägenhet och proportionalitetsprincipen alltid för inhämtandet av information använda den metod som ingriper minst i privatlivet. Lagstadgad rätt att få information av en annan myndighet eller en privat aktör ingriper i princip mindre i

privatlivet än till exempel de hemliga metoder för inhämtande av information som skyddspolisens har tillgång till.

Skyddspolisens har till uppgift att inhämta information för att skydda den nationella säkerheten, det vill säga att inhämta information om sådan verksamhet som kan hota den nationella säkerheten. Centrala nationella säkerhetshot av civil natur är terrorism, spionage eller underrättelseinhämtning som främmande makter riktar mot Finland och dess intressen, strävan att sprida massförstörelsevapen och produkter med dubbla användningsområden samt sådan internationell organiserad brottslighet som försöker påverka det samhälleliga beslutsfattandet eller infiltrera statliga strukturer. Rätt att få information om vistelse i lokalerna hos en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster kan komma i fråga i synnerhet när det gäller terrorhot och därmed anslutna målpersoner, men också när det gäller andra hot, såsom personer som har anknytning till främmande maktens underrättelseverksamhet. Information om närvaro eller identitet kan ha en central ställning när det gäller att utreda ett hot mot den nationella säkerheten och på så sätt för att förhindra de allvarligaste följderna. Trots att informationen innehåller känsliga uppgifter kan den vara nödvändig med tanke på ett sådant hot mot den nationella säkerheten. Rätten att få information som avses i paragrafen är förenlig med proportionalitetsprincipen när det gäller utförande av skyddspolisens uppgifter, med beaktande av den nationella säkerhetens betydelse som ett viktigt skyddsintresse som ska skyddas av staten.

Enligt 6 *punkten* i paragrafen har polisen rätt att få information om en persons närvaro i lokalerna hos en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster, om det är nödvändigt för att nå en person för verkställigheten av ett fängelsestraff eller för hämtning till domstol av svaranden i ett brottmål. I praktiken begärs information i dessa situationer i allmänhet av polisen, som försöker nå en efterlyst person. När en person söks för verkställigheten av en dom, har personen redan dömts till fängelse för ett brott. Enligt 2 kap. 2 a § i fängelselagen får Brottspåföljdsmyndigheten efterlysa den dömden för inledande av verkställigheten om 1) den dömden inte påträffas och hans eller hennes vistelseort inte kan utredas, 2) den dömden inte iakttar en uppmaning som gäller hörande, 3) den dömden inte infinner sig i fängelset vid den utsatta anmälningstidpunkten, 4) den dömden uppenbart drar sig undan verkställigheten. Brottspåföljdsmyndigheten får efterlysa en fånge för att fortsätta verkställigheten om fången 1) rymmer eller utan tillstånd avlägsnar sig från fängelset, den förlägningsplats som avses i 8 kap. 9 § 2 mom. eller den vårdplats som avses i 10 kap. 2–4 §, 2) har befunnit sig utanför fängelset med stöd av ett tillstånd som beviljats enligt 8 kap. 6 § eller 9 § 1 eller 3 mom. eller 14 kap. och inte återvänder vid den tidpunkt som anges i villkoren för tillståndet eller i övrigt bryter mot villkoren i fråga. Vid hämtning till domstol är det däremot fråga om situationer där domstolen har bestämt att en person ska hämtas till rättens sammanträde (8 kap. 4 och 5 § i lagen om rättegång i brottmål (689/1997)).

Enligt 7 *punkten* i paragrafen har polisen rätt att få information om en persons närvaro i lokalerna hos en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster, om informationen är nödvändig för att hitta en person som är försvunnen, misstänks vara försvunnen eller vars liv eller hälsa eventuellt är i fara. Till denna del förtydligar bestämmelserna nuläget. I fallet HFD 2024:80 ansåg högsta förvaltningsdomstolen att polisen i det aktuella fallet hade rätt att få information om huruvida en person med minnessjukdom som misstänktes vara försvunnen befann sig på ett sjukhus. Med tanke på det allmänna intresset var det enligt högsta förvaltningsdomstolens uppfattning behövligt att få information för att åtgärderna för att söka efter den försvunna personen skulle kunna riktas rätt och genomföras effektivt. Samtidigt tjänade utlämnandet av information skyddet av den försvunna personens liv och hälsa. Den rätt att få information som fastställs i 7 *punkten* har betydelse till exempel i situationer där polisen innan omfattande sökningsåtgärder inleds kontrollerar om personen i fråga eventuellt befinner

sig till exempel på ett sjukhus. Informationen är av stor betydelse såtillvida att polisen, andra myndigheter och frivilliga inte behöver binda betydande resurser vid sökningsåtgärder, om det är känt att personen är i säkerhet till exempel på ett sjukhus. Det är således inte fråga enbart om polisens resurser, utan om samhällets resurser i större utsträckning, eftersom omfattande sökningsåtgärder utöver polisens resurser kan binda också till exempel Gränsbevakningsväsendets och räddningsväsendets resurser samt personer i frivilliga organisationer. När polisen får kännedom om att en person är i säkerhet till exempel på ett sjukhus, avslutas eftersökningen och polisutredningen i ärendet läggs ner. Polisen berättar i princip inte för till exempel en försvunnen persons anhöriga var personen befinner sig, även om polisen får information om vistelseorten. Ett undantag utgör dock situationer där den försvunna personen är till exempel ett barn eller en äldre person i dåligt skick.

7 kap. **Tystnadsplikt, tystnadsrätt och utlämnande av information**

Kapitlets rubrik ändras så att den motsvarar innehållet i kapitlet.

2 §. Utlämnande av information. Paragrafens rubrik ändras så att den motsvarar den nya formuleringen i paragrafen. I paragrafen föreskrivs det om utlämnande i enskilda fall av information som polisen innehar. Bestämmelser om användning och utlämnande av information i polisens register finns dessutom i polisens personuppgiftslag. Vid utlämnande enligt polisens personuppgiftslag är utlämnandet av personuppgifter i princip regelbundet återkommande och sker eventuellt via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse, medan bestämmelserna i 7 kap. i polislagen ska tillämpas på utlämnande av personuppgifter i enskilda fall på motsvarande sätt som i nuläget. Bestämmelser om användning och utlämnande av information i polisens register finns också till exempel i migrationsförvaltningens personuppgiftslag och i lagen om nödcentralsverksamhet (692/2010). Personuppgifter i polisens register får lämnas ut endast under förutsättningarna enligt den allmänna dataskyddslagstiftningen. På utlämnande av information tillämpas beroende på ändamålet med behandlingen antingen dataskyddslagen avseende brottmål eller den allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddslagen, som kompletterar förordningen. Om den information som lämnas ut med stöd av 7 kap. 2 § i polislagen innehåller personuppgifter, ska utöver den allmänna dataskyddslagstiftningen beaktas också bestämmelserna i polisens personuppgiftslag, särskilt lagens 15 § om behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. Enligt nämnda 15 § får polisen behandla uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter endast om det är nödvändigt för ändamålet med behandlingen. Vid utlämnandet ska också iakttas de begränsningar som i lag ställs på de tillåtna ändamålen med behandlingen av informationen.

Enligt *1 mom.* får polisen trots sekretessbestämmelserna lämna ut andra uppgifter än de som avses i 1 § 1 mom., om utlämnandet av uppgifterna behövs i enskilda fall på grund av en uppgift som ankommer på polisen, någon annan myndighet eller den som sköter ett offentligt uppdrag. Dessutom får polisen lämna ut uppgifter till andra myndigheter och den som sköter ett offentligt uppdrag, om det är nödvändigt på grund av ett viktigt allmänt eller enskilt intresse. Andra meningarna i momentet ändras inte. I momentet föreskrivs det inte längre enbart om undantag från tystnadsplikten, utan om polisens rätt att lämna ut information trots sekretessbestämmelserna. Termen sekretessbestämmelse kan avse handlingssekretess eller tystnadsplikt. Enligt förarbetena till offentlighetslagen (RP 30/1998 rd, s. 107) gäller det som sägs om handlingssekretess vanligen också i fråga om tystnadsplikten, och därför täcker handlingssekretessen och tystnadsplikten varandra praktiskt taget helt. Tystnadsplikten gäller dock också för uppgifter som inte har registrerats. Enligt 32 § i offentlighetslagen gäller vad som bestäms om sekretessbelagda handlingar i tillämpliga delar även en uppgift för vilken tystnadsplikt gäller. Detta gäller också utlämnande av information.

Bestämmelsen ger dock inte rätt att avvika från den särskilda tystnadsplikten enligt 7 kap. 1 § 1 mom., och bestämmelserna motsvarar till denna del nuläget. Den nämnda tystnadsplikten gäller uppgifter som avslöjar identiteten hos en person som har lämnat information konfidentiellt eller deltagit i bevisprovokation genom köp eller en täckoperation, om utlämnandet av informationen kan äventyra dessa personers eller deras närståendes säkerhet eller pågående eller framtida inhämtande av information. Bestämmelser om skyldigheten att vägra vittna om uppgifter som avses i 7 kap. 1 § 1 mom. i polislagen finns i 17 kap. 12 § 3 mom. i rättegångsbalken.

Av det föreslagna momentet framgår tydligare än tidigare att utlämnande av information som avses i bestämmelsen är tillåtet oberoende av sekretessbestämmelserna. I rättspraxis har den gällande ordalydelsen inte ansetts utgöra en grund för utlämnande av information, även om lagstiftaren har avsett detta. Högsta domstolen har i sitt avgörande HD 2023:24 konstaterat att det gällande 7 kap. 2 § 1 mom. i polislagen utifrån sin ordalydelse gäller endast undantag från den på lag baserade tystnadsplikten, och enligt högsta domstolen har det i momentet inte föreskrivits om polisens rätt att lämna ut sekretessbelagda uppgifter till en annan myndighet, även om detta varit avsikten enligt förarbetena till lagen (RP 224/2010 rd, s. 152).

Ordalydelsen i momentet preciseras också så att det av bestämmelsen tydligt framgår att det med stöd av bestämmelsen i fråga är möjligt att lämna ut information på grund av en uppgift som ankommer på polisen, någon annan myndighet eller den som sköter ett offentligt uppdrag. I momentet tas dessutom in en möjlighet att lämna ut information på grund av ett viktigt allmänt eller enskilt intresse, när det är nödvändigt. Ett viktigt allmänt intresse kan hänföra sig till exempelvis bekämpning av allvarlig och organiserad brottslighet och skydd av samhället mot kriminella sammanslutningars verksamhet eller påverkan. Ett viktigt enskilt intresse kan däremot hänföra sig till exempelvis att utlämnandet av information kan anses ligga i ett barns eller en ung persons intresse vid till exempel samarbete mellan flera myndigheter.

Informationen om att en person hör till en organiserad kriminell sammanslutning har åtminstone under vissa omständigheter ansetts vara sekretessbelagd med stöd av 24 § 1 mom. 32 punkten i offentlighetslagen (Helsingfors hovrätts avgörande 16.9.2022 22/135096, ärendenummer R 21/1104 samt riksdagens justitieombudsmans avgörande 23.11.2018, EOAK/4963/2017). Enligt punkten i fråga är, om inte något annat föreskrivs särskilt, sekretessbelagda myndighetshandlingar bland annat handlingar som innehåller uppgifter om en persons levnadssätt, deltagande i föreningsverksamhet eller fritidssysselsättningar, familjeliv eller andra med dem jämförbara personliga förhållanden. Högsta förvaltningsdomstolen har dock i sitt avgörande HFD 2021:170 ansett att information om att en brottsmisstänkt person misstänks höra till en organiserad kriminell sammanslutning inte kunde anses vara sådana sekretessbelagda uppgifter som avses i 24 § 1 mom. 32 punkten i offentlighetslagen, åtminstone inte när det var fråga om att uppgifterna i förundersökningsprotokollen om att brottsmisstänkta personer misstänks höra till en organiserad kriminell sammanslutning hade varit av betydelse med tanke på förundersökningen och de ärenden som utretts i den. De förundersökningsprotokoll som avses i den begäran om handlingar som lämnats till centralkriminalpolisen gällde en brottslighet som hänförs till en viss organiserad kriminell sammanslutning. Eftersom informationen inte var sekretessbelagd var centralkriminalpolisens beslut att inte lämna ut förundersökningsprotokoll i fråga om namnen på de personer som var misstänkta för brott och som polisen misstänkte höra till en organiserad kriminell sammanslutning lagstridigt.

Genom ändringarna förbättras polisens möjligheter att lämna ut information till exempel i situationer med administrativ brottsbekämpning. Med administrativ brottsbekämpning avses samarbete mellan myndigheter och andra aktörer inom den offentliga sektorn och åtgärder genom vilka organiserad brottslighet förebyggs och bekämpas. Administrativ brottsbekämpning

är en av de viktigaste metoderna att bekämpa organiserad brottslighet. I myndighetsförfarandena är det av största vikt att identifiera eventuella kopplingar till organiserad brottslighet i anslutning till ett ärende, vilket förutsätter tillräcklig kännedom om organiserad brottslighets verksamhet. Detta i sin tur förutsätter informationsutbyte mellan myndigheterna, och polisen står i centrum för informationsutbytet som ansvarig myndighet för bekämpningen av organiserad brottslighet. Det kan vara fråga om till exempel information som polisen har och enligt vilken aktörer med anknytning till organiserad brottslighet är involverade i ett ärende som behandlas hos en annan myndighet och att ärendet som behandlas hos myndigheten, om det genomförs, stärker verksamhetsförutsättningarna för organiserad brottslighet och på detta sätt skadar säkerheten i samhället. En situation där utlämnande av information kan vara viktigt med tanke på ett allmänt intresse, men det inte är fråga om en annan myndighets uppgift enligt lag, kan gälla till exempel en myndighets privaträttsliga hyresavtal eller försäljning av en fastighet.

Det uttryckliga omnämnandet i momentet av utlämnande av information om en persons tillförlitlighet eller lämplighet för ett uppdrag slopas som onödigt. I momentet föreskrivs det om utlämnande av information trots sekretessbestämmelserna, och bestämmelsen omfattar därför också utan något särskilt omnämnande även sådan sekretessbelagd information som gäller en persons tillförlitlighet och lämplighet. Enligt de tidigare förarbetena till lagen (RP 57/1994 rd, s. 86) har omnämnandet haft betydelse särskilt i tillståndsärenden där tillförlitligheten, lämpligheten eller någon annan liknande egenskap hos den som söker eller innehar ett tillstånd har stadgats som förutsättning för att tillstånd ska kunna beviljas eller vara i kraft. Heltäckande bestämmelser om rätt att få information i tillståndsärenden finns i nuläget i den lagstiftning som gäller tillståndsärenden. När det är fråga om tillståndsärenden som hör till polisens behörighet, finns bestämmelser om behandling av personuppgifter för andra ändamål än det ursprungliga i polisens personuppgiftslag.

Formuleringen i paragrafens 2 mom. ändras på motsvarande sätt som i 1 mom. Polisen får trots sekretessbestämmelserna lämna ut andra än i 1 § 1 mom. avsedda uppgifter som i enskilda fall av vägande skäl behövs i de situationer som räknas upp i momentet. Det i momentet använda uttrycket ”för att trygga statens säkerhet”, ändras till formen ”för att skydda den nationella säkerheten”, vilken nuförtiden i allmänhet används i samma syfte. Avsikten är inte att genom denna ändring ändra på nuläget. Till förteckningen över situationer som nämns i momentet fogas skydd av något annat viktigt allmänt eller enskilt intresse. Också här kan på motsvarande sätt som i 1 mom. skyddet av ett viktigt allmänt intresse ha samband med till exempel bekämpning av allvarlig och organiserad brottslighet och skydd av samhället mot kriminella sammanslutningars verksamhet eller påverkan och skyddet av ett viktigt enskilt intresse kan ha samband med till exempel att utlämnande av information kan anses ligga i ett barns eller en ungs persons intresse. Det kan finnas vägande skäl för att lämna ut sekretessbelagda uppgifter inte bara för att skydda ett viktigt allmänt intresse utan också för att skydda ett viktigt enskilt intresse till exempel när utlämnandet av information kan förhindra ett allvarligt brott. Vägande skäl för att skydda ett viktigt enskilt intresse kan också finnas i en situation där information lämnas ut exempelvis till en organisationsanställd om ett barn eller en ung person som efterspanas, om detta kan bidra till att hitta ett barn eller en ung person i utsatt ställning.

På motsvarande sätt som enligt de gällande bestämmelserna är mottagarna av information inte begränsade i detta moment och information kan med stöd av detta moment således lämnas ut även till privata aktörer. Detta är viktigt, eftersom det till exempel vid brottsbekämpning kan uppstå situationer där endast en enskild person eller aktör kan förhindra att ett brott begås eller där även en enskild persons eller aktörs åtgärder behövs för att förhindra ett brott. I annat fall återstår för polisen enbart att utreda det brott som begåtts, vilket inte ligger i allmänt intresse, om gärningen skulle ha kunnat förhindras genom utlämnande av information. Bestämmelsen

kan vara av betydelse till exempel när det gäller att förhindra grovt bedrägeri, eller när det gäller serier av yrkesmässigt genomförda butiksstölder som kan stoppas genom att lämna ut information. Det är viktigt att möjliggöra utlämnande av information utan att begränsa mottagarna av informationen också därför att information ska kunna lämnas ut exempelvis till den som är i fara eller till en aktör som genom sina åtgärder kan förhindra att faran realiseras. I dessa situationer kan utlämnandet av information i bästa fall rädda människoliv.

Till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. enligt vilket polisen trots sekretessbestämmelserna får lämna ut uppgifter till en kritisk aktör som avses i lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft (310/2025) eller en aktör som avses i 3 § i cybersäkerhetslagen (124/2025), om utlämnandet av uppgifterna behövs för att utföra en uppgift som gäller skydd av den kritiska infrastrukturen eller stärkande av motståndskraften och som ankommer på polisen eller aktören i fråga. Polisen får med stöd av detta moment lämna ut uppgifter till aktörer med anknytning till kritisk infrastruktur, med en lägre tröskel än enligt 2 mom. I en föränderlig säkerhetspolitisk omgivning är det nödvändigt att polisen och de kritiska aktörerna kan samarbeta smidigt för att trygga säkerheten i samhället. Om ett objekt i den kritiska infrastrukturen drabbas av en störning i den allmänna ordningen eller säkerheten, eller om det är fråga om förebyggande, avbrytande eller utredning av brott, är det fråga om ett polisuppdrag. Ansvaret för att skydda objekt och områden som ingår i kritisk infrastruktur ligger dock i första hand hos deras ägare och dem som är verksamma i objekten (RP 205/2024 rd, s. 33). Genom lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft har Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2557 om kritiska entiteters motståndskraft och om upphävande av rådets direktiv 2008/114/EG (nedan *CER-direktivet*) genomförts. CER-direktivets tillämpningsområde omfattar elva sektorer och de är energi, transport, bankverksamhet, finansmarknadsinfrastruktur, hälso- och sjukvård, dricksvatten, avloppsvatten, digital infrastruktur, offentlig förvaltning, rymden samt produktion, bearbetning och distribution av livsmedel. Enligt 4 § 3 punkten i lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft avses med kritisk infrastruktur en tillgång, en anläggning, utrustning, ett nätverk eller ett system, eller en del av en tillgång, en anläggning, utrustning, ett nätverk eller ett system, som krävs för tillhandahållandet av en samhällsviktig tjänst. Med samhällsviktig tjänst avses för sin del en tjänst som är avgörande för att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner, ekonomisk verksamhet, folkhälsa och allmän säkerhet, eller miljön (4 § 2 punkten). Lagen innehåller också bestämmelser om identifiering av kritiska aktörer. Ett ärende som gäller identifiering av en kritisk aktör ska avgöras av det ministerium till vars ansvarsområde den aktuella aktören hör. Genom cybersäkerhetslagen har för sin del Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2555 om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen, om ändring av förordning (EU) nr 910/2014 och direktiv (EU) 2018/1972 och om upphävande av direktiv (EU) 2016/1148 (*NIS 2-direktivet*) genomförts. De aktörer som den lagen tillämpas på anges i 3 §. I 41 § i cybersäkerhetslagen sägs det att tillsynsmyndigheten för i fråga om sitt tillsynsområde en förteckning över aktörerna. Med stöd av 7 kap. 2 § 3 mom. i polislagen får information lämnas ut också till ovannämnda aktörer. Möjligheten att lämna ut information också till dessa aktörer för att utföra ett uppdrag som gäller skydd av den kritiska infrastrukturen eller stärkande av samhällets motståndskraft är viktig, eftersom informations- och kommunikationstekniken och de därmed anslutna tjänsterna utgör en central del av det moderna samhället och dess kritiska infrastruktur.

Till paragrafen fogas också ett nytt 4 mom. i vilket det sägs att de uppgifter som avses i 1–3 mom. kan lämnas ut på begäran och på eget initiativ. Dessutom fastställs det i momentet att beslut om utlämnande av uppgifter med stöd av 1–3 mom. fattas av en polisman som hör till befälet. En annan polisman kan utan beslut av en polisman som hör till befälet lämna ut uppgifter när det på grund av att ärendet är brådskande är nödvändigt att uppgifter lämnas ut

omedelbart. Tjänsteställningen för den som beslutar om utlämnande av uppgifter har här avgränsats på motsvarande sätt som tjänsteställningen för den som begär information har avgränsats i de gällande 4 kap. 2 § 1 och 2 mom. och 3 § 1 mom. i polislagen. I förarbetena till den upphävda polislagen från 1995 (RP 57/1994 rd, s. 38) konstaterades det att när polisens befogenheter enligt lagen endast får användas av polismän som hör till befälet är det fråga om avgöranden som kräver särskild utbildning, erfarenhet och ansvar av den som fattar dem, för att han ska kunna bedöma rätt de lagliga förutsättningarna för polisåtgärderna och på vilket sätt de ska vidtas. Kravet på tjänsteställning vilket innebär funktionell behörighet utgör för sin del en begränsning av utlämnandet av information.

Särskilt i samband med brottsbekämpning kan det uppstå situationer där en myndighet för att förhindra ett brott måste förmedla information på eget initiativ till en annan myndighet. Detsamma gäller också i övrigt utlämnande av information för utförande av uppgifter som ankommer på en annan myndighet (RP 224/2010 rd, s. 152). Utlämnande av information på eget initiativ kan gälla till exempel polisens samarbete med en annan myndighet eller mer allmänt situationer där polisen gör iakttagelser i ett ärende som hör till en annan myndighets lagstadgade uppgifter och behörighet. En annan myndighet vet inte alltid att polisen kan ha sådan information som är väsentlig med tanke på myndighetens uppgifter, och av denna anledning begärs information inte. Vid utlämnande av information på eget initiativ är den myndighet som lämnar ut information tvungen att bedöma om informationen behövs med tanke på den mottagande myndighetens uppgifter. Polisens möjlighet att lämna ut information med stöd av 7 kap. 2 § i polislagen begränsas inte av vad som i någon annan lag föreskrivs om andra myndigheters rätt att få information, men den myndighet som tar emot informationen ska ha lagstadgad rätt att behandla den information som lämnas ut. Genom utlämnande av information på eget initiativ kan inte exempelvis ett förfarande som föreskrivs någon annanstans i lagstiftningen ersättas, såsom ett förfarande enligt säkerhetsutredningslagen eller ett remissförfarande enligt någon annan lag. Polisen kan vid behov utifrån prövning från fall till fall till exempel på eget initiativ lämna ut information om de tillgångar som en person som är föremål för en polisåtgärd har till en utskökningsmyndighet. Till denna del bör det dock beaktas att polisen inte har någon allmän behörighet att omhänderta eller beslagta de pengar som polisen stöter på i sitt arbete, utan det ska alltid finnas en laglig grund för ett sådant förfarande, som i varje enskilt fall ska övervägas noggrant (biträdande justitieombudsmannens avgörande 20.6.2018 EOAK/4783/2017). Med tanke på utskökning kan också sådana situationer vara av betydelse där utskökningsmyndigheten av polisen får information om till exempel utmätningsgäldenärens eller dennes närmaste krets förmögenhet och ekonomiska verksamhet. Som exempel på samarbete mellan flera myndigheter, där möjligheten att lämna ut information på eget initiativ är av central betydelse, kan nämnas bekämpning av grå ekonomi, ekonomisk brottslighet och arbetsrelaterat utnyttjande samt administrativ brottsbekämpning. Polisen kan lämna ut information på eget initiativ också till privata aktörer i de situationer som avses i 2 och 3 mom.

6 §. Hänvisningsbestämmelse om utlämnande av information. Det föreslås att paragrafen upphävs som onödig. En hänvisning till polisens personuppgiftslag finns i fortsättningen i 2 § 5 mom. Hänvisningen i den gällande paragrafen till att bestämmelser om utlämnande av information till utlandet finns i polisens personuppgiftslag är onödig, eftersom begreppet myndighet i offentlighetslagen, som iaktas som en allmän lag, medför att också i bestämmelserna om utlämnande av information i 7 kap. i polislagen avses med myndighet en finsk myndighet. Särskilda bestämmelser om utlämnande av information till myndigheter i utlandet finns uttryckligen i polisens personuppgiftslag.

7.2 Lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

16 §. Polisens rätt att få uppgifter ur vissa register och informationssystem. I 1 mom. stryks vad som föreskrivs om sättet att få information, det vill säga i momentet föreskrivs inte längre om rätt att få information genom en teknisk anslutning eller som en datamängd. Sådana bestämmelser om sättet att lämna ut information har blivit onödiga i och med att informationshanteringslagen trädde i kraft. Informationshanteringslagen trädde i kraft den 1 januari 2020 och den tillämpas som en allmän lag när det är fråga om rätt att få information via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse. Enligt 22 § i informationshanteringslagen ska myndigheterna genomföra regelbundet återkommande och standardiserad elektronisk överföring av information mellan informationssystem via tekniska gränssnitt, om den mottagande myndigheten enligt lag har rätt till informationen. Regelbundet återkommande och standardiserad elektronisk överföring av information kan genomföras på något annat sätt, om det inte är tekniskt eller ekonomiskt ändamålsenligt att genomföra eller använda ett tekniskt gränssnitt. En myndighet kan också i andra situationer öppna ett tekniskt gränssnitt för en myndighet som har rätt till information. Det föreskrivs särskilt om överföring av handlingar och information på annat sätt. Enligt 23 § i informationshanteringslagen kan en myndighet öppna en elektronisk förbindelse till en annan myndighet till sådan information i ett informationslager som den mottagande myndigheten har rätt att få tillgång till. I 16 § 1 mom. i polisens personuppgiftslag föreskrivs det om polisens rätt att få uppgifter också ur vissa privata aktörers register. I fråga om dessa är det även i fortsättningen möjligt att överföra uppgifter elektroniskt på det sätt det avtalas om tillvägagångssättet med den personuppgiftsansvarige. Bestämmelserna förpliktar dock inte till att öppna tekniska gränssnitt.

Det inledande stycket i 1 mom. ändras också så att i momentet används i stället för begreppet personregister i fortsättningen begreppet register som används i den allmänna dataskyddslagstiftningen. Det är till denna del fråga om enbart en teknisk ändring.

Paragrafens 1 mom. 9 punkt ändras så att formuleringen ”av teleföretag” ersätts med formuleringen ”av kommunikationsförmedlare”. Genom den terminologiska ändringen beaktas de ändringar som gjorts i 10 kap. 6 § i tvångsmedelslagen och i 5 kap. 8 § i polislagen genom lagarna 452/2023 och 492/2023.

Punkten i slutet av 1 mom. 15 punkten ändras till ett semikolon i den finska versionen och till ett kommatecken i den svenska versionen, eftersom en ny 16 punkt fogas till förteckningen.

Till 1 mom. fogas en ny 16 punkt, i vilken det föreskrivs om polisens rätt att trots sekretessbestämmelserna av civiltjänstcentralen få de uppgifter ur civiltjänstregistret som är nödvändiga för utredning av hinderlöshet hos sökande och innehavare av ett tillstånd enligt passlagen eller lagen om identitetskort. Enligt 8 § i passlagen ska en värnpliktig vid ansökan om pass lägga fram en utredning om att det inte föreligger något sådant hinder för utfärdande av pass som avses i 14 § 5 mom. eller 15 § 1 mom. 3 punkten. På motsvarande sätt ska en värnpliktig enligt 12 § i lagen om identitetskort vid ansökan om identitetskort lägga fram utredning om att det inte föreligger något sådant hinder för utfärdande av identitetskort som avses i 17 § 1 mom. 3 punkten eller 19 § 4 mom. För en värnpliktig kan pass eller identitetskort utfärdas högst till utgången av det år då han fyller 28 år, om inte den värnpliktige visar att skyldigheten att försvara landet inte utgör ett hinder för utfärdande av pass eller identitetskort för längre tid eller om inte särskilt vägande skäl ger anledning till något annat. Pass eller identitetskort kan också förvägras en person som är värnpliktig och har fyllt 28 år, till utgången av det år då han fyller 30 år, om han inte visar att skyldigheten att försvara landet inte utgör hinder för utfärdande av pass eller identitetskort. Det intyg genom vilket en värnpliktig kan visa att det inte föreligger något hinder för utfärdande av pass eller identitetskort kan utöver de

handlingar som nämns i 8 § i passlagen och 12 § i lagen om identitetskort också vara ett civiltjänstgöringsintyg.

Det föreslås nu att polisen uttryckligen ska ha rätt att få de uppgifter ur civiltjänstregistret som är nödvändiga för utredning avinderslöshet. Polisen har med stöd av 16 § 1 mom. 12 punkten i polisens personuppgiftslag rätt att få motsvarande information också av Försvarsmakten. I praktiken innebär rätten att få information att nödvändig information kan fås direkt ur civiltjänstregistret via ett tekniskt gränssnitt och att den värnpliktige eller polisen inte nödvändigtvis längre behöver kontakta civiltjänstcentralen för utlåtanden ominderslöshet. Bestämmelsen har bedömts vara behövlig eftersom information om att en person har fullgjort civiltjänst av hävd har ansetts vara sekretessbelagd, eftersom fullgörandet av civiltjänst är ett val som baserar sig på övertygelse (24 § 1 mom. 32 punkten i offentlighetslagen). Polisen har med stöd av bestämmelsen rätt att få endast information som är nödvändig för utredning avinderslöshet. Polisen får ur civiltjänstregistret inte till exempel civiltjänstgöringsintyg, information om hälsotillstånd eller information om huruvida en person är befriad från tjänstgöring eller om en person har ansökt om civiltjänst direkt eller först efter militärtjänsten. Polisen får information endast om huruvida en person vad gäller civiltjänst kan beviljas pass eller identitetskort.

I 2 mom. föreskrivs det på motsvarande sätt som i nuläget om att information ska fås avgiftsfritt, men i momentet tas det in ett omnämnande av att polisen har rätt att få de uppgifter som avses i 1 mom. även utan dröjsmål.

Paragrafens 3 mom., i vilket det sägs att när polisen har fått personuppgifter av en personuppgiftsansvarig med stöd av 1 mom. ska polisen på begäran lämna den personuppgiftsansvarige information om behandlingen av de utlämnade personuppgifterna, upphävs som onödigt.

17 §. *Uppgifter som andra myndigheter lämnar ut till polisen genom registrering via direkt anslutning.* Även om bestämmelserna om sättet att lämna ut information i och med ikraftträdande av informationshanteringslagen i huvudsak kan slopas, har det bedömts att bestämmelsen om utlämnande av personuppgifter till polisen genom registrering via direkt anslutning ännu behövs, eftersom bestämmelserna om tekniska gränssnitt och elektroniska förbindelser i informationshanteringslagen och sätten att lämna ut information på enligt 16 § i offentlighetslagen inte täcker de situationer som avses i paragrafen. Paragrafens rubrik ändras så att omnämnandet av utlämnande av uppgifter för registrering som en datamängd stryks. Detta omnämnande stryks också i det inledande stycket som onödigt.

I det inledande stycket i 1 mom. används i fortsättningen i stället för begreppet personregister begreppet register som används i den allmänna dataskyddslagstiftningen. Det är fråga om en ändring av teknisk natur.

Enligt den gällande 1 mom. 4 punkten får utrikesministeriet och finska beskickningar till polisens register genom en direkt anslutning för registrering lämna ut bland annat uppgifter för skötseln av utrikesministeriets och finska beskickningars uppgifter enligt passlagen. Punkten ändras så att i den beaktas utrikesministeriets och finska beskickningars behov av att lämna ut uppgifter genom en direkt anslutning för registrering också för skötseln av utrikesministeriets och finska beskickningars uppgifter enligt lagen om identitetskort. Bestämmelser om ansökan om identitetskort hos en finsk beskickning finns i 9 § i lagen om identitetskort. Enligt 31 § i lagen om identitetskort ska polisen föra ett identitetskortsregister för utförande av de uppgifter som enligt lagen om identitetskort ankommer på polisen och finska beskickningar.

Punkten i slutet av 1 mom. 8 punkten ändras till ett semikolon i den finska versionen och till ett kommatecken i den svenska versionen, eftersom en ny 9 punkt fogas till förteckningen.

Till 1 mom. fogas en ny 9 punkt som ger Institutet för hälsa och välfärd möjlighet att föra in uppgifter om utredning av dödsorsak direkt i polisens register. Institutet för hälsa och välfärd har en på 14 § i lagen om utredande av dödsorsak (459/1973) baserad skyldighet att till polisen lämna ut uppgifter om utredning av dödsorsak. Registrering är möjlig för att fullgöra nämnda skyldighet. Detta innebär i praktiken att de sakkunnigläkare vid Institutet för hälsa och välfärd som har med tanke på en utredning väsentliga uppgifter i fortsättningen kan föra in dem direkt i polisens register i uppgifterna om det aktuella fallet. Uppgifter om försvunna personer och okända avlidna behandlas i registret i form av standardiserade blanketter som har utarbetats av Internationella kriminalpolisorganisationen (Interpol) och i registret finns egna blanketter för uppgifter som lämnas av Institutet för hälsa och välfärds rättsläkare, rättsstandläkare och patologer.

Paragrafens 2 mom. i vilket det sägs att när polisen har fått personuppgifter av en personuppgiftsansvarig med stöd av 1 mom. ska polisen på begäran lämna den personuppgiftsansvarige information om behandlingen av de utlämnade personuppgifterna, upphävs som onödigt.

21 §. *Utlämnande av personuppgifter till en annan behörig myndighet som avses i dataskyddslagen avseende brottmål.* På motsvarande sätt som ovan i 16 § slopas i paragrafen vad som föreskrivs om sättet att lämna ut uppgifter, vilket har blivit onödigt i och med ikraftträdandet av informationshanteringslagen. Momentet preciseras så att det är möjligt att lämna ut uppgifter både på begäran och på eget initiativ. Genom preciseringen ändras inte nuläget. Utlämnande av uppgifter på eget initiativ behandlas i avsnitt 2 (Nuläge och bedömning av nuläget) samt i avsnitt 7.1 (7 kap. i polislagen).

22 §. *Övrigt utlämnande av personuppgifter till myndigheter.* På motsvarande sätt som ovan i 16 och 21 § slopas i paragrafens 1 mom. vad som föreskrivs om sättet att lämna ut uppgifter, vilket har blivit onödigt i och med ikraftträdandet av informationshanteringslagen. Momentet preciseras så att det är möjligt att lämna ut uppgifter både på begäran och på eget initiativ. Genom preciseringen ändras inte nuläget.

I början av 1 mom. tas det in ett omnämnande av att uppgifter får lämnas ut med stöd av momentet utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag. Genom tillägget förtydligas det att bestämmelser om polisens möjlighet att lämna ut uppgifter till andra myndigheter finns också annanstans i lagstiftningen, och att förteckningen i 1 mom. inte är uttömmande och inte begränsar tillämpningen av de bestämmelser om utlämnande av uppgifter eller rätt att få uppgifter som finns någon annanstans i lag. I det nämnda momentet är det fråga om situationer där utlämnandet av personuppgifter i regel är regelbundet återkommande, medan bestämmelserna i 7 kap. i polislagen tillämpas på utlämnande av personuppgifter i enskilda fall på motsvarande sätt som i nuläget.

Det föreslås att 1 mom. 7 punkten ändras arbets- och näringsmyndigheterna till livskraftscentralerna. Arbets- och näringslivsbyråerna har lagts ned och från och med den 1 januari 2025 överfördes behandlingen av uppehållstillstånd för arbetstagare helt och hållet till Migrationsverket (lag 389/2023). Likaså överförs närings-, trafik- och miljöcentralernas uppgifter från och med den 1 januari 2026 (lag 582/2025) till livskraftscentralerna, det vill säga livskraftscentralerna fattar delbeslut om uppehållstillstånd för företagare. Ändringen är författningsteknisk och genom den görs de ändringar i polisens personuppgiftslag som inte har

gjorts i samband med de ovannämnda lagarna. Ändringen påverkar inte myndighetsuppgifterna och inte heller resurserna för dem.

Enligt den gällande 1 mom. *8 punkten* får polisen lämna ut personuppgifter till utrikesministeriet och finska beskickningar bland annat för behandling av ärenden som hör till deras behörighet och som gäller pass eller något annat resedokument. Finska beskickningar beviljar utöver identitetskort som används som resedokument även identitetskort utan reserätt. Det föreslås därför att punkten preciseras så att i den föreskrivs om polisens rätt att lämna ut personuppgifter till utrikesministeriet och finska beskickningar också för behandling av ärenden som hör till deras behörighet och som gäller identitetskort.

Punkten i slutet av 1 mom. *17 punkten* ändras till ett semikolon i den finska versionen och till ett kommatecken i den svenska versionen, eftersom en ny 18 punkt fogas till förteckningen.

Till 1 mom. fogas en ny *18 punkt*, i vilken det föreskrivs om utlämnande av uppgifter till Institutet för hälsa och välfärd för genomförande av kliniska prövningar samt för skötseln av uppgifter som hänför sig till rättsmedicin och rättspsykiatri. Dessa uppgifter lämnas i nuläget ut med stöd av 22 § 3 mom. i polisens personuppgiftslag, och separata avtal om utlämnande av uppgifter har ingåtts mellan Institutet för hälsa och välfärd och polisenheterna. I lagförslag 2 föreslås att det ovannämnda 22 § 3 mom. upphävs, vilket innebär att det är behövligt att föreskriva om utlämnande uttryckligen i 1 mom.

Polisundersökning och förundersökning har ett nära samband med rättsmedicinska undersökningar av i synnerhet brottsmisstänkta eller andra parter, och utlämnandet av uppgifter till Institutet för hälsa och välfärd är därför regelbundet återkommande. De vanligaste undersökningar som görs vid förundersökning är blodprov på dem som misstänks för rattfylleri och blodprovets syfte är att fastställa mängden alkohol eller narkotika den misstänkte använt vid tidpunkten för gärningen. Utredning av dödsorsaken som utförs som en polisundersökning har ett nära samband med en rättsmedicinsk obduktion. Ansvar för att ordna kliniska rättsmedicinska forsknings- och provtagningstjänster och lämnande av handräckning till en undersökande eller övervakande myndighet ankommer på välfärdsområdena med stöd av lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) och hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010), samt med stöd av tullagen på Tullen i fråga om de uppgifter som ankommer på den. Institutet för hälsa och välfärd och välfärdsområdena har avtalat om att välfärdsområdena av Institutet för hälsa och välfärd köper de kliniska rättsmedicinska undersökningar som omfattas av deras lagstadgade skyldighet att ge handräckning. Enligt 2 § 2 mom. i lagen om Institutet för hälsa och välfärd (668/2008) kan Institutet för hälsa och välfärd producera rättsmedicinska tjänster då sådan verksamhet direkt anknyter till dess forsknings-, expert- och utvecklingsverksamhet. Dessutom har Institutet för hälsa och välfärd enligt 12 b § i lagen om utredande av dödsorsak ansvaret för den rättsmedicinska obduktionsverksamheten.

Paragrafens 3 mom. upphävs. I det gällande 3 mom. föreskrivs det om att polisen av grundad anledning trots sekretessbestämmelserna genom en teknisk anslutning eller som en datamängd till en myndighet får lämna ut personuppgifter som är nödvändiga för att utföra en uppgift som i lag föreskrivits för myndigheten också i andra situationer än dem som räknas upp i 1 mom. När de bestämmelser om sättet att lämna ut information som finns i polisens personuppgiftslag och som överlappar den allmänna lagstiftningen slopas, blir momentet i fråga onödigt. I nuläget har information med stöd av momentet i fråga lämnats ut till Institutet för hälsa och välfärd, och det ska i fortsättningen föreskrivas om utlämnande av uppgifter till Institutet i 1 mom. I enlighet med informationshanteringslagen kan tekniska gränssnitt och elektroniska förbindelser utnyttjas också om det någon annanstans i lagstiftningen föreskrivs om att en annan myndighet har rätt att få information som innehas av polisen.

Paragrafens 4 mom. upphävs. I det gällande 4 mom. sägs det att innan personuppgifter lämnas ut ska mottagaren av uppgifterna för den personuppgiftsansvarige lägga fram tillförlitlig utredning om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt. Syftet med momentet har varit att säkerställa skyddet av uppgifterna i samband med utlämnande av uppgifter genom en teknisk anslutning eller som en datamängd. Bestämmelser om utlämnande av uppgifter via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse, om de därmed anslutna förutsättningarna och om informationssäkerhet finns i informationshänteringslagen. Dessutom ska de bestämmelser som föreslås i 22 § i fortsättningen inte vara bundna till något visst sätt att lämna ut uppgifter på.

Paragrafens 5 mom. upphävs. Enligt det gällande 5 mom. ska kvaliteten på de uppgifter som lämnas ut i den mån det är möjligt bekräftas och uppgifterna ska vid behov förses med information som gör det möjligt för mottagaren att bedöma hur korrekta, fullständiga, aktuella och tillförlitliga uppgifterna är. Om det framgår att felaktiga uppgifter har lämnats ut eller att uppgifter lämnats ut i strid med lag, ska detta utan dröjsmål meddelas mottagaren. Bestämmelserna i momentet överlappar den allmänna lagstiftningen om dataskydd.

32 §. Beslut om utlämnande av uppgifter. I 1 mom. sägs det att beslut om rätten att lämna ut uppgifter ur polisens register via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse samt om rätten för myndigheter som avses i 3 kap. att lämna ut uppgifter till polisens informationssystem via ett tekniskt gränssnitt eller genom registrering via direkt anslutning fattas av den personuppgiftsansvarige eller av en annan polisenhet som den personuppgiftsansvarige har förordnat till uppgiften. Momentet motsvarar de gällande bestämmelserna, men ändras så att det motsvarar terminologin i informationshänteringslagen. Begreppen teknisk anslutning och datamängd ersätts med begreppen tekniskt gränssnitt och elektronisk förbindelse. I momentet används dessutom i stället för begreppet personregister begreppet register som används i den allmänna dataskyddslagstiftningen. Det är fråga om ändringar av teknisk natur och ändringarna syftar inte till att ändra nuläget.

Avtal om utlämnande av uppgifter via ett tekniskt gränssnitt ska således liksom i nuläget alltid ingås särskilt mellan den personuppgiftsansvarige och den som lämnar ut eller tar emot uppgifter. Bestämmelserna i 4 kap. i polisens personuppgiftslag medför på så sätt inte i sig exempelvis rätt för en mottagare att få polisens personuppgifter via ett tekniskt gränssnitt utan ett särskilt beslut (RP 242/2018 rd, s. 92). Den personuppgiftsansvarige kan i varje enskilt fall separat bedöma om det är motiverat att öppna ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse. Också informationshänteringslagen möjliggör detta. Också i de fall när utlämnandet av uppgifter är regelbundet återkommande och standardiserat kan elektronisk överföring av information i enlighet med informationshänteringslagen genomföras på något annat sätt, om det inte är tekniskt eller ekonomiskt ändamålsenligt att genomföra eller använda ett tekniskt gränssnitt.

Paragrafens 2 mom. kompletteras så att när beslut om utlämnande fattas ska i fråga om de uppgifter som lämnas ut utöver uppgifternas art också uppgifternas omfattning beaktas.

7.3 Lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet

20 §. Rätt att få uppgifter av privata sammanslutningar och personer. I 1 mom. ges Gränsbevakningsväsendet rätt att på begäran av en anhållningsberättigad tjänsteman få uppgifter av privata sammanslutningar och personer inte bara för att förebygga, avslöja eller utreda brott som undersöks av Gränsbevakningsväsendet utan också för att avvärja en fara som hotar liv eller hälsa eller för att nå en efterlyst person som ska anhållas, häktas eller gripas. Uppgifter kan på motsvarande sätt som i nuläget fås trots att en sammanslutnings medlemmar, revisorer, verkställande direktör, styrelsemedlemmar eller arbetstagare är bundna av

företagshemlighet, bankhemlighet eller försäkringshemlighet. De föreslagna ändringarna motsvarar i huvudsak de ändringar som föreslås i 4 kap. 3 § 2 mom. i polislagen.

Gränsbevakningsväsendet kan med stöd av den gällande lagstiftningen i nödsituationer som involverar sjöräddning använda så kallad nödpositionering (321 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation). Ett teleföretags skyldighet att lämna ut uppgifter baserar sig på det nödmeddelande som gjorts om situationen. Gränsbevakningsväsendet har dessutom rätt att bedriva radioteknisk övervakning för att lokalisera en person som befinner sig i uppenbar nöd eller i omedelbar fara (29 a § i gränsbevakningslagen). Den föreslagna bestämmelsen kompletterar den ovannämnda lagstiftningen. I och med ändringarna kan Gränsbevakningsväsendet i farliga situationer utreda identiteten hos den eller de personer som orsakar fara eller som är i fara samt lokalisera personen eller personerna i fråga. I en sådan situation kan Gränsbevakningsväsendet begära information till exempel om ett nätmeddelandes IP-adress för att utreda skribentens identitet. När Gränsbevakningsväsendet känner till IP-adressen har Gränsbevakningsväsendet möjlighet att med stöd av 2 mom. ytterligare utreda uppgifter om den som använder IP-adressen. Ändringen gör det möjligt att till exempel varna personer vars liv eller hälsa är i fara eller att Gränsbevakningsväsendet reagerar på situationen på något annat sätt.

Gränsbevakningsväsendets rätt att få information av privata sammanslutningar och personer ska möjliggöras också i situationer där Gränsbevakningsväsendet behöver information för att nå en efterlyst person som ska anhållas, häktas eller gripas. En gränsbevakningsman har med stöd av 37 § i gränsbevakningslagen rätt att gripa en person som enligt en behörig myndighets efterlysning ska gripas, anhållas, häktas eller tas i förvar. En person som gripits ska utan dröjsmål lämnas till polisen om han eller hon inte omedelbart ska frigges. I lagen finns inga bestämmelser om definitionen av efterlysning, trots att begreppet efterlysning används i flera lagar som gäller myndigheternas verksamhet. Enligt förarbetena till gränsbevakningslagen har en gränsbevakningsman rätt att gripa personer som efterlysts av vilken behörig myndighet som helst. Detta gäller även personer som efterlysts av Gränsbevakningsväsendet (RP 220/2013 rd). I den situation som avses i paragrafen handlar det inte om en fristående åtgärd, utan om verkställighet av en åtgärd som riktas mot en persons frihet och som meddelats av den behöriga myndighet som utfärdat efterlysningen. Efterlysning är inte ett fristående tvångsmedel, utan ett sätt att nå en person som på laglig grund ska berövas friheten (RP 275/2022 rd, s. 7). I praktiken kan det vara fråga om till exempel att spåra en efterlyst person genom att begära information om användningen av bankkort. Gränsbevakningsväsendet kan ha ett motiverat behov av att begära information om användningen av bankkort till exempel i situationer där man för att nå en person utreder hur personen rör sig så att personen kan lokaliseras och gripas.

Paragrafens 2 mom. ändras så att föremål för Gränsbevakningsväsendets begäran om information i fortsättningen kan vara kommunikationsförmedlare och tillhandahållare av informationssamhällets tjänster i stället för teleföretag och sammanslutningsabonnenter som i nuläget nämns i bestämmelsen. Rätten att få information gäller även i fortsättningen uppgifter som behövs för utförande av ett uppdrag som ankommer på Gränsbevakningsväsendet. Bakgrunden till de föreslagna ändringarna är förändringar i omvärlden, i synnerhet digitaliseringen av samhället och den därmed anslutna tekniska utvecklingen, till följd av vilka de gällande bestämmelserna inte längre till alla delar motsvarar de praktiska behoven. Den nya formuleringen omfattar ett större antal olika aktörer än tidigare samt alla olika aktörer som deltar i tillhandahållandet av en tjänst och av vilka Gränsbevakningsväsendet kan få information för utförande av sina uppdrag. I en servicekedja kan det ingå flera olika tillhandahållare av tjänster som har olika uppgifter och roll i tjänsteproduktionen, även om en tillhandahållare av tjänster inte i sig förmedlar kommunikationen.

Med kommunikationsförmedlare avses enligt 3 § 36 punkten i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation ett teleföretag, en sammanslutningsabonnent och en sådan annan aktör som förmedlar elektronisk kommunikation för andra än personliga eller med sådana jämförbara sedvanliga privata ändamål. Enligt förarbetena till den lagen (RP 221/2013 rd, s. 93) betraktas som kommunikationsförmedlare dock inte aktörer som tillhandahåller nätmeddelanden (inklusive nätpublikationer) eller bedriver publikationsverksamhet enligt yttrandefrihetslagen. Sålunda betraktas exempelvis tillhandahållande av kommunikation för ett allmänt diskussionsforum eller annan kommunikation för allmänheten på internet inte som kommunikationsförmedlingsverksamhet, utan som annat tillhandahållande av informationssamhällets tjänster, om komponenterna i begreppet föreligger. Med tillhandahållare av informationssamhällets tjänster avses en tillhandahållare av tjänster som tillhandahåller informationssamhällets tjänster som avses i 3 § 29 punkten i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation. Med informationssamhällets tjänster avses enligt den ovannämnda punkten elektroniska tjänster som utförs på individuell begäran av en mottagare, på distans och vanligtvis mot ersättning.

Gränsbevakningsväsendet ska liksom i nuläget ha rätt att få kontaktuppgifter om en sådan teleadress som inte är upptagen i en offentlig katalog eller uppgifter som specificerar en teleadress eller teleterminalutrustning. Dessutom ska det av paragrafen i fortsättningen klart framgå att Gränsbevakningsväsendet har rätt att få uppgifter som behövs för att identifiera en tjänsts användare eller abonnenter. Med användare avses enligt 3 § 7 punkten i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation en fysisk person som i egenskap av abonnent eller annars använder kommunikationstjänster eller mervärdestjänster. Med abonnent avses enligt 3 § 30 punkten i den lagen en juridisk eller fysisk person som för något annat ändamål än televerksamhet har ingått avtal om leverans av kommunikationstjänster eller mervärdestjänster. Gränsbevakningsväsendet kan med stöd av en begäran om information få sådan behövlig information som gör det möjligt att identifiera en användare eller abonnent. Genom tillägget förtydligas nuläget och i praktiken är det fråga om motsvarande information som Gränsbevakningsväsendet får redan med stöd av de gällande bestämmelserna.

Med information som behövs för att identifiera en användare eller abonnent avses till exempel IP-adresser och vid behov även till ärendet ansluten information om utgångsport och tidsstämpel, det vill säga datum och klockslag, eller tekniska motsvarigheter till dessa identifierare och därmed ansluten information. IP-adresser samt anslutningsnummer och därmed ansluten information är avgörande till exempel vid brottsutredningar där den misstänktes identitet inte är känd. Omvänt kan det också vara fråga om en situation där den till brottet anslutna IP-adressen och eventuella tidsstämpeln samt portinformationen redan har skaffats med hjälp av andra tvångsmedel, till exempel teleövervakning, eller där brottsoffret i egenskap av part i kommunikationen har lämnat identifieringsuppgifter som gäller kommunikationen till Gränsbevakningsväsendet och målet enbart är att för förundersökningen identifiera den andra parten i kommunikationen i en av Gränsbevakningsväsendet känd kommunikationssession. I båda exemplen är det fråga om att utreda identiteten hos den brottsmisstänkte. Utan möjlighet att identifiera användare och abonnenter av kommunikationstjänster som har ett centralt samband till brott, har Gränsbevakningsväsendet ingen faktisk möjlighet att utreda brott som begåtts i informationsnät eller med hjälp av dem. Syftet med en begäran om information är således att utreda identiteten hos endast en viss användare av en tjänst.

Genom en begäran om information enligt paragrafen får Gränsbevakningsväsendet inte de uppgifter som avses i 10 kap. 6 § i tvångsmedelslagen, utan endast information som behövs för att identifiera en användare. Enligt 10 kap. 6 § i tvångsmedelslagen och 16 § i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet avses i dessa lagar med

förmedlingsuppgifter sådana uppgifter om ett meddelande som kan förknippas med en i 3 § 7 punkten i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation avsedd användare eller med en i 30 punkten i den paragrafen avsedd abonnent och som behandlas i kommunikationsnäten för att överföra, distribuera eller tillhandahålla meddelanden. För att befogenheter som gäller teleavlyssning och teleövervakning ska kunna utövas, ska det enligt ovannämnda bestämmelser vara fråga om uppgifter om ett meddelande. Till exempel inloggning i en nättjänst ska inte betraktas som sådant sändande av meddelanden som avses i de bestämmelser om teleavlyssning och teleövervakning som finns i tvångsmedelslagen. När det gäller information som behövs för att identifiera en användare eller abonnent är det inte fråga om information om ett meddelandes innehåll eller förmedlingsuppgifter eller inhämtande av lokaliseringsdata, och genom en begäran om information enligt Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag kan förutsättningarna för utövande av andra befogenheter inte kringgås.

Inhämtande av information som behövs för att identifiera en användare eller abonnent kan dock förutsätta behandling av förmedlingsuppgifter, eftersom en kommunikationsförmedlare kan behöva behandla dem för att identifiera den person som begäran om information gäller. Gränsbevakningsväsendet kan dock inte med stöd av paragrafen få information om ett meddelandes förmedlingsuppgifter som avses i 10 kap. 6 § i tvångsmedelslagen och 16 § i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet, om innehållet i kommunikationen eller om dess andra parter. För att inhämta denna information kan Gränsbevakningsväsendet använda teleövervakning eller teleavlyssning enligt tvångsmedelslagen eller lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet (108/2018) när de förutsättningar som anges i lagen uppfylls. Bestämmelser om befogenheterna för teleövervakning och teleavlyssning finns i 10 kap. 3 och 6 § i tvångsmedelslagen och i 16 § i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet.

I vissa fall kan den information som behövs för att identifiera en användare också innehålla information om flera användare. Detta är fallet i situationer där tillhandahållaren av en tjänst är tvungen att i tjänsterna dela samma IP-adress till flera olika användare samtidigt. En begäran om information ska dock alltid göras med så specificerade uppgifter som möjligt så att onödiga uppgifter om utomstående inte fås till följd av begäran.

Begäran enligt paragrafen gäller ett teleföretags kunduppgifter eller de uppgifter som företaget lagrar för egna ändamål. Information som behövs för att identifiera en användare är ofta nödvändig för att teletvångsmedel ska kunna riktas mot en viss person. En begäran om information enligt paragrafen kan inte gälla sådana uppgifter som ett teleföretag med stöd av 157 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation lagrar för myndighetsbehov, om inte det brott som utreds uppfyller förutsättningarna enligt 157 § 1 mom. De nämnda uppgifter som ska lagras får endast användas för att utreda och åtalspröva brott som avses i 10 kap. 6 § 2 mom. i tvångsmedelslagen. I en situation där en begäran om information inte kan riktas till uppgifter som omfattas av lagringsskyldigheten, riktas begäran till de uppgifter som teleföretaget behandlar på någon annan grund.

20 a §. Rätt att få information av social- och hälsovården. Paragrafen är ny. I paragrafen föreskrivs det om Gränsbevakningsväsendets rätt att på begäran av en anställningsberättigad tjänsteman trots sekretessbestämmelserna av en tjänstetillhandahållare som avses i kunduppgiftslagen eller av en person som utför tjänstetillhandahållarens uppgifter få information om en persons närvaro i lokalerna hos en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster under en viss tid och information om personens identitet. Genom bestämmelsen dels förtydligas nuläget, dels görs det möjligt för Gränsbevakningsväsendet att få information i vissa situationer där information inte har kunnat fås med stöd av de gällande bestämmelserna. Paragrafen kompletterar bland annat bestämmelserna i 19 §.

Enligt vedertagen tolkning är redan information om att en person har varit patient vid en verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården en sådan i 24 § 1 mom. 25 punkten i offentlighetslagen avsedd uppgift om en persons hälsotillstånd eller hälsovård denne har erhållit som enligt den paragrafen är sekretessbelagd (till exempel HFD 2018:93). Gränsbevakningsväsendet har med stöd av sin rätt att få information enligt 19 § i Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag inte kunnat få information om en persons närvaro i en verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården vid utredning av andra än de allvarligaste brotten, eftersom sådan information i egenskap av information inom en konfidentiell vårdrelation har ansetts höra till tillämpningsområdet för förbudet att vittna för yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården enligt 17 kap. 14 § i rättegångsbalken. Enligt 17 kap. 14 § i rättegångsbalken får en läkare eller någon annan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården eller i en förordning som utfärdats med stöd av den inte vittna om känsliga uppgifter om en enskild persons eller familjs hälsotillstånd eller någon annan hemlighet som gäller en enskild person eller familj och som han eller hon har fått kännedom om på grund av sin ställning eller uppgift, om inte den till vars förmån tystnadsplikten har föreskrivits ger sitt samtycke till det.

Domstolen får enligt 17 kap. 14 § 2 mom. i rättegångsbalken ålägga en person som avses i 1 mom. att vittna i ett mål där åklagaren utför åtal för ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år. Förbudet att vittna gäller med stöd av 17 kap. 22 § 2 mom. i rättegångsbalken också andra personer som är anställda hos eller biträder hälso- och sjukvården. I förundersökningslagens 7 kap. 8 §, i vilken det föreskrivs om skyldigheten för den som förhörs att berätta vad den vet och om därmed anslutna begränsningar, hänvisas det till förbuden att vittna i rättegångsbalken. Högsta förvaltningsdomstolen har i sitt avgörande HFD 2025:11 ansett det vara uppenbart att förbudet att vittna inte är avsett att tillämpas i så stor utsträckning att information om vilken vårdrelation som helst är en sådan känslig uppgift om en persons hälsotillstånd som avses i rättegångsbalken. Enligt högsta förvaltningsdomstolen ska det från fall till fall bedömas också hur känslig informationen om en vårdrelation är i och med att det är fråga om uppgifter om en persons hälsotillstånd.

Även uppgifter om en klient hos socialvården är sekretessbelagda med stöd av 24 § 1 mom. 25 punkten i offentlighetslagen. Uppgifter om en klient hos socialvården omfattas inte av förbudet att vittna för yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården enligt rättegångsbalken. Skyddet för konfidentialiteten i en klientrelation inom socialvården utgörs i huvudsak av bestämmelserna i kunduppgiftslagen. Gränsbevakningsväsendets rätt att få information grundar sig på den lagens 63 § i vilken det föreskrivs om rätten att lämna ut uppgifter, om det är nödvändigt på grund av ett barns intresse eller ett synnerligen viktigt allmänt eller enskilt intresse. För utredande av ett brott får enligt 63 § uppgifter lämnas ut endast till polisen, en åklagarmyndighet och en domstol. Enligt 4 § i kunduppgiftslagen är kunduppgifterna inom social- och hälsovården permanent sekretessbelagda. Undantag från tystnadsplikten och sekretessen får enligt 6 § i kunduppgiftslagen göras med kundens samtycke eller om det föreskrivs om det i kunduppgiftslagen eller någon annan lag. Uppgifter om en klient hos socialvården är i konstitutionellt hänseende känsliga uppgifter, men inte sådana särskilda kategorier av personuppgifter som avses i dataskyddsförordningen och dataskyddslagen avseende brottmål.

Med tjänstetillhandahållare avses i enlighet med definitionen i 3 § i kunduppgiftslagen myndigheter, offentligrättsliga samfund, enskilda näringsidkare, samfund eller stiftelser som ordnar eller tillhandahåller socialservice eller hälso- och sjukvårdstjänster samt arbetsgivare som ordnar företagshälsovårdstjänster på det sätt som avses i 7 § 1 mom. 2 punkten i lagen om företagshälsovård. En tjänstetillhandahållares lokal definieras inte i lagen. Med en tjänstetillhandahållares lokaler avses i den föreslagna bestämmelsen vilken lokal som helst där

tjänstetillhandahållaren tillhandahåller sina kunder lagstadgade social- och hälsovårdstjänster. Avsikten är att begreppet lokal ska tolkas i vid bemärkelse så att det avser alla lokaler i vilka en tjänstetillhandahållare tillhandahåller sina kunder tjänster och även omfattar situationer där tjänstetillhandahållaren till exempel temporärt arbetar någon annanstans än i sina egna lokaler. Med lokaler avses lokaler som ordnats för tjänstetillhandahållarens verksamhet, till exempel ett sjukhus, en hälsovårdscentral eller en ambulans. En lokal kan också omfattas av hemfriden enligt 10 § 1 mom. i grundlagen. Till exempel en läkare kan utöva sitt yrke hemifrån. Gränsbevakningsväsendets begäran möjliggör inte heller i dessa situationer utlämnande av annan information än information om en persons identitet och information om en persons närvaro i en viss lokal under en viss tid. Gränsbevakningsväsendet kan inte med stöd av paragrafen få information som omfattas av hemfriden till exempel om en boendes levnadsvanor eller mänskliga relationer.

Med stöd av paragrafen kan Gränsbevakningsväsendet av en tjänstetillhandahållare begära information om huruvida en viss person vid en angiven tidpunkt har varit i vissa av tjänstetillhandahållarens lokaler. Information kan begäras också om identiteten hos en person som befunnit sig i eller befinner sig i lokalerna i situationer där Gränsbevakningsväsendet redan känner till personens närvaro, men det råder oklarhet om personens identitet. Gränsbevakningsväsendet kan inte med stöd av paragrafen begära en förteckning över alla personer som under en viss tid har befunnit sig eller befinner sig i tjänstetillhandahållarens lokaler. Utöver en persons namn kan Gränsbevakningsväsendet även få den tilläggsinformation som behövs för att säkerställa en persons identitet, till exempel födelsedatum, personbeteckning eller namnet på boendekommunen, om tjänstetillhandahållaren har sådan information. Bestämmelsen hindrar inte en tjänstetillhandahållare eller en person som utför tjänstetillhandahållarens uppgifter att dessutom lämna ut annan information om en händelse.

Närvaro kan beroende på situationen avse antingen formell eller fysisk närvaro. Oftast är det dock fråga om fysisk närvaro. Med formell (baserad på en vårdperiod) närvaro avses att en person antecknas i en tjänstetillhandahållares register så att personen har en gällande vård- eller serviceperiod och personen inte tillfälligt har avförts ur registret (till exempel långvarig semester). Med fysisk närvaro (baserad på närvaro på plats) avses däremot en persons fysiska vistelse i en tjänstetillhandahållares lokaler vid en begärd enskild tidpunkt på det sätt som skäligen kan verifieras i tjänstetillhandahållarens interna registreringar eller system eller på något annat sätt.

Gränsbevakningsväsendets begäran om information ska gälla en viss tidpunkt. Med detta avses att tidpunkten ska avgränsas på ett rimligt sätt, till exempel till en viss dag eller någon annan kort tidsperiod. Tidpunkten ska vara en enskild tidpunkt och begäran kan inte till exempel i större utsträckning gälla en persons besökshistoria eller kommande besök inom social- och hälsovården, eftersom sådan information i onödigt stor utsträckning avslöjar känsliga uppgifter som hör till personens privatliv. Det är inte uteslutet att enbart information om att en person befinner sig till exempel på en viss sjukhusavdelning kan innehålla uppgifter som avslöjar känsliga uppgifter om personens hälsotillstånd enligt 17 kap.14 § i rättegångsbalken (se HFD 2025:11). Paragrafen möjliggör att information om närvaro och identitet lämnas ut till Gränsbevakningsväsendet också i dessa situationer. Den information som lämnas ut får inte innehålla uppgifter om diagnoser, vårdens innehåll, vårdåtgärder eller andra motsvarande uppgifter om hälsotillstånd, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag.

Endast en anställningsberättigad tjänsteman får begära information. Rätten att begära sekretessbelagda uppgifter har begränsats på motsvarande sätt i de gällande 19 och 20 §. Bestämmelser om anställningsberättigade tjänstemän vid Gränsbevakningsväsendet finns i 2 kap. 9 § 1 mom. 3 punkten i tvångsmedelslagen. Rätten gäller antingen en viss tjänsteställning

eller en viss utbildning. I praktiken kan Gränsbevakningsväsendet begära information per e-post, genom att ringa eller genom att besöka verksamhetsstället. Om begäran görs per e-post, ska alla behövliga uppgifter framgå av e-postmeddelandet.

Gränsbevakningsväsendet ska ha rätt att få de uppgifter som avses i paragrafen, om de är nödvändiga för att avslöja och utreda ett brott för vilket det strängaste straffet enligt lag är fängelse i minst två år. Kravet på nödvändighet innebär att tröskeln för utlämnande av uppgifter är hög. Kravet på att informationen är nödvändig med tanke på användningsändamålet förutsätter att det för att avslöja eller utreda ett brott inte kan användas ett medel som ingriper mindre i de grundläggande fri- och rättigheterna. Till exempel vid förundersökning kan det finnas ett nödvändigt behov av att få uppgifter om en persons vistelseort och bekräftelse av en persons identitet när den brottsmisstänkte har försvunnit och man försöker nå honom eller henne eller när man försöker kontrollera om det som den brottsmisstänkte berättat är sant. Sådana informationsbehov kan finnas i flera brott som undersöks av Gränsbevakningsväsendet, och de varierar enligt utredning. Gränsbevakningsväsendet ska motivera begäran om information med tillräcklig noggrannhet.

Bestämmelser om brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka finns i 4 § i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet. Det kan vara fråga om till exempel ordnande av olaglig inresa (17 kap. 8 och 8 a § i strafflagen), människohandel (25 kap. 3 och 3 a § i strafflagen), förfalskning (33 kap. 1 och 2 § i strafflagen) och andra brott som riktar sig mot friheten (25 kap. i strafflagen). I de brott som undersöks av Gränsbevakningsväsendet begås gärningen i sig inte nödvändigtvis i lokalerna hos en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster. Med undantag för grovt ordnande av olaglig inresa och människohandel uppfylls inte heller det straffmaximum på sex år som avses i 17 kap. 14 § 2 mom. i rättegångsbalken. Intresset att utreda dessa brott är trots det betydande för att trygga brottsoffers rättigheter som skyddas enligt 7 § i grundlagen samt med tanke på det allmänna intresset. Av denna orsak är det proportionellt att Gränsbevakningsväsendet kan få information om en persons identitet oberoende av om personen är i en vård- eller kundrelation. I de brott som undersöks av Gränsbevakningsväsendet är det i huvudsak fråga om utredning av ärenden som gäller utläningar eller personer med utländsk bakgrund. Vid utredning av brott som gäller ordnande av olaglig inresa och människohandel kan det också förekomma situationer där kriminella eller kriminella organisationer har fört brottsoffren till hälso- och sjukvårdens serviceställen för vård.

21 §. Vite. Paragrafen ändras så att Gränsbevakningsväsendet kan meddela ett åläggande om att de i 20 § 1 och 2 mom. avsedda uppgifterna ska lämnas inom en skälig tid. I bestämmelsen ska uppgifterna inte längre begränsas till endast uppgifter som behövs för att förebygga eller utreda ett brott som Gränsbevakningsväsendet undersöker. De föreslagna ändringarna beror på de ändringar som föreslås i 20 § och bestämmelsen motsvarar den 4 kap. 4 § i polislagen som föreslås i denna proposition och 2 kap. 14 § 5 mom. i den nu gällande Tullens personuppgiftslag.

22 §. Rätt att få uppgifter ur vissa register och informationssystem. Hänvisningen i 1 mom. 5 punkten till den upphävda lagen om justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem (372/2010) ändras till en hänvisning till lagen om justitieförvaltningens nationella informationsresurs (955/2020).

29 §. Lämnande av uppgifter till Gränsbevakningsväsendet. I 1 mom. föreskrivs det på motsvarande sätt som i nuläget om att information ska fås avgiftsfritt, men i momentet tas det in en bestämmelse om att Gränsbevakningsväsendet har rätt att få de uppgifter som avses i 3 kap. utan dröjsmål, om inte något annat föreskrivs i lag.

I *1 mom.* stryks som onödiga bestämmelsen om att uppgifterna kan fås genom en teknisk anslutning eller som en datamängd. Informationshanteringslagen tillämpas som en allmän lag när uppgifter fås via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse. Enligt 22 § i informationshanteringslagen ska myndigheterna genomföra regelbundet återkommande och standardiserad elektronisk överföring av information mellan informationssystem via tekniska gränssnitt, om den mottagande myndigheten enligt lag har rätt till informationen. Regelbundet återkommande och standardiserad elektronisk överföring av information kan genomföras på något annat sätt, om det inte är tekniskt eller ekonomiskt ändamålsenligt att genomföra eller använda ett tekniskt gränssnitt. En myndighet kan också i andra situationer öppna ett tekniskt gränssnitt för en myndighet som har rätt till information. Det föreskrivs särskilt om överföring av handlingar och information på annat sätt. Enligt 23 § i informationshanteringslagen kan en myndighet öppna en elektronisk förbindelse till en annan myndighet till sådan information i ett informationslager som den mottagande myndigheten har rätt att få tillgång till. I 20 § i lagen föreskrivs det om Gränsbevakningsväsendets rätt att få uppgifter även av privata sammanslutningar och personer. I fråga om dessa är det även i fortsättningen möjligt att överföra uppgifter elektroniskt enligt överenskomme om tillvägagångssättet med den personuppgiftsansvarige. Bestämmelserna förpliktar dock inte till att öppna tekniska gränssnitt.

Paragrafens *2 mom.* om skyldigheten för Gränsbevakningsväsendet att på begäran till en personuppgiftsansvarig som lämnat ut uppgifter lämna information om behandlingen av de personuppgifter som det har fått genom en teknisk anslutning, som en datamängd eller genom registrering via direkt anslutning, upphävs som onödigt.

32 §. *Utlämnande av personuppgifter till en annan behörig myndighet som avses i dataskyddslagen avseende brottmål.* I *1 mom.* slopas det omnämnande av att uppgifter får lämnas ut genom en teknisk anslutning eller som en datamängd, vilket har blivit onödigt i och med ikraftträdandet av informationshanteringslagen. Momentet preciseras så att det är möjligt att lämna ut uppgifter både på begäran och på eget initiativ. Genom preciseringen ändras inte nuläget. Utlämnande av information på eget initiativ behandlas närmare i samband med de ändringar som föreslås i 17 a § i Gränsbevakningsväsendets förvaltningslag.

33 §. *Övrigt utlämnande av personuppgifter till myndigheter.* I det inledande stycket i *1 mom.* slopas det omnämnande av att uppgifter får lämnas ut genom en teknisk anslutning eller som en datamängd, vilket har blivit onödigt i och med ikraftträdandet av informationshanteringslagen. Det preciseras dessutom att det är möjligt att lämna ut uppgifter både på begäran och på eget initiativ. Genom preciseringen ändras inte nuläget. Utlämnande av information på eget initiativ behandlas närmare i samband med de ändringar som föreslås i 17 a § i Gränsbevakningsväsendets förvaltningslag.

Det föreslås att *1 mom. 10 punkten* ändras arbets- och näringsmyndigheterna till livskraftscentralerna. Arbets- och näringslivsbyråerna har lagts ned och från och med den 1 januari 2025 överfördes behandlingen av uppehållstillstånd för arbetstagare helt och hållet till Migrationsverket (lag 389/2023). Likaså överförs närings-, trafik- och miljöcentralernas uppgifter från och med den 1 januari 2026 (lag 582/2025) till livskraftscentralerna, det vill säga livskraftscentralerna fattar delbeslut om uppehållstillstånd för företagare. Ändringen är författningsteknisk och genom den görs de ändringar i Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag som inte har gjorts i samband med de ovannämnda lagarna. Ändringen påverkar inte myndighetsuppgifterna och inte heller resurserna för dem.

Punkten i slutet av *1 mom. 13 punkten* ändras till ett semikolon i den finska versionen och till ett kommatecken i den svenska versionen, eftersom en ny 14 punkt fogas till förteckningen.

Till 1 mom. fogas för tydlighetens skull en ny *14 punkt* om utlämnande av uppgifter till Institutet för hälsa och välfärd för genomförande av kliniska provningar samt för skötseln av uppgifter som hänför sig till rättsmedicin. Dessa uppgifter kan i nuläget lämnas ut antingen med stöd av 17 a § i Gränsbevakningsväsendets förvaltningslag eller med stöd av 3 mom. i denna paragraf, vilket i denna proposition föreslås bli upphävt. Förundersökning har ett nära samband med rättsmedicinska undersökningar av i synnerhet brottsmisstänkta eller andra parter, och utlämnandet av uppgifter till Institutet för hälsa och välfärd är därför regelbundet återkommande. De vanligaste undersökningar som görs vid förundersökning är blodprov på dem som misstänks för rattfylleri eller fylleri i sjötrafik och blodprovets syfte är att fastställa den mängd alkohol eller narkotika som den misstänkte använt vid tidpunkten för gärningen. Ansvaret för att ordna kliniska rättsmedicinska undersöknings- och provtagningstjänster och lämnande av handräckning till en undersökande eller övervakande myndighet ankommer på välfärdsområdena med stöd av lagen om ordnande av social- och hälsovård och hälso- och sjukvårdslagen. Institutet för hälsa och välfärd och välfärdsområdena har avtalat om att välfärdsområdena av Institutet för hälsa och välfärd köper de kliniska rättsmedicinska undersökningar som omfattas av deras lagstadgade skyldighet att ge handräckning. Enligt 2 § 2 mom. i lagen om Institutet för hälsa och välfärd kan Institutet för hälsa och välfärd producera rättsmedicinska tjänster då sådan verksamhet direkt anknyter till dess forsknings-, expert- och utvecklingsverksamhet.

Paragrafens 2 mom. upphävs. I det gällande 2 mom. föreskrivs det om Gränsbevakningsväsendets rätt att av grundad anledning trots sekretessbestämmelserna genom en teknisk anslutning eller som en datamängd till en myndighet lämna ut sådana personuppgifter som är nödvändiga för utförandet av en uppgift som myndigheten har enligt lag också i andra situationer än de som räknas upp i 1 mom. När de bestämmelser om sättet att lämna ut information som överlappar den allmänna lagstiftningen slopas, blir momentet i fråga onödigt. I enlighet med informationshanteringslagen kan tekniska gränssnitt och elektroniska förbindelser utnyttjas också om det någon annanstans i lagstiftningen föreskrivs om att en annan myndighet har rätt att få information som innehas av Gränsbevakningsväsendet.

35 §. Utlämnande av personuppgifter till brottsbekämpande myndigheter i Europeiska unionens medlemsstater och i stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Paragrafens 3 mom. om utlämnande av uppgifter som en datamängd upphävs som onödigt.

36 §. Utlämnande av personuppgifter inom Europeiska unionens gränskontrollsamarbete. Paragrafens 2 mom. om utlämnande av uppgifter som en datamängd upphävs som onödigt.

38 §. Övrigt utlämnande av uppgifter till utlandet. Paragrafens 4 mom. om utlämnande av uppgifter som en datamängd upphävs som onödigt.

39 §. Förfarande när uppgifter lämnas ut. Enligt 1 mom. fattar den personuppgiftsansvarige eller den förvaltningsenhet som den personuppgiftsansvarige har förordnat till uppgiften beslut om rätten att lämna ut personuppgifter i Gränsbevakningsväsendets registerföring genom ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse. Momentet motsvarar de gällande bestämmelserna, men ändras så att det motsvarar terminologin i informationshanteringslagen. Avtal om utlämnande av uppgifter via ett tekniskt gränssnitt ska liksom i nuläget alltid ingås särskilt mellan den personuppgiftsansvarige och den som lämnar ut eller tar emot uppgifter. Bestämmelserna i 4 kap. i lagen ger alltså inte som sådana mottagaren rätten att få personuppgifter som behandlas av Gränsbevakningsväsendet till exempel genom en teknisk anslutning utan ett separat beslut (RP 241/2018 rd, s. 65). Den personuppgiftsansvarige kan i varje enskilt fall separat bedöma om det är motiverat att öppna ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse. Också i de fall där utlämnandet av uppgifter är regelbundet

återkommande och standardiserat kan elektronisk överföring av information i enlighet med informationshanteringslagen genomföras på något annat sätt, om det inte är tekniskt eller ekonomiskt ändamålsenligt att genomföra eller använda ett tekniskt gränssnitt.

Paragrafens 2 *mom.* kompletteras i enlighet med den allmänna dataskyddslagstiftningen så att när beslut om utlämnande fattas ska i fråga om de uppgifter som lämnas ut utöver uppgifternas art också uppgifternas omfattning beaktas. I momentet slopas meningen i vilken det sägs att innan personuppgifter lämnas ut genom en teknisk anslutning eller som en datamängd ska mottagaren av uppgifterna för den personuppgiftsansvarige lägga fram tillförlitlig utredning om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt. Bestämmelser om utlämnande av uppgifter via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse, om de därmed anslutna förutsättningarna och om informationssäkerhet finns i informationshanteringslagen.

Bestämmelserna i 3 *mom.* om att kvaliteten på och felfriheten hos de uppgifter som lämnas ut ska bekräftas upphävs som onödiga, eftersom de överlappar den allmänna dataskyddslagstiftningen.

7.4 Lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning

17 a §. Utlämnande av uppgifter. Paragrafens rubrik ändras så att den motsvarar den nya formuleringen i paragrafen. I paragrafen föreskrivs det om utlämnande i enskilda fall av information som Gränsbevakningsväsendet innehar. Bestämmelser om utlämnande av personuppgifter finns dessutom i Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag. Vid utlämnande enligt Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag är utlämnandet av personuppgifter i princip regelbundet återkommande och sker eventuellt via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse, medan bestämmelserna i 17 a § i Gränsbevakningsväsendets förvaltningslag ska tillämpas på utlämnande av personuppgifter i enskilda fall på motsvarande sätt som i nuläget. Bestämmelser om utlämnande av personuppgifter i Gränsbevakningsväsendets registerföring finns också till exempel i migrationsförvaltningens personuppgiftslag och lagen om nödcentralsverksamhet. Personuppgifter får lämnas ut endast under de förutsättningar som anges i den allmänna dataskyddslagstiftningen. På utlämnande av information tillämpas beroende på ändamålet med behandlingen antingen dataskyddslagen avseende brottmål eller den allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddslagen, som kompletterar förordningen. Om den information som lämnas ut med stöd av 17 a § i Gränsbevakningsväsendets förvaltningslag innehåller personuppgifter, ska utöver den allmänna dataskyddslagstiftningen beaktas också bestämmelserna i Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag, särskilt lagens 4 § om behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. Gränsbevakningsväsendet får enligt nämnda 4 § behandla uppgifter som hör till särskilda kategorier av uppgifter endast om behandlingen är nödvändig med hänsyn till ändamålet med behandlingen.

Enligt 1 *mom.* får Gränsbevakningsväsendet trots sekretessbestämmelserna lämna ut andra uppgifter än de som avses i 17 § 1 *mom.* till myndigheter och sammanslutningar som sköter offentliga uppdrag, om utlämnandet av uppgifterna behövs i enskilda fall på grund av en uppgift som ankommer på Gränsbevakningsväsendet, någon annan myndighet eller den som sköter ett offentligt uppdrag. Dessutom får Gränsbevakningsväsendet lämna ut uppgifter till andra myndigheter och den som sköter ett offentligt uppdrag, om det är nödvändigt på grund av ett viktigt allmänt eller enskilt intresse. I momentet föreskrivs det inte längre enbart om undantag från tystnadsplikten, utan om Gränsbevakningsväsendets rätt att lämna ut information trots sekretessbestämmelserna. Termen sekretessbestämmelse kan avse handlingssekretess eller tystnadsplikt. Enligt förarbetena till offentlighetslagen (RP 30/1998 rd, s. 107) gäller det som

sägs om handlingssekretess vanligen också i fråga om tystnadsplikten, och därför täcker handlingssekretessen och tystnadsplikten varandra praktiskt taget helt. Tystnadsplikten gäller dock också för uppgifter som inte har registrerats. Enligt 32 § i offentlighetslagen gäller vad som bestäms om sekretessbelagda handlingar i tillämpliga delar även en uppgift för vilken tystnadsplikt gäller. Detta gäller också utlämnande av information.

Bestämmelsen ger dock inte rätt att avvika från den särskilda tystnadsplikten enligt 17 § 1 mom., och bestämmelserna motsvarar till denna del nuläget. Den nämnda tystnadsplikten gäller uppgifter som avslöjar identiteten hos en person som har lämnat information konfidentiellt eller deltagit i en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät eller bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät, om röjandet av informationen skulle äventyra denna persons eller för denne närstående personers säkerhet eller pågående eller framtida inhämtande av information. Bestämmelser om skyldigheten att vägra vittna om uppgifter som avses i 17 § finns i 17 kap. 12 § 3 mom. i rättegångsbalken.

Av det föreslagna momentet framgår tydligare än tidigare att utlämnande av information som avses i bestämmelsen är tillåtet oberoende av sekretessbestämmelserna. I rättspraxis har den gällande ordalydelsen inte ansetts utgöra en grund för utlämnande av information, även om lagstiftaren har avsett detta. Högsta domstolen har i sitt avgörande som gäller polisen HD 2023:24 konstaterat att det gällande 7 kap. 2 § 1 mom. i polislagen utifrån sin ordalydelse gäller endast undantag från den på lag baserade tystnadsplikten, och enligt högsta domstolen har det i momentet inte föreskrivits om polisens rätt att lämna ut sekretessbelagda uppgifter till en annan myndighet, även om detta varit avsikten enligt förarbetena till lagen (RP 224/2010 rd, s. 152). Den gällande 17 a § i Gränsbevakningsväsendets förvaltningslag motsvarar till sin ordalydelse den ovannämnda bestämmelsen i polislagen och avses bli tillämpad på samma sätt.

Ordalydelsen i momentet preciseras också så att det av bestämmelsen tydligt framgår att det med stöd av bestämmelsen i fråga är möjligt att lämna ut information på grund av en uppgift som ankommer på Gränsbevakningsväsendet, någon annan myndighet eller den som sköter ett offentligt uppdrag. I momentet tas dessutom in en möjlighet att lämna ut information på grund av ett viktigt allmänt eller enskilt intresse, när det är nödvändigt. Ett viktigt allmänt intresse kan hänföra sig till exempelvis bekämpning av allvarlig och organiserad brottslighet och skydd av samhället mot kriminella sammanslutningars verksamhet eller påverkan. Det kan däremot handla om ett viktigt enskilt intresse i olika situationer som gäller samarbete mellan flera myndigheter.

Informationen om att en person hör till en organiserad kriminell sammanslutning har åtminstone under vissa omständigheter ansetts vara sekretessbelagd med stöd av 24 § 1 mom. 32 punkten i offentlighetslagen (Helsingfors hovrätts avgörande 16.9.2022 22/135096, ärendenummer R 21/1104 samt riksdagens justitieombudsmans avgörande 23.11.2018, EOAK/4963/2017). Enligt punkten i fråga är, om inte något annat föreskrivs särskilt, sekretessbelagda myndighetshandlingar bland annat handlingar som innehåller uppgifter om en persons levnadssätt, deltagande i föreningsverksamhet eller fritidssysselsättningar, familjeliv eller andra med dem jämförbara personliga förhållanden. Högsta förvaltningsdomstolen har dock i sitt avgörande HFD 2021:170 ansett att information om att en brottsmisstänkt person misstänks höra till en organiserad kriminell sammanslutning inte kunde anses vara sådana sekretessbelagda uppgifter som avses i 24 § 1 mom. 32 punkten i offentlighetslagen, åtminstone inte när det var fråga om att uppgifterna i förundersökningsprotokollen om att brottsmisstänkta personer misstänks höra till en organiserad kriminell sammanslutning hade varit av betydelse med tanke på förundersökningen och de ärenden som utretts i den. De förundersökningsprotokoll som avses i den begäran om handlingar som lämnats till centralkriminalpolisen gällde en brottslighet som hänförs till en viss organiserad kriminell

sammanslutning. Eftersom informationen inte var sekretessbelagd var centralkriminalpolisens beslut att inte lämna ut förundersökningsprotokoll i fråga om namnen på de personer som var misstänkta för brott och som polisen misstänkte höra till en organiserad kriminell sammanslutning lagstridigt.

Genom ändringarna förbättras Gränsbevakningsväsendets möjligheter att lämna ut information till exempel i situationer med administrativ brottsbekämpning. Med administrativ brottsbekämpning avses samarbete mellan myndigheter och andra aktörer inom den offentliga sektorn och åtgärder genom vilka organiserad brottslighet förebyggs och bekämpas. Administrativ brottsbekämpning är en av de viktigaste metoderna att bekämpa organiserad brottslighet. I myndighetsförfarandena är det av största vikt att identifiera eventuella kopplingar till organiserad brottslighet i anslutning till ett ärende, vilket förutsätter tillräcklig kännedom om organiserad brottslighets verksamhet. Detta i sin tur förutsätter informationsutbyte mellan myndigheterna. Det kan vara fråga om till exempel information som Gränsbevakningsväsendet har och enligt vilken aktörer med anknytning till organiserad brottslighet är involverade i ett ärende som behandlas hos en annan myndighet och att ärendet som behandlas hos myndigheten, om det genomförs, stärker verksamhetsförutsättningarna för organiserad brottslighet och på detta sätt skadar säkerheten i samhället.

Det uttryckliga omnämnandet i momentet av utlämnande av information om en persons tillförlitlighet eller lämplighet för ett uppdrag slopas som onödigt. I momentet föreskrivs det om utlämnande av information trots sekretessbestämmelserna, och bestämmelsen omfattar därför också utan något särskilt omnämnande även sådan sekretessbelagd information som gäller en persons tillförlitlighet och lämplighet. Tidigare har omnämnandet haft betydelse särskilt i tillståndsärenden där tillförlitligheten, lämpligheten eller någon annan liknande egenskap hos den som söker eller innehar ett tillstånd har varit en förutsättning för att tillstånd ska kunna beviljas eller vara i kraft. Heltäckande bestämmelser om rätt att få information i tillståndsärenden finns i nuläget i den lagstiftning som gäller tillståndsärenden. När det är fråga om tillståndsärenden som hör till Gränsbevakningsväsendets behörighet, finns bestämmelser om behandling av personuppgifter för andra ändamål än det ursprungliga i Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag.

Formuleringen i paragrafens 2 mom. ändras på motsvarande sätt som i 1 mom. Gränsbevakningsväsendet får trots sekretessbestämmelserna lämna ut andra än i 17 § 1 mom. avsedda uppgifter som i enskilda fall av vägande skäl behövs i de situationer som räknas upp i momentet. Det i momentet använda uttrycket ”för att trygga statens säkerhet”, ändras till formen ”för att skydda den nationella säkerheten”, vilken nuförtiden i allmänhet används i samma syfte. Avsikten är inte att genom denna ändring ändra på nuläget. Till förteckningen över situationer som nämns i momentet fogas skydd av något annat viktigt allmänt eller enskilt intresse. Även här kan på motsvarande sätt som i 1 mom. skydd av ett viktigt allmänt intresse hänföra sig till exempelvis bekämpning av allvarlig och organiserad brottslighet och skydd av samhället mot kriminella sammanslutningars verksamhet eller påverkan. Det kan finnas vägande skäl för att lämna ut sekretessbelagda uppgifter inte bara för att skydda ett viktigt allmänt intresse utan också för att skydda ett viktigt enskilt intresse till exempel när utlämnandet av information kan förhindra ett allvarligt brott.

På motsvarande sätt som i de gällande bestämmelserna är mottagarna av uppgifter inte begränsade i momentet. Uppgifter kan således med stöd av momentet också lämnas ut till privata aktörer. Till exempel vid brottsbekämpning kan det uppstå situationer där endast en enskild person eller aktör kan förhindra att ett brott begås eller där även en enskild persons eller aktörs åtgärder behövs för att förhindra ett brott. I annat fall återstår det för Gränsbevakningsväsendet enbart att utreda det brott som begåtts, vilket inte ligger i allmänt

intresse, om gärningen skulle ha kunnat förhindras genom utlämnande av information. Bestämmelsen kan vara av betydelse till exempel i en situation där utlämnande av information till en trafikutövare, en huvudman för en trafikplats eller en researrangör kan förhindra till exempel ordnande av olaglig inresa eller människohandel. Det kan vara nödvändigt att lämna ut information även exempelvis till den som är i fara eller till en aktör som genom sina åtgärder kan förhindra att faran realiseras. I dessa situationer kan utlämnandet av information i bästa fall rädda människoliv.

Till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. enligt vilket Gränsbevakningsväsendet trots sekretessbestämmelserna får lämna ut uppgifter till en kritisk aktör som avses i lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft eller en aktör som avses i 3 § i cybersäkerhetslagen, om utlämnandet av uppgifterna behövs för att utföra en uppgift som gäller skydd av den kritiska infrastrukturen eller stärkande av samhällets motståndskraft och som ankommer på Gränsbevakningsväsendet eller aktören i fråga. Gränsbevakningsväsendet får med stöd av 3 mom. lämna ut uppgifter till aktörer med anknytning till kritisk infrastruktur, med en lägre tröskel än enligt 2 mom. I en föränderlig säkerhetspolitisk omgivning är det nödvändigt att Gränsbevakningsväsendet och de kritiska aktörerna kan samarbeta smidigt för att trygga säkerheten i samhället. Gränsbevakningsväsendet har en central roll särskilt när det gäller att upptäcka och identifiera störningar som riktas mot i havsområden belägna objekt inom den kritiska infrastrukturen. Ansvaret för att skydda objekt och områden som ingår i kritisk infrastruktur ligger dock i första hand hos deras ägare och dem som är verksamma i objekten (RP 205/2024 rd, s. 33).

Genom lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft har CER-direktivet genomförts. CER-direktivets tillämpningsområde omfattar elva sektorer och de är energi, transport, bankverksamhet, finansmarknadsinfrastruktur, hälso- och sjukvård, dricksvatten, avloppsvatten, digital infrastruktur, offentlig förvaltning, rymden samt produktion, bearbetning och distribution av livsmedel. Enligt 4 § 3 punkten i lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft avses med kritisk infrastruktur en tillgång, en anläggning, utrustning, ett nätverk eller ett system, eller en del av en tillgång, en anläggning, utrustning, ett nätverk eller ett system, som krävs för tillhandahållandet av en samhällsviktig tjänst. Med samhällsviktig tjänst avses för sin del en tjänst som är avgörande för att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner, ekonomisk verksamhet, folkhälsa och allmän säkerhet, eller miljön (4 § 2 punkten). Lagen innehåller också bestämmelser om identifiering av kritiska aktörer. Ett ärende som gäller identifiering av en kritisk aktör ska avgöras av det ministerium till vars ansvarsområde den aktuella aktören hör.

Genom cybersäkerhetslagen har för sin del NIS 2-direktivet genomförts. De aktörer som den lagen tillämpas på anges i 3 §. I 41 § i cybersäkerhetslagen sägs det att tillsynsmyndigheten för i fråga om sitt tillsynsområde en förteckning över aktörerna. Med stöd av 17 a § 3 mom. i Gränsbevakningsväsendets förvaltningslag får information lämnas ut också till ovannämnda aktörer. Möjligheten att lämna ut information också till dessa aktörer för att utföra ett uppdrag som gäller skydd av den kritiska infrastrukturen eller stärkande av samhällets motståndskraft är viktig, eftersom informations- och kommunikationstekniken och de därmed anslutna tjänsterna utgör en central del av det moderna samhället och dess kritiska infrastruktur.

Till paragrafen fogas ett nytt 4 mom. enligt vilket de uppgifter som avses i 1–3 mom. kan lämnas ut på begäran eller på eget initiativ. Särskilt i samband med brottsbekämpning kan det uppstå situationer där det för att förhindra ett brott är behovligt att på eget initiativ förmedla information till en annan myndighet. Detsamma gäller också i övrigt utlämnande av information för utförande av uppdrag som ankommer på en annan myndighet. Utlämnande av information på eget initiativ kan gälla till exempel Gränsbevakningsväsendets samarbete med en annan

myndighet eller mer allmänt situationer där Gränsbevakningsväsendet gör iakttagelser i ett ärende som hör till en annan myndighets lagstadgade uppgifter och behörighet. En annan myndighet vet inte alltid att Gränsbevakningsväsendet kan ha sådan information som är väsentlig med tanke på myndighetens uppgifter, och av denna anledning begärs information inte.

Vid utlämnande av information på eget initiativ är den myndighet som lämnar ut information tvungen att bedöma om informationen behövs med tanke på den mottagande myndighetens uppgifter. Gränsbevakningsväsendets möjlighet att lämna ut information med stöd av 17 a § i Gränsbevakningsväsendets förvaltningslag begränsas inte av vad som i någon annan lag föreskrivs om andra myndigheters rätt att få information, men den myndighet som tar emot informationen ska ha lagstadgad rätt att behandla den information som lämnas ut. Genom utlämnande av information på eget initiativ kan inte heller ett förfarande som föreskrivs någon annanstans i lagstiftningen ersättas, såsom ett förfarande enligt säkerhetsutredningslagen eller ett remissförfarande enligt någon annan lag. Gränsbevakningsväsendet kan vid behov utifrån prövning från fall till fall exempelvis på eget initiativ till en utsökningsmyndighet lämna ut information om de tillgångar som innehas av en person som är föremål för en av Gränsbevakningsväsendets åtgärder. Till denna del bör det dock beaktas att Gränsbevakningsväsendet inte har någon allmän behörighet att omhänderta eller beslagta de pengar som Gränsbevakningsväsendet stöter på i sitt arbete, utan det ska alltid finnas en laglig grund för ett sådant förfarande, som i varje enskilt fall ska övervägas noggrant. Med tanke på utsökning kan också sådana situationer vara av betydelse där utsökningsmyndigheten av Gränsbevakningsväsendet får information om till exempel utmätningssgäldenärens eller dennes närmaste krets förmögenhet och ekonomiska verksamhet. Som exempel på samarbete mellan flera myndigheter, där möjligheten att lämna ut information på eget initiativ är av central betydelse, kan nämnas bekämpning av grå ekonomi, ekonomisk brottslighet och arbetsrelaterat utnyttjande samt administrativ brottsbekämpning. Gränsbevakningsväsendet kan lämna ut information på eget initiativ också till privata aktörer i de situationer som avses i 2 och 3 mom.

De ändringar som föreslås i paragrafen motsvarar i huvudsak de ändringar som föreslås i 7 kap. 2 § i polislagen.

18 §. Hänvisning till bestämmelser om utlämnande av uppgifter. Det föreslås att paragrafen upphävs som onödig. En hänvisning till Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag finns i fortsättningen i 17 a § 5 mom.

7.5 Lagen om brottsbekämpning inom Tullen

2 kap. Tullens befogenheter vid tullbrottsbekämpning

14 §. Rätt till information av privata och offentliga sammanslutningar eller personer. De föreslagna ändringarna motsvarar i tillämpliga delar de ändringar som föreslås i 4 kap. 3 § i polislagen. Paragrafens *1 mom.* ändras så att Tullen i fortsättningen oberoende av att en sammanslutnings medlemmar, revisorer, verkställande direktör, styrelsemedlemmar eller arbetstagare är bundna av företags-, bank- eller försäkringshemlighet har rätt att av privata och offentliga sammanslutningar eller personer få inte bara information som behövs för att förebygga, avslöja eller utreda tullbrott utan också information som behövs för att avvärja en fara som hotar liv eller hälsa eller för att nå en efterlyst person som ska anhållas, häktas eller gripas.

I farliga situationer bör Tullen kunna utreda identiteten hos den eller de personer som orsakar fara eller som är i fara och lokalisera personen eller personerna i fråga. I en sådan situation kan

Tullen begära information till exempel om ett nätmeddelandes IP-adress för att utreda skribentens identitet. När Tullen känner till IP-adressen har Tullen möjlighet att med stöd av paragrafens 2 mom. ytterligare utreda uppgifter om den som använder IP-adressen. Tullen kan med stöd av den gällande lagstiftningen använda teleövervakning för lokalisering av en person i akuta farliga situationer som hotar liv eller hälsa (3 kap. 4 § 3 mom. i lagen om brottsbekämpning inom Tullen). Rätten att få information i farliga situationer gör det möjligt att till exempel varna den som är i fara eller att reagera på något annat sätt i situationer där en persons liv eller hälsa bedöms vara i omedelbar fara. De föreslagna bestämmelserna kompletterar bestämmelserna i 3 kap. 4 § 3 mom. i lagen om brottsbekämpning inom Tullen.

Första meningen i 2 mom. ändras så att Tullen i enskilda fall på begäran har rätt att av kommunikationsförmedlare och av andra tillhandahållare av informationssamhällets tjänster få kontaktuppgifter för teleadresser som inte är upptagna i en offentlig katalog eller information som specificerar en teleadress eller teleterminalutrustning eller information som behövs för att identifiera en tjänsts användare eller abonnenter, om informationen behövs för att förhindra, avslöja eller utreda tullbrott eller för att avvärja en fara som hotar liv eller hälsa. Andra meningen i momentet ändras inte. De föreslagna ändringarna motsvarar delvis de ändringar som föreslås i 4 kap. 3 § 2 mom. i polislagen. Bakgrunden till de föreslagna ändringarna är behovet av att göra det möjligt för Tullen att i akuta farliga situationer utreda identiteten hos den eller de personer som orsakar fara eller som är i fara och att lokalisera personen eller personerna i fråga. Bakgrunden till ändringarna är även, liksom i fråga om motsvarande ändringar som föreslås i polislagen, förändringar i förundersökningsmyndigheternas omvärld och i synnerhet digitaliseringen av samhället och den därmed anslutna tekniska utvecklingen, till följd av vilka de gällande bestämmelserna inte längre till alla delar motsvarar förundersökningsmyndigheternas praktiska behov. Till dessa delar gäller i fråga om de ändringar som föreslås i lagen om brottsbekämpning inom Tullen (kommunikationsförmedlare eller tillhandahållare av informationssamhällets tjänster) samma motivering som i fråga om förslaget till ändring av 4 kap. 3 § 2 mom. i polislagen.

Tullen ska liksom i nuläget ha rätt att få kontaktuppgifter för teleadresser som inte är upptagna i en offentlig katalog eller information som specificerar en teleadress eller teleterminalutrustning. Dessutom ska det av paragrafen i fortsättningen klart framgå att Tullen på motsvarande sätt som polisen har rätt att få uppgifter som behövs för att identifiera en tjänsts användare eller abonnenter. Med användare avses enligt 3 § 7 punkten i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation en fysisk person som i egenskap av abonnent eller annars använder kommunikationstjänster eller mervärdestjänster. Med abonnent avses enligt 3 § 30 punkten i den lagen en juridisk eller fysisk person som för något annat ändamål än televerksamhet har ingått avtal om leverans av kommunikationstjänster eller mervärdestjänster. Tullen kan med stöd av en begäran om information få sådan behövlig information som gör det möjligt att identifiera en användare eller abonnent. Genom tillägget förtydligas nuläget och i praktiken är det fråga om motsvarande information som Tullen får redan med stöd av de gällande bestämmelserna. Ändringen motsvarar den motsvarande ändring som föreslås i 4 kap. 3 § 2 mom. i polislagen och på de ändringar som föreslås i lagen om brottsbekämpning inom Tullen tillämpas till dessa delar samma specialmotivering som i fråga om 4 kap. 3 § 2 mom. i polislagen vad gäller de uppgifter som behövs för att identifiera en tjänsts användare eller abonnenter.

Liksom polisen får inte heller Tullen genom en begäran om information enligt paragrafen de i 10 kap. 6 § i tvångsmedelslagen och 3 kap. 4 § i lagen om brottsbekämpning inom Tullen avsedda uppgifter som omfattas av definitionen av förmedlingsuppgifter, utan endast information som behövs för att identifiera en användare. Enligt 10 kap. 6 § i tvångsmedelslagen och 3 kap. 4 § i lagen om brottsbekämpning inom Tullen avses i dessa lagar med förmedlingsuppgifter sådana uppgifter om ett meddelande som kan förknippas med en i 3 § 7

punkten i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation avsedd användare eller med en i 30 punkten i den paragrafen avsedd abonnent och som behandlas i kommunikationsnäten för att överföra, distribuera eller tillhandahålla meddelanden. För att befogenheter som gäller teleavlyssning och teleövervakning ska kunna utövas, ska det enligt ovannämnda bestämmelser vara fråga om uppgifter om ett meddelande. Till exempel inloggning i en nättjänst ska inte betraktas som sådant sändande av meddelanden som avses i de bestämmelser om teleavlyssning och teleövervakning som finns i tvångsmedelslagen. När det gäller information som behövs för att identifiera en användare eller abonnent är det inte fråga om information om ett meddelandes innehåll eller förmedlingsuppgifter eller inhämtande av lokaliseringsdata, och genom en begäran om information enligt 4 kap. 3 § 2 mom. i polislagen kan förutsättningarna för utövande av andra befogenheter inte kringgås.

Liksom polisen kan inte heller Tullen med stöd av paragrafen få information om sådana förmedlingsuppgifter om ett meddelande som avses i 10 kap. 6 § i tvångsmedelslagen och 3 kap. 4 § i lagen om brottsbekämpning inom Tullen eller information om innehållet i kommunikation eller om dess andra parter. För att inhämta denna information kan Tullen använda teleövervakning eller teleavlyssning enligt tvångsmedelslagen eller lagen om brottsbekämpning inom Tullen när de förutsättningar som anges i lagen uppfylls. Bestämmelser om befogenheterna för teleövervakning och teleavlyssning finns i 10 kap. 3 och 6 § i tvångsmedelslagen (806/2011) och i 3 kap. 4 § i lagen om brottsbekämpning inom Tullen.

Begäran enligt 1 och 2 mom. gäller ett teleföretags kunduppgifter eller de uppgifter som företaget lagrar för sina egna ändamål. Information som behövs för att identifiera en användare är ofta nödvändig för att teletvångsmedel ska kunna riktas mot en viss person. En begäran om information enligt paragrafen kan inte gälla sådana uppgifter som ett teleföretag lagrar med stöd av 157 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation, om inte det brott som utreds uppfyller förutsättningarna för teleövervakning. Sökningar i uppgifter som omfattas av lagringsskyldigheten begränsas av 157 § 1 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation, i vilket det hänvisas till brott som avses i 10 kap. 6 § 2 mom. i tvångsmedelslagen. I en situation där en begäran om information inte kan riktas till uppgifter som omfattas av lagringsskyldigheten, riktas begäran till de uppgifter som teleföretaget behandlar på någon annan grund.

14 a §. Rätt att få information av social- och hälsovården. Paragrafen är ny jämfört med den gällande lagen. I paragrafen föreskrivs det om Tullens rätt att få information om en persons närvaro i lokalerna hos en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster under en viss tid och om personens identitet. Genom bestämmelsen dels förtydligas nuläget, dels görs det möjligt för Tullen att få information i vissa situationer där det inte är möjligt att få information med stöd av de gällande bestämmelserna.

Enligt vedertagen tolkning är redan information om att en person har varit patient vid en verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården en sådan i 24 § 1 mom. 25 punkten i offentlighetslagen avsedd uppgift om en persons hälsotillstånd eller hälsovård denne har erhållit som enligt den paragrafen är sekretessbelagd. Till exempel polisen har med stöd av sin rätt att få information enligt 4 kap. 2 § i polislagen inte kunnat få information om en persons närvaro i en verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården vid utredning av andra än de allvarligaste brotten, eftersom sådan information i egenskap av information inom en konfidentiell vårdrelation har ansetts höra till tillämpningsområdet för förbudet att vittna för yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården enligt 17 kap. 14 § i rättegångsbalken.

Högsta förvaltningsdomstolen har i sitt avgörande HFD 2025:11 ansett det vara uppenbart att förbudet att vittna inte är avsett att tillämpas i så stor utsträckning att information om vilken

vårdrelation som helst är en sådan känslig uppgift om en persons hälsotillstånd som avses i rättegångsbalken. Enligt högsta förvaltningsdomstolen ska det från fall till fall bedömas också hur känslig informationen om en vårdrelation är i och med att det är fråga om uppgifter om en persons hälsotillstånd.

Även uppgifter om en klient hos socialvården är sekretessbelagda med stöd av 24 § 1 mom. 25 punkten i offentlighetslagen. Uppgifter om en klient hos socialvården omfattas inte av förbudet att vittna för yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården enligt rättegångsbalken. Skyddet för konfidentialiteten i en klientrelation inom socialvården utgörs i huvudsak av bestämmelserna i kunduppgiftslagen.

I paragrafen föreskrivs det om Tullens rätt att trots sekretessbestämmelserna av en tjänstetillhandahållare som avses i kunduppgiftslagen eller av en person som utför tjänstetillhandahållarens uppgifter få information om en persons närvaro i lokalerna hos en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster under en viss tid och information om personens identitet. Uppgifter ska begäras av en anhållningsberättigad tullman. Tullen har rätt att få uppgifter, om de är nödvändiga för att avslöja och utreda ett tullbrott för vilket det strängaste straffet enligt lag är fängelse i minst två år. Vad som avses med tillhandahållare av tjänster och tjänstetillhandahållares lokaler beskrivs i specialmotiveringen till 4 kap. 5 § i polislagen. För Tullen är det nödvändigt att få information till exempel för förundersökning och användning av tvångsmedel i anslutning till den. Som en exempelsituation kan nämnas bland annat när man försöker nå en person genom att kräva personens närvaro till exempel vid husrannsakan, vid åtgärder i samband med beslag samt vid delgivning av olika beslut och avgöranden. Tullens rätt att få information kan vara viktig också med tanke på en persons rättsskydd. Ett exempel på beslut som ska delges är beslut om husrannsakan och den därmed anslutna närvarorätten. En person har rätt att söka ändring i husrannsakan och även i andra beslut, till exempel i anslutning till beslag. Vid förundersökning kan det finnas ett nödvändigt behov av att få kännedom om en persons vistelseort och bekräftelse på personens identitet när den brottsmisstänkte har försvunnit och man försöker nå honom eller henne eller när man försöker kontrollera om det som den brottsmisstänkte berättat är sant.

Sådana nödvändiga informationsbehov kan finnas i flera brott som utreds av förundersökningsmyndigheterna, också Tullen, och som ett exempel på sådana brott kan lyftas fram narkotikabrott som undersöks som tullbrott och även nya brott som gäller sanktioner i vilka export av läkemedel och medicinska produkter har en mycket betydande roll och det är nödvändigt att Tullen får uppgifter. När det gäller bland annat Subutex som används i substitutionsbehandling vid opioidberoende och motsvarande narkotiska läkemedelssubstanser försöker aktörerna få in dem i landet genom att dessa läkemedel och medicinska produkter kamoufleras på olika sätt som åtgärder och varupartier som har anknytning till hälso- och sjukvård och medicinering. Tullen bör i dessa situationer ha rätt att få heltäckande information för att man på ett tillförlitligt sätt ska kunna utreda importens eller exportens laglighet. Dessutom kan det som ett exempel konstateras att personer som smugglar narkotiska ämnen inuti kroppen kan tas in på sjukhus antingen genom myndighetsåtgärder eller på eget initiativ så länge som de främmande föremålen befinner sig inuti den misstänktes kropp. Det är ofta fråga om situation där tvångsmedel används, men samtidigt också om en vårdrelation mellan sjukhuset och den misstänkte personen. Hindren för Tullens tillgång till information kan i dessa fall leda till ohållbara och till och med farliga situationer.

Enligt 1 kap. 2 § 1 mom. i lagen om brottsbekämpning inom Tullen avses med tullbrott brott som innebär överträdelse av en sådan bestämmelse i tullagen eller någon annan lag vars iakttagande Tullen ska övervaka eller som Tullen ska verkställa, mot tullman riktat hindrande av tjänsteman enligt 16 kap. 3 § och tredska mot tullman enligt 16 kap. 4 b § i strafflagen

(39/1889), olaga befattningstagande med infört gods enligt 46 kap. 6 och 6 a § i strafflagen, eller sådant brott i vilket ingår import, export eller transitering genom Finland av egendom.

Rätt att få information av social- och hälsovården är på ovannämnda grunder viktig för Tullen till exempel i fråga om narkotikabrott (50 kap. 1 och 2 § i strafflagen), smuggling (46 kap. 4 § i strafflagen), grovt tullredovisningsbrott (46 kap. 8 § i strafflagen), sanktionsbrott och grovt sanktionsbrott (46 kap. 3 a och 3 b § i strafflagen) som betraktas som tullbrott. Inte heller i fråga om brott som undersöks av Tullen begås gärningen i sig i lokalerna hos en tillhandahållare av social- eller hälsovårdstjänster, men trots det är intresset att utreda brotten i dessa fall betydande med tanke på det allmänna intresset. Det är därför motiverat att också Tullen kan få information om att en person som misstänks för tullbrott befinner sig i lokalerna hos en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster och om personens identitet.

Med stöd av paragrafen kan Tullen av en tjänstetillhandahållare begära information om huruvida en viss person vid en angiven tidpunkt har befunnit sig i vissa av tjänstetillhandahållarens lokaler. Tullen kan begära information också om identiteten hos en person som befunnit sig i eller befinner sig i lokalerna i situationer där Tullen redan känner till personens närvaro, men det råder oklarhet om personens identitet. Utöver personens namn kan Tullen få den ytterligare information som behövs för att säkerställa en persons identitet, till exempel födelsedatum eller personbeteckning. Med person avses en person som befinner sig eller har befunnit sig i lokalerna oberoende av om personen befinner sig i lokalerna som kund inom social- och hälsovården eller i något annat syfte. Den gällande lagen hindrar inte i sig att uppgifter om andra personer än de kunder som avses i kunduppgiftslagen lämnas ut till Tullen, eftersom andra personer inte är i en vård- eller kundrelation inom social- och hälsovården och således inte omfattas av vård- eller kundrelationens konfidentialitet.

Tullens begäran ska gälla en viss tidpunkt och tidpunkten ska avgränsas på ett rimligt sätt, till exempel till en viss dag eller någon annan kort tidsperiod. Tidpunkten ska vara en enskild tidpunkt och begäran kan inte gälla till exempel en persons hela besökshistoria inom social- och hälsovården, eftersom sådan information i onödigt stor utsträckning avslöjar känsliga uppgifter som hör till personens privatliv. Även enbart information till exempel om att en person befinner sig på en viss sjukhusavdelning kan innehålla uppgifter som avslöjar känsliga uppgifter om personens hälsotillstånd enligt 17 kap. 14 § i rättegångsbalken (se HFD 2025:11). Den nya paragrafen möjliggör att information om närvaro och identitet lämnas ut till Tullen också i dessa situationer.

Med beaktande av att principen om konfidentialitet accentueras inom social- och hälsovården, definieras i paragrafen noggrant de användningsändamål för vilka information kan fås. Rätten att få information ska också i fråga om Tullen vara bunden även till vad som är nödvändigt med tanke på användningsändamålet. Enligt paragrafen har Tullen rätt att få de uppgifter som avses i paragrafen, om de är nödvändiga för att avslöja eller utreda ett tullbrott för vilket det strängaste straffet enligt lag är fängelse i minst två år. Kravet på nödvändighet innebär att tröskeln för utlämnande av uppgifter är hög. Kravet på att informationen är nödvändig med tanke på användningsändamålet förutsätter att det för att avslöja eller utreda ett brott inte kan användas ett medel som ingriper mindre i de grundläggande fri- och rättigheterna. Den nya 14 a § i lagen om brottsbekämpning inom Tullen motsvarar delvis den nya 4 kap. 5 § som föreslås i polislagen.

4 kap. **Tystnadsplikt, tystnadsrätt och utlämnande av information**

Kapitlets rubrik ändras så att den motsvarar innehållet i kapitlet.

2 §. Utlämnande av uppgifter. Paragrafens rubrik ändras så att den motsvarar den nya formuleringen i paragrafen. I paragrafen föreskrivs det om utlämnande i enskilda fall av information som Tullen innehar. Bestämmelser om utlämnande av personuppgifter finns dessutom i Tullens personuppgiftslag. Vid utlämnande enligt Tullens personuppgiftslag är utlämnandet av personuppgifter i princip regelbundet återkommande och sker eventuellt via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse, medan bestämmelserna i 4 kap. 2 § i lagen om brottsbekämpning inom Tullen ska tillämpas på utlämnande av personuppgifter i enskilda fall på motsvarande sätt som i nuläget. Personuppgifter i Tullens register får lämnas ut endast under de förutsättningar som anges i den allmänna dataskyddslagstiftningen. På utlämnande av information tillämpas enligt ändamålet med behandlingen antingen dataskyddslagen avseende brottmål eller den allmänna dataskyddsförordningen och den kompletterande dataskyddslagen. Om den information som lämnas ut med stöd av 4 kap. 2 § i lagen om brottsbekämpning inom Tullen innehåller personuppgifter, ska utöver den allmänna dataskyddslagstiftningen beaktas också bestämmelserna i Tullens personuppgiftslag, särskilt lagens 1 kap. 4 § om behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. Enligt nämnda 4 § får Tullen behandla uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter endast om behandlingen är nödvändig med hänsyn till ändamålet med behandlingen. Vid utlämnandet ska också iakttas de begränsningar som i lag ställs på de tillåtna ändamålen med behandlingen av informationen.

Enligt 1 mom. får Tullen trots sekretessbestämmelserna lämna ut andra uppgifter än de som avses i 1 § 1 mom., om utlämnandet av uppgifterna behövs i enskilda fall på grund av en uppgift som ankommer på Tullen, någon annan myndighet eller den som sköter ett offentligt uppdrag. Dessutom får Tullen lämna ut uppgifter till andra myndigheter och den som sköter ett offentligt uppdrag, om det är nödvändigt eller på grund av ett viktigt allmänt eller enskilt intresse. I momentet föreskrivs det inte längre enbart om undantag från tystnadsplikten, utan om Tullens uttryckliga rätt att lämna ut information trots sekretessbestämmelserna. Den föreslagna ändringen motsvarar den ändring som föreslås i 7 kap. 2 § i polislagen och motiveringen är densamma.

Av momentet framgår tydligare än tidigare grunden för utlämnande av information som avses i bestämmelsen och att utlämnande är tillåtet oberoende av sekretessbestämmelserna. I rättspraxis har den gällande ordalydelsen inte ansetts utgöra en grund för utlämnande av information, även om lagstiftaren har avsett detta. Ordalydelsen i momentet preciseras också så att det av bestämmelsen tydligt framgår att det med stöd av bestämmelsen i fråga är möjligt att lämna ut information på grund av en uppgift som ankommer på Tullen, någon annan myndighet eller den som sköter ett offentligt uppdrag, när det är nödvändigt. I momentet tas dessutom in en möjlighet att lämna ut information på grund av ett viktigt allmänt eller enskilt intresse. Ett viktigt allmänt intresse kan hänföra sig till exempelvis bekämpning av allvarlig och organiserad brottslighet och skydd av samhället mot kriminella sammanslutningars verksamhet eller påverkan. Det kan däremot handla om ett viktigt enskilt intresse i olika situationer som gäller samarbete mellan flera myndigheter.

Genom ändringarna förbättras Tullens möjligheter att lämna ut information till exempel i situationer med administrativ brottsbekämpning. Med administrativ brottsbekämpning avses samarbete mellan myndigheter och andra aktörer inom den offentliga sektorn och åtgärder genom vilka organiserad brottslighet förebyggs och bekämpas. I myndighetsförfarandena är det av största vikt att identifiera eventuella kopplingar till organiserad brottslighet i anslutning till ett ärende, vilket förutsätter tillräcklig kännedom om organiserad brottslighets verksamhet. Detta i sin tur förutsätter informationsutbyte mellan myndigheterna. Tullen är en viktig myndighet vid bekämpning av organiserad brottslighet inom sitt eget verksamhetsområde.

Formuleringen i paragrafens 2 *mom.* ändras på motsvarande sätt som i 1 *mom.* Tullen får trots sekretessbestämmelserna lämna ut andra än i 1 § 1 *mom.* avsedda uppgifter som i enskilda fall av vägande skäl behövs i de situationer som räknas upp i momentet. Det i momentet använda uttrycket ”för att trygga statens säkerhet”, ändras till formen ”för att skydda den nationella säkerheten”, vilken nuförtiden i allmänhet används i samma syfte. Avsikten med ändringen är inte att ändra nuläget. Till förteckningen över situationer som nämns i momentet fogas skydd av något annat viktigt allmänt eller enskilt intresse. Även här kan på motsvarande sätt som i 1 *mom.* skydd av ett viktigt allmänt intresse hänföra sig till exempelvis bekämpning av allvarlig och organiserad brottslighet och skydd av samhället mot kriminella sammanslutningars verksamhet eller påverkan. Det kan även finnas vägande skäl för att lämna ut sekretessbelagda uppgifter för att skydda ett viktigt enskilt intresse till exempel när utlämnandet av information kan förhindra ett allvarligt brott.

Till paragrafen fogas ett nytt 3 *mom.* enligt vilket Tullen trots sekretessbestämmelserna får lämna ut uppgifter till en kritisk aktör som avses i lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft eller en aktör som avses i 3 § i cybersäkerhetslagen, om utlämnandet av uppgifterna behövs för att utföra ett uppdrag som gäller skydd av den kritiska infrastrukturen eller stärkande av samhällets motståndskraft och som ankommer på Tullen eller den kritiska aktören i fråga. Tullen får med stöd av detta moment lämna ut uppgifter till aktörer med anknytning till kritisk infrastruktur, med en lägre tröskel än enligt 2 *mom.* I den förändrade säkerhetspolitiska omgivningen är det viktigt att också Tullen och de ovannämnda kritiska aktörerna (bland annat hamnarna) kan samarbeta sinsemellan för att trygga säkerheten i samhället och skydda den kritiska infrastrukturen.

Genom lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft har CER-direktivet genomförts. CER-direktivets tillämpningsområde omfattar elva sektorer och de är energi, transport, bankverksamhet, finansmarknadsinfrastruktur, hälso- och sjukvård, dricksvatten, avloppsvatten, digital infrastruktur, offentlig förvaltning, rymden samt produktion, bearbetning och distribution av livsmedel. Enligt 4 § 3 punkten i lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft avses med kritisk infrastruktur en tillgång, en anläggning, utrustning, ett nätverk eller ett system, eller en del av en tillgång, en anläggning, utrustning, ett nätverk eller ett system, som krävs för tillhandahållandet av en samhällsviktig tjänst. Med samhällsviktig tjänst avses för sin del en tjänst som är avgörande för att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner, ekonomisk verksamhet, folkhälsa och allmän säkerhet, eller miljön (4 § 2 punkten). Lagen innehåller också bestämmelser om identifiering av kritiska aktörer. Ett ärende som gäller identifiering av en kritisk aktör ska avgöras av det ministerium till vars ansvarsområde den aktuella aktören hör.

Genom cybersäkerhetslagen har för sin del NIS 2-direktivet genomförts. De aktörer som den lagen tillämpas på anges i 3 §. I 41 § i cybersäkerhetslagen sägs det att tillsynsmyndigheten för i fråga om sitt tillsynsområde en förteckning över aktörerna. Med stöd av 4 kap. 2 § 3 *mom.* i lagen om brottsbekämpning inom Tullen får information lämnas ut också till ovannämnda aktörer. Möjligheten att lämna ut information också till dessa aktörer för att utföra ett uppdrag som gäller skydd av den kritiska infrastrukturen eller stärkande av samhällets motståndskraft är viktig, eftersom informations- och kommunikationstekniken och de därmed anslutna tjänsterna utgör en central del av det moderna samhället och dess kritiska infrastruktur.

Till paragrafen fogas också ett nytt 4 *mom.* i vilket det sägs att de uppgifter som avses i 1–3 *mom.* kan lämnas ut på begäran och på eget initiativ. Särskilt i samband med brottsbekämpning kan det uppstå situationer där en myndighet för att förhindra ett brott måste förmedla information på eget initiativ till en annan myndighet. Detsamma gäller också i övrigt utlämnande av information för utförande av uppdrag som ankommer på en annan myndighet.

Utlämnande av information på eget initiativ kan gälla till exempel Tullens samarbete med en annan myndighet eller mer allmänt situationer där Tullen gör iakttagelser i ett ärende som hör till en annan myndighets lagstadgade uppgifter och behörighet. En annan myndighet vet inte alltid att Tullen kan ha sådan information som är väsentlig med tanke på myndighetens uppgifter, och av denna anledning begärs information inte alltid av Tullen. Vid utlämnande av information på eget initiativ är den myndighet som lämnar ut information tvungen att bedöma om informationen behövs med tanke på den mottagande myndighetens uppgifter. Tullens möjlighet att lämna ut information med stöd av 4 kap. 2 § i lagen om brottsbekämpning inom Tullen begränsas inte av vad som i någon annan lag föreskrivs om andra myndigheters rätt att få information, men den myndighet som tar emot informationen ska ha lagstadgad rätt att behandla den information som lämnas ut. Genom utlämnande av information på eget initiativ kan inte exempelvis ett förfarande som föreskrivs någon annanstans i lagstiftningen ersättas, såsom ett förfarande enligt säkerhetsutredningslagen eller ett remissförfarande enligt någon annan lag. Tullen kan vid behov utifrån prövning från fall till fall exempelvis på eget initiativ till en utskökningsmyndighet lämna ut information om de tillgångar som innehas av en person som är föremål för en av Tullens åtgärder. Till denna del bör det dock i fråga om Tullen beaktas att Tullen inte har någon allmän behörighet att omhänderta eller beslagta de pengar som Tullen stöter på i sitt arbete, utan det ska alltid finnas en laglig grund för ett sådant förfarande, som i varje enskilt fall ska övervägas noggrant. Som exempel på samarbete mellan flera myndigheter, där möjligheten att Tullen lämnar ut information på eget initiativ är av stor betydelse, kan nämnas bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet samt administrativ brottsbekämpning. Tullen kan lämna ut information på eget initiativ också till privata aktörer i de situationer som avses i 2 och 3 mom.

7.6 Lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen

16 §. *Tullens rätt att få uppgifter ur vissa register och informationssystem. I 1 mom. stryks vad som föreskrivs om sättet att få information, det vill säga i momentet föreskrivs inte längre om rätt att få information genom en teknisk anslutning eller som en datamängd. Sådana bestämmelser om sättet att lämna ut information har blivit onödiga i och med att informationshanteringslagen trädde i kraft. Informationshanteringslagen tillämpas som en allmän lag när uppgifter fås via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse. Enligt 22 § i informationshanteringslagen ska myndigheterna genomföra regelbundet återkommande och standardiserad elektronisk överföring av information mellan informationssystem via tekniska gränssnitt, om den mottagande myndigheten enligt lag har rätt till informationen. Regelbundet återkommande och standardiserad elektronisk överföring av information kan genomföras på något annat sätt, om det inte är tekniskt eller ekonomiskt ändamålsenligt att genomföra eller använda ett tekniskt gränssnitt. En myndighet kan också i andra situationer öppna ett tekniskt gränssnitt för en myndighet som har rätt till information. Det föreskrivs särskilt om överföring av handlingar och information på annat sätt. Enligt 23 § i informationshanteringslagen kan en myndighet öppna en elektronisk förbindelse till en annan myndighet till sådan information i ett informationslager som den mottagande myndigheten har rätt att få tillgång till. I 16 § 1 mom. i Tullens personuppgiftslag föreskrivs det om Tullens rätt att få uppgifter också ur vissa privata aktörers register. I fråga om dessa är det även i fortsättningen möjligt att överföra uppgifter elektroniskt på det sätt som avtalas om tillvägagångssättet med den personuppgiftsansvarige. Bestämmelserna förpliktar dock inte till att öppna tekniska gränssnitt. De föreslagna ändringarna motsvarar i tillämpliga delar de ändringar som föreslås i 16 § i polisens personuppgiftslag.*

Det inledande stycket i 1 mom. ändras också så att i momentet används i stället för begreppet personregister i fortsättningen begreppet register som används i den allmänna dataskyddslagstiftningen. Det är till denna del fråga om en teknisk ändring.

I 1 mom. *10 punkten* görs en teknisk ändring där det beaktas att lagen om justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem (372/2010) har upphävts genom lagen om justitieförvaltningens nationella informationsresurs (955/2020).

Paragrafens 1 mom. *14 punkt* ändras så att formuleringen ”av teleföretag” ersätts med formuleringen ”av kommunikationsförmedlare”. Genom den terminologiska ändringen beaktas de ändringar som gjorts i 10 kap. 6 § i tvångsmedelslagen och i 3 kap. 4 och 60 § i lagen om brottsbekämpning inom Tullen genom lagarna 452/2023 och 120/2024.

I 2 mom. föreskrivs på motsvarande sätt som i nuläget om att uppgifterna ska fås avgiftsfritt. I momentet tas det in ett omnämnande av att Tullen har rätt att få de uppgifter som avses i 1 mom. utan dröjsmål.

Paragrafens 3 mom. upphävs som onödigt.

17 §. *Uppgifter som andra myndigheter lämnar ut till Tullen genom registrering via direkt anslutning.* Även om bestämmelserna om sättet att lämna ut information i och med ikraftträdande av informationshanteringslagen i huvudsak kan slopas, har det bedömts att bestämmelsen om utlämnande av personuppgifter till Tullen genom registrering via direkt anslutning ännu behövs också i fråga om Tullen, eftersom bestämmelserna om tekniska gränssnitt och elektroniska förbindelser i informationshanteringslagen och sätten att lämna ut information enligt 16 § i offentlighetslagen inte täcker de situationer som avses i paragrafen. Omnämmandet av utlämnande av uppgifter för registrering som en datamängd stryks som onödigt. De föreslagna ändringarna motsvarar i tillämpliga delar de ändringar som föreslås i 17 § i polisens personuppgiftslag.

I det inledande stycket i 1 mom. används i fortsättningen i stället för begreppet personregister begreppet register som används i den allmänna dataskyddslagstiftningen. Det är fråga om en ändring av teknisk natur.

Paragrafens 2 mom. upphävs som onödigt.

20 §. *Utlämnande av personuppgifter till en annan behörig myndighet som avses i dataskyddslagen avseende brottmål.* På motsvarande sätt som ovan i 16 § slopas i paragrafens 1 mom. vad som föreskrivs om sättet att lämna ut uppgifter, vilket har blivit onödigt i och med ikraftträdandet av informationshanteringslagen. Momentet preciseras så att det är möjligt att lämna ut uppgifter både på begäran och på eget initiativ. Genom preciseringen ändras inte nuläget. De föreslagna ändringarna motsvarar i tillämpliga delar de ändringar som föreslås i 21 § i polisens personuppgiftslag.

21 §. *Övrigt utlämnande av personuppgifter till myndigheter.* På motsvarande sätt som ovan i 16 och 20 § slopas i paragrafens 1 mom. vad som föreskrivs om sättet att lämna ut uppgifter, vilket har blivit onödigt i och med ikraftträdandet av informationshanteringslagen. Momentet preciseras så att det är möjligt att lämna ut uppgifter både på begäran och på eget initiativ. Genom preciseringen ändras inte nuläget. De föreslagna ändringarna motsvarar i tillämpliga delar de ändringar som föreslås i 22 § i polisens personuppgiftslag.

I början av 1 mom. tas det in ett omnämnande av att uppgifter får lämnas ut med stöd av momentet utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag. Genom tillägget förtydligas det att bestämmelser om Tullens möjlighet att lämna ut uppgifter till andra myndigheter finns också annanstans i lagstiftningen, och att förteckningen i 1 mom. inte är uttömmande och inte begränsar tillämpningen av de bestämmelser om utlämnande av och rätt att få uppgifter som

finns någon annanstans i lag. I det nämnda momentet är det fråga om situationer där utlämnandet av personuppgifter i regel är regelbundet återkommande, medan bestämmelserna i 4 kap. i lagen om brottsbekämpning inom Tullen tillämpas på utlämnande av personuppgifter i enskilda fall på motsvarande sätt som i nuläget.

Punkten i slutet av 1 mom. *16 punkten* ändras till ett semikolon i den finska versionen och till ett kommatecken i den svenska versionen, eftersom en ny 17 punkt fogas till förteckningen.

Till 1 mom. fogas en ny *17 punkt* i vilken det föreskrivs om utlämnande av uppgifter till Institutet för hälsa och välfärd för genomförande av kliniska provningar samt för skötseln av uppgifter som hänför sig till rättsmedicin. Dessa uppgifter lämnas i nuläget ut med stöd av 21 § 2 mom. i Tullens personuppgiftslag, och separata avtal om utlämnande av uppgifter har ingåtts mellan Institutet för hälsa och välfärd och Tullen. Det föreslås att det ovannämnda 21 § 2 mom. upphävs, vilket innebär att det är behövligt att föreskriva om utlämnande uttryckligen i 1 mom. Förundersökning har ett nära samband med rättsmedicinska undersökningar av i synnerhet brottsmisstänkta eller andra parter, och utlämnandet av uppgifter till Institutet för hälsa och välfärd är därför regelbundet återkommande. För Tullens del är den vanligaste undersökningen i anslutning till förundersökning undersökning, som det har ingåtts ett avtal om mellan Institutet för hälsa och välfärd och Tullen, av en person som misstänks för smuggling av narkotika eller andra produkter som omfattas av förbud eller begränsningar. Förslaget förtydligar och stärker bestämmelserna om informationsutbytet mellan Tullen och Institutet för hälsa och välfärd. En uttrycklig bestämmelse om utlämnande av uppgifter till Institutet för hälsa och välfärd stärker också kraven på laglig behandling enligt artikel 6 i den allmänna dataskyddsförordningen och 4 § i dataskyddslagen avseende brottmål.

Ansvar för att ordna kliniska rättsmedicinska forsknings- och provtagnings tjänster och lämnande av handräckning till en undersökande eller övervakande myndighet ankommer på välfärdsområdena med stöd av lagen om ordnande av social- och hälsovård och hälso- och sjukvårdslagen, samt med stöd av tullagen på Tullen i fråga om de uppgifter som ankommer på den. Institutet för hälsa och välfärd och välfärdsområdena har avtalat om att välfärdsområdena av Institutet för hälsa och välfärd köper de kliniska rättsmedicinska undersökningar som omfattas av deras lagstadgade skyldighet att ge handräckning. Enligt 2 § 2 mom. i lagen om Institutet för hälsa och välfärd kan Institutet för hälsa och välfärd producera rättsmedicinska tjänster då sådan verksamhet direkt anknyter till dess forsknings-, expert- och utvecklingsverksamhet. Dessutom har Institutet för hälsa och välfärd enligt 12 b § i lagen om utredande av dödsorsak ansvaret för den rättsmedicinska obduktionsverksamheten.

Paragrafens 2 mom. upphävs. I det gällande 2 mom. föreskrivs det om Tullens rätt att av grundad anledning trots sekretessbestämmelserna genom en teknisk anslutning eller som en datamängd till en myndighet lämna ut personuppgifter som är nödvändiga för utförande av en uppgift som i lag föreskrivits för myndigheten också i andra situationer än de som räknas upp i 1 mom. När de bestämmelser om sättet att lämna ut information som finns i Tullens personuppgiftslag och som överlappar den allmänna lagstiftningen slopas, blir momentet i fråga onödigt. I nuläget har information med stöd av momentet i fråga lämnats ut till Institutet för hälsa och välfärd, och det ska i fortsättningen föreskrivas om utlämnande av information till Institutet i 1 mom. I enlighet med informationshanteringslagen kan tekniska gränssnitt och elektroniska förbindelser utnyttjas också om det någon annanstans i lagstiftningen föreskrivs om att en annan myndighet har rätt att få information som Tullen innehar.

Paragrafens 3 mom. upphävs. I det gällande 3 mom. sägs det att innan personuppgifter lämnas ut ska mottagaren av uppgifterna för den personuppgiftsansvarige lägga fram en tillförlitlig utredning om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt. Syftet med momentet har varit att

säkerställa skyddet av uppgifterna i samband med utlämnande av uppgifter genom en teknisk anslutning eller som en datamängd. Bestämmelser om utlämnande av uppgifter via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse, om de därmed anslutna förutsättningarna och om informationssäkerhet finns i informationshanteringslagen. Dessutom ska de bestämmelser som föreslås i 22 § i fortsättningen inte vara bundna till något visst sätt att lämna ut uppgifter.

Paragrafens 4 mom. upphävs som onödigt, eftersom bestämmelserna överlappar den allmänna dataskyddslagstiftningen.

26 §. Beslut om utlämnande av uppgifter. De föreslagna ändringarna motsvarar i tillämpliga delar de ändringar som föreslås i 32 § i polisens personuppgiftslag. I 1 mom. sägs det att beslut om rätten att lämna ut uppgifter ur Tullens register via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse samt om rätten för myndigheter som avses i 3 kap. i Tullens personuppgiftslag att lämna ut uppgifter till Tullens informationssystem via ett tekniskt gränssnitt eller genom registrering via direkt anslutning fattas av den personuppgiftsansvarige eller av en sådan verksamhetsenhet inom Tullen som den personuppgiftsansvarige har förordnat till uppgiften. Momentet motsvarar de gällande bestämmelserna, men ändras så att det motsvarar terminologin i informationshanteringslagen. Begreppen teknisk anslutning och datamängd ersätts med begreppen tekniskt gränssnitt och elektronisk förbindelse. I momentet används dessutom i stället för begreppet personregister begreppet register i enlighet med den allmänna dataskyddslagstiftningen. Det är fråga om ändringar av teknisk natur.

Avtal om utlämnande av uppgifter via ett tekniskt gränssnitt ska således liksom i nuläget alltid ingås särskilt mellan den personuppgiftsansvarige och den som lämnar ut eller tar emot uppgifter. Bestämmelserna i 4 kap. i Tullens personuppgiftslag medför på så sätt inte i sig exempelvis rätt för en mottagare att få Tullens personuppgifter via ett tekniskt gränssnitt utan ett särskilt beslut. Den personuppgiftsansvarige kan i varje enskilt fall separat bedöma om det är motiverat att öppna ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse. Också i de fall när utlämnandet av uppgifter är regelbundet återkommande och standardiserat kan elektronisk överföring av information i enlighet med informationshanteringslagen genomföras på något annat sätt, om det inte är tekniskt eller ekonomiskt ändamålsenligt att genomföra eller använda ett tekniskt gränssnitt. Också informationshanteringslagen möjliggör detta.

Paragrafens 2 mom. kompletteras så att när beslut om utlämnande fattas ska i fråga om de uppgifter som lämnas ut utöver uppgifternas art också uppgifternas omfattning beaktas.

7.7 Lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten

112 §. Rätt att få information av privata eller offentliga sammanslutningar eller personer. Det föreslås att 1 mom. för det första ändras så att i momentet tas in rätt för Huvudstaben att av en privat eller offentlig sammanslutning eller person få information också för avslöjande av brott. Ursprungligen ingick rätt att få information även för avslöjande av brott i regeringens proposition om lagen (RP 82/2023 rd), men vid utskottsbehandlingen av propositionen konstaterade försvarsutskottet i sitt betänkande (FsUB 2/2024 rd) att grundlagsutskottet hade konstaterat att enligt polislagen kan information fås endast för förhindrande och utredning av brott. I de föreslagna bestämmelserna gällde i fråga om informationen dock kravet på nödvändighet i motsats till i polislagen. Enligt grundlagsutskottets uppfattning var motiveringen till den föreslagna rätten att få också information som är nödvändig för avslöjande av brott inte tillräcklig. Det var alltså ändamålsenligt att i bestämmelsen stryka omnämmandet av rätt att få information för avslöjande av brott. Försvarsutskottet föreslog att omnämmandet av rätt att få information för avslöjande av brott skulle strykas i 1 mom.

Huvudstaben ska enligt 93 § i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten på det militära försvarets område upptäcka, förhindra och avslöja olaglig militär underrättelseverksamhet samt sådana brott som annars kan hota försvaret, statsskicket och samhällsordningen eller rikets inre eller yttre säkerhet. Uppgiften är inte ny och den har länge traditionellt i enlighet med Huvudstabens arbetsordning hört till uppgifterna för den organisation som lyder under Huvudstabens underrättelseavdelning och som ansvarar för att förebygga och avslöja brott inom militärt kontraspionage. Huvudstaben ska enligt 88 § i samma lag dessutom vidta åtgärder för att avslöja militära brott. Före den reform av lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten som träder i kraft den 1 december 2025 hade uppgiften att avslöja militära brott inte ålagts någon aktör. Trots att polisen med stöd av sina allmänna befogenheter i anslutning till brottsbekämpning har möjlighet att även förhindra och avslöja militära brott ansågs det vara mer ändamålsenligt med tanke på myndigheternas resurser och genomförandet av brottsbekämpningsåtgärder att de olika uppgifterna och faserna i brottsbekämpningen inte i stor utsträckning är splittrade mellan olika myndigheter. Eftersom Huvudstaben har till uppgift att utreda militära brott, ansågs det att samma myndighet vid behov också kan avslöja och utreda ett brott som hör till samma helhet.

Med avslöjande av brott avses åtgärder som syftar till att klarlägga om det för inledande av förundersökning finns en i 3 kap. 3 § 1 mom. i förundersökningslagen avsedd grund, när det utifrån iakttagelser av en persons verksamhet eller utifrån annan information om en persons verksamhet kan antas att ett brott har begåtts. Syftet vid avslöjandet av brott är att få reda på sådana relevanta omständigheter om ett redan begånget brott som kan läggas till grund för att inleda förundersökning, såsom om element som ingår i brottsrekvisiten samt om gärningsmannen, gärningstidpunkten och gärningsplatsen. Det är sålunda inte fråga om brottsutredning eftersom förutsättningar för att inleda förundersökning saknas, men det är inte heller fråga om att förhindra brott, eftersom det antas att brottet redan har begåtts.

I den regeringsproposition som nu behandlas föreslås det att 4 kap. 3 § 1 mom. i polislagen ändras så att även polisen ska ha motsvarande rätt att få information också för avslöjande av brott. Tullen och Gränsbevakningsväsendet har redan motsvarande rätt att få information. Eftersom Huvudstaben enligt lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten har till uppgift att avslöja brott, är det för att dessa uppgifter ska kunna genomföras av största vikt att myndigheten har samma rätt att få information som myndigheten redan har i fråga om förhindrande och utredning av brott.

I 1 mom. tas dessutom in rätt för Huvudstaben att få information även för att avvärja en fara som hotar liv eller hälsa. Behovet av att få information kan bli aktuellt till exempel i en situation som avses i 188 § i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten, där en annan myndighet ber Huvudstaben vidta en åtgärd för att avvärja en fara. Behovet kan vara av betydelse i synnerhet i brådskande fall som avses i 2 mom., där Huvudstaben vidtar en åtgärd på eget initiativ. Målet kan vara att utreda identiteten hos en eller flera personer som orsakar fara eller som är i fara. Huvudstaben ska kunna begära information till exempel om ett nätmeddelandes IP-adress och med stöd av paragrafen vidare utreda uppgifter om den som använder IP-adressen. Tillgången till information i akuta farliga situationer gör det möjligt att också till exempel varna den som är i fara eller att reagera på något annat sätt i situationer där en persons liv eller hälsa bedöms vara i fara.

Verksamhet under undantagsförhållanden ställer dessutom krav som avviker från de normala förhållandena på Försvarmaktens egen verksamhet, men också på samarbetet mellan myndigheterna. De behöriga myndigheterna kan då bli tvungna att till exempel inom ramen för uppgifterna och befogenheterna göra en annan slags viktning eller prioritering inom respektive myndighets uppgiftsområde. Även behovet och betydelsen av lika rättigheter – och samtidigt

självfallet skyldigheter – i anslutning till myndigheternas rätt att få information och informationsutbyte ökar då avsevärt.

Det föreslås att det i 1 mom. tas in ett omnämnande av att information ska fås också för att nå en efterlyst person som ska anhållas, häktas eller gripas. I synnerhet under undantagsförhållanden är det nödvändigt att myndigheterna i bland annat de situationer som avses i 188 § i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten kan samarbeta smidigt och inte heller i situationer under normala förhållanden är det ändamålsenligt att alla ärenden överförs från Försvarsmakten till exempelvis polisen. Försvarsmakten kan vid behov begära att det ska utfärdas en efterlysning av en person och därefter utföra en aktiv sökning för att nå personen, till exempel genom att begära bankuppgifter. Dessutom är det ändamålsenligt att Försvarsmakten (Huvudstaben) i samband med en uppgiftsöverföring från en myndighet till en annan redan färdigt kan lämna den myndighet som sköter uppgiften så bra information som möjligt för skötseln av uppgiften.

Information kan på motsvarande sätt som enligt de gällande bestämmelserna fås trots att en sammanslutnings medlemmar, revisorer, verkställande direktör, styrelsemedlemmar eller arbetstagare är bundna av företags-, bank- eller försäkringshemlighet. Rätten att få information omfattas dock i alla ovan beskrivna situationer av kravet på nödvändighet. Det kan vara nödvändigt att få information till exempel i en situation där en myndighet planerar att använda hemliga metoder för inhämtande av information och vill försäkra sig om att användningen av dem från fall till fall kan riktas mot rätt målperson.

Paragrafens 2 mom. ändras så att föremål för Huvudstabens begäran om information i fortsättningen kan vara tillhandahållare av informationssamhällets tjänster i stället för sammanslutningsabonnenter som i nuläget nämns i bestämmelsen. Med informationssamhällets tjänster avses i 3 § 29 punkten i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation avsedda informationssamhällets tjänster såsom elektroniska tjänster som utförs på individuell begäran av en mottagare, på distans och vanligtvis mot ersättning. Med tillhandahållare av informationssamhällets tjänster avses på motsvarande sätt en tillhandahållare av tjänster som tillhandahåller informationssamhällets tjänster som avses i 3 § 29 punkten i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation. Sådana tillhandahållare kan vara till exempel tillhandahållare av molntjänster eller olika datacentraltjänster eller andra tillhandahållare av digital infrastruktur, såsom internetbaserade marknadsplatser eller sökmotorer, eller olika plattformar för sociala nätverkstjänster.

Information kan således lämnas ut till Huvudstaben för förhindrande, avslöjande och utredning av brott. Bakgrunden till de föreslagna ändringarna är förändringar i omvärlden, i synnerhet digitaliseringen av samhället och den därmed anslutna tekniska utvecklingen, till följd av vilka de gällande bestämmelserna inte längre till alla delar motsvarar de praktiska behoven. Den nya formuleringen omfattar ett större antal olika aktörer än tidigare samt alla olika aktörer som deltar i tillhandahållandet av en tjänst och av vilka Huvudstaben kan få information för utförande av sina uppdrag. I en servicekedja kan det ingå flera olika tillhandahållare av tjänster som har olika uppgifter och roll i tjänsteproduktionen, även om en tillhandahållare av tjänster inte i sig förmedlar kommunikationen.

Dessutom ändras 2 mom. så att det av momentet klart framgår att Huvudstaben har rätt att få uppgifter som behövs för att identifiera en tjänsts användare eller abonnenter. Med användare avses enligt 3 § 7 punkten i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation en fysisk person som i egenskap av abonnent eller annars använder kommunikationstjänster eller mervärdestjänster. Med abonnent avses enligt 3 § 30 punkten i den lagen en juridisk eller fysisk person som för något annat ändamål än televerksamhet har ingått avtal om leverans av

kommunikationstjänster eller mervärdestjänster. Huvudstaben kan med stöd av en begäran om information få sådan behövlig information som gör det möjligt att identifiera en användare eller abonnent.

Den i paragrafen fastställda rätten att få information gäller även i fortsättningen uppgifter som behövs för utförandet av ett brottsbekämpningsuppdrag vid Huvudstaben. Enligt 89 § i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten har Huvudstaben till uppgift att förhindra, avslöja och utreda bland annat brott som behandlas som ett militärt rättegångsärende eller i ett militärdisciplinförfarande. Till dessa brott hör enligt 2 § i militära rättegångslagen (326/1983) till exempel allvarliga brott mot liv och hälsa, såsom dråp, mord och dråp under förmildrande omständigheter. Huvudstaben svarar dessutom enligt 93 § i den förstnämnda lagen på det militära försvarets område för att upptäcka, förhindra och avslöja sådana brott som kan hota försvaret, statsskicket och samhällsordningen eller rikets inre eller yttre säkerhet. Sådana gärningar kan vara till exempel landsförräderibrott och högförräderibrott enligt 12 och 13 kap. i strafflagen.

Förvaltningsutskottet har i sitt betänkande FvUB 1/2024 rd samt i sina tidigare ställningstaganden (FvUU 37/2022 rd, FvUB 42/2022 rd, FvUB 3/2023 rd) ansett att det till exempel i fråga om hemliga metoder för inhämtande av information är motiverat att bestämmelserna revideras på ett enhetligt sätt och att innehållet i bestämmelserna är så lika som möjligt. Det är enligt utskottets uppfattning inte ändamålsenligt att det finns ogrundade skillnader i bestämmelser om i sak samma metoder. Exempelvis enhetliga bestämmelser om hemliga metoder för inhämtande av information är viktiga med tanke på ett fungerande myndighetssamarbete. Tydliga och konsekventa bestämmelser ökar inte bara effektiviteten i behandlingen utan också likabehandlingen av objekten. På motsvarande sätt bör det beaktas att bestämmelserna har samma innehåll också när det gäller olika brottsbekämpningsmyndigheters rätt att få information samt under vissa förutsättningar också när det gäller deras rätt att dela och förmedla den information de fått till andra myndigheter.

Paragrafens 4 mom. preciseras så att det är möjligt att få information utan dröjsmål.

7.8 Lagen om försvarsmakten

17 a §. Utlämnande av uppgifter. Det föreslås att en ny 17 a § om utlämnande av uppgifter fogas till lagen om försvarsmakten. Enligt 1 mom. får Försvarsmakten trots sekretessbestämmelserna på begäran eller på eget initiativ lämna ut uppgifter till en kritisk aktör som avses i lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft (310/2025) eller en aktör som avses i 3 § i cybersäkerhetslagen (124/2025), om utlämnandet av uppgifterna behövs för att utföra en uppgift som gäller skydd av den kritiska infrastrukturen eller stärkande av samhällets motståndskraft och som ankommer på Försvarsmakten eller den ovannämnda aktören.

Försvarsmakten kan med stöd av denna bestämmelse lämna ut uppgifter till aktörer som har anknytning till den kritiska infrastrukturen. I en föränderlig säkerhetspolitisk omgivning är det nödvändigt att Försvarsmakten och de kritiska aktörerna kan samarbeta smidigt för att trygga säkerheten i samhället. Ansvar för att skydda objekt och områden som ingår i kritisk infrastruktur ligger dock i första hand hos deras ägare och dem som är verksamma i objekten (RP 205/2024 rd, s. 33). Genom lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft har CER-direktivet genomförts. CER-direktivets tillämpningsområde omfattar elva sektorer och de är energi, transport, bankverksamhet, finansmarknadsinfrastruktur, hälso- och sjukvård, dricksvatten, avloppsvatten, digital infrastruktur, offentlig förvaltning, rymden samt produktion, bearbetning och distribution av

livsmedel. Enligt 4 § 3 punkten i lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft avses med kritisk infrastruktur en tillgång, en anläggning, utrustning, ett nätverk eller ett system, eller en del av en tillgång, en anläggning, utrustning, ett nätverk eller ett system, som krävs för tillhandahållandet av en samhällsviktig tjänst. Med samhällsviktig tjänst avses för sin del en tjänst som är avgörande för att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner, ekonomisk verksamhet, folkhälsa och allmän säkerhet, eller miljön (4 § 2 punkten). Lagen innehåller också bestämmelser om identifiering av kritiska aktörer. Ett ärende som gäller identifiering av en kritisk aktör ska avgöras av det ministerium till vars ansvarsområde den aktuella aktören hör.

Genom cybersäkerhetslagen har för sin del NIS 2-direktivet genomförts. De aktörer som den lagen tillämpas på anges i 3 §. I 41 § i cybersäkerhetslagen sägs det att tillsynsmyndigheten för i fråga om sitt tillsynsområde en förteckning över aktörerna. Med stöd av den nu föreslagna paragrafen kan Försvarsmakten lämna ut information också till ovannämnda aktörer. Möjligheten att lämna ut information också till dessa aktörer för att utföra ett uppdrag som gäller skydd av den kritiska infrastrukturen eller stärkande av samhällets motståndskraft är viktig i den nuvarande säkerhetspolitiska omgivningen, eftersom informations- och kommunikationstekniken och de därmed anslutna tjänsterna utgör en central del av det moderna samhället och dess kritiska infrastruktur.

Enligt 2 mom. beslutar inom Försvarsmakten Huvudstaben om utlämnande av uppgifter med stöd av 1 mom. i enlighet med Försvarsmaktens internt fastställda processer. Huvudstaben är på det sätt som anges i 3 kap. 26 § i lagen om försvarsmakten en myndighet som hör till statens centralförvaltning och är försvarsmaktens ledningsstab och huvudstaben leder och övervakar utförandet av de uppgifter som ankommer på försvarsmakten, om inte något annat följer av behörigheten för kommandören för försvarsmakten. Bestämmelser om huvudstabens närmare sammansättning och uppgifter finns i statsrådets förordning om försvarsmakten (1319/2007).

Enligt 2 § i statsrådets förordning om försvarsmakten är huvudstaben uppdelad på avdelningar och vid behov på andra verksamhetsenheter för att huvudstabens uppgifter ska kunna skötas ändamålsenligt och bestämmelser om avgörande av ärenden vid huvudstaben finns i 3 § i den förordningen. Andra på huvudstaben ankommande ärenden än sådana som är betydelsefulla med tanke på försvarsmakten kan med stöd av 26 § i lagen om försvarsmakten delegeras till huvudstabens tjänstemän och närmare föreskrifter till exempel om avdelningarnas uppgifter och till uppgifterna anslutna avgöranderättigheter kan meddelas i huvudstabens arbetsordning. Avdelningarnas och de andra verksamhetsenheters uppgifter enligt arbetsordningen bestämmer i stor utsträckning vilka aktörer vid Huvudstaben som har uppgifter där information kan behandlas till exempel för att skydda samhällets kritiska infrastruktur, stärka samhällets motståndskraft eller annars i anslutning till cybermiljön. Beslutsfattandet i anslutning till utlämnande av information är alltså beroende av de uppgifter som varje avdelning eller verksamhetsenhet har fastställts för aktören samt av Huvudstabens chefs beslutanderätt och delegering av den.

I speciallagstiftningen som gäller Huvudstabens verksamhet kan det dessutom finnas bestämmelser om den behöriga myndighetens rätt att lämna ut information bland annat till myndigheter eller vissa privata aktörer. Till exempel i 74 § i lagen om militär underrättelseverksamhet föreskrivs det om militärunderrättelsemyndigheternas rätt att trots sekretessbestämmelserna till ett företag, en sammanslutning eller myndighet lämna ut särskilt uppgifter som inhämtats med hjälp av underrättelseinhämtning som avser datatrafik och som gäller ett skadligt datorprogram och dess verkningar, om utlämnandet av uppgifterna behövs med avseende på det militära försvaret, för att skydda den nationella säkerheten eller trygga företagets eller sammanslutningens intressen. Paragrafen gäller uttryckligen endast utlämnande

av information som fåtts med en enskild metod för underrättelseinhämtning och är begränsad till utlämnande av information endast till de aktörer som anges i paragrafen. Därför bör militärunderrättelsemyndigheterna ha rätt att på eget initiativ lämna ut också sådan information som avses i den föreslagna paragrafen och som till exempel specialbestämmelserna i lagen om militär underrättelseverksamhet inte gäller. Beslut om utlämnande av information kan i enlighet med arbetsordningen då fattas av Huvudstabens underrättelsechef eller av en av denne förordnad tjänsteman som sköter militära underrättelseuppdrag.

7.9 Lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten

29 §. Rätt att lämna ut personuppgifter för fullgörande av lagstadgade uppgifter. Det inledande stycket i paragrafen ändras så att till det fogas ett omnämnande av att Försvarsmakten på begäran och på eget initiativ får lämna ut uppgifter som avses i paragrafen till en annan myndighet och till en sammanslutning som tillsatts för att sköta ett offentligt uppdrag.

Särskilt i samband med brottsbekämpning kan det uppstå situationer där en myndighet för att förhindra ett brott måste förmedla information på eget initiativ till en annan myndighet. Detsamma gäller också i övrigt utlämnande av information för utförande av uppgifter som ankommer på en annan myndighet (RP 224/2010 rd, s. 152). Utlämnande av information på eget initiativ kan gälla till exempel Försvarsmaktens samarbete med en annan myndighet eller mer allmänt situationer där Försvarsmakten i sin egen verksamhet gör iakttagelser i ett ärende som hör till en annan myndighets lagstadgade uppgifter och behörighet. Till exempel i 191 § i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten sägs det att en tjänsteman vid Huvudstaben som sköter brottsbekämpningsuppdrag och som har fått kännedom om ett brott ska utan onödigt dröjsmål underrätta den brottsbekämpningsmyndighet till vars uppgiftsområde brottet hör, om anmälan är nödvändig för att förhindra ett allvarligt brott, för att inleda en undersökning av ett sådant brott eller om anmälan behövs av någon annan särskild orsak. Fullgörandet av den anmälningsskyldighet som avses i paragrafen i fråga kan innebära att det i samband med anmälan är behövligt att exempelvis till polisen lämna ut också personuppgifter som Försvarsmakten innehar.

En annan myndighet vet inte nödvändigtvis alltid att Försvarsmakten kan ha sådan information som är väsentlig med tanke på myndighetens uppgifter, och av denna anledning begärs information inte. Vid utlämnande av information på eget initiativ är den myndighet som lämnar ut information tvungen att bedöma om informationen behövs med tanke på den mottagande myndighetens uppgifter. Försvarsmaktens möjlighet att lämna ut information med stöd av 29 § i lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten begränsas inte av vad som i någon annan lag föreskrivs om andra myndigheters rätt att få information, men den myndighet som tar emot informationen ska ha lagstadgad rätt att behandla den information som lämnas ut. Genom utlämnande av information på eget initiativ kan inte exempelvis ett förfarande som föreskrivs någon annanstans i lagstiftningen ersättas, såsom ett förfarande enligt säkerhetsutredningslagen eller ett remissförfarande enligt någon annan lag. Bestämmelserna ger naturligtvis inte Försvarsmakten rätt att lämna ut information utan grund och utlämnande av information på eget initiativ får inte utgöra huvudregeln.

Det föreslås att i det inledande stycket i paragrafen stryks som onödig bestämmelsen om att information lämnas ut genom en teknisk anslutning eller som en datamängd. Informationshanteringslagen tillämpas som en allmän lag när uppgifter fås via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse. Enligt 22 § i informationshanteringslagen ska myndigheterna genomföra regelbundet återkommande och standardiserad elektronisk överföring av information mellan informationssystem via tekniska gränssnitt, om den mottagande myndigheten enligt lag har rätt till informationen. Regelbundet återkommande och

standardiserad elektronisk överföring av information kan genomföras på något annat sätt, om det inte är tekniskt eller ekonomiskt ändamålsenligt att genomföra eller använda ett tekniskt gränssnitt. En myndighet kan också i andra situationer öppna ett tekniskt gränssnitt för en myndighet som har rätt till information. Det föreskrivs särskilt om överföring av handlingar och information på annat sätt. Enligt 23 § i informationshanteringslagen kan en myndighet öppna en elektronisk förbindelse till en annan myndighet till sådan information i ett informationslager som den mottagande myndigheten har rätt att få tillgång till.

Paragrafens 1 mom. 2 punkt underpunkt b ändras så att i den tas in ett omnämnande av att polisen har till uppgift att skydda den nationella säkerheten. Uppgiften att skydda den nationella säkerheten fogades till polisens uppgifter enligt 1 kap. 1 § 1 mom. i den gällande polislagen i samband med att de bestämmelser om civil underrättelseinhämtning som finns i polislagen ändrades. Eftersom lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten trädde i kraft den 1 april 2019, det vill säga något före ikraftträdandet av lagarna om militär underrättelseinhämtning och civil underrättelseinhämtning, var det inte möjligt att i bestämmelserna i den beakta den nya uppgift som hör till skyddspolisens uppgifter, och bestämmelserna om utlämnande av personuppgifter blev i lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten i fråga om civilunderrättelsemyndighetens uppgifter således bristfälliga.

Enligt 17 § i lagen om militär underrättelseverksamhet (590/2019) ska militärunderrättelsemyndigheten och civilunderrättelsemyndigheten samarbeta. Militärunderrättelsemyndigheterna ska enligt den paragrafen agera i samarbete med skyddspolisen för att underrättelsemyndigheternas uppgifter ska kunna skötas på ett ändamålsenligt sätt och i detta syfte, trots vad som föreskrivs om sekretess, ge skyddspolisen behövliga uppgifter. Eftersom det på grund av personuppgifternas karaktär har ansetts behövligt att föreskriva särskilt om utlämnande av personuppgifter också i underrättelseuppdrag, är det motiverat att underpunkten ändras så att Försvarsmakten trots sekretessbestämmelserna på eget initiativ får lämna ut sådana personuppgifter som avses i 29 § 1 mom. 2 punkten underpunkt b till polisen även för att skydda den nationella säkerheten.

7.10 Lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen

13 §. Annan rätt att få uppgifter. Det föreslås att de ändringar som Migrationsverkets och polisens informationsutbyte i fråga om efterlysningar och efterlysta personer förutsätter görs i 13 § i migrationsförvaltningens personuppgiftslag, eftersom paragrafen i fråga gäller Migrationsverkets rätt att få uppgifter av andra än personuppgiftsansvariga för ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden. Polisen är i sig personuppgiftsansvarig för ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden i fråga om vissa utlänningsärenden, vilket det dock inte är fråga om vid efterlysningar.

Till paragrafen fogas ett nytt 5 mom. enligt vilket Migrationsverket trots sekretessbestämmelserna har rätt att av polisen få de uppgifter om efterlysningar som behövs för att medverka till att en efterlyst person ska kunna nås och som gäller gripande, anhållande eller häktning av en utlänning som på grund av behandling av dennes eget ärende som gäller inresa, utresa, vistelse, arbete eller finskt medborgarskap personligen besöker Migrationsverkets lokaler.

När det gäller att nå dessa personer som är föremål för efterlysning är det fråga om ett vägande allmänt intresse, såsom gripande av en person som misstänks för ett brott, har dömts för ett brott eller har rymt från ett fängelse. Rätt att få information föreligger inte till exempel i fråga om efterlysningar som enbart gäller egendom. Syftet med rätten att få information är att göra det

möjligt för Migrationsverket att på ett lagligt sätt kontrollera om en person som besöker Migrationsverkets lokaler på grund av dennes eget ärende som hör till Migrationsverkets uppgifter är efterlyst enligt informationssystemet för polisärenden.

I praktiken är det fråga om situationer där en utlänning fysiskt besöker Migrationsverkets serviceställe för att sköta sitt eget ärende. Ärenden definieras i vid bemärkelse så att de omfattar alla slags förvaltningsärenden där det är fråga om sådana uppgifter enligt utlänningslagen, andra lagar om uppehållstillstånd eller medborgarskapslagen som ankommer på Migrationsverket. Det kan vara fråga om till exempel en person som ansöker om uppehållstillstånd, resedokument, uppehållskort, uppehållstillståndskort eller finskt medborgarskap och som besöker Migrationsverkets serviceställe för att inleda ärendet i fråga, lämna fingeravtryck eller identifiera sig eller av någon annan orsak som kräver fysisk närvaro och har samband med behandlingen av ett ärende.

Med ett eget ärende avses förutom att personen är part i ärendet också att det är fråga om ett ärende där det fattas ett beslut som gäller uttryckligen personen i fråga. Detta utesluter till exempel en familjemedlem eller arbetsgivare som eventuellt är med i lokalen, och vilka i vissa situationer kan betraktas som parter beroende exempelvis på grunden för ansökan om uppehållstillstånd. I praktiken handlar det om situationer där Migrationsverket för behandling av ärendet ska kontrollera identiteten hos personen på plats och tjänstemannen utifrån identiteten i fråga gör en sökning i informationssystemet för polisärenden för att kontrollera eventuella efterlysningsuppgifter. Migrationsverket ska göra en sådan sökning regelbundet i alla de situationer där identiteten ska kontrolleras, eftersom verket inte har förutsättningar att på förhand eller i en persons närvaro bedöma vilka av verkets kunder som eventuellt är efterlysta. Om en efterlysning hittas, kan verket ur sina uppgifter kontrollera om efterlysningen har gjorts för gripande, anhållande eller häktning av personen i fråga och således omfattas av bestämmelsens tillämpningsområde.

Migrationsverket ska ha rätt att få uppgifter om en efterlysning för att det ska kunna medverka till att en efterlyst person kan nås. Syftet med rätten att få information är att möjliggöra medverkande till att polisen kan utföra de i bestämmelsen uppräknade uppgifter som ankommer på polisen och som ligger till grund för efterlysningen. I avsnitt 7.1 redogörs det för begreppet efterlysning och polisens därmed anslutna befogenheter.

Det föreslås att i samma moment tas också in en skyldighet för Migrationsverket att underrätta polisen om det i fråga om en person som befinner sig i verkets lokaler hittas en efterlysning som utfärdats i ovannämnda syfte. Enligt den föreslagna bestämmelsen är Migrationsverket efter att ha fått kännedom om att en person är efterlyst skyldigt att trots sekretessbestämmelserna utan dröjsmål lämna polisen uppgifter om den efterlysta personens identitet och närvaro i Migrationsverkets lokaler så att personen ska kunna gripas, anhållas eller häktas.

Det är fråga om en anmälningsskyldighet som inte innefattar prövning eller en särskild tröskel för utlämnande av uppgifter, om det är fråga om efterlysning för gripande, anhållande eller häktning av en person. Med beaktande av syftet med bestämmelsen ska Migrationsverket utan dröjsmål underrätta polisen om personen och dennes närvaro, så att polisen kan överväga vilka åtgärder som behövs för att personen fortfarande ska kunna nås i verkets lokaler. Ämbetsverket och polisförvaltningen ska ha möjlighet att sinsemellan komma överens och ge anvisningar om de mest ändamålsenliga tillvägagångssätten för att möjliggöra detta, vid behov också enligt serviceställe.

Bestämmelsen ska utformas i enlighet med principerna om uppgiftsminimering och ändamålsbegränsning så att verket inte förmedlar sådan information till polisen som inte behövs

för att utföra en uppgift som ankommer på polisen. Polisen ska få veta vilken person som Migrationsverkets meddelande gäller samt att personen vid tidpunkten i fråga befinner sig i verkets lokaler. Polisen får med stöd av den föreslagna bestämmelsen däremot inte information om till exempel vilket ansökningsärende eller annat ärende som personen har skött i verkets lokaler eller den information personen i detta sammanhang har lämnat till verket. Om polisen behöver sådan mer omfattande information om en person för att kunna utföra sina uppgifter i anslutning till en efterlysning eller andra uppgifter, kan polisen begära eller via datakommunikationsförbindelser skaffa informationen i enlighet med sin nuvarande rätt att få information.

De förordningar genom vilka EU:s gemensamma informationssystem inrättas är direkt tillämplig rätt. Den föreslagna bestämmelsen påverkar inte Migrationsverkets rätt att få åtkomst till Schengens informationssystem (SIS) i enlighet med SIS-förordningarna som avses i 3 § 2 punkten i polisens personuppgiftslag. I SIS-förordningarna finns det noggrant avgränsade bestämmelser om under vilka förutsättningar de behöriga nationella myndigheterna har rätt att få åtkomst till uppgifterna i SIS (se FvUB 14/2022 rd, s. 27). Förordningarnas bestämmelser om de behöriga myndigheternas åtkomst till uppgifter kompletteras nationellt av 26 § i polisens personuppgiftslag, och enligt paragrafen får polisen trots sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter ur det nationella systemet inom Schengens informationssystem till bland annat Migrationsverket med iakttagande av bestämmelserna i SIS-förordningarna. Genom bestämmelsen ändras inte heller Migrationsverkets rätt att lämna ut uppgifter till det i SIS-förordningarna avsedda Sirenekontoret på det sätt som förutsätts i förordningarna.

8 Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna träder i kraft så snart som möjligt.

9 Verkställighet och uppföljning

Inrikesministeriet följer hur de föreslagna bestämmelserna fungerar bland annat utifrån den respons som fås från de myndigheter som tillämpar bestämmelserna och av andra centrala intressentgrupper. Finansministeriet följer hur bestämmelserna fungerar i fråga om Tullen och försvarsministeriet i fråga om Försvarsmakten.

Ett effektivt genomförande av de föreslagna bestämmelserna förutsätter utbildning och anvisningar om tillämpningen av bestämmelserna. Uppmärksamhet ska i synnerhet fästas vid utbildningen av polisens personal och yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården samt vid polisens och social- och hälsovårdens gemensamma anvisningar och verksamhetsmodeller. Dessutom kan ett fungerande informationsutbyte främjas genom ett närmare samarbete mellan polisen och tillhandahållarna av social- och hälsovårdstjänster.

10 Förhållande till andra propositioner

10.1 Samband med andra propositioner

Regeringen har den 25 september 2025 till riksdagen lämnat regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet, lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen, 131 § i utlänningslagen och 2 kap. 1 § i polislagen (RP 121/2025 rd). I propositionen föreslås det ändringar i bestämmelserna om behandling och utlämnande av biometriska uppgifter som behandlas för uppdrag enligt passlagen, lagen om identitetskort och 131 § i utlänningslagen. Ändringarna gäller delvis de bestämmelser om informationsutbyte i polisens personuppgiftslag som det i denna proposition

föreslås att ska ändras. Ändringsförslagen har samordnats i beredningsskedet i så stor utsträckning det är möjligt. Förslagen ska vid behov samordnas i riksdagen.

Vid inrikesministeriet pågår också ett lagstiftningsprojekt som gäller lagstiftning om bekämpning av organiserad brottslighet och lagstiftning som har samband med den lagstiftningen (SM008:00/2025). Projektet inbegriper bland annat att bereda förslag till bestämmelser om de centrala myndigheternas rätt att få, lämna ut, klassificera och i övrigt behandla information för bekämpning av organiserad brottslighet. Vid inrikesministeriet pågår dessutom ett lagstiftningsprojekt som gäller lagstiftning om polisens kriminalunderrättelseinhämtning och lagstiftning som har samband med den lagstiftningen (SM047:00/2023). Projektet inbegriper att bereda centrala bestämmelser om polisens kriminalunderrättelseinhämtning och på så sätt förbättra polisens möjligheter att effektivare få information om sådana hot mot den inre säkerheten som hör till polisens uppdrag. De ändringar som bereds i projekten samordnas i beredningsskedet med de ändringar som föreslås i denna proposition.

Social- och hälsovårdsministeriet har tillsatt en arbetsgrupp för att bedöma om sekretessbelagda nödvändiga uppgifter kan lämnas ut till polisen för bedömning av ett hot mot liv eller hälsa och för förhindrande av en hotande gärning (STM166:00/2024). Polisens rätt att få information för hotbedömningar och förhindrande av en hotande gärning bedöms i social- och hälsovårdsministeriets projekt.

Vid justitieministeriet pågår ett projekt för genomförande av förordningen om e-evidence och direktivet om e-evidence (OM099:00/2023), vars syfte är att utarbeta ett förslag till sådan kompletterande nationell lagstiftning som förutsätts i förordningen om e-evidence samt till sådan nationell lagstiftning om genomförande som förutsätts i direktivet om e-evidence. I förordningen om e-evidence ((EU) 2023/1543) och direktivet om e-evidence ((EU) 2023/1544) föreskrivs det om europeiska utlämnandeorder och bevarandeorder för elektroniska bevis i straffrättsliga förfaranden och om utsedda rättsliga ombud för insamling av elektroniska bevis i straffrättsliga förfaranden. Den lagstiftning som bereds i justitieministeriets projekt har samband bland annat med 4 kap. 3 § i polislagen, 2 kap. 14 § i lagen om brottsbekämpning inom Tullen och 20 § i Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag, som det i denna proposition föreslås att ska ändras.

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Propositionen är av betydelse i synnerhet med tanke på rätten till liv och till personlig frihet, integritet och trygghet enligt 7 § i grundlagen samt skyddet för privatlivet och personuppgifter enligt 10 § i grundlagen. Propositionen har dessutom samband med egendomsskyddet enligt 15 § i grundlagen och skyddet för hemfriden enligt 10 § i grundlagen.

De konsekvenser som propositionen väntas ha för tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna behandlas i avsnitt 4.2 i propositionen.

11.1 Rätten till liv och till personlig frihet, integritet och trygghet

Enligt 7 § 1 mom. i grundlagen har alla rätt till liv och till personlig frihet, integritet och trygghet. Det allmänna ska enligt 22 § i grundlagen se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses, inklusive rätten till personlig säkerhet (se till exempel GrUU 6/2024 rd). I systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna kan det i extrema fall vara fråga om att skydda rätten till personlig säkerhet enligt 7 § i grundlagen (GrUU 6/2024 rd, GrUU 99/2022 rd). Genom rätten till personlig säkerhet understryks den

offentliga maktens förpliktelser att vidta åtgärder för att skydda människor mot brott och andra rättsstridiga gärningar som riktas mot dem (se GrUU 44/1998 rd). I de föreslagna bestämmelserna är det inte fråga om enbart begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna, utan syftet med bestämmelserna gäller också skyddet för personlig integritet och frihet samt trygghet enligt 7 § i grundlagen.

I propositionen föreslås bestämmelser som förbättrar polisens möjligheter att få och lämna ut information för skötseln av sina lagstadgade uppgifter. Genom motsvarande ändringar i de bestämmelser som gäller Gränsbevakningsväsendet, Tullen och Försvarsmakten förbättras likaså dessa myndigheters möjligheter att få och lämna ut information. De ändringar som görs i migrationsförvaltningens personuppgiftslag förbättrar polisens och Migrationsverkets möjligheter att utbyta information om efterlysta personer. Polisens uppgift är enligt 1 kap. 1 § i polislagen att trygga rätts- och samhällsordningen, skydda den nationella säkerheten, upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt att förebygga, avslöja och utreda brott och föra brott till åtalsprövning. Med tanke på det allmänna samhälleliga intresset är det viktigt att målen för polisverksamheten nås. I systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna är det i extrema fall fråga om att skydda rätten till personlig säkerhet enligt 7 § i grundlagen. Ett starkt intresse av detta slag har enligt grundlagsutskottet i allmänhet ansetts utgöra en acceptabel grund med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna och i konstitutionellt hänseende berättiga en begränsning av en grundläggande fri- eller rättighet, förutsatt att även de övriga generella villkoren för inskränkningar uppfylls (se till exempel GrUU 6/2024 rd, GrUU 99/2022 rd, GrUU 67/2010 rd, GrUU 5/1999 rd).

11.2 Skyddet för privatlivet och personuppgifter

11.2.1 Inledning

Enligt artikel 8.1 i konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europeiska människorättskonventionen, FördrS 18–19/1990) har var och en rätt till skydd för sitt privat- och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens. En offentlig myndighet får enligt artikel 8.2 inte inskränka åtnjutande av denna rättighet annat än med stöd av lag och om det i ett demokratiskt samhälle är nödvändigt med hänsyn till statens säkerhet, den allmänna säkerheten, landets ekonomiska välbefinnande eller till förebyggande av oordning eller brott till skydd för hälsa eller moral eller för andra personers fri- och rättigheter. I Europeiska människorättsdomstolens rättspraxis har skyddet för personuppgifter ansetts vara en väsentlig del av skyddet för privat- och familjeliv i artikel 8. Artikel 8 i människorättskonventionen omfattar också hemfriden. Det nödvändighetskrav som hänför sig till inskränkningar av de rättigheter som skyddas i artikel 8 i människorättskonventionen förutsätter enligt grundlagsutskottet att inskränkningen motiveras av ett vägande samhälleligt behov, att ingripandet och det godtagbara målet som eftersträvas står i rätt proportion till varandra och att det finns relevanta och tillräckliga skäl för inskränkningen (GrUU 35/2018 rd).

Enligt artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna har var och en rätt till respekt för sitt privatliv och familjeliv, sin bostad och sina kommunikationer. Var och en har enligt artikel 8.1 i stadgan rätt till skydd av de personuppgifter som rör honom eller henne. Enligt artikeln 8.2 ska dessa personuppgifter behandlas lagenligt för bestämda ändamål och på grundval av den berörda personens samtycke eller någon annan legitim och lagenlig grund. I artikel 52.1 i stadgan om de grundläggande rättigheterna sägs det att varje begränsning i utövandet av de rättigheter och friheter som erkänns i stadgan ska vara föreskriven i lag och förenlig med det väsentliga innehållet i dessa rättigheter och friheter. Begränsningar får, med beaktande av proportionalitetsprincipen, endast göras om de är nödvändiga och faktiskt svarar mot mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen eller behovet av skydd för andra

människors rättigheter och friheter. Grundlagsutskottet har ansett att det är av relevans att artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna garanterar skyddet för privatlivet och att artikel 8 tillförsäkrar var och en rätt till skydd för personuppgifter. Grundlagsutskottet har framhållit att man vid tillämpningen av EU-lagstiftningen om behandling av personuppgifter måste ta hänsyn till de här artiklarna i stadgan och att EU-domstolens domar på dessa punkter är utslagsgivande för det viktigaste innehållet i respekten för privatlivet och skyddet för personuppgifter (GrUU 14/2018 rd, GrUU 21/2017 rd).

Grundlagsutskottet har konstaterat att särskild hänsyn bör tas till att inskränkningar i skyddet för privatlivet i respektive regleringssammanhang måste bedömas utifrån de allmänna villkoren för inskränkningar av de grundläggande fri- och rättigheterna (se GrUU 14/2018 rd och de utlåtanden som det hänvisas till där). Grundlagsutskottet har understrukt att skyddet för privatlivet och personuppgifter bör stå i proportion till andra grundläggande och mänskliga rättigheter samt till andra vägande samhälleliga intressen som allmän säkerhet, som i extrema fall kan gå tillbaka på den personliga säkerheten som grundläggande rättighet (GrUU 5/1999 rd). Grundlagsutskottet har ansett att skyddet för privatlivet och personuppgifter inte har företräde framför andra grundläggande fri- och rättigheter. Bedömningen går ut på att samordna och avväga två eller flera bestämmelser om de grundläggande fri- och rättigheterna (se till exempel GrUU 26/2018 rd, GrUU 14/2018 rd, GrUU 54/2014 rd och GrUU 10/2014 rd).

11.2.2 Nödvändigheten, det nationella handlingsutrymmet och ändamålsbegränsningen vad gäller specialbestämmelser om behandling av personuppgifter

Grundlagsutskottet har inom tillämpningsområdet för EU:s allmänna dataskyddsförordning justerat sin ståndpunkt i fråga om kraven på lagstiftning om skyddet för personuppgifter. Dataskyddsförordningen föreskriver väsentligt mycket mer detaljerat om skyddet för personuppgifter än dataskyddsdirektivet (95/46/EG) och personuppgiftslagen, som stiftats för att genomföra direktivet (GrUU 14/2018 rd). Enligt utskottet bör skyddet för personuppgifter i fortsättningen i första hand tillgodoses med stöd av den allmänna dataskyddsförordningen och den nationella allmänna lagstiftningen. Även med tanke på tydligheten bör vi förhålla oss restriktiva när det gäller att införa nationell speciallagstiftning. Sådan lagstiftning bör vara avgränsad till nödvändiga bestämmelser inom ramen för det nationella handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger. Grundlagsutskottet ser det dock som klart att behovet av speciallagstiftning i enlighet med det riskbaserade synsätt som också krävs i den allmänna dataskyddsförordningen måste bedömas utifrån de hot och risker som behandlingen av personuppgifter orsakar. Ju större risk fysiska personers rättigheter och friheter utsätts för på grund av behandlingen, desto mer motiverat är det med mer detaljerade bestämmelser. Denna omständighet är av särskild betydelse när det gäller behandling av känsliga uppgifter (GrUU 51/2018 rd, GrUU 14/2018 rd).

Enligt grundlagsutskottet bör bestämmelserna om behandling av personuppgifter fortfarande analyseras utifrån utskottets tidigare praxis med fokus på exakta och heltäckande bestämmelser på lagnivå i en regleringskontext där det finns ett känsligt samband med de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 26/2018 rd, GrUU 14/2018 rd). Grundlagsutskottet har också särskilt velat lyfta fram behovet av reglering i de fall där personuppgifterna behandlas av en myndighet (GrUU 14/2018 rd).

Grundlagsutskottet ansåg i anslutning till sin justering av tolkningspraxis i fråga om 10 § i grundlagen att dataskyddsdirektivet för brottmål till skillnad från den direkt tillämpliga dataskyddsförordningen inte innehåller några detaljerade bestämmelser som skulle utgöra en tillräcklig rättslig grund för skyddet av privatlivet och personuppgifter i 10 § i grundlagen. Grundlagsutskottet menar att bestämmelserna om behandling av personuppgifter i en

regleringskontext där finns ett känsligt samband med de grundläggande fri- och rättigheterna fortfarande bör analyseras utifrån utskottets tidigare praxis med fokus på exakta och heltäckande bestämmelser på lagnivå. Av betydelse i detta avseende är att dataskyddslagen avseende brottmål inom sitt tillämpningsområde är en lag som ska tillämpas som allmän lag och som avses bli kompletterad med speciallagstiftning som gäller olika förvaltningsområden. Det finns dock inte något hinder för att kraven på räckvidd för, exakthet hos och noggrann avgränsning av bestämmelser om skyddet för personuppgifter till vissa delar kan uppfyllas också genom en allmän unionsförordning eller genom en allmän nationell lag (GrUU 26/2018 rd, GrUU 14/2018 rd, GrUU 51/2018 rd).

Enligt grundlagsutskottet är det viktigt att det i den mån som EU-lagstiftningen kräver reglering på det nationella planet eller möjliggör sådan tas hänsyn till de krav som de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna ställer när det nationella handlingsutrymmet utnyttjas (GrUU 25/2005 rd). Utskottet har därför framhållit att det finns anledning att i regeringens proposition särskilt i fråga om bestämmelser som är av betydelse med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna tydligt klargöra ramarna för det nationella handlingsutrymmet (GrUU 26/2017 rd, GrUU 2/2017 rd, GrUU 44/2016 rd).

Det nationella handlingsutrymme som är väsentligt med tanke på denna proposition beskrivs i avsnitt 2.1.2 om nuläget. I propositionen föreslås bestämmelser om utlämnande av personuppgifter och bestämmelserna utfärdas delvis inom handlingsutrymmet enligt artiklarna 6 och 9 i den allmänna dataskyddsförordningen och delvis som specialbestämmelser som kompletterar den nationella lagstiftningen om genomförande av dataskyddsdirektivet för brottmål.

I rätten att få information ingår skyldighet för den som lämnar ut uppgifter att lämna ut uppgifter på begäran. Utlämnande av personuppgifter är också behandling av personuppgifter. När den som lämnar ut uppgifter är en privat aktör ska den som allmän lag om behandling av personuppgifter tillämpa dataskyddsförordningen, såsom i den föreslagna 4 kap. 3 § i polislagen och i vissa fall i den föreslagna 4 kap. 5 § i polislagen samt i motsvarande bestämmelser som gäller Gränsbevakningsväsendet, Tullen och Försvarsmakten. I situationer som avses i 4 kap. 5 § i polislagen samt motsvarande bestämmelser som gäller Gränsbevakningsväsendet och Tullen ska också den myndighet som lämnar ut uppgifter tillämpa dataskyddsförordningen. De nämnda aktörerna har samlat in personuppgifter för andra ändamål än dem för vilka de enligt den föreslagna lagen ska lämna ut personuppgifter till myndigheter. Enligt artikel 23 i dataskyddsförordningen ska det om vissa förutsättningar uppfylls vara möjligt att begränsa bland annat principen om ändamålsbundenhet som föreskrivs i artikel 5. Begränsningen ska då respektera andemeningen i de grundläggande rättigheterna och friheterna och utgöra en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle i syfte att säkerställa bland annat den nationella säkerheten, den allmänna säkerheten, förebyggande, förhindrande, utredning, avslöjande eller lagföring av brott eller verkställande av straffrättsliga sanktioner, inbegripet skydd mot samt förebyggande och förhindrande av hot mot den allmänna säkerheten samt skydd av den registrerade eller andras rättigheter och friheter. Den i propositionen föreslagna skyldigheten att lämna ut personuppgifter som ursprungligen samlats in för behandlingsändamål som omfattas av dataskyddsförordningens tillämpningsområde motsvarar kravet på lagstadgade bestämmelser i artikel 23 i dataskyddsförordningen. I enlighet med kraven i artikel 23.2 i dataskyddsförordningen föreskrivs det i den föreslagna paragrafen om de uppgifter som ska lämnas ut och de användningsändamål som motsvarar de godtagbara ändamålen enligt artikel 23 i förordningen. Bestämmelser om skydd för utlämnade personuppgifter när polisen, Gränsbevakningsväsendet, Tullen eller Försvarsmakten behandlar dem finns dessutom i respektive myndigheters sektorspecifika personuppgiftslagar samt som en allmän lag i dataskyddslagen avseende brottmål. När sekretessbelagda personuppgifter lämnas ut ska också

bestämmelserna i offentlighetslagen ses som en skyddsmetod enligt lagstiftningen som avses i artikel 23.2 i dataskyddsförordningen.

Enligt artikel 86 i dataskyddsförordningen får personuppgifter i allmänna handlingar som förvaras av en myndighet eller ett offentligt organ eller ett privat organ för utförande av en uppgift av allmänt intresse lämnas ut av myndigheten eller organet i enlighet med den unionsrätt eller den medlemsstats nationella rätt som myndigheten eller det offentliga organet omfattas av, för att jämka samman allmänhetens rätt att få tillgång till allmänna handlingar med rätten till skydd av personuppgifter i enlighet med dataskyddsförordningen. I den nationella lagstiftningen föreskrivs det i offentlighetslagen, som en allmän lag, om förutsättningarna för utlämnande av uppgifter som innehas av en myndighet. Enligt 29 § i offentlighetslagen ska det i lag ha tagits in bestämmelser om en myndighets rätt att få eller lämna ut sekretessbelagda uppgifter. Eftersom den nationella lagstiftningen förutsätter att det föreskrivs särskilt om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter, är de bestämmelser som föreslås i propositionen nödvändiga.

De föreslagna bestämmelserna om myndigheternas rätt att lämna ut uppgifter är också behandling av personuppgifter. De allmänna bestämmelser om dataskydd som ska tillämpas är dataskyddslagen avseende brottmål, om det är fråga om polisens, Gränsbevakningsväsendets, Tullens eller Försvarmaktens brottsbaserade uppdrag. I övriga fall ska bestämmelserna i dataskyddsförordningen tillämpas. Denna indelning beskrivs närmare i avsnitt 2.1.2 och i fråga om Försvarmakten i avsnitt 2.7. Enligt artikel 4.2 i dataskyddsdirektivet för brottmål ska behandling som utförs av samma eller en annan personuppgiftsansvarig för något annat ändamål som anges i artikel 1.1 än det för vilket personuppgifterna samlas in tillåtas om den personuppgiftsansvarige i enlighet med unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt är bemyndigad att behandla sådana personuppgifter för ett sådant ändamål, och behandlingen är nödvändig och står i proportion till detta andra ändamål i enlighet med unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt. Personuppgifter som samlas in av behöriga myndigheter för de ändamål som anges i artikel 1.1. ska enligt artikel 9.1 i direktivet inte behandlas för andra ändamål än de som anges i artikel 1.1 såvida inte sådan behandling är tillåten enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt. Enligt 5 § 1 mom. i dataskyddslagen avseende brottmål får den personuppgiftsansvarige samla in personuppgifter endast för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och får inte behandla dem på ett sätt som står i strid med dessa ändamål. I 2 mom. i den paragrafen sägs det att personuppgifter som har samlats in för ett ändamål som anges i 1 § 1 eller 2 mom. i dataskyddslagen avseende brottmål får behandlas för något annat än ett i momentet angivet ändamål endast om det föreskrivs om behandlingen i lag. De personuppgifter som behandlas ska enligt 6 § 1 mom. i dataskyddslagen avseende brottmål vara adekvata och behövliga med hänsyn till ändamålet med behandlingen och får inte vara för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas. Obehövliga personuppgifter ska utplånas utan obefogat dröjsmål.

EU-domstolen har granskat ändamålsbegränsning med tanke på dataskyddsdirektivet för brottmål bland annat i sin dom av den 8 december 2022, *Inspektor v Inspektorata kam Visshia sadeben savet*, C-180/21, ECLI:EU:C:2022:967. Domstolen ansåg att förebyggande, förhindrande, avslöjande och utredning samt lagföring av brott alla är olika ändamål, men att det är tillåtet att uppgifter som har samlats in för sådana ändamål används för andra angivna ändamål, när de krav som anges i artikel 4.2 i dataskyddsdirektivet för brottmål iakttas. Detta är väsentligt i informationsutbytet mellan de myndigheter som tillämpar dataskyddslagen avseende brottmål. Med tanke på dataskyddsförordningen har EU-domstolen bedömt ändamålsbegränsning bland annat i sin dom av den 20 oktober 2022, *Digi Távközlési és Szolgálatató Kft.*, C-77/21, ECLI:EU:C:2022:805. Domstolen har betonat att i synnerhet de principer för behandling av personuppgifter som nämns i artikel 5 i dataskyddsförordningen ska iakttas vid behandlingen av personuppgifter.

Grundlagsutskottet har bedömt ändamålsbegränsning med tanke på registreringen av känsliga uppgifter. Enligt utskottet är det skäl att i samband med omfattande register som innehåller biometriska kännetecken förhålla sig negativt till att uppgifterna används för andra ändamål än dem för vilka de egentligen samlats in och registrerats. Undantagen från ändamålsbegränsningen kan då vara endast exakt avgränsade och obetydliga. Bestämmelserna får inte heller leda till att någon annan verksamhet än den som är förknippad med det ursprungliga ändamålet blir det huvudsakliga ändamålet eller ens ett viktigt ändamål. Användningsändamålet ska likaså anges exakt och noggrant avgränsat (GrUU 51/2018 rd, GrUU 40/2021 rd). Utskottet har förutsatt ett tydligt samband mellan det ursprungliga och det föreskrivna användningsändamålet (GrUU 33/2016 rd). I fråga om uppgifterna i passregistret har grundlagsutskottet konstaterat att fingeravtrycksuppgifter i passregistret får användas för att identifiera ett offer som annars inte kan identifieras kan ses som ett sådant undantag från ändamålsbundenheten som kan anses vara exakt avgränsat och obetydligt (GrUU 47/2010 rd).

Användningsändamålen enligt det föreslagna 4 kap. 3 § 1 mom. i polislagen är att förebygga, avslöja eller utreda brott eller att avvärja en fara som hotar liv eller hälsa eller att nå en efterlyst person som ska anhöllas, häktas eller gripas. Dessutom kan användningsändamålet vara en polisundersökning, om ett viktigt allmänt eller enskilt intresse kräver det. Den information som lämnas ut kan vara en företags-, bank- eller försäkringshemlighet. De uppgifter som avses i momentet i fråga kan innehålla enskilda känsliga uppgifter, men det är i princip fråga om andra uppgifter. Med beaktande av de aktuella ändamålets betydelse för samhället eller en enskild persons liv eller hälsa samt det faktum att det i princip inte är fråga om känsliga uppgifter, kan detta undantag från ändamålsbegränsningen anses vara exakt avgränsat och obetydligt. De i paragrafens 2 mom. avsedda uppgifter som polisen har rätt att få av kommunikationsförmedlare, tillhandahållare av informationssamhällets tjänster och sammanslutningar som bedriver postverksamhet innehåller inte känsliga uppgifter. Rätten att få information ska vara begränsad till enskilda fall och till att uppgifterna behövs för polisens uppdrag. Undantaget från ändamålsbegränsningen kan således anses vara exakt avgränsat och obetydligt. Vid bedömningen är det också viktigt att beakta att polisens begäran om information för ändamål enligt paragrafen inte utgör ett regelbundet eller betydande sätt att använda uppgifterna i fråga, utan hänför sig till enskilda situationer. De kommentarer som framfördes gäller också motsvarande bestämmelser som gäller Tullen, Gränsbevakningsväsendet och Försvarsmakten. I avsnitt 7 behandlas begrepp och användningsändamål som hänför sig till bestämmelserna.

Med stöd av den föreslagna 4 kap. 5 § i polislagen kan polisen begära information av social- och hälsovården. Den information som begärs med stöd av bestämmelsen ska vara nödvändig information om en persons närvaro i lokalerna hos en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster under en viss tid eller om personens identitet. Informationen är känslig, eftersom den kan avslöja att det finns en vård- eller kundrelation, men informationen är mycket begränsad. Användningsändamålet enligt den föreslagna 4 kap. 5 § 1 punkten är att avslöja eller utreda ett sådant brott för vilket det strängaste straffet enligt lag är fängelse i minst två år. I och med att användningsändamålen är begränsade till ett straffmaximum på minst två år är de noggrant avgränsade. Användningsändamålen enligt paragrafens 2 punkt hänför sig till brott mot liv och hälsa samt sexualbrott som inte överskrider straffmaximum på två år. Sådan information kan anses vara väsentlig med tanke på ett brottsoffers rätt till personlig integritet när polisen avslöjar eller utreder ett sådant brott. Dessutom gäller användningsändamålen enligt 2 punkten äventyrande av trafiksäkerheten och rattfylleri, vars konsekvenser för liv och hälsa också är betydande. Användningsändamålen enligt 3 punkten gäller lindrigare brott, men de är begränsade till gärningar som riktar sig mot en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster eller en person som sköter ärenden eller arbetar hos tillhandahållaren. I 4 punkten är situationer som hotar liv, hälsa eller egendom begränsade till lokalerna hos en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster. Användningsändamålet enligt 5 punkten att skydda den nationella

säkerheten mot verksamhet som utgör ett allvarligt hot mot den är som sådant ett vägande allmänt skäl att avvika från ändamålsbegränsningen. Användningsändamålet enligt 6 punkten att nå en person för verkställigheten av ett fängelsestraff eller för hämtning till domstol av svaranden i ett brottmål är likaså ett viktigt allmänt intresse med tanke på domstolarnas och därmed hela rättssystemets funktion. Användningsändamålet enligt 7 punkten att hitta en person som är försvunnen, misstänks vara försvunnen eller vars liv eller hälsa eventuellt är i fara är viktigt med tanke på både allmänt och enskilt intresse. De i den föreslagna 4 kap. 5 § avsedda användningsändamål som avviker från det ursprungliga användningsändamålet med känsliga uppgifter ska till följd av att bestämmelserna är noggrant avgränsade och exakta samt till följd av att det alltid är fråga om enskilda situationer i vilka information begärs anses utgöra obetydliga undantag från ändamålsbegränsningen. Bedömningen påverkas också av vägande allmänna eller enskilda intressen som hänför sig till alla punkter. Polisens begäran om information för ändamål enligt paragrafen utgör inte ett regelbundet eller betydande sätt att använda uppgifterna i fråga, utan hänför sig till enskilda situationer. De kommentarer som framfördes gäller också motsvarande bestämmelser som gäller Tullen och Gränsbevakningsväsendet (se dessutom avsnitt 7 i specialmotiveringen samt avsnitt 11.2.4 i motiveringen till lagstiftningsordningen).

I de situationer som avses i det föreslagna 7 kap. 2 § 1 mom. i polislagen kan den information som polisen lämnar ut ha samlats in för andra ändamål än de som informationen kan lämnas ut för med stöd av paragrafen. Så är fallet till exempel om det inte är fråga om att uppgifter som har samlats in för ändamål som hänför sig till brott lämnas ut för ett annat användningsändamål som hänför sig till brott. I fråga om paragrafen bör det dock beaktas att den gäller endast utlämnande i enskilda fall till andra myndigheter eller aktörer som sköter offentliga uppdrag, på vilka andra bestämmelser i speciallag inte kan tillämpas. Utlämnandet ska vara bundet till att uppgifterna behövs eller är nödvändiga för ett uppdrag. Dessutom ska i fråga om särskilda kategorier av personuppgifter kravet på nödvändighet enligt en allmän lag tillämpas. De situationer enligt paragrafen där information lämnas ut utgör enskilda fall och endast ett litet undantag från ändamålsbegränsningen. Paragrafens 2 och 3 mom. möjliggör utlämnande av information också till privata aktörer, men användningsändamålen är i dessa situationer synnerligen vägande. Också i fråga om dessa bestämmelser ska det krav på nödvändighet enligt allmän lag som gäller särskilda kategorier av personuppgifter tillämpas. I de situationer som avses i 2 mom. kräver utlämnande av information dessutom alltid ett vägande skäl. Då kan undantaget från användningsändamålet anses vara obetydligt. De kommentarer som framfördes gäller också motsvarande bestämmelser som gäller Tullen, Gränsbevakningsväsendet och Försvarsmakten. I avsnitt 7 behandlas de begrepp och användningsändamål som används i bestämmelsen.

När det gäller behandling av särskilda kategorier av personuppgifter förutsätts det i artikel 10 i dataskyddsdirektivet för brottmål att behandlingen är absolut nödvändig. I dataskyddslagen avseende brottmål har samma sak föreskrivits som ett krav på nödvändighet. EU-domstolen har bedömt behandling av biometriska och genetiska uppgifter i sin dom av den 26 januari 2023, *Ministerstvo na vatreshnite raboti, Glavna direktsia za borba s organiziranata prestapnost*, C-205/21, ECLI:EU:C:2023:49. Vad EU-domstolen har sagt i fråga om biometriska och genetiska uppgifter kan granskas också med tanke på behandlingen av andra särskilda kategorier av personuppgifter. EU-domstolen har konstaterat att ändamålen med behandlingen av biometriska och genetiska uppgifter inte kan anges i alltför allmänna termer, utan måste definieras på ett tillräckligt precist och konkret sätt för att det ska vara möjligt att bedöma huruvida denna behandling är ”absolut nödvändig” på det sätt som förutsatt i artikel 10 i direktivet. EU-domstolen ansåg i ärendet att polismyndigheternas behandling av biometriska och genetiska uppgifter i sin utredningsverksamhet, för att bekämpa brott och upprätthålla allmän ordning, är tillåten endast om en medlemsstats nationella lagstiftning innehåller en tillräckligt klar och

tydlig rättslig grund för att tillåta denna behandling. Direktivets krav på att behandlingen av känsliga uppgifter ska vara "absolut nödvändig" innebär enligt EU-domstolen även en särskilt strikt kontroll av iakttagandet av principen om uppgiftsminimering. EU-domstolen har i sin dom likaså konstaterat att kravet på nödvändighet är uppfyllt när det eftersträvade målet av allmänt samhällsintresse inte rimligen kan uppnås på ett lika effektivt sätt genom andra medel som i mindre utsträckning inskränker de registrerades grundläggande rättigheter, särskilt rätten till respekt för privatlivet och rätten till skydd för personuppgifter enligt artiklarna 7 och 8 i stadgan. I samma dom har EU-domstolen konstaterat att för det andra innebär kravet på att behandlingen ska vara "absolut nödvändig", med hänsyn till de betydande risker som behandlingen av känsliga uppgifter innebär för de registrerades fri- och rättigheter, särskilt i samband med de uppdrag hos behöriga myndigheter som svara mot de ändamål som anges i artikel 1.1 i dataskyddsdirektivet för brottmål, att den särskilda betydelsen av det mål som en sådan behandling är avsedd att uppnå ska beaktas. Denna betydelse kan bland annat bedömas med hänsyn till arten av det eftersträvade målet, särskilt med beaktande av den omständigheten att behandlingen tjänar ett konkret mål som har samband med förebyggande av brott eller sådana hot mot den allmänna säkerheten som är särskilt allvarliga, bekämpandet av sådana brott eller skydd mot sådana hot samt mot bakgrund av de särskilda omständigheter under vilka behandlingen utförs. Vid bedömningen av nödvändigheten ska samtliga relevanta omständigheter beaktas, såsom bland annat arten och allvaret av det förmodade brott.

Vid en riskbaserad bedömning bör man beakta personuppgiftsbehandlingens art, omfattning, sammanhang och ändamål samt risken för fysiska personers rättigheter och friheter (skäl 74 i ingressen till dataskyddsförordningen). De största riskerna hänför sig till behandlingen av särskilda kategorier av personuppgifter. Behandlingen av särskilda kategorier av personuppgifter ska vara nödvändig och det ska föreskrivas om den i lag. Bestämmelser om kravet på att behandlingen av särskilda kategorier av personuppgifter ska vara nödvändig finns i dataskyddslagen avseende brottmål som ska tillämpas på behandlingen som en allmän lag. Rätten att få information enligt den föreslagna 4 kap. 3 § i polislagen kan även innehålla särskilda kategorier av personuppgifter, men gäller i huvudsak annan information. I bestämmelsen begränsas de aktörer av vilka information kan begäras, de grupper av information som kan begäras samt de ändamål för vilka information kan begäras. Bestämmelsen innebär inga betydande risker för personuppgifter, eftersom det i bestämmelsen är fråga om enskilda begäran om information och inte om kontinuerlig regelbunden övervakning. Detsamma gäller motsvarande bestämmelser som gäller Gränsbevakningsväsendet, Tullen och Försvarmakten.

Vid bedömningen av proportionaliteten i 4 kap. 3 § 1 mom. i polislagen bör det beaktas att polisens intressen att få information i momentet främst hänför sig till förebyggande, avslöjande och utredning av brott, vilket också hänför sig till brottsoffers rättigheter samt, när det gäller förebyggande och avslöjande, rättigheterna för potentiella offer för ett eventuellt framtida brott. Sådana rättigheter kan vara till exempel rätten till liv, personlig frihet och integritet enligt 7 § i grundlagen samt andra grundläggande fri- och rättigheter beroende på brottets natur. Den i momentet föreslagna rätten att få information för att avvärja en fara som hotar liv eller hälsa inbegriper också tryggnad av rättigheterna enligt 7 § i grundlagen. Den information som polisen får kan ha betydelse såvida att man med hjälp av informationen kan rädda en eller flera människors liv eller förhindra våldshandlingar. Med beaktande av de skyddsintressen som hänför sig till förebyggande, avslöjande och utredning av brott kan det anses vara proportionellt att polisen med tanke på dessa syften kan begära behövlig information av en privat aktör, även om man genom denna rätt att få information ingriper i skyddet för privatlivet och personuppgifter. Utan en sådan rätt skulle det vara mycket svårt för polisen att sköta sina grundläggande uppgifter. I 2 mom. är rätten att få information noggrant avgränsad till enskilda fall och till begränsad behövlig information. I de situationer som avses i momentet är det osannolikt att informationen innehåller särskilda kategorier av personuppgifter. Genom rätten

att få information ingriper man således i skyddet för privatlivet och personuppgifter, men inte i dess kärnområde. Polisen kan få information för att utföra sina uppdrag när det behövs. Bestämmelsen kan i sin helhet anses vara proportionell. Detsamma gäller motsvarande bestämmelser som gäller Gränsbevakningsväsendet, Tullen och Försvarsmakten.

Den föreslagna 4 kap. 5 § i polislagen gäller information som är noggrant avgränsad genom lag. Den innebär således ingen risk för att information om en persons hälsa lämnas ut till polisen i stor utsträckning. Dessutom begär polisen information i det aktuella fallet i situationer där polisen redan har åtminstone en misstanke om till exempel ett eventuellt brott eller orsakande av fara, vilket innebär att bestämmelsen inte innebär någon risk för att polisen regelbundet börjar övervaka besök i social- och hälsovårdens lokaler. Detsamma gäller motsvarande bestämmelser som gäller Gränsbevakningsväsendet och Tullen. Bestämmelsernas proportionalitet i fråga om bestämmelserna om rätt att få information av social- och hälsovården bedöms i avsnitt 11.2.3.

Med stöd av 7 kap. 2 § 1 mom. i polislagen är det möjligt att den information som lämnas ut innehåller uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. På utlämnandet av dessa uppgifter tillämpas nödvändighetskriteriet i enlighet med den allmänna lagen. Att behandlingen av särskilda kategorier av personuppgifter ska vara nödvändig förutsätts också i 15 § i polisens personuppgiftslag, 4 § i Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag och 4 § i Tullens personuppgiftslag. Polislagens 7 kap. 2 § är en allmän bestämmelse som tillämpas i enskilda situationer endast om det inte föreskrivs närmare om utlämnande någon annanstans i lag. Det har inte bedömts att bestämmelsen i betydande grad kvantitativt utvidgar polisens utlämnande av information på eget initiativ jämfört med nuläget, även om bestämmelsens ordalydelse har preciserats. Bestämmelsen kan anses vara proportionell, eftersom utlämnandet av information i den har begränsats till ett enskilt fall, till vad som behövs eller är nödvändigt samt genom den bestämmelse om funktionell behörighet som finns i 4 mom. Det inte möjligt att genomföra regelbunden övervakning med stöd av 1 mom. Ingripandet i skyddet för privatlivet och personuppgifter är enligt paragrafen således mycket begränsat och proportionellt. Enligt paragrafens 2 och 3 mom. är det möjligt att lämna ut information även till privata aktörer, vilket innebär att de bestämmelser som gäller myndigheter inte tillämpas på informationen. Informationen skyddas därefter i mottagarens verksamhet av dataskyddsförordningen och dataskyddslagen. I paragrafens 2 mom. har polisens utlämnande av information begränsats till vägande skäl för att förhindra en händelse som äventyrar liv eller hälsa eller ett brott som riktar sig mot frihet eller för att förhindra betydande skada på miljön eller betydande egendoms- eller förmögenhetsskada eller för att skydda något annat viktigt allmänt eller enskilt intresse eller den nationella säkerheten. Enligt den föreslagna paragrafen får uppgifter lämnas ut till både privata och offentliga aktörer, eftersom det i de situationer som avses i paragrafen är fråga om allvarliga och ofta akuta situationer där det också kan vara fråga om rättigheter som skyddas i 7 § i grundlagen. Genom utlämnande av information kan man i en sådan situation rädda människoliv och bland annat trygga den nationella säkerheten. Momentet möjliggör inte regelbundet utlämnande av information, utan förutsätter en enskild situation och vägande skäl. Därmed kan bestämmelserna i momentet anses vara ett proportionellt ingripande i skyddet för privatlivet och personuppgifter. Detsamma gäller motsvarande bestämmelser som gäller Gränsbevakningsväsendet och Tullen. Situationerna där information lämnas ut är enskilda, förutsätter vägande skäl och möjliggör inte regelbundet utlämnande. De risker som bestämmelsen innebär för skyddet för personuppgifter är till denna del små i förhållande till nödvändigheten vad gäller skyddet av en persons eller en grupp människors liv eller hälsa eller av något annat i paragrafen avsett syfte med utlämnandet av information.

Vid utlämnande av information enligt 3 mom. är det inte särskilt sannolikt att informationen innehåller särskilda kategorier av personuppgifter. De risker som utlämnande av information

enligt momentet innebär för en persons rättigheter är således små. Detsamma gäller motsvarande bestämmelser som gäller Gränsbevakningsväsendet, Tullen och Försvarsmakten. Utlämnande enligt 3 mom. är noggrant avgränsat i lag. Att skydda den kritiska infrastrukturen är viktigt med tanke på hela samhällets funktion, varför det är proportionellt att polisen, Gränsbevakningsväsendet, Tullen och Försvarsmakten har rätt att lämna ut behövlig information till aktörer som har anknytning till kritisk infrastruktur så att infrastrukturen ska kunna skyddas effektivt. Ingripandet i skyddet för privatlivet och personuppgifter står med tanke på detta i rätt proportion till det eftersträlvade målet.

I den riskbaserade bedömningen ska på det hela taget beaktas att när information lämnas ut eller tas emot av polisen eller av någon annan myndighet är de bundna av dataskyddsbestämmelserna, bestämmelserna om offentlighet och sekretess, behörighetsbestämmelserna och andra bestämmelser som styr myndigheternas verksamhet, vilket utgör ett starkt skydd för personuppgifterna och behandlingen av dem. Information som lämnats ut till en myndighet behandlas efter att de har tagits emot då inom ramen för tämligen trygga och heltäckande bestämmelser, vilket avsevärt minskar riskerna för personuppgifterna. De privata aktörer till vilka information kan lämnas ut i enskilda fall med stöd av de föreslagna bestämmelserna är mycket begränsade och gäller i allmänhet relativt akuta situationer eller skydd av kritisk infrastruktur. Vid privata aktörers behandling av personuppgifter skyddas uppgifterna av bestämmelserna i dataskyddsförordningen och dataskyddslagen.

11.2.3 Rätt att få och lämna ut personuppgifter

Grundlagsutskottet har bedömt bestämmelser om myndigheternas rätt att få och skyldighet att lämna ut information trots sekretessbestämmelserna med avseende på skyddet för privatliv och personuppgifter i 10 § 1 mom. i grundlagen och då noterat bland annat vad och vem rätten att få information gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet (GrUU 5/2025 rd, GrUU 15/2018 rd). Myndigheternas rätt att få och möjlighet att lämna ut information har kunnat gälla "behövliga uppgifter" för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över vad uppgifterna ska innehålla. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att "uppgifterna är nödvändiga" för ett visst syfte (GrUU 17/2016 rd). I sina analyser av bestämmelsers exakthet och innehåll har utskottet lagt särskild vikt vid huruvida de uppgifter som lämnas ut är av känslig art. Om de föreslagna bestämmelserna om utlämnande av information också hänfört sig till känsliga uppgifter, har ett villkor för tillämpning av vanlig lagstiftningsordning varit att bestämmelserna preciserats så att de följer grundlagsutskottets vedertagna praxis för bestämmelser som rör rätten att få och lämna ut myndighetsuppgifter trots sekretess (GrUU 15/2018 rd).

I sina analyser av omfattning, exakthet och innehåll i lagstiftning om rätten att få och lämna ut information trots sekretess har utskottet lagt vikt vid att den information som lämnas ut är av känslig art (GrUU 14/2018 rd, GrUU 38/2016 rd). Utskottet anser att principer av samma slag också kan tillämpas på rätten att få information av och lämna ut information till enskilda personer till exempel trots banksekretessen (GrUU 48/2018 rd).

Grundlagsutskottet har understrukit att det vid en särskiljning mellan behövlighet respektive nödvändighet att få eller lämna ut uppgifter är frågan inte bara om omfattningen av innehållet i uppgifterna utan också om att rätten till information, som går före sekretessbestämmelserna, i sista hand går ut på att den myndighet som är berättigad till informationen i och med sina egna behov åsidosätter de grunder och intressen som är skyddade med hjälp av den sekretess som gäller myndigheten som innehar informationen (GrUU 15/2018 rd).

Den gällande polislagen och polisens personuppgiftslag har stiftats med grundlagsutskottets medverkan (GrUU 67/2010 rd, GrUU 51/2018 rd). Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag och Tullens personuppgiftslag, som har behandlats i riksdagen samtidigt som polisens personuppgiftslag, har på motsvarande sätt stiftats med grundlagsutskottets medverkan (GrUU 58/2018 rd, GrUU 60/2028 rd). Migrationsförvaltningens personuppgiftslag och lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten har likaså stiftats med grundlagsutskottets medverkan (GrUU 7/2019 rd, GrUU 52/2018 rd).

Utskottet har i sin praxis bedömt att även tillåtandet av behandling av känsliga uppgifter berör själva kärnan i skyddet för personuppgifter som gäller privatlivet (GrUU 37/2013 rd). Grundlagsutskottet har påpekat att det bör finnas exakta och noga avgränsade bestämmelser om att det är tillåtet att behandla känsliga uppgifter bara om det är absolut nödvändigt (GrUU 3/2017 rd). En sådan avgränsning har i utskottets senare praxis ansetts vara en fråga som har betydelse för lagstiftningsordningen (se till exempel GrUU 15/2018 rd). Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande GrUU 51/2018 rd om polisens personuppgiftslag ansett att det är en fråga som har betydelse för lagstiftningsordningen att ett i särklass grundrättighetskänsligt lagförslag måste kompletteras med en allmän bestämmelse med ett nödvändighetskrav för behandling av känsliga uppgifter. Alternativt kan regleringen kompletteras paragrafvis med bestämmelser som knyter behandlingen av känsliga uppgifter till ett nödvändighetskrav. Grundlagsutskottet har framhållit att även lagstiftningen om behandling av känsliga personuppgifter bör vara så tydlig och begriplig som möjligt (GrUU 14/2018 rd, GrUU 7/2019 rd).

I de bestämmelser som föreslås i denna proposition har motsvarande systematik som i de gällande bestämmelserna bevarats. Bestämmelser om behandlingen av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter finns i 15 § i polisens personuppgiftslag, 4 § i Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag och 4 § i Tullens personuppgiftslag. Enligt dessa bestämmelser får uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter behandlas endast om behandlingen är nödvändig med hänsyn till ändamålet med behandlingen. Kravet på att behandlingen av personuppgifter ska vara nödvändig följer å sin sida direkt av artikel 5 i dataskyddsförordningen och 4 § i dataskyddslagen avseende brottmål. Eftersom utlämnande och mottagande av personuppgifter är behandling av personuppgifter, ska ovannämnda bestämmelser alltid beaktas också när uppgifter begärs och lämnas ut. I praktiken innebär detta i polisens, Gränsbevakningsväsendets och Tullens verksamhet att alltid när de uppgifter som begärs eller lämnas ut innehåller uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter, är begäran om och utlämnande av uppgifter bundna till nödvändighetskravet trots att det inte särskilt förutsätts i varje bestämmelse om mottagande eller utlämnande av uppgifter.

I polislagen har det bedömts vara nödvändigt att bevara de allmänna bestämmelserna om rätten att få och lämna ut information (4 kap. 3 § och 7 kap. 2 § i polislagen). Polisens uppgifter är i synnerhet när det gäller brottsbekämpning så mångsidiga att det i praktiken är omöjligt att på förhand specificera vilka slags uppgifter polisen behöver av vilken aktör för att kunna fullgöra sina samhälleliga skyldigheter. De mest omfattande informationsbehoven hänför sig till förundersökningen av brott. På motsvarande sätt är det omöjligt att på förhand specificera alla eventuella situationer där information lämnas ut. Brottsbekämpningen i sin helhet baserar sig på insamling och analys av information och det är också nödvändigt att information kan lämnas ut. Att få och lämna ut information är förutom för brottsbekämpning också mycket viktigt för upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet. Det är likaså viktigt att motsvarande bestämmelser bevaras för Gränsbevakningsväsendets och Tullens del.

De bestämmelser om rätt att få information av privata sammanslutningar och personer som föreslås i 4 kap. 3 § i polislagen har i lagförslag 1 bundits till att informationen behövs. I paragrafens 1 mom. specificeras de uppgifter som är föremål för rätten att få information på

basis av hurdan privaträttslig sekretess de omfattas av: företags-, bank- eller försäkringshemlighet. Denna specifikation motsvarar bestämmelserna i den gällande paragrafen. I 2 mom. specificeras likaså de uppgifter som är föremål för rätten att få information. De uppgifter som fås med stöd av 4 kap. 3 § i polislagen kan vara personuppgifter eller andra uppgifter. Rätten att få uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter är på det sätt som beskrivs ovan alltid bunden till nödvändighetskravet. Att rätten att få andra uppgifter än sådana som hör till särskilda kategorier av personuppgifter är bunden till nödvändighetskravet innebär att polisens möjligheter att få uppgifter av privata aktörer skärps jämfört med nuläget, vilket kan försvåra i synnerhet utredningen av brott. I Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag finns en bestämmelse (20 §) som i sak motsvarar 4 kap. 3 § i polislagen och som på det sätt som konstateras ovan har kommit till med grundlagsutskottets medverkan. Förvaltningsutskottet har i fråga om bestämmelsen uttryckligen ansett att regleringen i den form som förvaltningsutskottet föreslår uppfyller de krav som i EU-rätten och grundlagsutskottets vedertagna tolkningspraxis ställs på behandlingen av personuppgifter. I samband med revideringen av polislagen har grundlagsutskottet inte fäst uppmärksamhet vid de bestämmelser om rätt att få information som finns i polislagen (GrUU 67/2010 rd). Dessutom är det skäl att notera att det i 22 § i lagen om Åklagarmyndigheten (32/2019) föreskrivs om åklagares rätt att få information och att rätten är bunden till behövlighetskriteriet. Grundlagsutskottet har inte fäst uppmärksamhet vid formuleringen av åklagares rätt att få information i samband med att lagen om Åklagarmyndigheten stiftades (GrUU 25/2018 rd). Med tanke på straffprocessen är det ohållbart, om polisen får uppgifter på strängare villkor än åklagaren.

I 7 kap. 2 § i polislagen föreslås tydligare bestämmelser än tidigare om polisens utlämnande av information trots sekretessbestämmelserna. Motsvarande bestämmelser föreslås i 17 a § i Gränsbevakningsväsendets förvaltningslag och i 4 kap. 2 § i lagen om brottsbekämpning inom Tullen. Myndigheterna i fråga ska ha möjlighet att lämna ut information i de situationer som avses i bestämmelserna både på begäran och på eget initiativ. Den information som lämnas ut kan vara personuppgifter eller andra uppgifter. Utlämnandet av information ska alltid grunda sig på prövning från fall till fall, och det är fråga om utlämnande av information i enskilda fall. I samband med både att information fås och information lämnas ut får polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet i enlighet med 15 § i polisens personuppgiftslag, 4 § i Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag och 4 § i Tullens personuppgiftslag behandla uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter endast om behandlingen är nödvändig med hänsyn till ändamålet med behandlingen. Närmare bestämmelser om situationer där information lämnas ut regelbundet finns annanstans i lagstiftningen, till exempel i de personuppgiftslagar som gäller de berörda myndigheterna. De nämnda bestämmelserna i polislagen, Gränsbevakningsväsendets förvaltningslag och lagen om brottsbekämpning inom Tullen ger inte heller rätt att avvika från de remissförfaranden som det föreskrivs särskilt om någon annanstans i lagstiftningen eller till exempel från säkerhetsutredningsförfarandet.

I 7 kap. 2 § 2 mom. i polislagen ingår utöver det som nämns ovan även förutsättningen ”av vägande skäl”. Enligt förarbetena till den gällande lagen understryks med förutsättningen ”av vägande skäl” att tröskeln för att röja information måste vara hög. Information får inte lämnas ut i andra fall än sådana som klart uppfyller de i momentet angivna förutsättningarna (RP 224/2010 rd, s. 153). På motsvarande sätt som enligt de gällande bestämmelserna är mottagarna av information inte begränsade i detta moment och information kan med stöd av bestämmelsen således lämnas ut även till privata aktörer. Detta är viktigt, eftersom det till exempel vid brottsbekämpning kan uppstå situationer där endast en enskild person eller aktör kan förhindra att ett brott begås eller där åtminstone också en enskild persons eller aktörs åtgärder behövs för att förhindra ett brott. Om information inte kan lämnas ut återstår för polisen enbart att utreda det brott som begåtts, vilket inte ligger i allmänt intresse, om gärningen skulle ha kunnat

förhindras genom utlämnande av information. Det är viktigt att möjliggöra utlämnande av information utan att begränsa mottagarna av informationen också därför att information ska kunna lämnas ut exempelvis till den som är i fara eller till en aktör som genom sina åtgärder kan förhindra att en fara realiseras. I dessa situationer kan utlämnandet av information i bästa fall rädda människoliv. Det är dessutom i praktiken omöjligt att i bestämmelserna specificera innehållet i den information som lämnas ut. Vid bedömningen av bestämmelserna bör det beaktas att det i de fall som avses i 7 kap. 2 § 2 mom. i polislagen i princip är fråga om relativt akuta situationer, och att det inte går att på förhand uttömmande fastställa vilken information som kan vara avgörande i en viss situation. Eftersom förutsättningen ”av vägande skäl” medför att tröskeln för att lämna ut information är hög på det sätt som konstateras ovan, har det bedömts att formuleringen i tillräcklig utsträckning motsvarar det som grundlagsutskottet tar upp i sin utlåtandepraxis, även om bestämmelsen inte innehåller något nödvändighetskrav. I vilket fall som helst får i de situationer som avses i denna bestämmelse uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter behandlas med stöd av 15 § i polisens personuppgiftslag endast när det är nödvändigt. Detsamma gäller också motsvarande bestämmelser som gäller Gränsbevakningsväsendet och Tullen.

Även om bestämmelserna i 7 kap. 2 § i polislagen delvis avviker från det som grundlagsutskottet i sin utlåtandepraxis säger om att utlämnandet av information ska vara bundet till nödvändighetskravet, har det vid beredningen av ärendet bedömts att i bestämmelserna i polislagen och polisens personuppgiftslag beaktas sett som en helhet dock på behörigt sätt det som grundlagsutskottets har påpekat om behandlingen av särskilt känsliga uppgifter, vilket grundlagsutskottet har ansett vara en lagstiftningsordningsfråga. I bestämmelserna har utlämnandet av information begränsats på annat sätt exakt och noggrant avgränsat för att de sett som en helhet ska uppfylla de krav som ställs på bestämmelser som ingriper i de grundläggande fri- och rättigheterna.

I propositionen föreslås att det i 13 § i migrationsförvaltningens personuppgiftslag ska föreskrivas om Migrationsverkets rätt att av polisen få vissa efterlysningsuppgifter samt om Migrationsverkets skyldighet att utan dröjsmål underrätta polisen om identiteten hos och närvaro av en efterlyst person i Migrationsverkets lokaler efter att ha fått kännedom om att personen i fråga är efterlyst. Den föreslagna bestämmelsen har avgränsats noggrant till enbart efterlysningar som gäller gripande, häktning och anhållande. Den information som lämnas ut är begränsade till endast uppgifter om närvaro och identitet. Informationen gäller uppgifter om brott och förseelser. Enligt artikel 10 i dataskyddsförordningen får behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål och lagöverträdelse som innefattar brott eller därmed sammanhängande säkerhetsåtgärder enligt artikel 6.1 endast utföras under kontroll av en myndighet eller då behandling är tillåten enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, där lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter fastställs. De föreslagna bestämmelserna är förenliga med kraven i dataskyddsförordningen. Det ligger i ett vägande allmänt intresse och är således proportionellt att myndigheterna sinsemellan kan utbyta information om efterlysningar som gäller gripande, häktning och anhållande. Informationen har i bestämmelsen avgränsats noggrant, och därför kan utlämnandet av den bindas till behovlighet i stället för till nödvändighet.

I propositionen föreslås det att sådana bestämmelser som i onödan överlappar den allmänna lagstiftningen upphävs i polisens personuppgiftslag, Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag och Tullens personuppgiftslag. I de polisens, Tullens och Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslagar ska dock även i fortsättningen bevaras detaljerade bestämmelser om den aktuella myndighetens rätt att få information ur vissa register och informationssystem, om andra myndigheters utlämnande av information genom registrering via direkt anslutning samt om utlämnande av information till andra myndigheter.

11.2.4 Rätt att få information av social- och hälsovården

I lagförslag 1 i propositionen föreslås att det till polislagen fogas en helt ny bestämmelse om rätten att få information av en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster. Motsvarande förslag som gäller Gränsbevakningsväsendet och Tullen ingår i lagförslag 3 och 5. I hälso- och sjukvårdens verksamhet accentueras principen om konfidentialitet. Skyddet för konfidentialiteten i en vårdrelation har ett nära samband med skyddet för privatlivet som tryggas i 10 § i grundlagen, i artikel 8 i Europeiska människorättskonventionen och i artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna har ansett att skyddet för privatlivet enligt artikel 8 i människorättskonventionen omfattar särskilt känsliga och personliga patientuppgifter (M.S. mot Sverige, 27.8.1997, punkt 35). Uppgifter om en persons hälsa är också sådana uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9 i den allmänna dataskyddsförordningen och i 11 § i dataskyddslagen avseende brottmål och som i grundlagsutskottets etablerade utlåtan depraxis har ansetts ingå i känsliga uppgifter som bör åtnjuta särskilt skydd, eftersom behandling av sådana uppgifter kan innebära betydande risker för de grundläggande rättigheterna och friheterna (GrUU 14/2018 rd, s. 5).

Enligt 10 § i grundlagen är vars och ens privatliv tryggt. Utgångspunkten för skyddet för privatlivet är att individen har rätt att leva sitt eget liv utan godtycklig eller ogrundad inblandning av myndigheter eller andra utomstående. Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis är uppgifter om hälsotillstånd känsliga uppgifter och att det blir tillåtet att behandla sådana uppgifter berör själva kärnan i det skydd för personuppgifter som hör till privatlivet som tryggas i 10 § i grundlagen (GrUU 51/2021 rd). Enligt grundlagsutskottets etablerade praxis måste det finnas exakta och noga avgränsade bestämmelser om att det är tillåtet att behandla känsliga uppgifter bara om det är absolut nödvändigt, och bestämmelserna om behandling av känsliga uppgifter måste vara detaljerade och omfattande, inom den ram som dataskyddsförordningen tillåter (GrUU 65/2018 rd, s. 45, GrUU 15/2018 rd, s. 40).

I de högsta domstolarnas rättspraxis har det med tanke på tillgodoseendet av skyddet för en persons privatliv ansetts vara väsentligt att informationen om personens vårdrelation inom hälso- och sjukvården förblir konfidentiell, om personen så önskar. För att privatlivet betonas vad gäller information om en vårdrelation talar också den allmänna betydelsen av konfidentialitet med tanke på hälso- och sjukvårdssystemets verksamhetsförutsättningar. Konfidentialitet är viktig med tanke på både vården och uppsökandet av vård (se till exempel HFD 2025:11, HFD 2018:93, HD 2011:91). Högsta förvaltningsdomstolen har dock även ansett att det är uppenbart att till exempel förbudet att vittna inte är avsett att tillämpas i så stor utsträckning att information om vilken vårdrelation som helst är en sådan känslig uppgift om en persons hälsotillstånd som avses i rättegångsbalken (HFD 2025:11).

I polislagen föreslås bestämmelser om polisens rätt att få information om en persons närvaro och identitet av social- och hälsovården. Bestämmelserna förtydligar nuläget och ger polisen delvis rätt att i större utsträckning än i nuläget få information om en persons närvaro av social- och hälsovården. Det primära syftet med bestämmelserna är att skydda de grundläggande fri- och rättigheter som tryggas i grundlagen, såsom rätten till liv och trygghet samt egendomsskyddet. Bestämmelserna har bedömts vara nödvändiga med tanke på detta syfte. De gällande bestämmelserna har i praktiken visat sig vara mångtydiga och otillräckliga och man har inte lyckats förenhetliga tillämpningspraxis genom till exempel anvisningar. Den information som fås med stöd av de föreslagna bestämmelserna har begränsats exakt och noggrant avgränsat så att den gäller endast information om en persons närvaro i lokalerna hos en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster och information om personens identitet, och polisen kan inte med stöd av de föreslagna bestämmelserna få mer information än vad som

är nödvändigt. Polisen kan endast få information om en enskild person och om en enskild närvarotidpunkt och närvaroplat. Informationen kan alltså inte gälla mer detaljerade uppgifter om en persons besökshistoria eller kommande besök i lokalerna hos en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster. Polisen ska få information endast på begäran för ett visst ändamål som anges i lagen, och den som begär information ska till sin tjänsteställning vara en polisman som hör till befälet. Rätten att få information ska vara bunden till vad som är nödvändigt med tanke på dessa användningsändamål. De föreslagna bestämmelserna möjliggör inte heller att social- och hälsovårdens uppgifter lämnas ut på eget initiativ. Polisen har inte rätt att med stöd av bestämmelsen få uppgifter som beskriver en patients hälsotillstånd, diagnosuppgifter eller i övrigt närmare uppgifter om innehållet i en vård- eller kundrelation, utan endast uppgifter om en persons närvaro eller identitet. Eftersom den information som fås med stöd av bestämmelserna är mycket begränsad och användningsändamålen noggrant angivna i lag, har kränkningen av den grundläggande rätten till skydd för privatlivet bedömts stå i rätt proportion till de grundläggande fri- och rättigheter som ska skyddas. Motsvarande bestämmelser föreslås i Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag och lagen om brottsbekämpning inom Tullen.

Polisen kan få information för att avslöja eller utreda ett sådant brott för vilket det strängaste straffet enligt lag är fängelse i minst två år, eller för att avslöja eller utreda ett brott som avses i 20 kap. 6, 8 eller 18 §, 21 kap. 7, 10 eller 15 § eller 23 kap. 1 eller 3 § i strafflagen. Dessutom kan polisen få information för att avslöja eller utreda ett brott som avses i 17 kap. 6 §, 28 kap. 1, 3 eller 4 §, 35 kap. 1 § eller 41 kap. 7 § i strafflagen, om gärningen riktar sig mot en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster eller en person som sköter ärenden eller arbetar hos tillhandahållaren. Information kan fås också för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller för att förebygga brott, om en person genom sitt uppförande i lokalerna hos en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster orsakar fara som hotar liv, hälsa eller egendom. I avsnitt 7.1 motiveras användningsändamålet med informationen. Största delen av de brott som räknas upp i bestämmelsen kränker individens rättigheter enligt 7 § i grundlagen. Även om straffskalan för en del brott blir lägre än fängelse i två år, är det viktigt att polisen har möjlighet att få information om dem som begått dessa brott och att nå dem med tanke på såväl allmänt och enskilt intresse som i synnerhet i social- och hälsovårdens verksamhetsställen där det ofta finns ett mycket stort antal personer i utsatt ställning. Också när information lämnas ut i en situation där en person orsakar fara som hotar liv eller hälsa är det fråga om att trygga rättigheterna enligt 7 § i grundlagen. Tryggande av rättigheterna enligt 7 § i grundlagen är en proportionell grund för ingripande i skyddet för privatlivet och personuppgifter. Gränsbevakningsväsendet och Tullen kan få information endast för att avslöja och utreda ett brott för vilket det strängaste straffet enligt lag är fängelse i minst två år. För Tullens del är det fråga om avslöjande och utredning av tullbrott. För Tullens och Gränsbevakningsväsendets del motsvarar vad som föreslås om att tröskeln för att få information ska vara ett maximistraff på minst två år den huvudregel som föreslås i 4 kap. 5 § 1 punkten i polislagen.

En del av de brott som är en förutsättning för rätt att få information kränker egendomsskyddet enligt 15 § i grundlagen. Polisen ska också utreda egendomsbrott som begåtts i social- och hälsovårdens lokaler och om vilka det har gjorts en polisanmälan. Det allmänna intresset att utreda egendomsbrott accentueras när brottet gäller till exempel en offentliga hälso- och sjukvårdsaktörs egendom. Vid brott som gäller enskilda personers egendom och som begås i social- och hälsovårdens lokaler är offret ofta en person i utsatt ställning. Polisens möjlighet att ingripa i brott innebär att polisen har möjlighet att uppfylla kraven i 22 § i grundlagen på att se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses. I fråga om situationer som uppstår i social- och hälsovårdens lokaler innebär detta särskilt polisens möjligheter att trygga rättigheterna för personer i utsatt ställning. Även det att polisen kan få information för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt förebygga brott, om en person genom sitt uppförande i lokalerna hos en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster

orsakar fara som hotar egendom, är av stor betydelse för tryggheten av andra personers grundläggande fri- och rättigheter och mänskliga rättigheter.

För att säkerställa att bestämmelserna är proportionella ska rätten att få information för avslöjande och utredning av brott i regel vara bunden till ett maximistraff på minst två år, det vill säga information kan inte begäras för avslöjande eller utredning av vilket brott som helst. I bestämmelsen i polislagen finns en särskild förteckning över de brott i fråga om vilka information kan fås, även om maximistraffet för dem inte är minst två år i enlighet med huvudregeln. Till dessa hör olika brott mot liv och hälsa och sexualbrott samt äventyrande av trafiksäkerheten och rattfylleri. I fråga om dessa har rätten att få information bedömts vara proportionell med beaktande av att det i princip är fråga om tryggheten av rättigheterna enligt 7 § i grundlagen. I situationer där polisen kan behöva begära information till exempel av hälso- och sjukvården vid utredning av brott som involverar rattfylleri, är det i allmänhet fråga om att den polis som fått larmuppdraget utreder orsaken till en bilolycka som har orsakat fara för andra människors liv och hälsa. I detta fall kan den person som har kört bilen ha avlägsnat sig från platsen och själv sökt vård till exempel på ett sjukhus i närområdet. Trafikbrott kan lätt leda till att ett eller flera offer dör eller skadas allvarligt, vilket innebär en betydande kränkning av rättigheterna enligt 7 § i grundlagen. Vid de grova gärningsformerna av äventyrande av trafiksäkerheten och rattfylleri är maximistraffet fängelse i två år, vilket innebär att i fråga om dem kan information fås med stöd av den i bestämmelsen föreslagna huvudregeln. På basis av den information som polisen har i det inledande skedet av utredningen av ett brott är det dock inte nödvändigtvis uppenbart om det är fråga om en grov gärningsform. Att gärningsmän nås och att det förhindras att en gärning upprepas är viktigt med tanke på både offrets enskilda intresse och ett vägande allmänt intresse.

I fråga om andra brott för vilka straffet är lindrigare än för de brott som räknas upp i bestämmelsen (till exempel egendoms- och skadegörelsebrott) ska rätten att få information begränsas så att rätt att få information föreligger endast om gärningen riktar sig mot en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster eller en person som sköter ärenden eller arbetar hos tillhandahållaren. De brott som räknas upp i bestämmelsen inbegriper till exempel stöld, för vilken det föreskrivna strängaste straffet är ett år sex månader, och snatteri, för vilket det föreskrivna strängaste straffet endast är böter. Det har dock ansetts motiverat att polisen har möjlighet att oberoende av den stulna egendomens värde utreda egendomsbrott som begåtts i social- och hälsovårdens lokaler. Till exempel i en situation där en person som sköter ärenden på ett sjukhus blir bestulen på sin telefon, kan åtskillnaden mellan stöld och snatteri leda till att polisen får den information som avses i bestämmelsen endast om det är fråga om en tillräckligt värdefull telefon. Vid bedömningen ska det också beaktas att den information som fås med stöd av de nu föreslagna bestämmelserna är mycket begränsad. Eftersom bestämmelserna dessutom i fråga om egendoms- och skadegörelsebrott för vilka straffen är lindrigare har begränsats till att gälla händelser i social- och hälsovårdens lokaler, bedöms bestämmelserna till denna del inte ha några konsekvenser till exempel för sökandet av vård. Bestämmelsernas konsekvenser för sökandet av vård bedöms närmare i avsnitt 4.2.5.

Information kan också fås för att skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som utgör ett allvarligt hot mot den. Ett sådant behov kan bli aktuellt särskilt när det gäller terrorismbekämpning. Med verksamhet som allvarligt hotar den nationella säkerheten hänvisas till verksamhet som hotar den demokratiska stats- och samhällsordningen, grundläggande samhällsfunktioner, ett stort antal människors liv eller hälsa eller internationell fred och säkerhet. Det kan till exempel röra sig om verksamhet som allvarligt hotar Finlands nationella säkerhet och som hänför sig till terrorism eller om våldsbejakande radikalisering, utländska underrättelsetjänsters verksamhet eller oroligheter i en stat som är central med tanke på Finlands säkerhet (se GrUB 4/2018 rd). Lagstadgad rätt att få information av en annan myndighet eller

en privat aktör ingriper i princip mindre i privatlivet än till exempel de hemliga metoder för inhämtande av information som skyddspolisen har tillgång till. Rätt att få information om vistelse i lokalerna hos en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster kan bli aktuell i synnerhet när det gäller terrorhot och därmed anslutna målpersoner, men också när det gäller andra hot, såsom personer som har anknytning till främmande makters underrättelseverksamhet. Information om närvaro eller identitet kan ha en central ställning när det gäller att utreda ett hot mot den nationella säkerheten och på så sätt för att förhindra de allvarligaste följderna. Information om en persons identitet och närvaro i social- och hälsovårdens lokaler kan vara nödvändig med tanke på ett hot som riktar sig mot den nationella säkerheten och för att förhindra allvarliga följder. Rätten att få information som avses i paragrafen är förenlig med proportionalitetsprincipen med beaktande av den nationella säkerhetens betydelse som ett viktigt skyddsintresse som ska skyddas av staten.

Information kan fås också för att nå en person för verkställigheten av ett fängelsestraff eller för hämtning till domstol av svaranden i ett brottmål. När en person söks för verkställigheten av en dom, har personen redan dömts till fängelse för ett brott. Då är det viktigt med tanke på det allmänna intresset att polisen når den dömda personen. Vid hämtning till domstol är det fråga om situationer där domstolen har bestämt att en person ska hämtas till rättens sammanträde. Båda situationerna är betydande med tanke på det allmänna intresset. Social- och hälsovårdens lokaler kan inte vara platser där man kan dra sig undan fängelsestraff eller skyldighet att delta i rättens sammanträde.

Information kan också fås för att hitta en person som är försvunnen, misstänks vara försvunnen eller vars liv eller hälsa eventuellt är i fara. Med tanke på det allmänna intresset är det enligt högsta förvaltningsdomstolens uppfattning behövligt att få information för att åtgärderna för att söka efter en försvunnen person ska kunna riktas rätt och genomföras effektivt. Samtidigt tjänade utlämnandet av information skyddet av den försvunna personens liv och hälsa (HFD 2024/80). Vid sökandet efter en försvunnen person är det ofta fråga om att trygga individens rättigheter enligt 7 § i grundlagen, i synnerhet individens rätt till liv. Det kan vara nödvändigt att snabbt inleda sökningsåtgärder, om det är känt att den försvunna personen är i dåligt skick. Då finns det också en stor möjlighet att den försvunna personen har sökt eller fått vård inom hälso- och sjukvården. Enligt förslaget ska polisen med stöd av sin rätt att få information innan omfattande sökningsåtgärder inleds kunna kontrollera om personen eventuellt befinner sig till exempel på ett sjukhus. Polisen, andra myndigheter och intressentgrupper är då inte tvungna att binda betydande resurser vid sökningsåtgärder, om det är känt att personen är i säkerhet till exempel på ett sjukhus.

Rätten att få information gäller information om en persons närvaro i lokalerna hos en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster. En lokal kan också omfattas av hemfriden som tryggas i 10 § 1 mom. i grundlagen. Till exempel en läkare kan utöva sitt yrke hemifrån. I människorättsdomstolens fall Niemietz mot Tyskland (16.12.1992) ansåg domstolen att lokaler kan omfattas av hemfriden. Enligt domstolen kan termen hem inte tolkas snävt bland annat på grund av att ett yrke kan utövas hemifrån. Enligt 10 § 3 mom. i grundlagen kan genom lag föreskrivas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas. Bestämmelserna i 10 § 3 mom. i grundlagen representerar så kallat kvalificerat lagförbehåll som avser att så exakt och strikt som möjligt ange möjligheten att genom en vanlig lag föreskriva om inskränkningar så att grundlagstexten inte tillåter större befogenheter att inskränka de grundläggande fri- och rättigheterna än vad som är absolut nödvändigt (GrUU 54/2014 rd, GrUU 19/2025 rd). De föreslagna bestämmelserna möjliggör inte utlämnande av annan information än information om en persons identitet och information om en persons närvaro i en viss lokal under en viss tid. Polisen kan inte med stöd av paragrafen få mer detaljerad

information som omfattas av hemfriden till exempel om en boendes levnadsvanor eller mänskliga relationer. Rätten att få information är dessutom bunden till vad som är nödvändigt. På det stora hela är ingripandet i hemfriden således litet.

Med beaktande av de ovannämnda omständigheterna är inskränkningen i de grundläggande fri- och rättigheterna förenlig med proportionalitetskravet och ingriper inte i onödigt stor utsträckning i den grundläggande fri- och rättighet som gäller skydd för privatlivet och personuppgifter med beaktande av att de föreslagna bestämmelserna är av central betydelse för tryggheten av andra personers grundläggande fri- och rättigheter (rätt till liv samt till personlig frihet och integritet, egendomsskydd).

11.2.5 Direktivet om integritet och elektronisk kommunikation

Genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) möjliggörs en harmonisering av nationella bestämmelser för att säkerställa ett likvärdigt skydd av de grundläggande fri- och rättigheterna, särskilt rätten till integritet och konfidentialitet, när det gäller behandling av personuppgifter inom sektorn för elektronisk kommunikation, samt för att säkerställa fri rörlighet för sådana uppgifter samt för utrustning och tjänster avseende elektronisk kommunikation inom gemenskapen (artikel 1). Direktivet om integritet och elektronisk kommunikation preciserar och kompletterar EU:s allmänna dataskyddsförordning.

Artikel 15.1 i direktivet om integritet och elektronisk ger medlemsstaterna möjlighet att genom lagstiftning vidta åtgärder för att begränsa omfattningen av vissa skyldigheter enligt direktivet. En förutsättning är att en sådan begränsning i ett demokratiskt samhälle är nödvändig, lämplig och proportionell för att skydda nationell säkerhet, försvaret och allmän säkerhet samt för förebyggande, undersökning, avslöjande av och åtal för brott eller vid obehörig användning av ett elektroniskt kommunikationssystem.

EU-domstolen har under de senaste åren utfärdat flera förhandsavgöranden där den har bedömt lagring och användning av förmedlingsuppgifter för att bekämpa brottslighet samt för att säkerställa den allmänna och nationella säkerheten. EU-domstolen har dragit slutsatsen att artikel 15.1 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation jämförd med artikel 3 i direktiv 2002/58 ska tolkas så, att tillämpningsområdet för direktivet inte bara omfattar lagstiftning som ålägger leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster en skyldighet att lagra trafikuppgifter och lokaliseringuppgifter, utan även lagstiftning som innebär att nationella myndigheter får tillgång till uppgifter som lagrats av dessa leverantörer (se domen 2.10.2018, Ministerio Fiscal, C-207/16, EU:C:2018:788, punkt 35 och där angiven rättspraxis).

Enligt EU-domstolens avgörandepraxis ska man när det föreskrivs om tillgång till information säkerställa att tillgång har beviljats för ett ändamål som avses i artikel 15.1 i direktivet och att lagstiftningsåtgärdernas godtagbarhet har bedömts med tanke på artiklarna 7, 8 och 52.1 i stadgan om de grundläggande rättigheterna (se domen 2.10.2018, Ministerio Fiscal, C-207/16, punkterna 52–58 och där angiven rättspraxis). Tillgången till information ska granskas i enlighet med proportionalitetsprincipen och ska inskränkas till vad som är strängt nödvändigt med tanke på ändamålet (se till exempel domen 21.12.2016, Tele2 Sverige och Watson med flera, de förenade målen C-203/15 och C-698/15, EU:C:2016:970, punkt 96 och där angiven rättspraxis). För att säkerställa att behöriga nationella myndigheters tillgång till lagrade uppgifter begränsas till vad som är strängt nödvändigt, ankommer det på nationell rätt att fastställa de materiella och formella villkoren på vilka leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster ska ge sådan tillgång (se domen 21.12.2016, Tele2 Sverige och Watson med flera, de förenade målen C-

203/15 och C-698/15, punkt 118). Den nationella lagstiftaren ska utarbeta dessa villkor med beaktande av proportionalitetsprincipen (om proportionalitetsprincipen se till exempel domen 2.10.2018 Ministerio Fiscal, C-207/16, punkterna 55–57).

I EU-domstolens relativt nya förhandsavgörande där man behandlar särskilt åtgärder för lagring av IP-adresser och de villkor för registrering och lagring av uppgifter som ställs i unionens domstols rättspraxis har domstolen preciserat sin tidigare rättspraxis och i synnerhet tolkningen av huruvida lagring av IP-adresser ska anses utgöra ett allvarliga ingrepp i de rättigheter som tryggas i stadgan om de grundläggande rättigheterna (domen 30.4.2024, La Quadrature du Net med flera mot Premier ministre och Ministre de la Culture, C-470/21, ECLI:EU:C:2024:370).

Enligt EU-domstolen har IP-adresserna till kommunikationskällan en lägre grad av känslighet än andra trafikuppgifter, om endast IP-adresserna till kommunikationskällan lagras och inte mottagarens IP-adresser, eftersom dessa adresser inte i sig avslöjar någon information om de tredje män som har haft kontakt med den person från vilken kommunikationen utgick. IP-adresser kan dock användas för att på ett uttömmande sätt kartlägga en internetanvändares aktivitet på internet, vilket gör det möjligt att utförligt kartlägga internetanvändaren. Lagring och analys av IP-adresser kan således utgöra allvarliga ingrepp i internetanvändarens grundläggande rättigheter (se domen 6.10.2020, La Quadrature du Net med flera mot Premier ministre med flera, de förenade målen C-511/18, C-512/18 och C-520/18, ECLI:EU:C:2020:791, punkterna 152–153 och domen 30.4.2024 La Quadrature du Net med flera mot Premier ministre och Ministre de la Culture, C-470/21, punkterna 78–79 och 81–82).

När det är fråga om brott som begåtts på internet kan IP-adressen dock utgöra den enda utredningsmetod som gör det möjligt att identifiera den person, till vilken adressen var tilldelad vid den tidpunkt då brottet begicks. Det kan bli omöjligt att upptäcka brott som har begåtts på internet, om uppgifterna i fråga inte kan lagras en längre tid genom lagstiftningsåtgärder som baserar sig på artikel 15.1 i direktiv 2002/58 (domen 6.10.2020, La Quadrature du Net med flera mot Premier ministre med flera, de förenade målen C-511/18, C-512/18 och C-520/18, punkt 154). Detta talar för att lagring av IP-adresser och åtkomst till dessa adresser med avseende på bekämpning av vissa brott är strängt nödvändiga för att uppnå det eftersträlvade målet och uppfyller således proportionalitetskravet i unionsrätten. Dessutom kan det beaktas att det finns en verklig risk för systemisk straffrihet för brott som begås på internet eller vars utförande eller förberedelse underlättas av internets specifika kännetecken, om åtkomst till information inte ges (domen 30.4.2024, La Quadrature du Net med flera mot Premier ministre och Ministre de la Culture, C-470/21, punkterna 117–119).

I situationer där det ingrepp i skyddet för privatlivet och personuppgifter som lagringen av IP-adresser innebär är allvarligt är det endast bekämpning av grov brottslighet och förebyggande av allvarliga hot mot allmän säkerhet som, i likhet med skyddet av nationell säkerhet, kan motivera detta ingrepp (domen 6.10.2020, La Quadrature du Net med flera mot Premier ministre med flera, de förenade målen C-511/18, C-512/18 och C-520/18, punkt 156). Eftersom IP-adresser kan användas bland annat för att på ett uttömmande sätt kartlägga en internetanvändares hela klickström och därigenom dennes aktivitet på internet, och att på så sätt utförligt kartlägga internetanvändaren, utgör den lagring och den analys av IP-adresser som krävs för en sådan kartläggning allvarliga ingrepp i internetanvändarens grundläggande rättigheter enligt artiklarna 7 och 8 i stadgan om de grundläggande rättigheterna, något som även kan påverka hur användare av elektroniska kommunikationsmedel utövar yttrandefriheten enligt artikel 11 i stadgan (domen 30.4.2024, La Quadrature du Net med flera mot Premier ministre och Ministre de la Culture, C-470/21, punkt 78).

En skyldighet att generellt och odifferentierat lagra IP-adresser kan däremot, i förekommande fall, vara motiverad av ändamålet att bekämpa brott i allmänhet när det är uteslutet att lagringen kan medföra allvarliga ingrepp i den berörda personens privatliv. Allvarliga ingrepp i privatlivet kan avse att IP-adresserna knyts till en uppsättning av andra trafik- eller lokaliseringssuppgifter som lagringsskyldigheten omfattar (domen 30.4.2024, La Quadrature du Net med flera mot Premier ministre och Ministre de la Culture, C-470/21, punkterna 80–82).

EU-domstolen har inte fastställt några särskilda begränsningar för lagring av uppgifter om en användares identitet. Uppgifterna kan användas i syfte att förebygga, undersöka, avslöja och åtala för brott samt att skydda allmän säkerhet (se domen 6.10.2020, La Quadrature du Net med flera mot Premier ministre med flera, de förenade målen C-511/18, C-512/18 och C-520/18, punkterna 157–159).

Begäran enligt 4 kap. 3 § i polislagen gäller ett teleföretags kunduppgifter eller de uppgifter som företaget lagrar för sina egna ändamål. Information som behövs för att identifiera en användare är ofta nödvändig för att tvevångsmedel ska kunna riktas mot en viss person. En begäran om information kan inte gälla uppgifter som teleföretag lagrar med stöd av lagringsskyldigheten enligt 157 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation, om inte det brott som utreds uppfyller förutsättningarna för teleövervakning. Sökningar i uppgifter som omfattas av lagringsskyldigheten begränsas av 157 § 1 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation, i vilket det hänvisas till brott som avses i 10 kap. 6 § 2 mom. i tvångsmedelslagen. I en situation där en begäran om information inte kan riktas till uppgifter som omfattas av lagringsskyldigheten, riktas begäran till de uppgifter som teleföretaget behandlar på någon annan grund. Det som sägs ovan gäller också motsvarande bestämmelser som gäller andra förundersökningsmyndigheter.

De ändringar som föreslås i denna proposition har inga konsekvenser för de lagringsskyldiga företagens skyldighet att lagra uppgifter för myndigheternas behov. Det föreslås inte heller några ändringar i myndigheternas rätt att få uppgifter som omfattas av lagringsskyldigheten. Polisen kan inte heller i fortsättningen med stöd av 4 kap. 3 § i polislagen få information om förmedlingsuppgifter som avses i 10 kap. 6 § i tvångsmedelslagen och 5 kap. 8 § i polislagen, information om innehållet i kommunikationen eller om dess andra parter. För att inhämta denna information ska teleövervakning eller teleavlyssning enligt tvångsmedelslagen eller polislagen användas när de förutsättningar som anges i lagen uppfylls. För Gränsbevakningsväsendets, Tullens och Försvarsmaktens del finns bestämmelser om förutsättningarna för teleövervakning och teleavlyssning i tvångsmedelslagen, lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet, lagen om brottsbekämpning inom Tullen och lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten. EU-domstolens ovan beskrivna rättspraxis bedöms således inte utgöra något hinder för de bestämmelser som föreslås i propositionen.

11.3 Bedömning av lagstiftningsordningen

Grundlagsutskottet har betonat att grunden till en inskränkning i skyddet för privatlivet bör vara ett godtagbart samhälleligt intresse och att inskränkningarna ska stå i rätt proportion till det eftersträfvade målet. Detta betyder att inskränkningarna måste vara nödvändiga för att ett godtagbart mål ska kunna nås. Det är tillåtet att inskränka de grundläggande fri- och rättigheterna endast om målet inte kan nås med medel som ingriper i fri- och rättigheterna i mindre omfattning. En inskränkning får inte vara mer genomgripande än vad som är motiverat med hänsyn till hur tungt vägande det bakomliggande samhälleliga intresset är i relation till det rättsobjekt som ska inskränkas (GrUB 25/1994 rd, se också till exempel GrUU 56/2014 rd och GrUU 18/2013 rd). De bestämmelser om rätt att få och lämna ut information som föreslås i

propositionen har på de grunder som konstateras ovan bedömts vara en nödvändig och proportionell åtgärd med beaktande av hur tungt vägande de mål som ligger bakom förslagen är i förhållande till den grundläggande fri- och rättighet som inskränks.

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Regeringen anser det dock vara önskvärt att grundlagsutskottet ger ett utlåtande i ärendet, eftersom propositionen innehåller sådana bestämmelser om utlämnande av sekretessbelagda personuppgifter som är av betydelse med tanke på det skydd för privatlivet och personuppgifter som tryggas i 10 § i grundlagen. Grundlagsutskottet har ansett att polislagen är typexemplet på en lag som lätt kan råka i konflikt med medborgarnas grundläggande rättigheter, i synnerhet de klassiska friheterna (GrUU 15/1994 rd och GrUU 67/2010 rd). Vid beredningen av propositionen har det väckts frågor om de föreslagna grundrättighetsinskränkningarnas nödvändighet, proportionalitet, exakthet och noggranna avgränsning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av 4 och 7 kap. i polislagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i polislagen (872/2011) 7 kap. 6 §, sådan den lyder i lag 743/2014,
ändras 4 kap. 3 § 1 och 2 mom. samt rubriken för 7 kap. och 7 kap. 2 §, samt
fogas till 4 kap. 3 § ett nytt 4 mom. och till kapitlet nya 4 och 5 § som följer:

4 kap.

Teknisk övervakning och rätt att få information

3 §

Rätt att få information av privata sammanslutningar och personer

Oberoende av att en sammanslutnings medlemmar, revisorer, verkställande direktör, styrelsemedlemmar eller arbetstagare är bundna av företags-, bank- eller försäkringshemlighet har polisen på begäran av en polisman som hör till befälet rätt att av privata sammanslutningar och personer få information som behövs för att förebygga, avslöja eller utreda brott, för att avvärja en fara som hotar liv eller hälsa eller för att nå en efterlyst person som ska anhållas, häktas eller gripas. Om ett viktigt allmänt eller enskilt intresse kräver det har polisen motsvarande rätt att få information som behövs vid polisundersökning enligt 6 kap.

Polisen har i enskilda fall på begäran rätt att av kommunikationsförmedlare och av tillhandahållare av informationssamhällets tjänster få kontaktuppgifter för teleadresser som inte är upptagna i en offentlig katalog eller information som specificerar en teleadress eller teleterminalutrustning eller information som behövs för att identifiera en tjänsts användare eller abonnent, om informationen behövs för ett polisuppdrag. Polisen har motsvarande rätt att få information om utdelningsadresser av en sammanslutning som bedriver postverksamhet.

Polisen har rätt att få den information som avses i 1 och 2 mom. avgiftsfritt, om inte något annat föreskrivs i lag.

4 §

Vite

Polisen kan meddela ett åläggande om att den i 3 § 1 och 2 mom. avsedda informationen ska lämnas inom en skälig tid. Polisen kan förena åläggandet med vite. Beslutet om föreläggande av vite ska iaktas även om ändring i beslutet söks. Vite får dock inte föreläggas om det finns skäl att misstänka någon för brott och det begärda materialet har samband med det ärende som brottsmisstanken gäller. I övrigt tillämpas i fråga om vite viteslagen (1113/1990).

5 §

Rätt att få information av social- och hälsovården

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag har polisen på begäran av en polisman som hör till befälet rätt att trots sekretessbestämmelserna av en tjänstetillhandahållare som avses i lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården (703/2023) eller av en person som utför tjänstetillhandahållarens uppgifter få information om en persons närvaro i lokalerna hos en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster under en viss tid och information om personens identitet, om informationen är nödvändig för att

1) avslöja eller utreda ett sådant brott för vilket det strängaste straffet enligt lag är fängelse i minst två år,

2) avslöja eller utreda ett brott som avses i 20 kap. 6, 8 eller 18 §, 21 kap. 7, 10 eller 15 § eller 23 kap. 1 eller 3 § i strafflagen,

4) avslöja eller utreda ett brott som avses i 17 kap. 6 §, 28 kap. 1, 3 eller 4 §, 35 kap. 1 § eller 41 kap. 7 § i strafflagen, om gärningen riktar sig mot en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster eller en person som sköter ärenden eller arbetar hos tillhandahållaren av social- och hälsovårdstjänster,

4) upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller förebygga brott, om en person genom sitt uppförande i lokalerna hos en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster orsakar fara som hotar liv, hälsa eller egendom,

5) skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som utgör ett allvarligt hot mot den,

6) nå en person för verkställigheten av ett fängelsestraff eller för hämtning till domstol av svaranden i ett brottmål,

7) hitta en person som är försvunnen, misstänks vara försvunnen eller vars liv eller hälsa eventuellt är i fara.

7 kap.

Tystnadsplikt, tystnadsrätt och utlämnande av information

2 §

Utlämnande av information

Polisen får trots sekretessbestämmelserna lämna ut andra uppgifter än de som avses i 1 § 1 mom. till myndigheter eller sammanslutningar som sköter offentliga uppdrag, om utlämnandet av uppgifterna behövs i enskilda fall på grund av en uppgift som ankommer på polisen, någon annan myndighet eller den som sköter ett offentligt uppdrag. Dessutom får polisen trots sekretessbestämmelserna lämna ut ovan avsedda uppgifter till myndigheter eller sammanslutningar som sköter offentliga uppdrag, om det i enskilda fall är nödvändigt på grund av ett viktigt allmänt eller enskilt intresse. I lag föreskrivs särskilt om utlämnande av information som behövs för att kontrollera tillförlitligheten hos en person som söker sig till eller har en ur säkerhetssynpunkt viktig uppgift.

Polisen får trots sekretessbestämmelserna lämna ut sådana andra än i 1 § 1 mom. avsedda uppgifter som i enskilda fall av vägande skäl behövs för att förhindra en händelse som äventyrar liv eller hälsa eller ett brott som riktar sig mot frihet eller för att förhindra betydande skada på miljön eller betydande egendoms- eller förmögenhetsskada eller för att skydda något annat viktigt allmänt eller enskilt intresse eller den nationella säkerheten.

Polisen får trots sekretessbestämmelserna lämna ut andra uppgifter än de som avses i 1 § 1 mom. till en sådan kritisk aktör som avses i lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft (310/2025) eller en sådan aktör som avses i 3 § i cybersäkerhetslagen (124/2025), om utlämnandet av uppgifterna behövs för att utföra en uppgift som gäller skydd av den kritiska infrastrukturen eller stärkande av motståndskraften och som ankommer på polisen eller den ovan nämnda aktören.

De uppgifter som avses i 1–3 mom. kan lämnas ut på begäran eller på eget initiativ. Beslut om utlämnande av uppgifter med stöd av 1–3 mom. fattas av en polisman som hör till befälet. En annan polisman kan utan beslut av en polisman som hör till befälet lämna ut uppgifter när det på grund av att ärendet är brådskande är nödvändigt att uppgifter lämnas ut omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

2.

Lag

om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019) 16 § 3 mom., 17 § 2 mom. och 22 § 3–5 mom.,
ändras det inledande stycket i 16 § 1 mom., 16 § 1 mom. 9 och 15 punkten, 16 § 2 mom., rubriken för 17 §, det inledande stycket i 17 § 1 mom., 17 § 1 mom. 4 och 8 punkten, 21 §, det inledande stycket i 22 § 1 mom., 22 § 1 mom. 7, 8 och 17 punkten och 32 § samt
fogas till 16 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1162/2019, 632/2020, 1308/2021 och 493/2025, en ny 16 punkt, till 17 § 1 mom. en ny 9 punkt och till 22 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 632/2020, en ny 18 punkt som följer:

16 §

Polisens rätt att få uppgifter ur vissa register och informationssystem

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag har polisen trots sekretessbestämmelserna rätt att ur vissa register få information för att utföra sina uppgifter och föra sina register, på det sätt som avtalas om tillvägagångssättet med den personuppgiftsansvarige, enligt följande:

9) av kommunikationsförmedlare uppgifter som avses i 10 kap. 6–8 § i tvångsmedelslagen, i 5 kap. 8 och 9 § i polislagen samt i 19 kap. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014),

15) av samfund och sammanslutningar uppgifter ur register som gäller passagerare och fordons personal, för förhindrande, avslöjande och utredning av brott och förande av brott till åtalsprövning samt för att nå efterlysta personer; bestämmelser om rätten att få uppgifter ur flygtrafikens PNR-uppgifter finns i lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet (657/2019),

16) av civiltjänstcentralen de uppgifter ur civiltjänstregistret som är nödvändiga för utredning av hinderlöshet hos sökande och innehavare av ett tillstånd enligt passlagen eller lagen om identitetskort.

Polisen har rätt att få de uppgifter som avses i 1 mom. utan dröjsmål och avgiftsfritt, om inte något annat föreskrivs i lag.

17 §

Uppgifter som andra myndigheter lämnar ut till polisen genom registrering via direkt anslutning

Enligt avtal om tillvägagångssättet med den personuppgiftsansvarige får uppgifter föras in i polisens register genom direkt anslutning enligt följande:

4) av utrikesministeriet och finska beskickningar uppgifter för skötseln av utrikesministeriets och finska beskickningars uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen, av utrikesministeriet uppgifter om dem som hör till personalen vid diplomatiska beskickningar och konsulat som representerar den utsändande staten i Finland och om dem som hör till personalen vid en internationell organisations organ i Finland eller något annat internationellt organ i samma ställning samt om dessa personers familjemedlemmar och om dem som är i privat tjänst hos dessa personer,

8) av Migrationsverket uppgifter om nationella inreseförbud samt om polisåtgärder i anslutning till beslut om avvisning, utvisning och handräckning,

9) av Institutet för hälsa och välfärd uppgifter om utredning av dödsorsak.

21 §

Utlämnande av personuppgifter till en annan behörig myndighet som avses i dataskyddslagen avseende brottmål

Polisen får trots sekretessbestämmelserna på begäran och på eget initiativ lämna ut personuppgifter som avses i 5–9, 11 och 12 § till skyddspolisen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet, Försvarsmakten, åklagare, domstolar, Rättsregistercentralen, Brottpåföljdsmyndigheten och andra behöriga myndigheter enligt dataskyddslagen avseende brottmål för de uppgifter enligt 1 § i den lagen som myndigheten har enligt lag.

22 §

Övrigt utlämnande av personuppgifter till myndigheter

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag får polisen trots sekretessbestämmelserna på begäran och på eget initiativ lämna ut sådana personuppgifter som avses i 5–8, 11 och 12 § för en uppgift som myndigheten har enligt lag enligt följande:

7) till livskraftscentralerna för behandling av ärenden som gäller beviljande av uppehållstillstånd för företagare,

8) till utrikesministeriet och finska beskickningar för behandling av ärenden som hör till deras behörighet och som gäller pass eller något annat resedokument, identitetskort, visum, uppehållstillstånd för arbetstagare, uppehållstillstånd för företagare eller något annat uppehållstillstånd,

17) till Försvarsmakten, Tullen, Gränsbevakningsväsendet och Brottpåföljdsmyndigheten för bedömning av om en hos dessa anställd person med rätt att bära skjutvapen i sina tjänste-, arbets- eller tjänstgöringsuppdrag är lämplig att bära skjutvapen,

18) till Institutet för hälsa och välfärd för genomförande av kliniska prövningar samt för skötseln av uppgifter som hänför sig till rättsmedicin eller rättspsykiatri.

32 §

Beslut om utlämnande av uppgifter

Beslut om rätten att lämna ut uppgifter ur polisens register via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse samt om rätten för myndigheter som avses i 3 kap. att lämna ut uppgifter till polisens informationssystem via ett tekniskt gränssnitt eller genom registrering via direkt

anslutning fattas av den personuppgiftsansvarige eller av en annan polisenhet som den personuppgiftsansvarige har förordnat till uppgiften.

När beslut om utlämnande fattas ska uppgifternas art och omfattning beaktas för att den registrerades integritetsskydd och datasäkerheten ska kunna tryggas.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

3.

Lag

om ändring av lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet (639/2019) 33 § 2 mom., 35 § 3 mom., 36 § 2 mom. och 38 § 4 mom., av dem 36 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1246/2020,
ändras 20 §, 21 §, 22 § 1 mom. 5 punkten, 29 och 32 §, det inledande stycket i 33 § 1 mom., 33 § 1 mom. 10 och 13 punkten och 39 §, av dem 32 § och det inledande stycket i 33 § 1 mom. sådana de lyder i lag 430/2024, och
fogas till lagen en ny 20 a § och till 33 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 430/2024, en ny 14 punkt som följer:

20 §

Rätt att få uppgifter av privata sammanslutningar och personer

Oberoende av att en sammanslutnings medlemmar, revisorer, verkställande direktör, styrelsemedlemmar eller arbetstagare är bundna av företags-, bank- eller försäkringshemlighet har Gränsbevakningsväsendet på begäran av en anhållningsberättigad tjänsteman rätt att av privata sammanslutningar och personer få de uppgifter som behövs för att förebygga, avslöja eller utreda brott som undersöks av Gränsbevakningsväsendet eller för att avvärja en fara som hotar liv eller hälsa eller för att nå en efterlyst person som ska anhållas, häktas eller gripas. Om ett viktigt allmänt eller enskilt intresse kräver det, har Gränsbevakningsväsendet motsvarande rätt att få de uppgifter som behövs i en utredning enligt 27 § i gränsbevakningslagen.

Gränsbevakningsväsendet har i enskilda fall på begäran av en anhållningsberättigad tjänsteman rätt att av en kommunikationsförmedlare och av en tillhandahållare av informationssamhällets tjänster få kontaktuppgifter om en sådan teleadress som inte är upptagen i en offentlig katalog eller uppgifter som specificerar en teleadress eller teleterminalutrustning eller de uppgifter som behövs för att identifiera en tjänsts användare eller abonnent, om uppgifterna behövs för utförande av ett uppdrag som ankommer på Gränsbevakningsväsendet. Gränsbevakningsväsendet har motsvarande rätt att få uppgifter om utdelningsadresser av en sammanslutning som bedriver postverksamhet.

För sin tillståndsförvaltning har Gränsbevakningsväsendet rätt att få uppgifter av privata sammanslutningar och personer med iakttagande av 19 §.

20 a §

Rätt att få information av social- och hälsovården

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag har Gränsbevakningsväsendet på begäran av en anhållningsberättigad tjänsteman rätt att trots sekretessbestämmelserna av en tjänstetillhandahållare som avses i lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården (703/2023) eller av en person som utför tjänstetillhandahållarens uppgifter få information om en persons närvaro i lokalerna hos en tillhandahållare av social- och

hälsovårdstjänster under en viss tid och information om personens identitet, om informationen är nödvändig för att avslöja eller utreda ett brott för vilket det strängaste straffet enligt lag är fängelse i minst två år.

21 §

Vite

Gränsbevakningsväsendet kan meddela ett åläggande om att de i 20 § 1 och 2 mom. avsedda uppgifterna ska lämnas inom en skälig tid. Gränsbevakningsväsendet kan förena åläggandet med vite. Beslutet om föreläggande av vite ska iakttas även om ändring i beslutet söks. Vite får dock inte föreläggas om det finns skäl att misstänka någon för brott och det begärda materialet har samband med det ärende som brottsmisstanken gäller. I övrigt tillämpas i fråga om vite viteslagen (1113/1990).

22 §

Rätt att få uppgifter ur vissa register och informationssystem

Utöver vad som föreskrivs annanstans i lag har Gränsbevakningsväsendet trots sekretessbestämmelserna för utförandet av sina uppgifter rätt få uppgifter enligt följande:

5) av justitieförvaltningsmyndigheterna uppgifter om personer som är efterlysta av dem, ur det register över avgöranden och meddelanden om avgöranden som avses i lagen om justitieförvaltningens nationella informationsresurs (955/2020) uppgifter om avgöranden i brottmål och om avgörandenas laga kraft samt ur det rikssystem för behandling av diarie- och ärendehanteringssuppgifter som avses i den lagen uppgifter om brottmål som är eller har varit anhängiga vid åklagarmyndigheter eller domstolar,

29 §

Lämnande av uppgifter till Gränsbevakningsväsendet

Gränsbevakningsväsendet har rätt att få de uppgifter som avses i detta kapitel utan dröjsmål och avgiftsfritt, om inte något annat föreskrivs i lag.

32 §

Utlämnande av personuppgifter till en annan behörig myndighet som avses i dataskyddslagen avseende brottmål

Gränsbevakningsväsendet får trots sekretessbestämmelserna på begäran och på eget initiativ lämna ut sådana personuppgifter som avses i 7–15 och 15 a § till polisen, Tullen, Försvarmakten, åklagare, domstolar, Rättsregistercentralen, Brottspåföljdsmyndigheten och andra behöriga myndigheter enligt dataskyddslagen avseende brottmål för de uppgifter enligt 1 § i den lagen som myndigheten har enligt lag.

33 §

Övrigt utlämnande av personuppgifter till myndigheter

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag får Gränsbevakningsväsendet trots sekretessbestämmelserna på begäran och på eget initiativ lämna ut i 7–15 och 15 a § avsedda personuppgifter för utförande av en uppgift som en myndighet har enligt lag, enligt följande:

10) till livskraftscentralerna för behandling av ärenden som gäller beviljande av uppehållstillstånd för företagare,

13) till Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakare för jakt- och fiskeövervakning som hör till deras behörighet,

14) till Institutet för hälsa och välfärd för genomförande av kliniska prövningar samt för skötseln av uppgifter som hänför sig till rättsmedicin.

39 §

Förfarande när uppgifter lämnas ut

Den personuppgiftsansvarige eller den förvaltningsenhet som den personuppgiftsansvarige har förordnat till uppgiften fattar beslut om utlämnande av sådana personuppgifter som avses i denna lag, om utlämnandet sker via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse.

När beslut om utlämnande fattas ska uppgifternas art och omfattning beaktas för att den registrerades integritetsskydd och datasäkerheten ska kunna tryggas.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

4.

Lag

om ändring av lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning (577/2005) 18 §, sådan den lyder i lag 641/2019, och
ändras 17 a §, sådan den lyder i lag 110/2018, som följer:

17 a §

Utlämnande av uppgifter

Gränsbevakningsväsendet får trots sekretessbestämmelserna lämna ut andra uppgifter än de som avses i 17 § 1 mom. till myndigheter och sammanslutningar som sköter offentliga uppdrag, om utlämnandet av uppgifterna behövs i enskilda fall på grund av en uppgift som ankommer på Gränsbevakningsväsendet, någon annan myndighet eller den som sköter ett offentligt uppdrag. Dessutom får Gränsbevakningsväsendet trots sekretessbestämmelserna lämna ut ovan avsedda uppgifter till myndigheter och sammanslutningar som sköter offentliga uppdrag, om det i enskilda fall är nödvändigt på grund av ett viktigt allmänt eller enskilt intresse. I lag föreskrivs särskilt om utlämnande av information för att kontrollera tillförlitligheten hos en person som söker sig till eller har en ur säkerhetssynpunkt viktig uppgift.

Gränsbevakningsväsendet får trots sekretessbestämmelserna lämna ut sådana andra än i 17 § 1 mom. avsedda uppgifter som i enskilda fall av vägande skäl behövs för att förhindra en händelse som äventyrar liv eller hälsa eller ett brott som riktar sig mot friheten eller för att förhindra betydande skada på miljön eller betydande egendoms- eller förmögenhetsskada eller för att skydda något annat viktigt allmänt eller enskilt intresse eller den nationella säkerheten.

Gränsbevakningsväsendet får trots sekretessbestämmelserna lämna ut andra uppgifter än de som avses i 17 § 1 mom. till en sådan kritisk aktör som avses i lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft (310/2025) eller en sådan aktör som avses i 3 § i cybersäkerhetslagen (124/2025), om utlämnandet av uppgifterna behövs för att utföra en uppgift som gäller skydd av den kritiska infrastrukturen eller stärkande av motståndskraften och som ankommer på Gränsbevakningsväsendet eller den ovan nämnda aktören.

De uppgifter som avses i 1–3 mom. kan lämnas ut på begäran eller på eget initiativ.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

5.

Lag

om ändring av 2 och 4 kap. i lagen om brottsbekämpning inom Tullen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om brottsbekämpning inom Tullen (623/2015) 2 kap. 14 § 1 och 2 mom. samt rubriken för 4 kap. och 4 kap. 2 §, av dem 2 kap. 14 § 1 mom. sådant det lyder i lag 750/2017, och
fogas till 2 kap. en ny 14 a § som följer:

2 kap.

Tullens befogenheter vid tullbrottsbekämpning

14 §

Rätt till information av privata och offentliga sammanslutningar eller personer

Oberoende av att en sammanslutnings medlemmar, revisorer, verkställande direktör, styrelsemedlemmar, förvaltningsrådsmedlemmar eller arbetstagare är bundna av företags-, bank- eller försäkringshemlighet har Tullen rätt att av privata och offentliga sammanslutningar eller personer få information som behövs för att förebygga, avslöja eller utreda tullbrott, för att avvärja en fara som hotar liv eller hälsa eller för att nå en efterlyst person som ska anhållas, häktas eller gripas. Tullen har motsvarande rätt att få nödvändiga uppgifter för utredning av förutsättningarna för meddelande av näringsförbud.

Tullen har i enskilda fall på begäran rätt att av kommunikationsförmedlare och av tillhandahållare av informationssamhällets tjänster få kontaktuppgifter för teleadresser som inte är upptagna i en offentlig katalog eller information som specificerar en teleadress eller teleterminalutrustning eller information som behövs för att identifiera en tjänsts användare eller abonnent, om informationen behövs för att förhindra, avslöja eller utreda tullbrott eller för att avvärja en fara som hotar liv eller hälsa. Tullen har motsvarande rätt att få uppgifter om utdelningsadresser av en sammanslutning som bedriver postverksamhet.

14 a §

Rätt att få information av social- och hälsovården

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag har Tullen på begäran av en anhållningsberättigad tullman rätt att trots sekretessbestämmelserna av en tjänstetillhandahållare som avses i lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården (703/2023) eller av en person som utför tjänstetillhandahållarens uppgifter få information om en persons närvaro i lokalerna hos en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster under en viss tid och information om personens identitet, om informationen

är nödvändig för att avslöja eller utreda ett tullbrott för vilket det strängaste straffet enligt lag är fängelse i minst två år.

4 kap.

Tystnadsplikt, tystnadsrätt och utlämnande av information

2 §

Utlämnande av uppgifter

Tullen får trots sekretessbestämmelserna lämna ut andra uppgifter än de som avses i 1 § 1 mom. till myndigheter och sammanslutningar som sköter offentliga uppdrag, om utlämnandet av uppgifterna behövs i enskilda fall på grund av en uppgift som ankommer på Tullen, någon annan myndighet eller någon som sköter ett offentligt uppdrag. Dessutom får Tullen trots sekretessbestämmelserna lämna ut ovan avsedda uppgifter till myndigheter och sammanslutningar som sköter offentliga uppdrag, om det i enskilda fall är nödvändigt på grund av ett viktigt allmänt eller enskilt intresse.

Tullen får trots sekretessbestämmelserna lämna ut sådana andra än i 1 § 1 mom. avsedda uppgifter som i enskilda fall av vägande skäl behövs för att förhindra en händelse som äventyrar liv eller hälsa eller ett brott som riktar sig mot friheten eller för att förhindra betydande skada på miljön eller betydande egendoms- eller förmögenhetsskada eller för att skydda något annat viktigt allmänt eller enskilt intresse eller den nationella säkerheten.

Tullen får trots sekretessbestämmelserna lämna ut andra uppgifter än de som avses i 1 § 1 mom. till en sådan kritisk aktör som avses i lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft (310/2025) eller en sådan aktör som avses i 3 § i cybersäkerhetslagen (124/2025), om utlämnandet av uppgifterna behövs för att utföra en uppgift som gäller skydd av den kritiska infrastrukturen eller stärkande av motståndskraften och som ankommer på Tullen eller den ovan nämnda aktören.

De uppgifter som avses i 1–3 mom. kan lämnas ut på begäran eller på eget initiativ. Tullen kan sätta begränsningar och ställa villkor för användningen av de uppgifter som lämnas ut.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

6.

Lag

om ändring av lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen (650/2019) 16 § 3 mom., 17 § 2 mom. och 21 § 2–4 mom.,
ändras det inledande stycket i 16 § 1 mom., 16 § 1 mom. 10 och 14 punkten, 16 § 2 mom., rubriken för 17 §, det inledande stycket i 17 § 1 mom., 20 §, det inledande stycket i 21 § 1 mom., 21 § 1 mom. 16 punkten samt 26 §, av dem 21 § 1 mom. 16 punkten sådan den lyder i lag 853/2025, och
fogas till 21 § 1 mom., sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 545/2023 och 853/2025, en ny 17 punkt som följer:

16 §

Tullens rätt att få uppgifter ur vissa register och informationssystem

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag har Tullen trots sekretessbestämmelserna rätt att ur vissa register få information för att utföra sina uppgifter och föra sina register, på det sätt som avtalas om tillvägagångssättet med den personuppgiftsansvarige, enligt följande:

10) ur det bötesregister som avses i lagen om verkställighet av böter (672/2002) uppgifter om bötesstraff och verkställigheten av dem, ur det straffregister som avses i straffregisterlagen (770/1993) uppgifter om personer och juridiska personer för de ändamål som nämns i 4 och 4 a § i den lagen och ur det register över avgöranden och meddelanden om avgöranden som avses i lagen om justitieförvaltningens nationella informationsresurs (955/2020) uppgifter om avgöranden i brottmål och om avgörandenas laga kraft samt ur det rikssystem för behandling av diarie- och ärendehanteringssuppgifter som avses i den lagen uppgifter om brottmål som är eller har varit anhängiga vid åklagarmyndigheter och domstolar,

14) av kommunikationsförmedlare uppgifter som avses i 10 kap. 6–8 § i tvångsmedelslagen och i 2 kap. 14 § 2 mom. och 3 kap. 4 och 5 § i lagen om brottsbekämpning inom Tullen, under de förutsättningar som anges i de lagarna, för tullbrottsbekämpning,

Tullen har rätt att få de uppgifter som avses i 1 mom. utan dröjsmål och avgiftsfritt, om inte något annat föreskrivs i lag.

17 §

Uppgifter som andra myndigheter lämnar ut till Tullen genom registrering via direkt anslutning

Enligt avtal om tillvägagångssättet med den personuppgiftsansvarige får uppgifter lämnas ut till Tullens register genom registrering via direkt anslutning enligt följande:

20 §

Utlämnande av personuppgifter till en annan behörig myndighet som avses i dataskyddslagen avseende brottmål

Tullen får trots sekretessbestämmelserna på begäran eller på eget initiativ lämna ut personuppgifter som avses i 7–10 och 13 § till polisen, Gränsbevakningsväsendet, Försvarmakten, åklagare, domstolar, Rättsregistercentralen, Brottspåföljdsmyndigheten och andra behöriga myndigheter som avses i dataskyddslagen avseende brottmål för de uppgifter enligt 1 § i den lagen som myndigheten har enligt lag.

21 §

Övrigt utlämnande av personuppgifter till myndigheter

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag får Tullen trots sekretessbestämmelserna på begäran och på eget initiativ lämna ut personuppgifter som avses i 7–10 och 13 § för utförande av en uppgift som myndigheten har enligt lag, enligt följande:

16) till de myndigheter som avses i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet (849/2025) för övervakning av transport av farliga ämnen,

17) till Institutet för hälsa och välfärd för genomförande av kliniska prövningar samt för skötseln av uppgifter som hänför sig till rättsmedicin.

26 §

Beslut om utlämnande av uppgifter

Beslut om rätten att lämna ut uppgifter ur Tullens register via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse samt om rätten för myndigheter som avses i 3 kap. att lämna ut uppgifter till Tullens informationssystem via ett tekniskt gränssnitt eller genom registrering via direkt anslutning fattas av den personuppgiftsansvarige eller av en sådan verksamhetsenhet inom Tullen som den personuppgiftsansvarige har förordnat till uppgiften.

När beslut om utlämnande fattas ska uppgifternas art och omfattning beaktas för att den registrerades integritetsskydd och datasäkerheten ska kunna tryggas.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

7.

Lag

om ändring av 112 § i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten (89/2025)
112 § 1, 2 och 4 mom. som följer:

112 §

Rätt att få information av privata eller offentliga sammanslutningar eller personer

Oberoende av att en sammanslutnings medlemmar, revisorer, verkställande direktör, styrelsemedlemmar eller arbetstagare är bundna av företags-, bank- eller försäkringshemlighet har Huvudstaben rätt att en privat eller offentlig sammanslutning eller en person få nödvändig information som behövs för att förhindra, avslöja eller utreda brott, för att avvärja en fara som hotar liv eller hälsa eller för att nå en efterlyst person som ska anhållas, häktas eller gripas.

Huvudstaben har rätt att av kommunikationsförmedlare och av tillhandahållare av informationssamhällets tjänster få kontaktuppgifter för teleadresser som inte är upptagna i en offentlig katalog eller information som specificerar en teleadress eller teleterminalutrustning eller information som behövs för att identifiera en tjänsts användare eller abonnent, om informationen behövs i ett enskilt fall för utförandet av ett brottsbekämpningsuppdrag vid Huvudstaben. Huvudstaben har motsvarande rätt att få information om utdelningsadresser av en sammanslutning som bedriver postverksamhet.

Huvudstaben har rätt att få den information som avses i 1 och 2 mom. utan dröjsmål och avgiftsfritt, om inte något annat föreskrivs i lag.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

8.

Lag

om ändring av lagen om försvarsmakten

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om försvarsmakten (551/2007) en ny 17 a § som följer:

17 a §

Utlämnande av uppgifter

Försvarsmakten får trots sekretessbestämmelserna på begäran eller på eget initiativ lämna ut uppgifter till en sådan kritisk aktör som avses i lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft (310/2025) eller en sådan aktör som avses i 3 § i cybersäkerhetslagen (124/2025), om utlämnandet av uppgifterna behövs för att utföra en uppgift som gäller skydd av den kritiska infrastrukturen eller stärkande av motståndskraften och som ankommer på Försvarsmakten eller den ovan nämnda aktören.

Beslut om utlämnande av uppgifter med stöd av 1 mom. fattas av huvudstaben.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

9.

Lag

om ändring av 29 § i lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten (332/2019) det inledande stycket i 29 § 1 mom. och 29 § 1 mom. 2 punkten underpunkt b som följer:

29 §

Rätt att lämna ut personuppgifter för fullgörande av lagstadgade uppgifter

Försvarsmakten får trots sekretessbestämmelserna på begäran och på eget initiativ till en annan myndighet och till en sammanslutning som tillsatts för att sköta ett offentligt uppdrag lämna ut personuppgifter som behövs för fullgörande av dess lagstadgade uppgifter, enligt följande:

2) till polisen

b) för de uppgifter enligt 1 kap. 1 § 1 mom. i polislagen (872/2011) som hänför sig till att trygga rätts- och samhällsordningen, skydda den nationella säkerheten, upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller förebygga, avslöja och utreda brott och föra brott till åtalsprövning,

Denna lag träder i kraft den 20 .

10.

Lag

om ändring av 13 § i lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen

I enlighet med riksdagens beslut
fögas till 13 § i lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen (615/2020),
sådan paragrafen lyder delvis ändrad i lagarna 1295/2022 och 574/2025, ett nytt 5 mom. som
följer:

13 §

Annan rätt att få uppgifter

Migrationsverket har trots sekretessbestämmelserna rätt att av polisen få de uppgifter om
efterlysningar som behövs för att medverka till att en efterlyst person ska kunna nås och som
gäller gripande, anhållande eller häktning av en utlänning som på grund av behandling av
dennes eget ärende som gäller inresa, utresa, vistelse, arbete eller finskt medborgarskap
personligen besöker Migrationsverkets lokaler. Migrationsverket är efter att ha fått kännedom
om att en person är efterlyst skyldigt att trots sekretessbestämmelserna utan dröjsmål lämna
polisen uppgifter om den efterlysta personens identitet och närvaro i Migrationsverkets lokaler
för att personen ska kunna gripas, anhållas eller häktas.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 4 december 2025

Statsminister

Petteri Orpo

Inrikesminister Mari Rantanen

1.

Lag

om ändring av 4 och 7 kap. i polislagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i polislagen (872/2011) 7 kap. 6 §, sådan den lyder i lag 743/2014,
ändras 4 kap. 3 § 1 och 2 mom. samt rubriken för 7 kap. och 7 kap. 2 §, samt
fogas till 4 kap. 3 § ett nytt 4 mom. och till kapitlet nya 4 och 5 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

4 kap.

Teknisk övervakning och rätt att få information

Teknisk övervakning och rätt att få information

3 §

3 §

Rätt att få information av privata sammanslutningar och personer

Rätt att få information av privata sammanslutningar och personer

Oberoende av att en sammanslutnings medlemmar, revisorer, verkställande direktör, styrelsemedlemmar eller arbetstagare är bundna av företags-, bank- eller försäkringshemlighet har polisen på begäran av en polisman som hör till befälet rätt att få information som behövs för förhindrande eller utredning av brott. Om ett viktigt allmänt eller enskilt intresse kräver det har polisen samma rätt att få information som behövs vid polisundersökning enligt 6 kap.

En polisman har i enskilda fall på begäran rätt att av teleföretag och av sammanslutningsabonnenter få kontaktuppgifter för teleadresser som inte är upptagna i en offentlig katalog eller information som specificerar en teleadress eller teleterminalutrustning, om informationen behövs för ett polisuppdrag.

Oberoende av att en sammanslutnings medlemmar, revisorer, verkställande direktör, styrelsemedlemmar eller arbetstagare är bundna av företags-, bank- eller försäkringshemlighet har polisen på begäran av en polisman som hör till befälet rätt att *av privata sammanslutningar och personer få information som behövs för att förebygga, avslöja eller utreda brott, för att avvärja en fara som hotar liv eller hälsa eller för att nå en efterlyst person som ska anhållas, häktas eller gripas.* Om ett viktigt allmänt eller enskilt intresse kräver det har polisen motsvarande rätt att få information som behövs vid polisundersökning enligt 6 kap.

Polisen har i enskilda fall på begäran rätt att av *kommunikationsförmedlare och av tillhandahållare av informationssamhällets tjänster* få kontaktuppgifter för teleadresser som inte är upptagna i en offentlig katalog eller information som specificerar en teleadress eller teleterminalutrustning *eller information som behövs för att identifiera en*

Gällande lydelse

Polisen har motsvarande rätt att få information om utdelningsadresser av en sammanslutning som bedriver postverksamhet.

(ny)

(ny)

(ny)

Föreslagen lydelse

tjänsts användare eller abonnent, om informationen behövs för ett polisuppdrag. Polisen har motsvarande rätt att få information om utdelningsadresser av en sammanslutning som bedriver postverksamhet.

Polisen har rätt att få den information som avses i 1 och 2 mom. avgiftsfritt, om inte något annat föreskrivs i lag.

4 §

Vite

Polisen kan meddela ett åläggande om att den i 3 § 1 och 2 mom. avsedda informationen ska lämnas inom en skälig tid. Polisen kan förena åläggandet med vite. Beslutet om föreläggande av vite ska iaktas även om ändring i beslutet söks. Vite får dock inte föreläggas om det finns skäl att misstänka någon för brott och det begärda materialet har samband med det ärende som brottsmisstanken gäller. I övrigt tillämpas i fråga om vite viteslagen (1113/1990).

5 §

Rätt att få information av social- och hälsovården

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag har polisen på begäran av en polisman som hör till befälet rätt att trots sekretessbestämmelserna av en tjänstetillhandahållare som avses i lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården (703/2023) eller av en person som utför tjänstetillhandahållarens uppgifter få information om en persons närvaro i lokalerna hos en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster under en viss tid och information om personens identitet, om informationen är nödvändig för att

1) avslöja eller utreda ett sådant brott för vilket det strängaste straffet enligt lag är fängelse i minst två år,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2) avslöja eller utreda ett brott som avses i 20 kap. 6, 8 eller 18 §, 21 kap. 7, 10 eller 15 § eller 23 kap. 1 eller 3 § i strafflagen,

3) avslöja eller utreda ett brott som avses i 17 kap. 6 §, 28 kap. 1, 3 eller 4 §, 35 kap. 1 § eller 41 kap. 7 § i strafflagen, om gärningen riktar sig mot en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster eller en person som sköter ärenden eller arbetar hos tillhandahållaren av social- och hälsovårdstjänster,

4) upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller förebygga brott, om en person genom sitt uppförande i lokalerna hos en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster orsakar fara som hotar liv, hälsa eller egendom,

5) skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som utgör ett allvarligt hot mot den,

6) nå en person för verkställigheten av ett fängelsestraff eller för hämtning till domstol av svaranden i ett brottmål,

7) hitta en person som är försvunnen, misstänks vara försvunnen eller vars liv eller hälsa eventuellt är i fara.

7 kap.

7 kap.

Tystnadsplikt och tystnadsrätt

Tystnadsplikt, tystnadsrätt och utlämnande av information

2 §

2 §

Utlämnande av information trots tystnadsplikt

Utlämnande av information

Tystnadsplikten för tjänstemän som hör till polisens personal och andra som avses i 1 § 2 mom. hindrar inte att information lämnas ut till myndigheter och sammanslutningar som sköter offentliga uppdrag och som på grund av sina lagstadgade uppgifter behöver information om omständigheter som annars är sekretessbelagda eller om en persons tillförlitlighet eller lämplighet för ett uppdrag. I lag föreskrivs särskilt om utlämnande av information som behövs för att kontrollera tillförlitligheten hos en person som söker sig

Polisen får trots sekretessbestämmelserna lämna ut andra uppgifter än de som avses i 1 § 1 mom. till myndigheter eller sammanslutningar som sköter offentliga uppdrag, om utlämnandet av uppgifterna behövs i enskilda fall på grund av en uppgift som ankommer på polisen, någon annan myndighet eller den som sköter ett offentligt uppdrag. Dessutom får polisen trots sekretessbestämmelserna lämna ut ovan avsedda uppgifter till myndigheter eller sammanslutningar som sköter offentliga

Gällande lydelse

till eller har en ur säkerhetssynpunkt viktig uppgift.

Tystnadsplikten enligt 1 § 2 mom. hindrar inte utlämnande av information som i enskilda fall av vägande skäl behövs för att förhindra en händelse som äventyrar liv eller hälsa eller ett brott som riktar sig mot friheten eller för att förhindra betydande skada på miljön eller betydande egendoms- eller förmögenhetsskada eller för att trygga statens säkerhet.

(ny)

(ny)

6 §

Hänvisningsbestämmelse om utlämnande av information

Bestämmelser om utlämnande av information ur polisens personregister via teknisk anslutning eller i maskinläsbar form

Föreslagen lydelse

uppdrag, om det i enskilda fall är nödvändigt på grund av ett viktigt allmänt eller enskilt intresse. I lag föreskrivs särskilt om utlämnande av information som behövs för att kontrollera tillförlitligheten hos en person som söker sig till eller har en ur säkerhetssynpunkt viktig uppgift.

Polisen får trots sekretessbestämmelserna lämna ut sådana andra än i 1 § 1 mom. avsedda uppgifter som i enskilda fall av vägande skäl behövs för att förhindra en händelse som äventyrar liv eller hälsa eller ett brott som riktar sig mot frihet eller för att förhindra betydande skada på miljön eller betydande egendoms- eller förmögenhetsskada eller för att skydda något annat viktigt allmänt eller enskilt intresse eller den nationella säkerheten.

Polisen får trots sekretessbestämmelserna lämna ut andra uppgifter än de som avses i 1 § 1 mom. till en sådan kritisk aktör som avses i lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft (310/2025) eller en sådan aktör som avses i 3 § i cybersäkerhetslagen (124/2025), om utlämnandet av uppgifterna behövs för att utföra en uppgift som gäller skydd av den kritiska infrastrukturen eller stärkande av motståndskraften och som ankommer på polisen eller den ovan nämnda aktören.

De uppgifter som avses i 1–3 mom. kan lämnas ut på begäran eller på eget initiativ. Beslut om utlämnande av uppgifter med stöd av 1–3 mom. fattas av en polisman som hör till befälet. En annan polisman kan utan beslut av en polisman som hör till befälet lämna ut uppgifter när det på grund av att ärendet är brådskande är nödvändigt att uppgifter lämnas ut omedelbart.

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

till andra polisenheter och andra myndigheter och bestämmelser om utlämnande av information till utlandet finns i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet. Bestämmelser om användning av personregister vid säkerhetsutredningar finns i säkerhetsutredningslagen (726/2014).

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019) 16 § 3 mom., 17 § 2 mom. och 22 § 3–5 mom.,

ändras det inledande stycket i 16 § 1 mom., 16 § 1 mom. 9 och 15 punkten, 16 § 2 mom., rubriken för 17 §, det inledande stycket i 17 § 1 mom., 17 § 1 mom. 4 och 8 punkten, 21 §, det inledande stycket i 22 § 1 mom., 22 § 1 mom. 7, 8 och 17 punkten och 32 § samt

fogas till 16 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1162/2019, 632/2020, 1308/2021 och 493/2025, en ny 16 punkt, till 17 § 1 mom. en ny 9 punkt och till 22 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 632/2020, en ny 18 punkt som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

16 §

16 §

Polisens rätt att få uppgifter ur vissa register och informationssystem

Polisens rätt att få uppgifter ur vissa register och informationssystem

Utöver vad som föreskrivs annanstans i lag har polisen trots sekretessbestämmelserna rätt att ur vissa register *genom en teknisk anslutning eller som en datamängd* få information för att utföra sina uppgifter och föra sina *personregister*, på det sätt det avtalas om tillvägagångssättet med den personuppgiftsansvarige, enligt följande:

Utöver vad som föreskrivs *någon* annanstans i lag har polisen trots sekretessbestämmelserna rätt att ur vissa register få information för att utföra sina uppgifter och föra sina *register*, på det sätt som avtalas om tillvägagångssättet med den personuppgiftsansvarige, enligt följande:

9) av teleföretag uppgifter som avses i 10 kap. 6–8 § i tvångsmedelslagen, i 5 kap. 8 och 9 § i polislagen samt i 19 kap. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014),

9) av *kommunikationsförmedlare* uppgifter som avses i 10 kap. 6–8 § i tvångsmedelslagen, i 5 kap. 8 och 9 § i polislagen samt i 19 kap. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014),

15) av samfund och sammanslutningar uppgifter ur register som gäller passagerare och fordons personal, för förhindrande, avslöjande och utredning av brott och förande av brott till åtalsprövning samt för att nå efterlysta personer; bestämmelser om rätten att få uppgifter ur flygtrafikens PNR-uppgifter finns i lagen om användning av flygpasageraruppgifter för bekämpning av

15) av samfund och sammanslutningar uppgifter ur register som gäller passagerare och fordons personal, för förhindrande, avslöjande och utredning av brott och förande av brott till åtalsprövning samt för att nå efterlysta personer; bestämmelser om rätten att få uppgifter ur flygtrafikens PNR-uppgifter finns i lagen om användning av flygpasageraruppgifter för bekämpning av

Gällande lydelse

terroristbrott och grov brottslighet (657/2019).
(ny)

Polisen har rätt att få de uppgifter som avses i 1 mom. avgiftsfritt, om inte något annat föreskrivs i lag.

När polisen har fått personuppgifter av en personuppgiftsansvarig med stöd av 1 mom. ska polisen på begäran lämna den personuppgiftsansvarige information om behandlingen av de utlämnade personuppgifterna.

17 §

*Uppgifter som andra myndigheter lämnar ut till polisen genom registrering via direkt anslutning **eller för registrering som en datamängd***

Enligt avtal med den personuppgiftsansvarige om tillvägagångssättet får uppgifter lämnas ut till polisens personregister genom en direkt anslutning *eller för registrering som en datamängd* enligt följande:

4) av utrikesministeriet och finska beskickningar uppgifter för skötseln av utrikesministeriets och finska beskickningars uppgifter enligt passlagen, av utrikesministeriet uppgifter om dem som hör till personalen vid diplomatiska beskickningar och konsulat som representerar den utsändande staten i Finland och om dem som hör till personalen vid en internationell organisations organ i Finland eller något annat internationellt organ i samma ställning samt om dessa personers familjemedlemmar och om dem som är i privat tjänst hos dessa personer,

8) av Migrationsverket uppgifter om nationella inreseförbud samt om polisåtgärder

Föreslagen lydelse

terroristbrott och grov brottslighet (657/2019),

16) av civiltjänstcentralen de uppgifter ur civiltjänstregistret som är nödvändiga för utredning av hinderlöshet hos sökande och innehavare av ett tillstånd enligt passlagen eller lagen om identitetskort.

Polisen har rätt att få de uppgifter som avses i 1 mom. *utan dröjsmål* och avgiftsfritt, om inte något annat föreskrivs i lag.

(upphävs)

17 §

Uppgifter som andra myndigheter lämnar ut till polisen genom registrering via direkt anslutning

Enligt avtal om tillvägagångssättet med den personuppgiftsansvarige får uppgifter *föras in i polisens register* genom direkt anslutning enligt följande:

4) av utrikesministeriet och finska beskickningar uppgifter för skötseln av utrikesministeriets och finska beskickningars uppgifter enligt *lagen om identitetskort och passlagen*, av utrikesministeriet uppgifter om dem som hör till personalen vid diplomatiska beskickningar och konsulat som representerar den utsändande staten i Finland och om dem som hör till personalen vid en internationell organisations organ i Finland eller något annat internationellt organ i samma ställning samt om dessa personers familjemedlemmar och om dem som är i privat tjänst hos dessa personer,

8) av Migrationsverket uppgifter om nationella inreseförbud samt om polisåtgärder

Gällande lydelse

i anslutning till beslut om avvisning, utvisning och handräckning.
(ny)

När polisen har fått personuppgifter av en personuppgiftsansvarig med stöd av 1 mom. ska polisen på begäran lämna den personuppgiftsansvarige information om behandlingen av de utlämnade personuppgifterna.

21 §

Utlämnande av personuppgifter till en annan behörig myndighet som avses i dataskyddslagen avseende brottmål

Polisen får trots sekretessbestämmelserna genom en teknisk anslutning eller som en datamängd lämna ut sådana personuppgifter som avses i 5–9, 11 och 12 § till skyddspolisen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet, Försvarsmakten, åklagare, domstolar, Rättsregistercentralen, Brottspåföljdsmyndigheten och andra behöriga myndigheter enligt dataskyddslagen avseende brottmål för de uppgifter enligt 1 § i dataskyddslagen avseende brottmål som myndigheten har enligt lag.

22 §

Övrigt utlämnande av personuppgifter till myndigheter

Polisen får trots sekretessbestämmelserna genom en teknisk anslutning eller som en datamängd lämna ut sådana personuppgifter som avses i 5–8, 11 och 12 § för en uppgift som myndigheten har enligt lag, enligt följande:

7) till arbets- och näringsmyndigheterna för behandling av ärenden som gäller beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare eller uppehållstillstånd för företagare,

Föreslagen lydelse

i anslutning till beslut om avvisning, utvisning och handräckning.

9) av Institutet för hälsa och välfärd uppgifter om utredning av dödsorsak.
(upphävs)

21 §

Utlämnande av personuppgifter till en annan behörig myndighet som avses i dataskyddslagen avseende brottmål

Polisen får trots sekretessbestämmelserna på begäran och på eget initiativ lämna ut personuppgifter som avses i 5–9, 11 och 12 § till skyddspolisen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet, Försvarsmakten, åklagare, domstolar, Rättsregistercentralen, Brottspåföljdsmyndigheten och andra behöriga myndigheter enligt dataskyddslagen avseende brottmål för de uppgifter enligt 1 § i den lagen som myndigheten har enligt lag.

22 §

Övrigt utlämnande av personuppgifter till myndigheter

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag får polisen trots sekretessbestämmelserna på begäran och på eget initiativ lämna ut sådana personuppgifter som avses i 5–8, 11 och 12 § för en uppgift som myndigheten har enligt lag enligt följande:

7) till livskraftscentralerna för behandling av ärenden som gäller beviljande av uppehållstillstånd för företagare,

Gällande lydelse

8) till utrikesministeriet och finska beskickningar för behandling av ärenden som hör till deras behörighet och som gäller pass eller något annat resedokument, visum, uppehållstillstånd för arbetstagare, uppehållstillstånd för företagare eller något annat uppehållstillstånd,

17) till Försvarsmakten, Tullen, Gränsbevakningsväsendet och Brottpåföljdsmyndigheten för bedömning av om en hos dessa anställd med rätt att bära skjutvapen i sina tjänste- eller arbetsuppdrag är lämplig att bära skjutvapen.

(ny)

Utöver det som föreskrivs i 1 mom. får polisen av grundad anledning trots sekretessbestämmelserna genom en teknisk anslutning eller som en datamängd till en myndighet lämna ut personuppgifter som är nödvändiga för att utföra en uppgift som i lag föreskrivits för myndigheten.

Innan personuppgifter lämnas ut ska mottagaren av uppgifterna för den personuppgiftsansvarige lägga fram tillförlitlig utredning om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

Kvaliteten på de uppgifter som lämnas ut ska i den mån det är möjligt bekräftas och uppgifterna ska vid behov förse med information som gör det möjligt för mottagaren att bedöma hur korrekta, fullständiga, aktuella och tillförlitliga uppgifterna är. Om det framgår att felaktiga uppgifter har lämnats ut eller att uppgifter lämnats ut i strid med lag, ska detta utan dröjsmål meddelas mottagaren.

32 §

Beslut om utlämnande av uppgifter

Beslut om rätten att lämna ut uppgifter ur polisens *personregister* genom en teknisk

Föreslagen lydelse

8) till utrikesministeriet och finska beskickningar för behandling av ärenden som hör till deras behörighet och som gäller pass eller något annat resedokument, *identitetskort*, visum, uppehållstillstånd för arbetstagare, uppehållstillstånd för företagare eller något annat uppehållstillstånd,

17) till Försvarsmakten, Tullen, Gränsbevakningsväsendet och Brottpåföljdsmyndigheten för bedömning av om en hos dessa anställd *person* med rätt att bära skjutvapen i sina tjänste-, arbets- eller tjänstgöringsuppdrag är lämplig att bära skjutvapen,

18) till Institutet för hälsa och välfärd för genomförande av kliniska prövningar samt för skötseln av uppgifter som hänför sig till rättsmedicin eller rättspsykiatri.

(upphävs 3 mom.)

(upphävs 4 mom.)

(upphävs 5 mom.)

32 §

Beslut om utlämnande av uppgifter

Beslut om rätten att lämna ut uppgifter ur polisens *register* via ett tekniskt gränssnitt

Gällande lydelse

anslutning eller som en datamängd samt om rätten för myndigheter som avses i 3 kap. att lämna ut uppgifter till polisens informationssystem genom en teknisk anslutning eller som en datamängd fattas av den personuppgiftsansvarige eller av en annan polisenhet som den personuppgiftsansvarige har förordnat till uppgiften.

När beslut om utlämnande fattas ska uppgifternas art beaktas för att den registrerades integritetsskydd och datasäkerheten ska kunna tryggas.

Föreslagen lydelse

eller en elektronisk förbindelse samt om rätten för myndigheter som avses i 3 kap. att lämna ut uppgifter till polisens informationssystem via ett tekniskt gränssnitt eller genom registrering via direkt anslutning fattas av den personuppgiftsansvarige eller av en annan polisenhet som den personuppgiftsansvarige har förordnat till uppgiften.

När beslut om utlämnande fattas ska uppgifternas art och omfattning beaktas för att den registrerades integritetsskydd och datasäkerheten ska kunna tryggas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet (639/2019) 33 § 2 mom., 35 § 3 mom., 36 § 2 mom. och 38 § 4 mom., av dem 36 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1246/2020,
ändras 20 §, 21 §, 22 § 1 mom. 5 punkten, 29 och 32 §, det inledande stycket i 33 § 1 mom., 33 § 1 mom. 10 och 13 punkten och 39 §, av dem 32 § och det inledande stycket i 33 § 1 mom. sådana de lyder i lag 430/2024, och
fogas till lagen en ny 20 a § och till 33 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 430/2024, en ny 14 punkt som följer:

Gällande lydelse

20 §

*Rätt att få uppgifter av privata
sammanslutningar och personer*

Trots att en sammanslutnings medlemmar, revisorer, verkställande direktör, styrelsemedlemmar eller arbetstagare är bundna av företagshemlighet, bankhemlighet eller försäkringshemlighet, har Gränsbevakningsväsendet på begäran av en anhållningsberättigad tjänsteman rätt att få uppgifter för att förebygga, avslöja eller utreda brott som undersöks av Gränsbevakningsväsendet. Om ett viktigt allmänt eller enskilt intresse kräver det, har Gränsbevakningsväsendet samma rätt att få uppgifter för en utredning enligt 27 § i gränsbevakningslagen.

Gränsbevakningsväsendet har på begäran av en anhållningsberättigad tjänsteman rätt att i enskilda fall av ett teleföretag och av en sammanslutningsabonnent få kontaktuppgifter om en sådan teleadress som inte är upptagen i en offentlig katalog samt uppgifter som specificerar en teleadress eller teleterminalutrustning, för utförande av ett

Föreslagen lydelse

20 §

*Rätt att få uppgifter av privata
sammanslutningar och personer*

Oberoende av att en sammanslutnings medlemmar, revisorer, verkställande direktör, styrelsemedlemmar eller arbetstagare är bundna av företags-, bank- eller försäkringshemlighet har Gränsbevakningsväsendet på begäran av en anhållningsberättigad tjänsteman rätt att *av privata sammanslutningar och personer* få de uppgifter som *behövs* för att förebygga, avslöja eller utreda brott som undersöks av Gränsbevakningsväsendet *eller för att avvärja en fara som hotar liv eller hälsa eller för att nå en efterlyst person som ska anhållas, häktas eller gripas*. Om ett viktigt allmänt eller enskilt intresse kräver det, har Gränsbevakningsväsendet *motsvarande* rätt att få de uppgifter som *behövs* i en utredning enligt 27 § i gränsbevakningslagen.

Gränsbevakningsväsendet har *i enskilda fall* på begäran av en anhållningsberättigad tjänsteman rätt att *av en kommunikationsförmedlare och av en tillhandahållare av informationssamhällets tjänster* få kontaktuppgifter om en sådan teleadress som inte är upptagen i en offentlig katalog *eller* uppgifter som specificerar en

Gällande lydelse

uppdrag som ankommer på Gränsbevakningsväsendet. Gränsbevakningsväsendet har motsvarande rätt att få uppgifter om utdelningsadresser av en sammanslutning som bedriver postverksamhet.

För sin tillståndsförvaltning har Gränsbevakningsväsendet rätt att få uppgifter av *en* privat sammanslutning eller en privatperson med iakttagande av *vad som föreskrivs* i 19 §.

(ny)

21 §

Vite

Gränsbevakningsväsendet kan meddela ett åläggande om att de i 20 § avsedda uppgifterna ska lämnas inom en skälig tid, *om uppgifterna behövs för att förebygga eller utreda ett brott som Gränsbevakningsväsendet undersöker*. Gränsbevakningsväsendet kan förena åläggandet med vite. Beslutet om

Föreslagen lydelse

teleadress eller teleterminalutrustning *eller de uppgifter som behövs för att identifiera en tjänsts användare eller abonnent, om uppgifterna behövs* för utförande av ett uppdrag som ankommer på Gränsbevakningsväsendet.

Gränsbevakningsväsendet har motsvarande rätt att få uppgifter om utdelningsadresser av en sammanslutning som bedriver postverksamhet.

För sin tillståndsförvaltning har Gränsbevakningsväsendet rätt att få uppgifter av *privata sammanslutningar* och personer med iakttagande av i 19 §.

20 a §

Rätt att få information av social- och hälsovården

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag har Gränsbevakningsväsendet på begäran av en anställningsberättigad tjänsteman rätt att trots sekretessbestämmelserna av en tjänstetillhandahållare som avses i lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården (703/2023) eller av en person som utför tjänstetillhandahållarens uppgifter få information om en persons närvaro i lokalerna hos en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster under en viss tid och information om personens identitet, om informationen är nödvändig för att avslöja eller utreda ett brott för vilket det strängaste straffet enligt lag är fängelse i minst två år.

21 §

Vite

Gränsbevakningsväsendet kan meddela ett åläggande om att de i 20 § *1 och 2 mom.* avsedda uppgifterna ska lämnas inom en skälig tid. Gränsbevakningsväsendet kan förena åläggandet med vite. Beslutet om föreläggande av vite ska iakttas även om ändring i beslutet söks. Vite får dock inte föreläggas om det finns skäl att misstänka

Gällande lydelse

föreläggande av vite ska iakttas även om ändring i beslutet söks. Vite får dock inte föreläggas om det finns skäl att misstänka någon för brott och det begärda materialet har samband med brottsmisstanken. Bestämmelser i övrigt om vite finns i viteslagen (1113/1990).

22 §

Rätt att få uppgifter ur vissa register och informationssystem

Utöver vad som föreskrivs annanstans i lag har Gränsbevakningsväsendet trots sekretessbestämmelserna för utförandet av sina uppgifter rätt få uppgifter enligt följande:

5) av justitieförvaltningsmyndigheterna uppgifter om personer som är efterlysta av dem, ur det register över avgöranden och meddelanden om avgöranden som avses i lagen om justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem (372/2010) uppgifter om avgöranden i brottmål och om avgörandenas laga kraft samt ur det rikssystem för behandling av diarie- och ärendehanteringssuppgifter som avses i den lagen uppgifter om brottmål som är eller har varit anhängiga vid åklagarmyndigheter eller domstolar,

29 §

Lämnande av uppgifter till Gränsbevakningsväsendet

Gränsbevakningsväsendet har rätt att få de uppgifter som avses i detta kapitel avgiftsfritt, om inte något annat föreskrivs i lag. *Enligt överenskommelse om tillvägagångssättet med den personuppgiftsansvarige har Gränsbevakningsväsendet rätt att få uppgifterna också genom en teknisk anslutning eller som en datamängd.*

Gränsbevakningsväsendet ska på begäran till en personuppgiftsansvarig som lämnat ut uppgifter lämna information om behandlingen av de personuppgifter som det har fått genom

Föreslagen lydelse

någon för brott och det begärda materialet har samband med det ärende som brottsmisstanken gäller. I övrigt *tillämpas i fråga om vite viteslagen* (1113/1990).

22 §

Rätt att få uppgifter ur vissa register och informationssystem

Utöver vad som föreskrivs annanstans i lag har Gränsbevakningsväsendet trots sekretessbestämmelserna för utförandet av sina uppgifter rätt få uppgifter enligt följande:

5) av justitieförvaltningsmyndigheterna uppgifter om personer som är efterlysta av dem, ur det register över avgöranden och meddelanden om avgöranden som avses i lagen om justitieförvaltningens *nationella informationsresurs* (955/2020) uppgifter om avgöranden i brottmål och om avgörandenas laga kraft samt ur det rikssystem för behandling av diarie- och ärendehanteringssuppgifter som avses i den lagen uppgifter om brottmål som är eller har varit anhängiga vid åklagarmyndigheter eller domstolar,

29 §

Lämnande av uppgifter till Gränsbevakningsväsendet

Gränsbevakningsväsendet har rätt att få de uppgifter som avses i detta kapitel *utan dröjsmål och* avgiftsfritt, om inte något annat föreskrivs i lag.

(upphävs)

Gällande lydelse

en teknisk anslutning, som en datamängd eller genom registrering via direkt anslutning.

32 §

Utlämnande av personuppgifter till en annan behörig myndighet som avses i dataskyddslagen avseende brottmål

Gränsbevakningsväsendet får trots sekretessbestämmelserna *genom en teknisk anslutning eller som en datamängd* lämna ut sådana personuppgifter som avses i 7–15 och 15 a § till polisen, Tullen, Försvarsmakten, åklagare, domstolar, Rättsregistercentralen, Brottspåföljdsmyndigheten och andra behöriga myndigheter enligt dataskyddslagen avseende brottmål för de uppgifter enligt 1 § i den lagen som myndigheten har enligt lag.

33 §

Övrigt utlämnande av personuppgifter till myndigheter

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag får Gränsbevakningsväsendet trots sekretessbestämmelserna *genom en teknisk anslutning eller som en datamängd* lämna ut i 7–15 och 15 a § avsedda personuppgifter för utförande av en uppgift som en myndighet har enligt lag, enligt följande:

10) till arbets- och näringsmyndigheterna för behandlingen av ärenden som gäller beviljande av *uppehållstillstånd* för *arbetstagare* eller uppehållstillstånd för företagare,

13) till Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakare för jakt- och fiskeövervakning som hör till deras behörighet.
(ny)

Föreslagen lydelse

32 §

Utlämnande av personuppgifter till en annan behörig myndighet som avses i dataskyddslagen avseende brottmål

Gränsbevakningsväsendet får trots sekretessbestämmelserna *på begäran och på eget initiativ* lämna ut sådana personuppgifter som avses i 7–15 och 15 a § till polisen, Tullen, Försvarsmakten, åklagare, domstolar, Rättsregistercentralen, Brottspåföljdsmyndigheten och andra behöriga myndigheter enligt dataskyddslagen avseende brottmål för de uppgifter enligt 1 § i den lagen som myndigheten har enligt lag.

33 §

Övrigt utlämnande av personuppgifter till myndigheter

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag får Gränsbevakningsväsendet trots sekretessbestämmelserna *på begäran och på eget initiativ* lämna ut i 7–15 och 15 a § avsedda personuppgifter för utförande av en uppgift som en myndighet har enligt lag, enligt följande:

10) till *livskraftscentralerna* för behandling av ärenden som gäller beviljande av uppehållstillstånd för företagare,

13) till Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakare för jakt- och fiskeövervakning som hör till deras behörighet,

14) till *Institutet för hälsa och välfärd* för genomförande av kliniska prövningar samt för skötseln av uppgifter som hänför sig till rättsmedicin.

Gällande lydelse

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. får Gränsbevakningsväsendet av grundad anledning trots sekretessbestämmelserna genom en teknisk anslutning eller som en datamängd till en myndighet lämna ut sådana personuppgifter som är nödvändiga för utförandet av en uppgift som myndigheten har enligt lag.

35 §

Utlämnande av personuppgifter till brottsbekämpande myndigheter i Europeiska unionens medlemsstater och i stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

Uppgifter som avses i 1 och 2 mom. får lämnas ut också som en datamängd.

36 §

Utlämnande av personuppgifter inom Europeiska unionens gränskontrollsamarbete

De uppgifter som avses i denna paragraf får lämnas ut också som en datamängd.

38 §

Övrigt utlämnande av uppgifter till utlande

De uppgifter som avses i denna paragraf får lämnas ut också som en datamängd.

39 §

Förfarande när uppgifter lämnas ut

Den personuppgiftsansvarige eller den förvaltningsenhet som den personuppgiftsansvarige har förordnat till uppgiften fattar beslut om utlämnande av sådana personuppgifter som avses i denna lag, om utlämnandet sker genom en teknisk

Föreslagen lydelse

(upphävs 2 mom.)

35 §

Utlämnande av personuppgifter till brottsbekämpande myndigheter i Europeiska unionens medlemsstater och i stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

(upphävs 3 mom.)

36 §

Utlämnande av personuppgifter inom Europeiska unionens gränskontrollsamarbete

(upphävs 2 mom.)

38 §

Övrigt utlämnande av uppgifter till utlandet

(upphävs 4 mom.)

39 §

Förfarande när uppgifter lämnas ut

Den personuppgiftsansvarige eller den förvaltningsenhet som den personuppgiftsansvarige har förordnat till uppgiften fattar beslut om utlämnande av sådana personuppgifter som avses i denna lag,

Gällande lydelse

anslutning eller som en datamängd eller om det är fråga om utlämnande av andra än enstaka uppgifter till utlandet.

När beslut om utlämnande fattas ska uppgifternas art beaktas för att den registrerades integritetsskydd och datasäkerheten ska kunna tryggas. Innan personuppgifter lämnas ut genom en teknisk anslutning eller som en datamängd ska mottagaren av uppgifterna för den personuppgiftsansvarige lägga fram tillförlitlig utredning om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

Kvaliteten på de uppgifter som lämnas ut ska bekräftas och uppgifterna ska om möjligt förse med information som gör det möjligt för mottagaren att bedöma hur korrekta, fullständiga, aktuella och tillförlitliga uppgifterna är. Om det framgår att felaktiga uppgifter har lämnats ut eller att uppgifter lämnats ut i strid med lag, ska detta utan dröjsmål meddelas mottagaren

Föreslagen lydelse

om utlämnandet sker via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse.

När beslut om utlämnande fattas ska uppgifternas art och omfattning beaktas för att den registrerades integritetsskydd och datasäkerheten ska kunna tryggas.

(upphävs)

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning (577/2005) 18 §, sådan den lyder i lag 641/2019, och
ändras 17 a §, sådan den lyder i lag 110/2018, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

17 a §

17 a §

Utlämnande av uppgifter trots tystnadsplikt

Utlämnande av uppgifter

Tystnadsplikten för tjänstemän som hör till Gränsbevakningsväsendets personal och andra som avses i 17 § 2 mom. hindrar inte att information lämnas ut till myndigheter och sammanslutningar som sköter offentliga uppdrag och som på grund av sina lagstadgade uppgifter behöver information om omständigheter som annars är sekretessbelagda eller om en persons tillförlitlighet eller lämplighet för ett uppdrag. För utlämnande av information som behövs för att kontrollera tillförlitligheten hos en person som söker sig till eller har en ur säkerhetssynpunkt viktig uppgift gäller vad som särskilt föreskrivs i lag.

Tystnadsplikten enligt 17 § 2 mom. hindrar inte röjande av information som i enskilda fall av vägande skäl behövs för att förhindra en händelse som äventyrar liv eller hälsa eller ett brott som riktar sig mot friheten eller för att förhindra betydande skada på miljön eller betydande egendoms- eller förmögenhetsskada eller för att trygga statens säkerhet.

Gränsbevakningsväsendet får trots sekretessbestämmelserna lämna ut andra uppgifter än de som avses i 17 § 1 mom. till myndigheter och sammanslutningar som sköter offentliga uppdrag, om utlämnandet av uppgifterna behövs i enskilda fall på grund av en uppgift som ankommer på Gränsbevakningsväsendet, någon annan myndighet eller den som sköter ett offentligt uppdrag. Dessutom får Gränsbevakningsväsendet trots sekretessbestämmelserna lämna ut ovan avsedda uppgifter till myndigheter och sammanslutningar som sköter offentliga uppdrag, om det i enskilda fall är nödvändigt på grund av ett viktigt allmänt eller enskilt intresse. I lag föreskrivs särskilt om utlämnande av information för att kontrollera tillförlitligheten hos en person som söker sig till eller har en ur säkerhetssynpunkt viktig uppgift.

Gränsbevakningsväsendet får trots sekretessbestämmelserna lämna ut sådana andra än i 17 § 1 mom. avsedda uppgifter som i enskilda fall av vägande skäl behövs för att förhindra en händelse som äventyrar liv eller hälsa eller ett brott som riktar sig mot friheten eller för att förhindra betydande skada på miljön eller betydande egendoms- eller förmögenhetsskada eller för att skydda något

Gällande lydelse

(ny)

(ny)

18 §

*Hänvisning till bestämmelser om utlämnande
av uppgifter*

*Bestämmelser om utlämnande av uppgifter
som registrerats i Gränsbevakningsväsendets
personregister genom en teknisk anslutning
eller som en datamängd och till utlandet finns
i lagen om behandling av personuppgifter vid
Gränsbevakningsväsendet (639/2019).*

Föreslagen lydelse

*annat viktigt allmänt eller enskilt intresse
eller den nationella säkerheten.*

*Gränsbevakningsväsendet får trots
sekretessbestämmelserna lämna ut andra
uppgifter än de som avses i 17 § 1 mom. till en
sådan kritisk aktör som avses i lagen om skydd
av samhällets kritiska infrastruktur och om
stärkande av samhällets motståndskraft
(310/2025) eller en sådan aktör som avses i 3
§ i cybersäkerhetslagen (124/2025), om
utlämnandet av uppgifterna behövs för att
utföra en uppgift som gäller skydd av den
kritiska infrastrukturen eller stärkande av
motståndskraften och som ankommer på
Gränsbevakningsväsendet eller den ovan
nämnda aktören.*

*De uppgifter som avses i 1–3 mom. kan
lämnas ut på begäran eller på eget initiativ.*

(upphävs)

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 2 och 4 kap. i lagen om brottsbekämpning inom Tullen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om brottsbekämpning inom Tullen (623/2015) 2 kap. 14 § 1 och 2 mom. samt rubriken för 4 kap. och 4 kap. 2 §, av dem 2 kap. 14 § 1 mom. sådant det lyder i lag 750/2017, och
fogas till 2 kap. en ny 14 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

2 kap.

Tullens befogenheter vid tullbrottsbekämpning

Tullens befogenheter vid tullbrottsbekämpning

14 §

14 §

Rätt till information av privata och offentliga sammanslutningar eller personer

Rätt till information av privata och offentliga sammanslutningar eller personer

Oberoende av att en sammanslutnings medlemmar, revisorer, verkställande direktör, styrelsemedlemmar, förvaltningsrådsmedlemmar eller arbetstagare är bundna av företags-, bank- eller försäkringshemlighet har Tullen rätt att av en privat eller offentlig sammanslutning eller en enskild få information som behövs för förhindrande, avslöjande eller utredning av tullbrott. Tullen har motsvarande rätt att få nödvändiga uppgifter för utredning av förutsättningarna för meddelande näringsförbud.

Oberoende av att en sammanslutnings medlemmar, revisorer, verkställande direktör, styrelsemedlemmar, förvaltningsrådsmedlemmar eller arbetstagare är bundna av företags-, bank- eller försäkringshemlighet har Tullen rätt att av privata och offentliga sammanslutningar eller *personer* få information som behövs för *att förebygga, avslöja eller utreda* tullbrott, *för att avvärja en fara som hotar liv eller hälsa eller för att nå en efterlyst person som ska anhållas, häktas eller gripas*. Tullen har motsvarande rätt att få nödvändiga uppgifter för utredning av förutsättningarna för meddelande *av* näringsförbud.

Tullen har på särskild begäran rätt att av teleföretag och av sammanslutningsabonnenter får kontaktuppgifter för teleadresser som inte är upptagna i en offentlig katalog eller information som specificerar en teleadress eller teleterminalutrustning, om informationen behövs för förhindrande, avslöjande eller utredning av tullbrott. Tullen

Tullen har *i enskilda fall* på begäran rätt att av *kommunikationsförmedlare* och av *tillhandahållare av informationssamhällets tjänster* få kontaktuppgifter för teleadresser som inte är upptagna i en offentlig katalog eller information som specificerar en teleadress eller teleterminalutrustning *eller information som behövs för att identifiera en tjänsts användare eller abonnent*, om

Gällande lydelse

har motsvarande rätt att få uppgifter om utdelningsadresser av en sammanslutning som bedriver postverksamhet.

(ny)

4 kap

Tystnadsplikt och tystnadsrätt

2 §

*Utlämnande av uppgifter **trots tystnadsplikt***

Tystnadsplikten för tjänstemän som hör till Tullens personal och andra som avses i 1 § 2 mom. hindrar inte att information lämnas ut till myndigheter och sammanslutningar som sköter offentliga uppdrag och som på grund av sina lagstadgade uppgifter behöver information om omständigheter som annars är sekretessbelagda.

Föreslagen lydelse

informationen behövs för att förhindra, avslöja eller utreda tullbrott eller för att avvärja en fara som hotar liv eller hälsa. Tullen har motsvarande rätt att få uppgifter om utdelningsadresser av en sammanslutning som bedriver postverksamhet.

14 a §

Rätt att få information av social- och hälsovården

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag har Tullen på begäran av en anhållningsberättigad tullman rätt att trots sekretessbestämmelserna av en tjänstetillhandahållare som avses i lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården (703/2023) eller av en person som utför tjänstetillhandahållarens uppgifter få information om en persons närvaro i lokalerna hos en tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster under en viss tid och information om personens identitet, om informationen är nödvändig för att avslöja eller utreda ett tullbrott för vilket det strängaste straffet enligt lag är fängelse i minst två år.

4 kap.

Tystnadsplikt, tystnadsrätt och utlämnande av information

2 §

Utlämnande av uppgifter

Tullen får trots sekretessbestämmelserna lämna ut andra uppgifter än de som avses i 1 § 1 mom. till myndigheter och sammanslutningar som sköter offentliga uppdrag, om utlämnandet av uppgifterna behövs i enskilda fall på grund av en uppgift som ankommer på Tullen, någon annan myndighet eller någon som sköter ett offentligt uppdrag. Dessutom får Tullen trots sekretessbestämmelserna lämna ut ovan

Gällande lydelse

Tystnadsplikten enligt 1 § 2 mom. hindrar inte röjande av uppgifter som i enskilda fall av vägande skäl behövs för att förhindra en händelse som äventyrar liv eller hälsa eller ett brott som riktar sig mot friheten eller för att förhindra betydande skada på miljön eller betydande egendoms- eller förmögenhetsskada eller för att trygga statens säkerhet.

(ny)

(ny)

Föreslagen lydelse

avsedda uppgifter till myndigheter och sammanslutningar som sköter offentliga uppdrag, om det i enskilda fall är nödvändigt på grund av ett viktigt allmänt eller enskilt intresse.

Tullen får trots sekretessbestämmelserna lämna ut sådana andra än i 1 § 1 mom. avsedda uppgifter som i enskilda fall av vägande skäl behövs för att förhindra en händelse som äventyrar liv eller hälsa eller ett brott som riktar sig mot friheten eller för att förhindra betydande skada på miljön eller betydande egendoms- eller förmögenhetsskada eller för att skydda något annat viktigt allmänt eller enskilt intresse eller den nationella säkerheten.

Tullen får trots sekretessbestämmelserna lämna ut andra uppgifter än de som avses i 1 § 1 mom. till en sådan kritisk aktör som avses i lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft (310/2025) eller en sådan aktör som avses i 3 § i cybersäkerhetslagen (124/2025), om utlämnandet av uppgifterna behövs för att utföra en uppgift som gäller skydd av den kritiska infrastrukturen eller stärkande av motståndskraften och som ankommer på Tullen eller den ovan nämnda aktören.

De uppgifter som avses i 1–3 mom. kan lämnas ut på begäran eller på eget initiativ. Tullen kan sätta begränsningar och ställa villkor för användningen av de uppgifter som lämnas ut.

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen (650/2019) 16 § 3 mom., 17 § 2 mom. och 21 § 2–4 mom.,
ändras det inledande stycket i 16 § 1 mom., 16 § 1 mom. 10 och 14 punkten, 16 § 2 mom., rubriken för 17 §, det inledande stycket i 17 § 1 mom., 20 §, det inledande stycket i 21 § 1 mom., 21 § 1 mom. 16 punkten samt 26 §, av dem 21 § 1 mom. 16 punkten sådan den lyder i lag 853/2025, och
fogas till 21 § 1 mom., sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 545/2023 och 853/2025, en ny 17 punkt som följer:

Gällande lydelse

16 §

Tullens rätt att få uppgifter ur vissa register och informationssystem

Utöver vad som föreskrivs annanstans i lag har Tullen trots sekretessbestämmelserna rätt att ur vissa register *genom en teknisk anslutning eller som en datamängd* få information för att utföra sina uppgifter och föra sina *personregister*, på det sätt som avtalas om tillvägagångssättet med den personuppgiftsansvarige, enligt följande:

10) ur det bötesregister som avses i lagen om verkställighet av böter (672/2002) uppgifter om bötesstraff och verkställigheten av dem, ur det straffregister som avses i straffregisterlagen (770/1993) uppgifter om personer och juridiska personer för de ändamål som nämns i 4 och 4 a § i den lagen och ur det register över avgöranden och meddelanden om avgöranden som avses i lagen om justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem (372/2010) uppgifter om avgöranden i brottmål och om avgörandenas laga kraft samt ur det rikssystem för behandling av diarie- och ärendehanteringssuppgifter som avses i den lagen uppgifter om brottmål som är eller har

Föreslagen lydelse

16 §

Tullens rätt att få uppgifter ur vissa register och informationssystem

Utöver vad som föreskrivs *någon* annanstans i lag har Tullen trots sekretessbestämmelserna rätt att ur vissa register få information för att utföra sina uppgifter och föra sina *register*, på det sätt som avtalas om tillvägagångssättet med den personuppgiftsansvarige, enligt följande:

10) ur det bötesregister som avses i lagen om verkställighet av böter (672/2002) uppgifter om bötesstraff och verkställigheten av dem, ur det straffregister som avses i straffregisterlagen (770/1993) uppgifter om personer och juridiska personer för de ändamål som nämns i 4 och 4 a § i den lagen och ur det register över avgöranden och meddelanden om avgöranden som avses i lagen om justitieförvaltningens *nationella informationsresurs* (955/2020) uppgifter om avgöranden i brottmål och om avgörandenas laga kraft samt ur det rikssystem för behandling av diarie- och ärendehanteringssuppgifter som avses i den lagen uppgifter om brottmål som är eller har

Gällande lydelse

varit anhängiga vid åklagarmyndigheter och domstolar,

14) av teleföretag uppgifter som avses i 10 kap. 6–8 § i tvångsmedelslagen och i 2 kap. 14 § 2 mom. och 3 kap. 4 och 5 § i lagen om brottsbekämpning inom Tullen, under de förutsättningar som anges i de lagarna, för tullbrottsbekämpning,

Tullen har rätt att få de uppgifter som avses i 1 mom. avgiftsfritt, om inte något annat föreskrivs i lag.

När Tullen har fått personuppgifter av en personuppgiftsansvarig med stöd av 1 mom. ska Tullen på begäran lämna den personuppgiftsansvarige information om behandlingen av de utlämnade personuppgifterna.

17 §

Uppgifter som andra myndigheter lämnar ut till Tullen genom registrering via direkt anslutning **eller för registrering som en datamängd**

Enligt avtal om tillvägagångssättet med den personuppgiftsansvarige får uppgifter lämnas ut till Tullens *personregister* genom direkt anslutning **eller för registrering som en datamängd** enligt följande:

När Tullen har fått personuppgifter av en personuppgiftsansvarig med stöd av 1 mom. ska Tullen på begäran lämna den personuppgiftsansvarige information om behandlingen av de utlämnade personuppgifterna.

20 §

Utlämnande av personuppgifter till en annan behörig myndighet som avses i dataskyddslagen avseende brottmål

Tullen får trots sekretessbestämmelserna genom en teknisk anslutning eller som en datamängd lämna ut sådana personuppgifter

Föreslagen lydelse

varit anhängiga vid åklagarmyndigheter och domstolar,

14) av *kommunikationsförmedlare* uppgifter som avses i 10 kap. 6–8 § i tvångsmedelslagen och i 2 kap. 14 § 2 mom. och 3 kap. 4 och 5 § i lagen om brottsbekämpning inom Tullen, under de förutsättningar som anges i de lagarna, för tullbrottsbekämpning,

Tullen har rätt att få de uppgifter som avses i 1 mom. *utan dröjsmål och* avgiftsfritt, om inte något annat föreskrivs i lag.

(upphävs)

17 §

Uppgifter som andra myndigheter lämnar ut till Tullen genom registrering via direkt anslutning

Enligt avtal om tillvägagångssättet med den personuppgiftsansvarige får uppgifter lämnas ut till Tullens *register* genom registrering via direkt anslutning enligt följande:

(upphävs 2 mom.)

20 §

Utlämnande av personuppgifter till en annan behörig myndighet som avses i dataskyddslagen avseende brottmål

Tullen får trots sekretessbestämmelserna *på begäran eller på eget initiativ* lämna ut personuppgifter som avses i 7–10 och 13 § till

Gällande lydelse

som avses i 7–10 och 13 § till polisen, Gränsbevakningsväsendet, Försvarsmakten, åklagare, domstolar, Rättsregistercentralen, Brottspåföljdsmyndigheten och andra behöriga myndigheter som avses i dataskyddslagen avseende brottmål för de uppgifter enligt 1 § i dataskyddslagen avseende brottmål som myndigheten har enligt lag.

21 §

Övrigt utlämnande av personuppgifter till myndigheter

Tullen får trots sekretessbestämmelserna genom en teknisk anslutning eller som en datamängd lämna ut personuppgifter som avses i 7–10 och 13 § för utförande av en uppgift som myndigheten har enligt lag, enligt följande:

16) till de myndigheter som avses i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet (849/2025) för övervakning av transport av farliga ämnen.
(ny)

Utöver det som föreskrivs i 1 mom. får Tullen av grundad anledning trots sekretessbestämmelserna genom en teknisk anslutning eller som en datamängd till en myndighet lämna ut personuppgifter som är nödvändiga för utförande av en uppgift som i lag föreskrivits för myndigheten.

Innan personuppgifter lämnas ut ska mottagaren av uppgifterna för den personuppgiftsansvarige lägga fram en tillförlitlig utredning om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

Kvaliteten på de uppgifter som lämnas ut ska om möjligt bekräftas och uppgifterna ska vid behov föras med information som gör det möjligt för mottagaren att bedöma hur korrekta, fullständiga, aktuella och

Föreslagen lydelse

polisen, Gränsbevakningsväsendet, Försvarsmakten, åklagare, domstolar, Rättsregistercentralen, Brottspåföljdsmyndigheten och andra behöriga myndigheter som avses i dataskyddslagen avseende brottmål för de uppgifter enligt 1 § i *den lagen* som myndigheten har enligt lag.

21 §

Övrigt utlämnande av personuppgifter till myndigheter

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag får Tullen trots sekretessbestämmelserna på begäran och på eget initiativ lämna ut personuppgifter som avses i 7–10 och 13 § för utförande av en uppgift som myndigheten har enligt lag, enligt följande:

16) till de myndigheter som avses i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet (849/2025) för övervakning av transport av farliga ämnen,

17) till Institutet för hälsa och välfärd för genomförande av kliniska prövningar samt för skötseln av uppgifter som hänför sig till rättsmedicin.

(upphävs 2. mom.)

(upphävs 3 mom.)

(upphävs 4. mom.)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

tillförlitliga uppgifterna är. Om det framgår att felaktiga uppgifter har lämnats ut eller att uppgifter lämnats ut i strid med lag, ska detta utan dröjsmål meddelas mottagaren.

26 §

Beslut om utlämnande av uppgifter

Beslut om rätten att lämna ut uppgifter ur Tullens *personregister* genom en teknisk anslutning eller som en datamängd samt om rätten för myndigheter som avses i 3 kap. att lämna ut uppgifter till Tullens informationssystem genom en teknisk anslutning eller som en datamängd fattas av den personuppgiftsansvarige eller av en sådan verksamhetsenhet inom Tullen som den personuppgiftsansvarige har förordnat till uppgiften.

När beslut om utlämnande fattas ska uppgifternas art beaktas för att den registrerades integritetsskydd och datasäkerheten ska kunna tryggas.

26 §

Beslut om utlämnande av uppgifter

Beslut om rätten att lämna ut uppgifter ur Tullens *register* via ett tekniskt *gränssnitt* eller en *elektronisk förbindelse* samt om rätten för myndigheter som avses i 3 kap. att lämna ut uppgifter till Tullens informationssystem via ett tekniskt *gränssnitt* eller genom *registrering* via *direkt anslutning* fattas av den personuppgiftsansvarige eller av en sådan verksamhetsenhet inom Tullen som den personuppgiftsansvarige har förordnat till uppgiften.

När beslut om utlämnande fattas ska uppgifternas art *och omfattning* beaktas för att den registrerades integritetsskydd och datasäkerheten ska kunna tryggas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av 112 § i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten (89/2025) 112 § 1, 2 och 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

112 §

Rätt att få information av privata eller offentliga sammanslutningar eller personer

Oberoende av att en sammanslutnings medlemmar, revisorer, verkställande direktör, styrelsemedlemmar eller arbetstagare är bundna av företags-, bank- eller försäkringshemlighet har Huvudstaben rätt att av en privat eller offentlig sammanslutning eller en person få information som är nödvändig för förhindrande och utredning av brott.

Huvudstaben har rätt att av kommunikationsförmedlare och sammanslutningsabonnenter få kontaktuppgifter för teleadresser som inte är upptagna i en offentlig katalog eller information som specificerar en teleadress eller teleterminalutrustning, om informationen behövs i ett enskilt fall för utförandet av ett brottsbekämpningsuppdrag vid Huvudstaben. Huvudstaben har motsvarande rätt att få information om utdelningsadresser av en sammanslutning som bedriver postverksamhet.

Huvudstaben har rätt att få den information som avses i 1 och 2 mom. avgiftsfritt, om inte något annat föreskrivs i lag.

Föreslagen lydelse

112 §

Rätt att få information av privata eller offentliga sammanslutningar eller personer

Oberoende av att en sammanslutnings medlemmar, revisorer, verkställande direktör, styrelsemedlemmar eller arbetstagare är bundna av företags-, bank- eller försäkringshemlighet har Huvudstaben rätt att av en privat eller offentlig sammanslutning eller en person få *nödvändig* information *som behövs för att förhindra, avslöja eller utreda brott, för att avvärja en fara som hotar liv eller hälsa eller för att nå en efterlyst person som ska anhållas, häktas eller gripas.*

Huvudstaben har rätt att av kommunikationsförmedlare och *tillhandahållare av informationssamhällets tjänster* få kontaktuppgifter för teleadresser som inte är upptagna i en offentlig katalog eller information som specificerar en teleadress eller teleterminalutrustning *eller information som behövs för att identifiera en tjänsts användare eller abonnent*, om informationen behövs i ett enskilt fall för utförandet av ett brottsbekämpningsuppdrag vid Huvudstaben. Huvudstaben har motsvarande rätt att få information om utdelningsadresser av en sammanslutning som bedriver postverksamhet.

Huvudstaben har rätt att få den information som avses i 1 och 2 mom. *utan dröjsmål* och

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

avgiftsfritt, om inte något annat föreskrivs i lag.

Denna lag träder i kraft den *20* .

8.

Lag

om ändring av lagen om försvarsmakten

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till lagen om försvarsmakten (551/2007) en ny 17 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

(ny)

17 a §

Utlämnande av uppgifter

Försvarsmakten får trots sekretessbestämmelserna på begäran eller på eget initiativ lämna ut uppgifter till en sådan kritisk aktör som avses i lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft (310/2025) eller ensådan aktör som avses i 3 § i cybersäkerhetslagen (124/2025), om utlämnandet av uppgifterna behövs för att utföra en uppgift som gäller skydd av den kritiska infrastrukturen eller stärkande av motståndskraften och som ankommer på Försvarsmakten eller den ovan nämnda aktören.

Beslut om utlämnande av uppgifter med stöd av 1 mom. fattas av huvudstaben.

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring av 29 § i lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten (332/2019) det inledande stycket i 29 § 1 mom. och 29 § 1 mom. 2 punkten underpunkt b som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

29 §

29 §

Rätt att lämna ut personuppgifter för fullgörande av lagstadgade uppgifter

Rätt att lämna ut personuppgifter för fullgörande av lagstadgade uppgifter

Trots sekretessbestämmelserna får Försvarsmakten *genom en teknisk anslutning eller som en datamängd* till en annan myndighet och till en sammanslutning som tillsatts för att sköta ett offentligt uppdrag lämna ut personuppgifter som behövs för fullgörande av dess lagstadgade uppgifter, enligt följande:

Försvarsmakten får trots sekretessbestämmelserna *på begäran och på eget initiativ* till en annan myndighet och till en sammanslutning som tillsatts för att sköta ett offentligt uppdrag lämna ut personuppgifter som behövs för fullgörande av dess lagstadgade uppgifter, enligt följande:

2) till polisen

2) till polisen

b) för de uppgifter enligt 1 kap. 1 § 1 mom. i polislagen (872/2011) vilka sammanhänger med att trygga rätts- och samhällsordningen, upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt att förebygga, avslöja och utreda brott och föra brott till åtalsprövning,

b) för de uppgifter enligt 1 kap. 1 § 1 mom. i polislagen (872/2011) *som hänför sig till* att trygga rätts- och samhällsordningen, *skydda den nationella säkerheten*, upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller förebygga, avslöja och utreda brott och föra brott till åtalsprövning,

Denna lag träder i kraft den 20 .

10.

Lag

om ändring av 13 § i lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen

I enlighet med riksdagens beslut
fögas till 13 § i lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen (615/2020),
sådan paragrafen lyder delvis ändrad i lagarna 1295/2022 och 574/2025, ett nytt 5 mom. som
följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

13 §

Annan rätt att få uppgifter

Annan rätt att få uppgifter

(ny 5 mom.)

Migrationsverket har trots sekretessbestämmelserna rätt att av polisen få de uppgifter om efterlysningar som behövs för att medverka till att en efterlyst person ska kunna nås och som gäller gripande, anhållande eller häktning av en utlänning som på grund av behandling av dennes eget ärende som gäller inresa, utresa, vistelse, arbete eller finskt medborgarskap personligen besöker Migrationsverkets lokaler. Migrationsverket är efter att ha fått kännedom om att en person är efterlyst skyldigt att trots sekretessbestämmelserna utan dröjsmål lämna polisen uppgifter om den efterlysta personens identitet och närvaro i Migrationsverkets lokaler för att personen ska kunna gripas, anhållas eller häktas.

Denna lag träder i kraft den 20 .